

PRO-VIA '91 Kft

1034 Budapest, Szomolnok u. 14.

VASVÁR INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIA

I. kötet: Megalapozó vizsgálat

Projekt azonosító: NYDOP-6.2.1/K-13-2014-0002

„Nyugat-Dunántúli Operatív Program - Fenntartható
településfejlesztés a kis- és középvárosokban – Integrált
Településfejlesztési Stratégiák kidolgozása”

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Regionális
Fejlesztési Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Megalapozó vizsgálat Vasvár Integrált Településfejlesztési Stratégiájához

Készítették: Pro Via'91 Kft., Terra Studió Kft., Pro Urbe Kft.

Egyházi Ferenc, projektvezető
dr. Kukely György, projektvezető

Vári Attila
felelős tervező, vezető településtervező (TT 01-6096)

Babós Gyula
felelős tervező, közlekedés szakági tervező,
megyei koordinátor

Szabó Sándor
gazdaságfejlesztési és társadalompolitikai
szakértő

Csima Péter
Zöldfelületi és Tájrendezési szakági tervező

Jordán Péter és Dima András
közmű szakági tervezők

Könczey Gábor és Herczeg Zoltán
közlekedés szakági tervezők

Tartalomjegyzék

Bevezetés.....	10
1 HELYZETFELTÁRÓ MUNKARÉSZ.....	13
1.1 Településhálózati összefüggések, a település helye a településhálózatban, térségi kapcsolatok.....	14
1.1.1 A település szerepe az országos településhálózatban	14
1.1.2 A település szerepe a regionális, a megyei és a járási településhálózatban	15
1.1.3 A település vonzáskörzete.....	16
1.2 A területfejlesztési dokumentumokkal (Országos Fejlesztési- és Területfejlesztési Koncepcióval és a területileg releváns megyei, valamint térségi területfejlesztési koncepciókkal és programokkal) való összefüggések vizsgálata.....	21
1.2.1 Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció (OFTK)	21
1.2.2 Vas megye Területfejlesztési Koncepciója	23
1.2.3 Vas megye Területfejlesztési Programja	26
1.2.4 A Vasvári kistérség területfejlesztési koncepciója és programja	28
1.3 A területrendezési tervekkel való összefüggések vizsgálata.....	30
1.3.1 Országos tervhierarchia és összefüggései	30
1.3.2 Vasvár az Országos Területrendezési Tervben.....	31
1.3.3 Vasvár a megyei területrendezési tervben.....	32
1.4 A szomszédos települések hatályos településszerkezeti terveinek - az adott település fejlesztését befolyásoló - vonatkozó megállapításai.....	40
1.4.1 Hegyhátszentpéter	40
1.4.2 Petőmihályfa.....	40
1.4.3 Gersekarát	40
1.4.4 Döbörhegy (Körmendi Járás)	41
1.4.5 Egyházasholló (Körmendi Járás)	41
1.4.6 Rábahídvég.....	41
1.4.7 Püspökmolnári.....	41
1.4.8 Rum (Szombathelyi Járás).....	42
1.4.9 Alsóújlak	42
1.4.10 Oszkó	42
1.4.11 Pácsony.....	42

1.4.12	Győrvár	43
1.5	Hatályos településfejlesztési döntések bemutatása	43
1.5.1	A hatályos fejlesztési koncepció vonatkozó megállapításai	43
1.5.2	Az Integrált Városfejlesztési Stratégia vonatkozó megállapításai	49
1.5.3	Hatályos településfejlesztési és településrendezési szerződések	50
1.6	A település településrendezési tervi előzményeinek vizsgálata	51
1.6.1	A hatályban lévő településrendezési eszközök	51
1.6.2	A hatályos településszerkezeti terv megállapításai, megvalósult elemek	51
1.6.2.1	A hatályos településszerkezeti terv megállapításai	51
1.6.2.2	A hatályos településszerkezeti terv megvalósult elemei	52
1.7	A település társadalma	55
1.7.1	Demográfia, népesesség, nemzetiségi összetétel, képzettség, foglalkoztatottság, jövedelmi viszonyok, életminőség	55
1.7.1.1	Demográfia, népesség	55
1.7.1.2	Háztartás, család	60
1.7.1.3	Nemzetiségek	61
1.7.1.4	Iskolai végzettség	61
1.7.1.5	Foglalkoztatottság	65
1.7.1.6	Életminőség	68
1.7.2	Térbeli-társadalmi rétegződés, konfliktusok, érdekviszonyok	71
1.7.3	Települési identitást erősítő tényezők (történeti és kulturális adottságok, társadalmi élet, szokások, hagyományok, nemzetiségi kötődés, civil szerveződések, vallási közösségek stb.).	73
1.8	A település humán infrastruktúrája	76
1.8.1	Humán közszolgáltatások	76
1.8.1.1	Oktatás	76
1.8.1.2	Egészségügy	78
1.8.1.3	Szociális ellátás	79
1.8.1.4	Kultúra	80
1.8.1.5	Sport	82
1.8.2	Esélyegyenlőség biztosítása	83
1.9	A település gazdasága	85
1.9.1	A település gazdasági súlya, szerepköre	85
1.9.2	A település főbb gazdasági ágazatai, jellemzői	88
1.9.2.1	Mezőgazdaság	89
1.9.2.2	Ipar	90

1.9.2.3	Turizmus, vendéglátás.....	92
1.9.2.4	Egyéb szolgáltatások.....	94
1.9.3	A gazdasági szervezetek jellemzői, fontosabb beruházásai, települést érintő fejlesztési elképzelése	95
1.9.4	A gazdasági versenyképességet befolyásoló tényezők (elérhetőség, munkaerő képzettsége, K+F stb.).....	97
1.9.5	Ingtalanpiaci viszonyok (kereslet-kínálat)	98
1.10	Az önkormányzat gazdálkodása, a településfejlesztés eszköz- és intézményrendszere.....	101
1.10.1	Költségvetés, vagyongazdálkodás, gazdasági program.....	101
1.10.1.1	Bevételek	102
1.10.1.2	Kiadások.....	103
1.10.1.3	Gazdasági program	103
1.10.2	Az önkormányzat településfejlesztési tevékenysége, intézményrendszere	104
1.10.3	Gazdaságfejlesztési tevékenység.....	105
1.10.4	Foglalkoztatáspolitiká.....	106
1.10.5	Lakás- és helyiséggazdálkodás.....	107
1.10.6	Intézményfenntartás	109
1.10.7	Energiagazdálkodás	110
1.11	Településüzemeltetési szolgáltatások.....	111
1.12	A táji és természeti adottságok vizsgálata	112
1.12.1	Természeti adottságok	112
1.12.1.1	Geológia és domborzat, talaj.....	112
1.12.1.2	Vízrajz	113
1.12.1.3	Klimatikus viszonyok.....	113
1.12.1.4	Élővilág.....	114
1.12.2	Tájhasználat, tájszerkezet.....	115
1.12.2.1	Tájtörténeti vizsgálat	115
1.12.2.2	Tájhasználat értékelése	116
1.12.3	Védett, védendő táji-, természeti értékek, területek:.....	117
1.12.3.1	Tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő területek	117
1.12.3.2	Nemzeti és nemzetközi természetvédelmi oltalom alatt álló vagy védelemre tervezett terület, érték, emlék	118
1.12.3.3	Ökológiai hálózat	119
1.12.4	Tájhasználati konfliktusok és problémák értékelése.....	120
1.13	Zöldfelületi rendszer vizsgálata	121
1.13.1	A települési zöldfelületi rendszer elemei	121

1.13.1.1	Szerkezeti-, kondicionáló szempontból lényeges valamint a zöldfelületi karaktert meghatározó elemek.....	121
1.13.1.2	Zöldfelületi ellátottság értékelése.....	124
1.13.2	A zöldfelületi rendszer konfliktusai és problémái	125
1.14	Az épített környezet vizsgálata.....	127
1.14.1	Területfelhasználás vizsgálata	127
1.14.1.1	<i>A település szerkezete, a helyi sajátosságok vizsgálata</i>	127
1.14.1.2	Beépítésre szánt és beépítésre nem szánt területek	127
1.14.1.3	Funkció vizsgálat (intézményi ellátottság, funkcionális és ellátási kapcsolatos).	128
1.14.1.4	Konfliktussal terhelt (szlömösödött, degradálódott) terület	129
1.14.2	A telekstruktúra, telekmorfológia és telekméret vizsgálata	129
1.14.3	Az épített környezet értékei.....	131
1.14.3.1	Régészeti terület, védett régészeti terület, régészeti érdekű terület	131
1.14.3.2	Védett épített környezet, a helyi, egyedi arculatot biztosító építészeti jellemzők... ..	131
1.14.3.3	Műemlék, műemlék együttes.....	132
1.14.3.4	Műemlékvédelem sajátos tárgyai: a történeti kert, temető és temetkezési emlékhely	133
1.14.3.5	Műemléki terület: történeti táj, műemléki jelentőségű terület, műemléki környezet	133
1.14.3.6	Helyi védelem	133
1.14.4	Az épített környezet konfliktusai, problémái	134
1.15	Közlekedés.....	136
1.15.1	Hálózatok és hálózati kapcsolatok.....	136
1.15.2	Közúti közlekedés	137
1.15.3	Közösségi közlekedés	141
1.15.3.1	Közúti.....	141
1.15.3.2	Kötőtpályás.....	142
1.15.4	Kerékpáros és gyalogos közlekedés	143
1.15.5	Parkolás	143
1.15.6	Vízi közlekedés.....	143
1.16	Közművesítés és elektronikus hírközlés	144
1.16.1	Víziközművek.....	144
1.16.1.1	Vízgazdálkodás és vízellátás (ivó-, ipari-, tűzoltó-, öntözővíz, termálvíz hasznosítás).....	144
1.16.1.2	Szennyvízelvezetés	145
1.16.1.3	Csapadékvíz elvezetés, felszíni vízrendezés*	146

1.16.2	Energia.....	147
1.16.2.1	Energiagazdálkodás és energiaellátás (villamos energia, közvilágítás, gázellátás, távhőellátás és más ellátórendszerek).....	147
1.16.2.2	Megújuló energiaforrások alkalmazása, a környezettudatos energiazdálkodás lehetőségei	150
1.16.2.3	Az önkormányzati intézmények energiahatékonysági értékelése	154
1.16.2.4	Egyéb nem Vasvári Önkormányzat fenntartásában lévő intézmények energiahatékonysági értékelése.....	157
1.16.3	Elektronikus hírközlés (vezetékes elektronikus hálózat, vezeték nélküli hírközlési építmények).....	159
1.17	Környezetvédelem (és településüzemeltetés)	160
1.17.1	Talaj	160
1.17.2	Felszíni és a felszín alatti vizek.....	161
1.17.3	Levegőtisztaság és védelme	162
1.17.4	Zaj- és rezgésterhelés	163
1.17.5	Sugárzás védelem	164
1.17.6	Hulladékkezelés	164
1.17.7	Vizuális környezetterhelés.....	166
1.17.8	Árvízvédelem	166
1.17.9	Fennálló környezetvédelmi konfliktusok, problémák	167
1.18	Katasztrófavédelem (területfelhasználást, beépítést, befolyásoló vagy korlátozó tényezők) 168	
1.18.1	Építésföldtani korlátok	168
1.18.1.1	Alábányászott területek, barlangok és pincék területei.....	168
1.18.1.2	Csúszás-, süllyedésveszélyes területek.....	168
1.18.1.3	Földrengés veszélyeztetett területei	169
1.18.2	Vízrajzi veszélyeztetettség.....	169
1.18.2.1	Árvízveszélyes területek	169
1.18.2.2	Belvízveszélyes területek.....	169
1.18.2.3	Mély fekvésű területek.....	170
1.18.2.4	Árvíz és belvízvédelem	170
1.18.3	Egyéb	170
1.18.3.1	Kedvezőtlen morfológiai adottságok (pl. lejtés, falszakadás)	170
1.18.3.2	Mélységi, magassági korlátozások.....	170
1.18.3.3	Tevékenységből adódó korlátozások	170
1.19	Ásványi nyersanyag lelőhely.....	170

1.20	Városi klíma	170
2	HELYZETELEMZŐ MUNKARÉSZ	173
2.1	A vizsgált tényezők elemzése, egymásra hatásuk összevetése.....	174
2.1.1	Településhálózat.....	174
2.1.2	Társadalom	174
2.1.3	Gazdaság.....	175
2.1.4	Táji és természeti adottságok.....	176
2.1.5	Zöldfelületek.....	176
2.1.6	Épített környezet	177
2.1.7	Közlekedés.....	177
2.1.8	Közművek	178
2.1.9	Környezetvédelem.....	179
3	HELYZETÉRTÉKELŐ MUNKARÉSZ	180
3.1	A helyzetelemzés eredményeinek értékelése, szintézis	181
3.1.1	A folyamatok értékelése.....	181
3.1.1.1	Városrendezés	181
3.1.1.2	Társadalom	189
3.1.1.3	Gazdaság.....	189
3.1.1.4	Táj és természetvédelem.....	190
3.1.1.5	Zöldfelületi rendszer.....	191
3.1.1.6	Épített környezet.....	192
3.1.1.7	Közlekedés.....	193
3.1.1.8	Közművek és elektromos hírközlés	195
3.1.1.9	Környezetvédelem.....	196
3.1.2	A település és környezetének fejlesztését befolyásoló külső és belső tényezők összefoglaló értékelése	196
3.1.2.1	A településhálózat SWOT-analízise	198
3.1.2.2	A társadalom SWOT-analízise.....	198
3.1.2.3	A gazdaság SWOT-analízise	199
3.1.2.4	A táji- és természeti adottságok SWOT-analízise	201
3.1.2.5	A zöldfelületek SWOT-analízise	202
3.1.2.6	Az épített környezet SWOT-analízise	202
3.1.2.7	A közlekedés SWOT-analízise	203
3.1.2.8	A közművek SWOT-analízise.....	204
3.1.2.9	A környezetvédelem SWOT-analízise	205
3.1.3	A településfejlesztés és -rendezés kapcsolata	206

3.2	Problématérkép/Védelmi korlátozási térkép.....	207
3.3	Eltérő jellemzőkkel rendelkező településrészek	209
3.3.1	Településrészek kijelölése, pontos lehatárolása, a lehatárolás indoklása, térképi ábrázolása, a lehatárolt településrészek rövid bemutatása.....	209
3.3.2	Szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett területek lehatárolása, térképi ábrázolása és helyzetelemzése (potenciális akcióterületek)	212
3.3.3	Egyéb szempontból beavatkozást igénylő területek lehatárolása, térképi ábrázolása és helyzetelemzése (potenciális akcióterületek)	215
4	MELLÉKLETEK.....	216

A 2007-2013-as programozási időszakban a magyarországi városok nagyjából kétharmada készítette el a 2007-ben megjelenő, majd 2009-ben felülvizsgált, a várospolitikáért felelős minisztérium által kiadott Városfejlesztési Kézikönyv útmutatásai alapján az Integrált Városfejlesztési Stratégiáját (IVS). Az Integrált Városfejlesztési Stratégiák felülvizsgálata, az azóta eltelt nagyjából 5-7 év után több szempontból is aktuálissá vált, illetve különösen fontos a stratégia elkészítése ott, ahol ilyen dokumentum még nem áll rendelkezésre.

A fentiek figyelembe vételével a Belügyminisztérium 2014 júniusában közbeszerzési eljárást írt ki a járásszékhely városok IVS-nek felülvizsgálatára, valamint bizonyos esetekben a Városfejlesztési Koncepció elkészítésére. A Nyugat-Dunántúli Régióban az eljárást a PRO-VIA '91 Kft nyerte meg. A nyertes ajánlattevő szakemberek bevonásával a 314/2012. (XI.8.) Kormányrendelet (továbbiakban: Korm.r.) tartalmi követelményeinek megfelelően 2014 decemberében megkezdte a munkát.

A megalapozó vizsgálat követte a Korm.r. mellékletében foglaltakat, így jelen dokumentáció helyzetfeltáró, helyzetelemző és helyzetértékelő munkarészt tartalmaz. A részletesebb és bővebb helyzetfeltáró munkarész fogja át Vasvár város térségi kapcsolatait, a különféle tervekben, koncepciókban való megjelenését, a területrendezési tervekkel kapcsolatos magállapításokat, a szomszédos településekkel terveinek a vizsgált településre vonatkozó észrevételeit és a hatályos fejlesztési dokumentumokat. Részletes elemzések készültek a település társadalmáról, a gazdaságra vonatkozó fejezetben pedig kitértünk a gazdasági szerkezet jellemzőire és annak változására. Az önkormányzati gazdálkodás és a településüzemeltetési szolgáltatások vizsgálatánál törekedtünk azokra a tényezőkre felhívni a figyelmet, amelyek az önkormányzati kompetenciában és tevékenységben a településfejlesztésre, hangsúlyozottan a gazdaságfejlesztésre vonatkoznak. A táji, települési adottságokban és a zöldfelületet kezelésében történt változásokat regisztráltuk.

Alapos elemzésnek vettük alá az épített környezetet, támaszkodva a rendelkezésre álló dokumentumokra és a változásokra, az elmozdulásokra fókuszáltunk, kijelölve azokat a főbb megállapításokat, amelyek a település fejlesztésében a 2008-ban jóváhagyott IVS/VAT-hoz viszonyítva a napjainkig lezajlottak. Részletes elemzéseket és áttekintést végeztünk a város közlekedési hálózatával kapcsolatban. A leggyakrabban jelentkező problémákat és azok összefüggéseit vizsgálatuk, kitérve Vasvár város által elért eredményekre.

A helyzetelemző és-értékelő munkarészben nagy hangsúlyt helyzetünk az összefoglalást jelentő SWOT elemzésre, így a fejlesztés kereteihez olyan információkat kínálhatunk, amik a gondolkodás kereteiként is számba vehetők. A településrészeket egyenként értékeltük, itt a társadalmi, demográfiai paraméterek mellett a településszerkezeti elemeket is összefoglaltuk kijelölve a problémapontokat, felhívva a tervezők figyelmet a szükséges vagy kívánatos beavatkozásokra.

Elemzési szemléletünk volt, hogy a város és térségére is kitekintettünk, bemutatva azokat településeket, amelyek szoros kapcsolatban vannak a várossal, annak szolgáltatásait használják. Hasonlóan elemzési szempont és szemléletmód volt, hogy az Európai Unió 2014-2020 tervezési időszak célrendszerére, valamint az Országos Fejlesztési- és Területfejlesztési Koncepció 2014-2020, illetve Vas megye Területfejlesztési Koncepciója 2014-2020 dokumentumok iránymutatásait is kövessük, hogy Vasvár város fejlesztései – éppen a helyzetfeltárás segítségével – ezekhez jól illeszkedjenek.

A dokumentáció összeállításánál figyelembe lettek véve a beérkezett az előzetes véleményezési szakaszban beérkezett tájékoztatások, adatszolgáltatások (beérkezett leveleket lásd mellékletek). A tervezési folyamat részeként az aláírt partnerségi terv alapján lakossági fórumok (2db), műhelytalálkozók (2db) Irányító csoport megbeszélések, a város főbb gazdasági szereplői kérdőívvel lettek megkeresve (kiértékelést lásd a stratégia mellékleteként), valamint számos egyeztetés történt az önkormányzat szakirodáival.

A 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet 1. melléklete tartalmazza a megalapozó vizsgálat részletes tartalmi követelményeit. A rendelet 5. § szerint a tartalom elemei összevonhatók, átcsoportosíthatók, indokolt esetben egyes elemei elhagyhatók, illetve azokat a település méretének, sajátosságainak, a településhálózatban betöltött szerepének, valamint az adott témakörnek megfelelő részletezettséggel kell kidolgozni. Az integrált településfejlesztési stratégia megalapozó vizsgálata a rendeletben meghatározott tartalmi követelményektől ennek megfelelően néhány pontban eltér, mivel a stratégia megalapozásához nem szükséges bizonyos, a stratégia szempontjából kevésbé vagy egyáltalán nem releváns fejezetek részletes kidolgozása. Így a rendelet szerinti I.14.1.1.2., I.14.1.1.5., I.14.2., I.14.4. és I.14.5. és I.14.6 pontok önállóan nem jelennek meg, bár ezek számos elemét más alfejezetek tartalmazzák.

Jelen munkaközi dokumentáció a TRE Kódex 31.§.(1) bekezdése szerinti véleményezési eljárásutáni Minisztériumi minőségellenőrzésre lett dokumentálva.

Budapest, 2015.07.31.

Vári Attila
vezető településtervező

Szabó Sándor
gazdaságfejlesztési és társadalompolitikai
szakértő

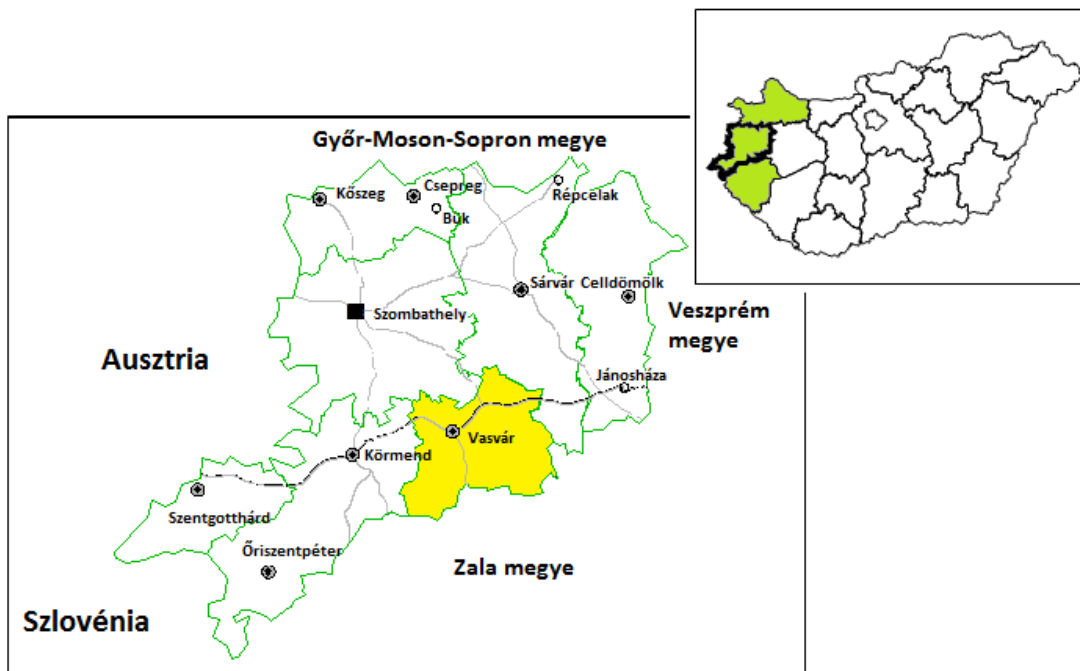
1 HELYZETFELTÁRÓ MUNKARÉSZ

1.1 TELEPÜLÉSHÁLÓZATI ÖSSZEFÜGGÉSEK, A TELEPÜLÉS HELYE A TELEPÜLÉSHÁLÓZATBAN, TÉRSÉGI KAPCSOLATOK

1.1.1 A település szerepe az országos településhálózatban

Vasvár Vas megyében, a Nyugat-dunántúli Régió policentrikus városhálózatában, két fejlesztési alközpont közvetlen vonzáskörzeteinek határán, Szombathelytől 30, Zalaegerszegtől 26 km-re fekszik.

1. ábra Vasvár területi elhelyezkedése

Az ország településeinek ötöde, a népesség mintegy tizede található a Nyugat-Dunántúli Régióban. A régió településhálózatának szerkezetét rendkívüli változatosság jellemzi, amelynek elsődleges oka a domborzati viszonyokra, a közlekedési hálózat történelmi és meglévő struktúrájára vezethető vissza. A régió északi részének településhálózata a természeti (domborzat, vízrajz) viszonyok és a termelési hagyományok miatt kevés hasonlóságot mutat a déli területekkel. A régió belül dél felé haladva a domborzat egyre intenzívebbé válik, ennek megfelelően a településhálózat is jóval elaprózottabb. A Nyugat-Dunántúli településszerkezete és az egyes települések is nagy múltra tekintenek vissza, hisz a legtöbb a kőkortól az avarokon, rómaiakon át a honfoglaló magyarokig lakott hely volt, a tatár, török elnéptelenedést, osztrák majd szocialista nyomokat, mint történelmüket magukon viselik. Egyetlen magyar régióként öt megyei jogú városa van a Nyugat-Dunántúlnak, melyek jelentős térszervező erővel bírnak: Győr, Szombathely, Zalaegerszeg, Sopron és Nagykanizsa. A Nyugat-Dunántúlon 656 települést találunk, ebből 35 város.

1. táblázat: Vasvár területi elhelyezkedése

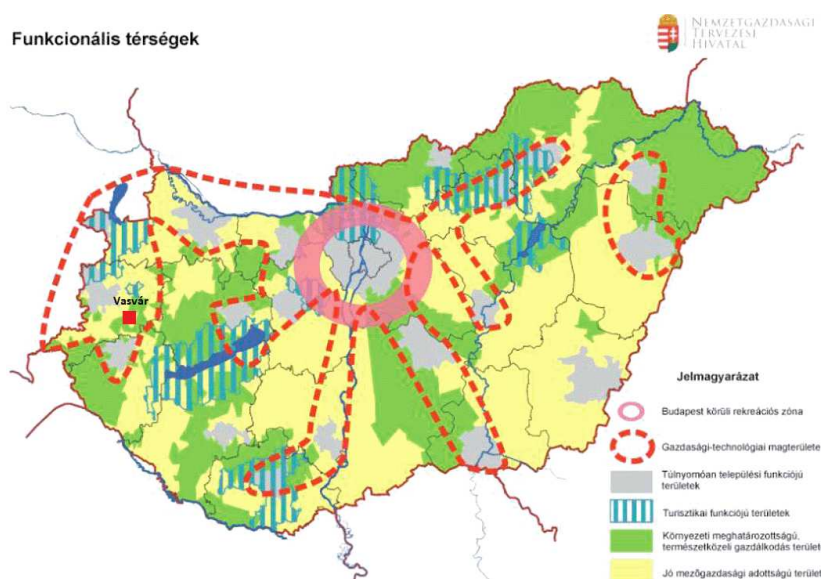
településnév	KSH kód	jogállás	megye
Szombathely	03009	megyeszékhely, megyei jogú város	Vas
Bük	02431	város	Vas
Celldömök	27094	város	Vas
Csepreg	12140	város	Vas
Jánosháza	11679	város	Vas
Körmend	13532	város	Vas
Kőszeg	16832	város	Vas
Őriszentpéter	10630	város	Vas
Répcelak	30881	város	Vas
Sárvár	21306	város	Vas
Szentgotthárd	31583	város	Vas
Vasvár	04695	város	Vas
Vép	26426	város	Vas

A régió városai közül a gazdasági funkciók tekintetében egyértelműen Győr a vezető szerep, míg a vasi városálózatban Szombathely dominanciája vitathatatlan, hisz a megye többi városa közül egy sem éri el a 20 ezer fős határt. A régiót 20 járás fedi le, melyek közül hét Győr-Moson-Sopron megyében, hét Vas, hat pedig Zala megyében található.

1.1.2 A település szerepe a regionális, a megyei és a járási településhálózatban

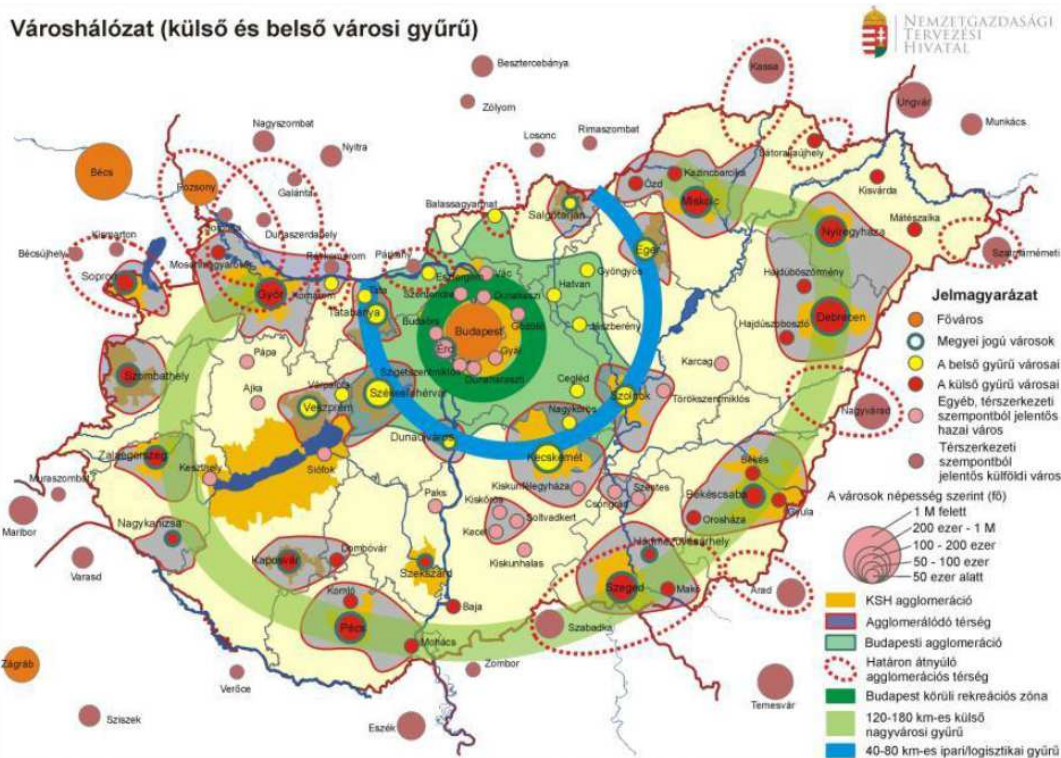
Az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció (OFTK; elfogadva az Országgyűlés 1/2014. (I. 3.) OGY határozatával) értelmében a városstratégiák célja a többközpontú térszerkezetet biztosító városálózatok kialakulása, valamint a kiemelkedő táji értékű térségek fejlesztése. Mindezek szem előtt tartásával az OFTK olyan funkcionális térségeket határoz meg, amelyek a jövőben egy-egy, nemzeti szinten is jelentős gazdasági, társadalmi vagy környezeti feladatot fognak ellátni, integrálódva a nemzeti szintű társadalmi és területi munkamegosztásba.

2. ábra Funkcionális térségek Magyarországon (Forrás: OFTK, pp. 109.)

A városok és térségeik az ország gazdasági növekedésében és területi fejlődésében is jelentős szerepet játszanak. A térségi szemlélet érdekében az OFTK kijelölte a növekedés elsődleges színtereit és hálózatait. Ezeket olyan városok alkotják, amelyek kiemelkedő telephelyi lehetőségeik, jelenlévő és potenciális befektetők, vállalataik, térségi beágyazódottságuk révén a növekedés dinamikus térségeiként jelennek meg a hazai településszerkezetben.

3. ábra Városhálózati struktúra Magyarországon (Forrás: OFTK, pp. 142.)

Vasvár egyike a megye legkisebb városainak, ugyanakkor így is van négy kisebb település a megyében, amely városnak nevezheti magát.

A vasvári járásban 23 település található, közülük csak a térség központja, Vasvár város. A terület hazai viszonylatban sűrű településhálózatú, de a régió és a megyén belül kevésbé, hiszen 100 km²-re 4,9 település jut, szemben a megyei 6,5-tel. A városlakók aránya alacsony, jóval a megyei vagy regionális átlag alatti. Ez nem meglepő annak fényében, hogy egy kisvárosra 22 falu jut, amely igen magas hazai viszonylatban. A népesség 69,8 százaléka (nagyon magas hányada) falvakban él, a járás falvai, hasonlóan a megyéhez és a régióhoz, döntően aprófalvak. Arányuk 95,6%, ami még a megyei átlagnál is jóval magasabb. Az aprófalvakban él a falusi lakosság 91,2 százaléka, amely szintén jóval meghaladja a megyei átlagot. A területen 12 db törpe – azaz 500 fő alatti, 9 db apró, azaz 500-1000 fő közötti falu van. A járásban belül a térkapcsolatok általában jók, de vannak problémák is. Vasvár ugyan viszonylag fejlett funkciójú kisváros, de az bizonyos tekintetben (különösen a gazdaság terén) nem képes teljesen vonzásában tartani a térség egészét.

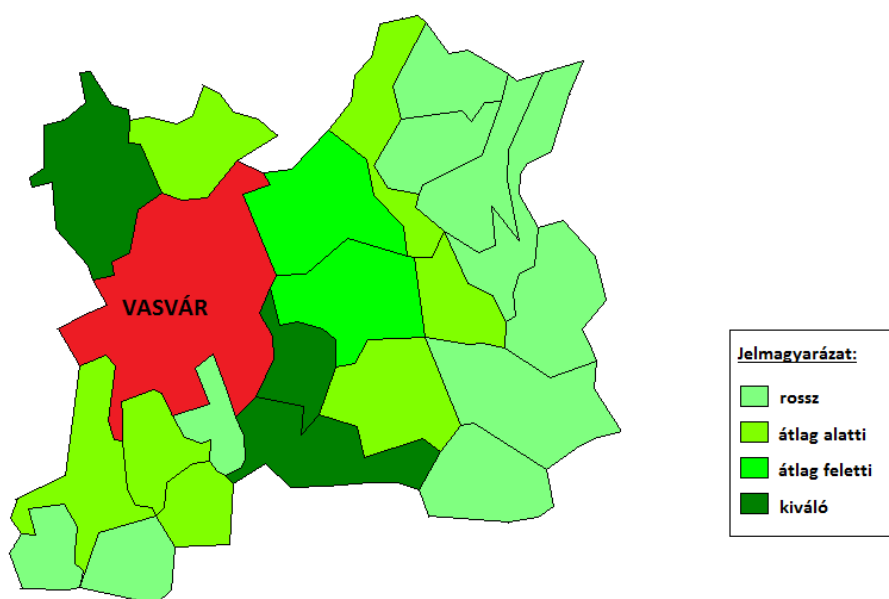
1.1.3 A település vonzáskörzete

Közlekedés

Vasvár a régió észak-déli gazdasági tengelye és közlekedési folyosóján található, az azt keresztben metsző 8-as fő útsomópontjában.

Vasvár életében a közösségi közlekedésben elsősorban az autóbussz közlekedés játszik szerepet. A helyközi közlekedés minden járási települést elér, de a szolgáltatási színvonala eltérő, nagyon differenciált az egyes települések időbeni elérhetősége és a napi járatszám is. A járásközpont elérhetősége a 74-es főút és a 8-as számú főút (Körmend irányban) mentén fekvő járási településekről a legkedvezőbb (a járatszám napi szinten 20 feletti). A legkedvezőtlenebb elérhetőséggel a járásperemi települések és a főbb közlekedési útvonalaktól távolabb eső falvak rendelkeznek. Ebben az esetben a járatszám napi szinten 5 alatt van. A közösségi közlekedést figyelembe véve a járás keleti és délnyugati peremén fekvő települések vasvári kötődése a leggyengébb.

4. ábra Vasvár elérhetősége autóbusszal a járás településeiről

(Adatok forrása: Vasi Volán)

Vasúttal csak három járási települést (Győrvár, Pácsony, Püspökmolnári) lehet megközelíteni Vasvárról.

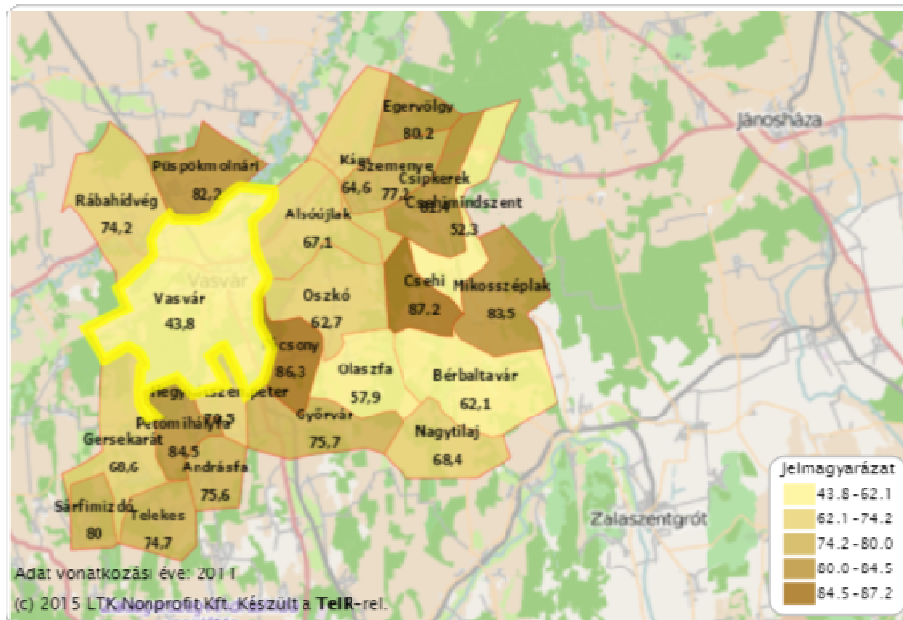
Funkcióit tekintve az 1990-es évek eleje óta teljes körű kisvárosi, járási központtá vált, amely a lakossága számára is városi rangú szolgáltatásokat tud nyújtani. A város minden olyan középfokú igazgatási és ellátási funkcióval rendelkezik, amely szükséges lakosságának és járásának ellátásához. Az intézmény jellegét figyelembe véve Gyámhivatal, Járási Hivatal, Körzeti Földhivatal, Munkaügyi Központi Kirendeltség és Rendőrkapitányság járási székhelye található Vasváron. Mind az öt intézmény területi illetékessége kiterjed a járás egész területére, érintve az összes települést, így igazgatási vonzáskörzeti lehatárolás alapján a teljes járás a vonzása alá tartozik. A járás határain átnyúló igazgatási funkciója, így azon kívüli vonzáskörzete sincs Vasvárnak.

Foglalkoztatás

Vasvár térsége a rendszerváltást megelőzően sem rendelkezett erős gazdasági potenciállal, hiszen a foglalkoztatottaknak már akkor is közel 50%-a lakóhelyén kívül volt kénytelen munkát vállalni. A

2011-es népszámlálási adatok alapján a foglalkoztatottak még mindig közel fele 43,8 % volt kénytelen ingázni és a városon kívül munkát találni. A járás többi településén ezek az értékek 60-90 % között mozognak.

5. ábra A naponta ingázó eljáró foglalkoztatottak aránya (2011)

Adatok forrása (KSH, Népszámlálás, 2011)

A települések nagy részén az önkormányzat a legnagyobb foglalkoztató. A járás gazdasági térben való elhelyezkedésének alapvonása, hogy Vasvár járási központként kifejtett vonzása mellett a viszonylag közel fekvő Szombathely és Zalaegerszeg, mint (viszonylag) erős vonzást kifejtő gazdasági pólusok gazdasági erőtere is meglehetősen erős hatásokat fejt ki a helyi gazdaságra. A külső kapcsolatokat, kötődéseket illetően ezek mellett Sárvár, Körmend hatása is megjelenik – például a munkaerőpiacon. A bejárás kellemetlenségei ellenére a munkavállalók inkább az ingázást választják, mint az alacsonyabb jövedelemmel járó helyi munkahelyeket.

Kereskedelem

Ma a helyi gazdaságot a kereskedelemre, szolgáltatásokra szakosodott mikro-és kisvállalkozások, illetve a szociális szektorban dolgozó vállalkozások és közintézmények foglalkoztató hatásai jellemzik. A városban a nyilvántartott 469 vállalkozásból mintegy 340 működőt tartanak számon, melyek közül 230 egyéni vállalkozó. Az egyéni vállalkozók 60%-a főfoglalkozású, s zömében kereskedők, vagy valamilyen építőipari szakmunkát, gazdasági szolgáltatást végeznek. A társas vállalkozások többsége kereskedelemre, vendéglátásra szakosodott, s magas arányú a mezőgazdasági termeléssel, szolgáltatással foglalkozó cégek száma is.

Oktatás, közművelődés

A településen alap- és középfokú oktatási, nevelési intézményekkel találkozhatunk. A gyermekek napközbeni elhelyezését, iskolai életre való felkészülésüket két óvodai feladat ellátási hely

biztosította, együttesen 150 férőhellyel. Az óvodai csoportok átlagos létszáma pontosan megegyezett a megyei átlaggal, viszont az ország vidéki városainak együttes értékénél valamivel kedvezőbb képet mutatott.

A város egyetlen általános iskolájában a kedvezőtlen demográfiai folyamatok miatt a tanulók száma itt is évről évre fogy, ennek hatására az osztályok száma is csökken. A diákok 38%-a napközis, 29%-a pedig bejáró.

A városban 1983. óta zeneiskola is működik. Az iskolai integrációval kapcsolatos problémákra korán reagált Vasvár az iskolák és óvodák szintjén csakúgy, mint a társulás összefogásában működtetett szociális ellátó rendszerben. Alapfokú közoktatási feladatai közül az iskolai ellátást Vasvár két további településsel együtt – Alsóújlak és Bérbaltavár– társulásban látja el, a Kardos László Általános Iskola keretei között. Az óvodai ellátást Vasváron, Alsóújlakon és Bérbaltaváron is önálló óvoda biztosítja, amelyek a két községben egy-egy, integrált csoporttal működnek.

Vasváron az általános középfokú képzést nyújtó postaforgalmi szakközépiskola működik, ahol 1972-től indult a képzés, amit a 2000-es években gimnáziumi képzéssel egészítettek ki. A város és térsége helyzetét is mutatja, hogy az érdeklődés ez iránt csekély, nehezen tud ez a képzés a megyei és zalai intézményekkel konkurálni.

Egészségügy

Vasváron az egészségügyi alapellátásról három házi orvos és két házi gyermekorvos gondoskodik. Ezen kívül a városban központi orvosi ügyelet, mentőállomás és két fogászati kezelésekre szakosodott vállalkozás is működik. Az alapellátás keretében az ellátottsági mutató viszonylag kedvező helyzetről tanúskodott, ugyanis az egy házi orvosra és házi gyermekorvosra jutó lakosság szám Óriszentpéter és Répcelak után a harmadik legalacsonyabb volt a megye városai között. A betegforgalom 2002. óta folyamatosan emelkedik.

Örömteli, hogy 2014 szeptemberében átadták a 200 millió Ft-os EU-s támogatásból megvalósult egészségházat, mellyel a Vasváron szétszórtan több telephelyen működő alap és szakellátások egy épületbe, egy jól megközelíthető helyre integrálódtak. A járóbeteg ellátás terén járási szintű funkciókat lát el az újonnan átadott komplexum.

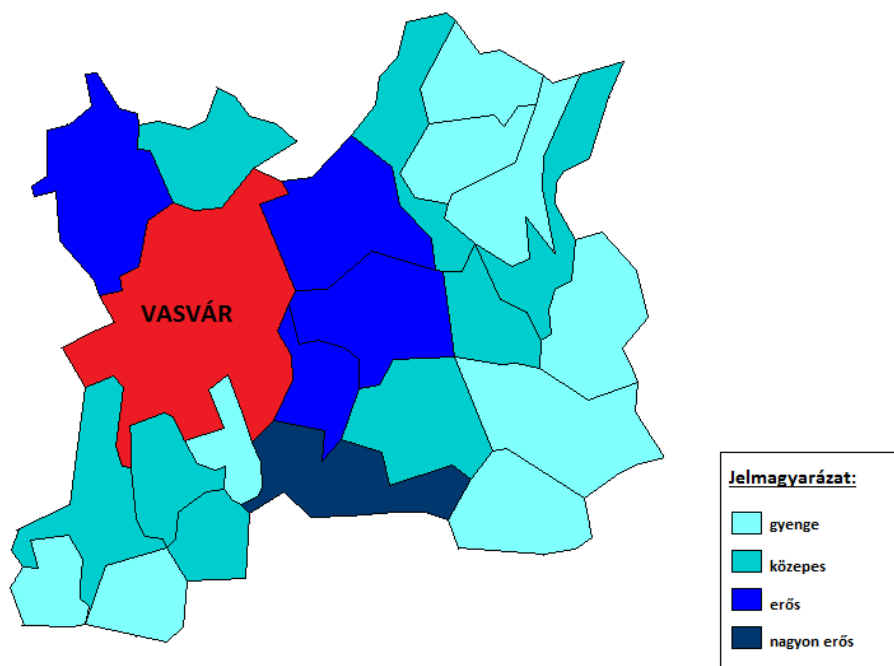
Közműellátás

Vasvár kommunális infrastruktúrája részlegesen fejlett, az alapközművek többsége kiépült. A lakásállomány teljes egésze ellátott villamos energiával. A városban a kiefeszültségű hálózat hossza 43,5 km, az éves szolgáltatott villamos energia mennyisége 11200 MWh. Egy háztartási fogyasztóra évente 2 600 kWh fogyasztás jut, s ezzel Csepreg, Répcelak átlagos háztartási fogyasztását közelíti meg. Kizárólag közvilágítási célt 6,7 km hosszúságú elektromos hálózat szolgál, amely 850 köztéri fényforrást lát el energiával. Vasvár vízellátását 4 db mélyfúrású kút biztosítja, vízhozamuk 1930 m³ naponta. Vezetékes ivóvízzel a lakások mindegyike rendelkezik, az egy lakosra jutó éves vízfogyasztás 29 m³. A város vezetékes gázzal történő ellátása 1997. óta megoldott, a hálózat gyakorlatilag az egész települést lefedi, az ellátott lakások aránya 40%-os. A város szennyvízhálózata az elmúlt évek során épült ki, jelentős pályázati források felhasználásával, mely során a szennyvíztisztító telep is megújult.

Funkcionális vonzáskörzet

Az egyes funkciók alapján figyelembe vett területi vonzásokat összegezve mutatja be a 6. ábra Vasvár funkcionális vonzáskörzetét. Győrvar kiemelkedik a többi járási település közül, nagyon erős a vonzási kapcsolat Vasvárral. A város keleti oldalán közvetlen szomszédsági viszonyban lévő települések, mint Alsóújlak, Oszkó, Pácsony erős vonzódással összefüggő zárt zónát képviselnek, továbbá Rábahidvég települése is ebbe a kategóriába tartozik. A Vasvárhoz legkevésbé vonzódó települések a járás keleti és déli részén egységes, zárt tömböt alkotnak. A legkevésbé vonzódó települések: Sárfimizdó, Telekes, Nagytilaj, Bérbaltavár, Mikosszéplak, Csipkerek, Szemenye, Egervölgy és Hegyhátszentpéter.

6. ábra Vasvár funkcionális vonzáskörzete

1.2 A TERÜLETFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOKKAL (ORSZÁGOS FEJLESZTÉSI- ÉS TERÜLETFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓVAL ÉS A TERÜLETILEG RELEVÁNS MEGYEI, VALAMINT TÉRSÉGI TERÜLETFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓKKAL ÉS PROGRAMOKKAL) VALÓ ÖSSZEFÜGGÉSEK VIZSGÁLATA

A Nemzeti Reform Program vállalásai az EU 2020 stratégiához kapcsolódóan

Magyarország számára a legfontosabb fejlesztéspolitikai célkitűzés az ország gazdasági teljesítményének (GDP), valamint a foglalkoztatás szintjének, minőségének növelése, amelyek révén az életminőség és az életkörülmények érdemi javulása érhető el. Mindehhez kapcsolódva a Nemzeti Reform Program vállalásai a következők:

- a 20–64 évesek foglalkoztatási rátájának a jelenlegi 60%-ról legalább 75%-ra növelését;
- a kutatás-fejlesztési ráfordítások bruttó hazai termékhez viszonyított szintjének 1,8%-ra növelését;
- az üvegházhatású gázok kibocsátásának legfeljebb 10 százalékos növekedését a 2005. évi szinthez képest; a teljes energiafelhasználáson belül a megújuló energiaforrások részarányának 14,6 százalékra történő növelését; a 10 százalékos energia megtakarítás elérését;
- a felsőfokú vagy annak megfelelő végzettséggel rendelkezők arányának 30,3 százalékra növelését a 30-34 éves népességen belül; az oktatásban, képzésben nem részesülő, legfeljebb alsó középfokú végzettséggel rendelkezők arányának 10 százalékra csökkentését a 18-24 éves népességen belül;
- a szegénységben vagy társadalmi kirekesztettségben élő népesség számának 450 000 fővel való csökkentését, amely 5 százalékpontos csökkentést jelent.

1.2.1 Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió (OFTK)

Az OFTK – felszámolva az ágazati (Országos Fejlesztéspolitikai Konceptió) és a területi (Országos Területfejlesztési Konceptió) fejlesztés dualitását - a kormányzati fejlesztéspolitika 2030, illetve 2014-2020 között megvalósítandó stratégiai céljait, prioritásait jelöli ki. A koncepcióban foglaltak szerint Magyarország 2030-ban **Kelet-Közép-Európa egyik vezető gazdasági és szellemi központja lesz**, lakosságának biztonságos megélhetést biztosító, az erőforrások fenntartható használatára épülő versenyképes gazdasággal, azzal összefüggésben gyarapodó népességgel, megerősödött közösségekkel, javuló életminőséggel és környezeti állapottal.

Ennek érdekében az OFTK négy hosszú távú, 2030-ig szóló átfogó fejlesztési célt, valamint 13, az átfogó célokénál egyenként jóval szűkebb tárgykörű ágazati és területi specifikus célt fogalmaz meg.

AZ OFTK az alábbi, Vasvár készülő stratégiájában is meghatározó, főbb területpolitikai irányokat és teendőket határozza meg:

- városhálózati megközelítés, a térszerkezet **funkcionális fejlesztése**;
- a **város-vidék együttműködése**, a kölcsönös előnyökön nyugvó, együttműködésekben alapuló kapcsolatrendszer kialakítása;

- hatékonyan és fenntarthatóan működő gazdasági térszerkezet megvalósítása az adott térség **valós potenciáljainak, igényeinek és kitörési lehetőségeinek felismerésével**;
- a **fenntarthatóságra**, megújuló képességre tekintettel kell a természeti erőforrásokat felhasználni amelyek közös kincseink;
- **periférikus térségek felzárkóztatása** a helyi adottságaik figyelembe vételével;
- a helyben, **helyiek** által kiaknázott és felhasznált **erőforrások** a térséget és az ott élőket gyarapítják;
- **határmenti együttműködések** révén a szomszédos országok gazdasági, infrastrukturális rendszereihez való kapcsolódás, a határon belüli és túli lakosság közötti kapcsolatok ápolása;
- az **ideális befektetés ösztönző térség létrehozásához** elengedhetetlen:
 - Olyan területek (zónák) kialakítása, illetve felismerése, melyek a gazdasági szereplők (nagy beruházók és kkv-k egyaránt) szempontjai szerint vizsgálva is vonzó telephelyi feltételeket és növekedési lehetőséget ajánlanak.
 - E befektetések szempontjából különösen attraktív területeken a megfelelő infrastrukturális, szolgáltatási (pl. üzleti, logisztikai szolgáltatások) és intézményi háttér elérhetőségének biztosítása.
- **hátrányos helyzetű** – különös tekintettel a leromlott városrészekben koncentrálódó – **társadalmi csoportok** szociális, oktatási és lakhatási **helyzetének javítása, fejlesztése**;

Az OFTK megyei szinten a következő fejlesztési irányokat határozza meg:

- Észak-déli, kelet-nyugati irányú **nemzetközi közúti és vasúti közlekedési tengelyek fejlesztése** és azokhoz kapcsolódóan a megyén belül a települések elérhetőségének javítása, valamint a fejlesztések eredményeként Szombathely-Körmeny térségében a logisztikai tevékenység bővítése.
- Szektorokon és **határokon átívelő gazdaságfejlesztési**, foglalkoztatási és képzési együttműködések támogatása, ezen belül kiemelten a Pannon Járműipari és Mechatronikai Centrum fejlesztése: Szentgotthárd, Szombathely, Zalaegerszeg).
- **Komplex humánerőforrás fejlesztési program** a helyi alap-, közép- és felsőfokú képzések összehangolt fejlesztésével, a meglévő kapacitások – szombathelyi egyetemi központ, az egészségügyi főiskolai képzés és az ELTE Gotthárd Observatórium – erősítésével, a K+F teljesítmény növelése, kiemelten az alkalmazott kutatásban.
- **Megújuló energiák fenntartható hasznosítása** (termál-, bio-, szél- és napenergia).
- **Kiemelt térségi brand-ek kialakítása a turisztikai szektorban**: Őrség, Kőszeg - Írottkő, Savaria, Pannon fürdővilág.
- A gyógyfürdőkre (Bükkfürdő, Sárvár), a történelmi hagyományokra (Savaria Karnevál, Szent Márton-kultusz) és az **épített és természeti örökségre egyaránt építő turizmusfejlesztés**.
- Az **agrárium fejlesztése a helyi termelői piacok megteremtése** mellett a magasabb hozzáadott értéket jelentő helyi élelmiszer-feldolgozás erősítésével.
- A kistelepülések, **belső perifériás térségek (pl. Vasi Hegyhát, Kemenesalja, Őrség felzárkóztatása) népességmegtartó-képességének javítása** infrastrukturális fejlesztések és térségi alapon szervezett közszolgáltatások révén, valamint a belső erőforrásokra alapozott helyi gazdaságfejlesztése eredményeként (pl. helyi termékek értéknövelő fejlesztése és közösségi alapú foglalkoztatás).

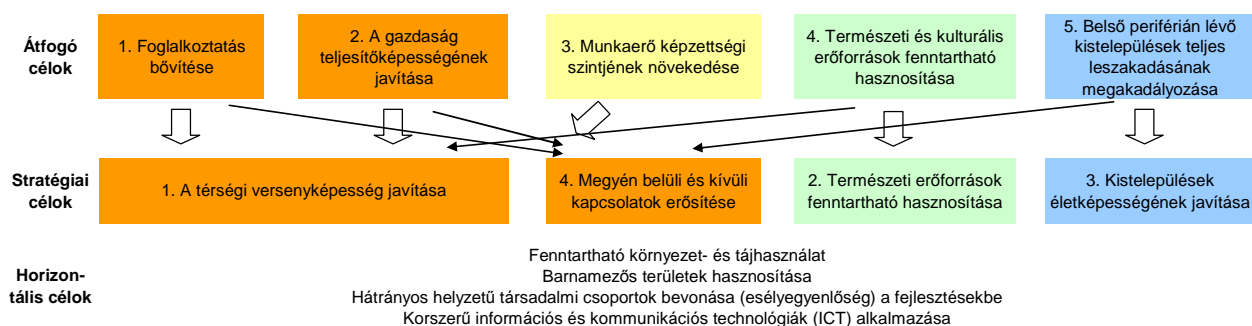
- Az **osztrák, szlovén határ menti kapcsolatok bővítése**, különös tekintettel a közös munkaerő-piac kihívásaira, illetve a természeti értékek közös fenntartható hasznosítására, valamint aktív részvétel a transznacionális együttműködésekben.

1.2.2 Vas megye Területfejlesztési Konceptiója

Vas Megye Közgyűlése a 45/2014. (VII. 18.) számú határozatával elfogadta Vas Megye Területfejlesztési Konceptióját. A koncepció célja, hogy kijelölje Vas megye lehetséges kitörési pontjait, meghatározza azokat a főbb fejlesztési irányokat, amelyekre a megye a 2030-ig terjedő időszakban különös hangsúlyt érdemes fektetni.

A megyei fejlesztésének stratégiai céljait az átfogó célokhöz illeszkedve határozza meg. Az egyes stratégiai célok több átfogó cél elérését is támogathatják az alábbiak szerint:

Vas megye fejlesztési célrendszere

1. A térségi versenyképesség javítása

- A vállalkozásfejlesztést és ennek részeként a **befektetés-ösztönzést** a megyében legalább a járásközpontokhoz kapcsolódóan kell biztosítani, de **különös figyelmet kell fordítani** (pl. magasabb támogatás intenzitással, vagy preferált támogatási területként) **azon térségekre, ahol a megyei átlagnál magasabb a munkanélküliség (pl. Vasvár, Celldömölk)** vagy alacsonyabb a működő vállalkozások által előállított hozzáadott érték (pl. Kőszeg térsége). Az intézményrendszernek támogatni kell a helyi adminisztrációs ügyek intézését, az „egy ablakos”, befektető centrikus ügyintézés alkalmazásával. A megye és a járárok befektetés-ösztönzését szolgáló kommunikációs, térség-marketing tevékenységeinek megvalósítása. Az önkormányzatok befektetés-szervezési kedvezményeiket, szolgáltatásaikat javasolt helyi szabályozásban rögzíteni. A **vállalkozások letelepedését, illetve megerősödését ösztönözni kell** a kistelepüléseken, hogy bővüljenek a lakosság helyben való foglalkoztatásának lehetőségei.

A vállalkozások letelepedéséhez szükséges infrastrukturális feltételek igény szerinti fejlesztése szükséges. A beruházások kapcsán elsődlegesen a meglévő ipari területekhez kapcsolódó területek fejlesztését, illetve a felhagyott volt ipari üzemi területek megújítását szükséges ösztönözni. Ű

- A gazdaság igényeivel összhangban lévő felsőfokú- és szakképzési rendszer működtetése, duális képzés bevezetése, a **megyében élő diákok megyében való elhelyezkedésének ösztönzése** (pl. ösztöndíjjal, gyakorlati hellyel, egyéb támogatásokkal). A megye szakképzést meghatározó területnek kell biztosítania a helyi vállalati igényekhez kapcsolódó képzési kínálatot, illetve férőhelyeket, megfelelő számú gyakorlati helyeket, valamint pályaaorientációs eszközökkel ösztönöznie kell a diákok szakmaválasztását.
- A magas minőségű munkaerő biztosítása és a folyamatos foglalkoztathatóságuk érdekében szükséges a munkavállalók egészségi állapotának fejlesztése. Ennek keretében komplex programok megvalósítása: **egészséges életmód elterjesztése, sportolás-mozgás**

ösztönzése, aktív szabadidős programok, rendezvények szervezése és korszerű táplálkozási ismeretek (diétetikai programok) oktatása és elterjesztése, közösségfejlesztési tevékenységek megvalósítása, egészségi, illetve a mentális állapot javítása. További beruházási programok megvalósítsa szükséges:

- demonstrációs, oktatási, szemléletformálási látványüzem-beruházások
- gyógynövények termesztésével kapcsolatos beruházások, illetve szemléletformáló oktatások, képzések
- korszerű gyógykezelések és rehabilitációhoz kapcsolódó szolgáltatás-fejlesztések, ezen belül,
 - gyógyvizekhez kapcsolódó termék-szolgáltatás fejlesztések és kutatás-fejlesztési programok
 - az egészségügyi ellátórendszer fejlesztése és kapcsolódó eszközbeszerzések.

2. Természeti erőforrások fenntartható hasznosítása

- **A mezőgazdaságban a foglalkoztatás intenzív tevékenységek,** így a zöldség- (pl. paradicsom, zöldpaprika, vöröshagyma, fejes káposzta, uborka, sárgarépa) gyümölcsstermesztés (pl. dió, körte, cseresznye, alma, ribiszke és szeder) és **feldolgozás bővítése;**
- **Kiemelt térségi brand-ek kialakítása a turisztikai desztinációkhoz kapcsolódóan;**
- **Megújuló energiák fenntartható hasznosítása** (termál-, bio-, szél- napenergia és földhő) fűtési és villamos-energiatermelési céllal, akár megyén belüli fejlesztéssel, gyártással és -energetikai auditon alapuló - energiefelhasználás racionalizálásával (épületek szigetelésével) párhuzamosan, különös tekintettel a közintézmények, távfűtőrendszerek, illetve vállalkozások tevékenységeire;
- **Környezeti állapot javítsa,** mely részeként
 - a hulladék-újrahasznosítás rendszerének megszervezése és a szükséges infrastruktúra kialakítása;
 - a talajszennyezés mérséklése, különös tekintettel az ivóvízbázisok védelmére, a közcsatorna hálózatra való csatlakozás arányának növelése, a meglévő szennyvízhálózatok korszerűsítése és nagyobb városokban az elmúlt időszakban megvalósult lakóterületi fejlesztések által igényelt bővítése;
 - természeti katasztrófák megelőzése érdekében a szükséges ár- és belvízvédelmi, csapadékvíz-elvezetési infrastrukturális fejlesztések megvalósítása a településeken;
- **A megye folyóvízhálózata fontos értéket képvisel,** mely lehetőségeire a jövőben nagyobb hangsúllyal javasolt építeni.
- Vonzó települési környezet kialakítása a városokban, melyhez kapcsolódóan **megfelelő színvonalú kulturális és zöldvezeti szabadidő infrastruktúra (Vasváron a Római sánc járhatóvá tétele,)** megteremtése;

3. Vidéki térségek fejlesztése, ezen belül a kistelepülések életképességének javítása térségi együttműködések révén

- A szociális gazdaság részeként megyei szinten szervezett, de alközpontokkal rendelkező állami és magánszereplők összefogásával olyan vállalkozások működének melyek elsődleges célja – az elsődleges munkaerőpiacról kiszoruló - **hátrányos helyzetű munkaerő foglalkoztatásának ösztönzése.**

- A szociális gazdaság kiemelt területei
 - Mezőgazdasági foglalkoztatás:
 - Mezőgazdaságilag értéktelen biomassza alapanyag termelése, illetve energetikai hasznosítása
 - Hulladék-feldolgozás és újrahasznosítás (re design)
 - táji- és építészeti értékek fenntartása, valamint
 - kulturális hagyományok megőrzése és turisztikai kínálatba való szervezése, programok-rendezvények szervezése.
- Lakófunkciók minimális infrastrukturális feltételeinek megteremtése, melynek alapfeltétele a kistelepülések egyéni és **közösségi közlekedést kiszolgáló normális közúti megközelíthetősége, szélessávú telekommunikációs hálózatokon való elérhetősége** (pl. kiemelten az Őrségben), illetve a megfelelő minőségű ivóvíz nyújtása mellett szennyvízkezelés megoldása.

4. Megyén belüli és kívüli kapcsolatok erősítése

- Nagytérségi közlekedési kapcsolatok megalósítása:
 - Észak-déli (M86, S31-87-es, Szombathelyen északi körgyűrű befejezése, majd a következő fejlesztési szakaszban az M9) és a
 - kelet-nyugati irányú nemzetközi közúti (M8), valamint
 - a vasúti közlekedési tengelyek (Szlovénia, Oberwart irányába) és azok elérhetőségének fejlesztése (pl. mellékutak korszerűsítése).

A nagytérségi közlekedési fejlesztésekhez kapcsolódóan Szombathely térségében tervezik vasúti és közúti kapcsolatok (Sárvár-Pápa közút (45 km) kihasználásával és fejlesztésével logisztikai szolgáltatások bővítését.

A közúti kapcsolatok fejlesztésénél

- az M86-os út gyorsforgalmi úttá fejlesztése a Közép-Európai Közlekedési Folyosó, mint az európai főközlekedési folyosók kiegészítő hálózata részeként északi irányba Győr és Budapest közúti elérhetőségét javítja, míg déli irányba hosszabb távon az **M9-es** gyorsforgalmi úttal együtt – többek között a Pannon Járműipari Centrumhoz kapcsolódóan is - Zalaegerszeg és Nagykanizsa irányába javítja közúti kapcsolatokat
- 87-es út gyorsforgalmi úttá fejlesztése Bécs és Nyugat-európai piacok gyorsabb közúti elérhetőségét biztosítja a megyéből, kapcsolódva az S31-es autópálya további fejlesztéseihez
- **A kerékpáros közlekedés rendszer fejlesztése** nemcsak a városi közlekedésen belül, hanem a településközi közlekedésben is fontos szereppel bír, ami igényli kerékpárutak építését. A turizmusban egyre fontosabb szerepet betöltő kerékpárutak hálózatának fejlesztésekor tekintettel kell lenni a megye határon átnyúló kapcsolatok biztosítására: pl. az Őrségben Zala megye, illetve Szlovénia, Ausztria irányába, Kőszeg-Bük térségében Zsira és az Ausztria irányába, illetve Acsád és Sajtoskál irányába, illetve a Vasfüggöny kerékpáros hálózat útvonala mentén.

A fejlesztési célrendszer meghatározása a megyén belül különféle sajátosságokkal rendelkező területi részegységekre:

Körmend-Vasvár-Szentgotthárd térsége:

Fontos feladat a közlekedés hálózati fejlesztések eredményeként javuló logisztikai pozíciók kihasználása, illetve a helyi gazdaság megerősítése, különös tekintettel a mezőgazdaságra (pl. gyümölcsstermesztés, állattenyésztés), helyi termékek kisipari feldolgozására, illetve a helyi kötődésű kvk-k működésének bővítésére. Az Őrségben, így a szlovén nemzetiségiak által is lakott Rábavidéken a közúthálózat fejlesztése mellett különösen fontos a helyi értékeken és termékeken alapuló turizmus feltételrendszerének a javítása.

1.2.3 Vas megye Területfejlesztési Programja

Vas megye területfejlesztési programja jelenleg kidolgozás alatt van, a munkaközi, egyeztetési dokumentáció az alábbi jövőképet rögzíti:

A **megye jövőjének kulcsa** alapvetően minden területen a **tehetséges emberek megnyerése, itt tartása, illetve ide vonzása**. A kialakult konszenzus alapján **7 integrált prioritás-terület** alakult ki – **vállalkozás-fejlesztés, élelmiszer-termelés, turizmus, energia-hatékonyság, egészséges környezet, humán erőforrás, közlekedés fejlesztése**.

A stratégiai program célja, hogy **konkrét**, a megye számára **reálisan** elérhető, de ugyanakkor **minőségi változást előmozdító** hangsúlyok kerüljenek kidolgozásra. Ezekben a területeken pedig nevesített módon **kulcs-projektek kerülnek megfogalmazásra, majd megvalósításra**.

Hangsúlyos szempont, hogy a **megye teljes területének a fejlesztése a cél**. Olyan program-elemek kerültek kidolgozásra, mely a különböző fejlettségű térségeknek egyaránt képes lehetőséget és alkalmat nyújtani a **bekapcsolódásra és előre lépésre**. A stratégiai program **elkötelezettség és felelősség-vállalás** abban, hogy kimondunk irányokat, melyekben hiszünk, és azokat meg kívánjuk valósítani. Ezért is fontos, hogy **széles szakmai alapokon kell, hogy nyugodjon, és támogatottság öveze**.

A következő **prioritásterületek** szolgálják az átfogó célok elérését a gazdaság-fejlesztéshez kapcsolódóan:

1. **Vállalkozás-fejlesztési** program a hozzáadott érték növeléséért
2. **Élelmiszer-termelés** a helyi élelmiszer-ellátás és agrárvállalkozás ösztönzésére
3. **Turizmus** a magasabb költési értékért és hosszabb tartózkodási időért
4. **Energia-hatékonyság** a fenntartható működésért és energia-tudatosságért
5. **Emberi erőforrás** program a tehetségek megtartásáért, vonzásáért
6. **Egészséges** környezet a magas életminőség segítéséért
7. **Közlekedés**-fejlesztése a külső és belső elérhetőségért

Vállalkozás-fejlesztés: a **megyei középvállalkozások** száma rendkívül alacsony. Elsődleges célkitűzés, hogy ez a szűk bázis erősödjön, illetve szélesedjen **a kisvállalkozások megerősítésével**, és így lehetővé tegye, hogy a helyi tulajdonosi, döntési mechanizmusokon alapuló vállalkozói kör a fenntartható munkahely-teremtésben élen tudjon járni.

Az élelmiszer-termelési program célkitűzése, hogy segítse megalapozni a helyi élelmiszer-termelés feltételeit, megteremtse a minőségi kínálati oldalt, definiálja és segítse a keresletet demonstrációs mikrotérségi alapon, hozzájáruljon a szemlélet-formáláshoz. Mindezt egy komplex program keretében.

A turizmus program feladata, hogy a minőségi vevőkör számára fontos tematikus, a megye egész területére ható programot definiálja, biztosítsa a szükséges koordinációt és kommunikációt, segítse a széleskörű kínálat kialakítását.

Emberi erőforrás: minden egyes területen az elsődleges kihívás, hogy a lehető legjobb embert sikerüljön megnyerni, megtalálni az adott feladatra, a meglévőket fejleszteni, illetve a nemzetközi versenyben képzett szakembereket itthon tudjuk tartani. A képesség-, és készség-fejlesztés döntő jelentőségű, és minden sikerességet alapjaiban meghatározó jellemző. Ezt egészíti ki a települési infrastruktúra, szolgáltatási rendszer fejlesztése, amely révén tovább növelhető a vonzás és megtartó képesség. Ezért önálló prioritás-területként került megfogalmazásra.

Az **energia-hatékonyági célú fejlesztések** hozzájárulnak ahhoz, hogy a megye intézményei környezetileg fenntarthatóbban legyenek üzemeltethetőek. Ugyanakkor olyan egyedi tevékenységek is megvalósulnak – intelligens várostervezés, zöld távhő – melyek a megye egységét hivatottak támogatni.

Az **egészséges környezet** program megvalósítása fontos a gazdasági természeti értékek megőrzése, illetve a környezeti biztonság javítása, ami hozzájárul egy kedvező életminőség kialakításához, illetve fenntartásához.

A **közlekedés fejlesztés** a külső és belső elérhetőségek javítását szolgáló beavatkozásokra fókuszál. A fókuszok között szerepel a kis környezeti terhelésű (alternatív) közlekedésfejlesztés és a külső-belső kapcsolatokat biztosító vonalas infrastruktúrák fejlesztése és használatukhoz kapcsolódó szolgáltatások fejlesztése.

Horizontális célok

Vas megye fejlesztésének **horizontális céljai**, melyek minden tevékenységben meg kell, hogy jelenjenek:

1. Fenntarthatóság
2. Barnamezős területek hasznosítása
3. Esélyegyenlőség
4. IKT alkalmazások elősegítése

A **fenntarthatóság**, mely nem csak természeti környezeti szempontból fontos, hanem olyan értelemben is, hogy elszakadva a projekt-szemlélettől folyamat-alapon is szemlélni kell a tevékenységeket, hozzájárulva ahhoz, hogy ne csak impulzus-szerű jelzéseket adjon, hanem rendszerszinten is létrejöjjön a tervezett érték. Minden tevékenységnek törekednie kell a pénzügyi és szervezeti fenntarthatóságra, valamint arra, hogy hozzájáruljon a környezeti károkozás mérsékléséhez vagy a környezet védelméhez.

Barnamezős területek hasznosítása, illetve a használaton kívül épületek, területek újrahasznosítása a zöld mezős beruházások helyett általánosságban, lehetőleg a program minden releváns elemében meg kell, hogy jelenjen.

Hátrányos helyzetű társadalmi csoportok bevonása (esélyegyenlőség) a fejlesztésekbe, illetve a fejlesztések hatásainak szétterítése lényegi eleme kell, hogy legyen a megvalósításoknak.

Korszerű információs és kommunikációs technológiák (ICT) alkalmazása, mely során biztosítani kell az információknak a hátrányos társadalmi csoportokhoz való eljutást, a horizontális célok negyedik, szerves eleme.

Ugyanakkor Vas megyét lakosainak számára - mely a kis lakosságú és területű megyék közé tartozik, és nemzetközi szinten kifejezetten kis területi egység - az **együttműködés képessége, a bizalom kiépítése**, megerősítése teheti képessé arra, hogy növekedési pályán tudjon maradni.

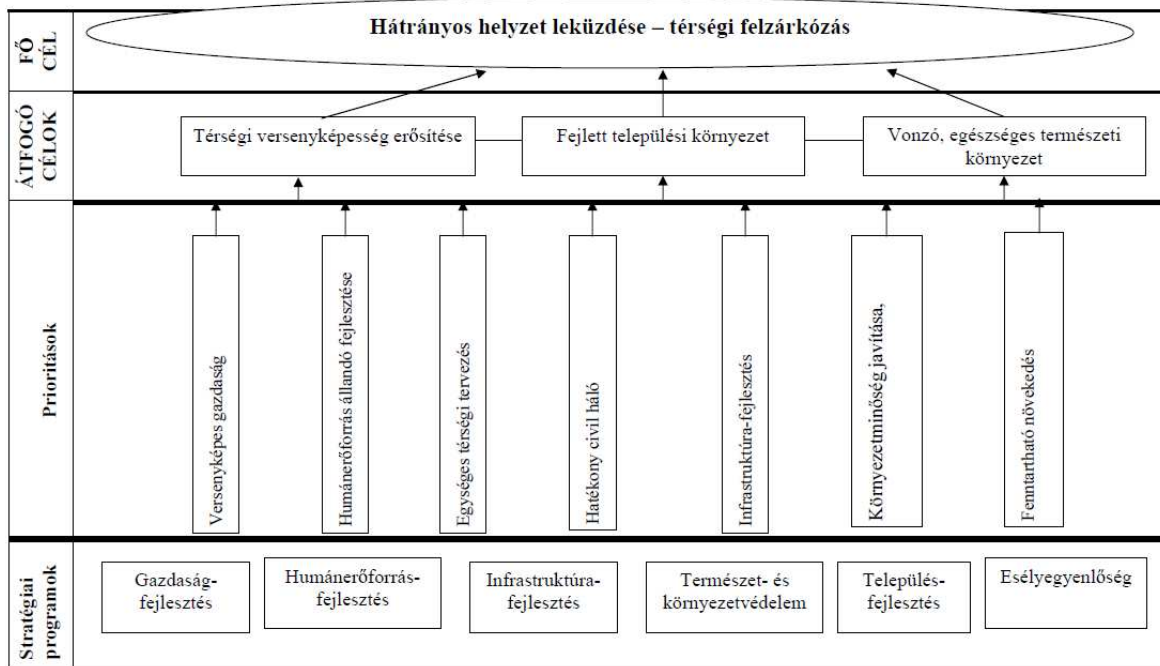
A **szemléletformálás** a legnagyobb feladat. A bizalom kiépítése, a helyben előállított termékekkel kapcsolatos preferenciák kialakítása, az igények felkeltése a helyi értékek iránt, a lokálpatriotizmus előmozdítása és tartalommal megtöltése, az újszerűség iránti vágy és annak alkalmazása, valamint együttműködés kultúrájának megteremtése mind olyan cél, ami széleskörűen meg kell, hogy jelenjen, és bár nem egyszerű út, nincsen alternatívája a megye jövője szempontjából.

1.2.4 A Vasvári kistérség területfejlesztési koncepciója és programja

2013. január 1-től a közigazgatás és egyéb magasabb szintű jogszabályok jelentős megváltozásával a kistérségek közigazgatási szerepe megszűnt, majd 2014. február 25-én maguk a kistérségek is. A kistérségek helyett 2013. január 1-től létrejöttek a régi-új közigazgatási rendszer részeként a járások, így a vasvári járás is. Ezért a 2005 óta hatályos Vasvári kistérség területfejlesztési koncepciója és programjában megfogalmazott célok aktualitása nem egyértelmű, azok újraértelmezése szükséges.

A Vasvári kistérség területfejlesztési koncepciójának (2005) és programjának lényegesebb célkitűzései az alábbi célpiramisban foglalható össze:

20. ábra A Vasvári Kistérség területfejlesztési programjának célpiramisa

1.2.5 ESPAN Nyugat-dunántúli Regionális Energia Stratégia A Vasvári Kistérség energetikai koncepciója

A 2011-2012-ben készült ESPAN Nyugat-dunántúli Regionális Energia Stratégia A Vasvári Kistérség energetikai koncepciója az alábbi javaslatokat fogalmaz meg a kistérségre és Vasvárra vonatkozólag:

„A vasvári kistérség adottságait tekintve az egyik leghangúlyosabb fejlesztési terület a biomasszában rejlő lehetőségek kihasználása. Előnye, hogy az energiatermelés mellett közvetlenül is összekapcsolható a hátrányos helyzetű, tartósan munka nélkül lévő emberek foglalkoztatásával, képzésével, esetenként fenntartható munkahelyek létrehozásával.

A kistérségben tervezett energetikai faültetvény, mint munkahelyteremtő beruházás egy olyan foglalkoztatási program lehetőségét hordozza, amely jelentős társadalmi haszonnal bír a Vasvár környéki lakosok és vállalkozások számára.

A kistérség központja, Vasvár ipari területén több üres ingatlan található, amelyek hasznosításának kérdése régóta felmerült. Az alternatív energia beruházók számára ezek az épületek teljesen megfelelnek.

Továbbá Vasváron olyan tanácsadó, szolgáltató, vagy felnőttképző vállalkozások indulhatnának, vagy telepedhetnének meg, amelyek célja a megújuló energiával kapcsolatos háttértevékenységek elvégzése. A városi önkormányzat több üres iroda jellegű ingatlannal rendelkezik, amelyek ezeknek a vállalkozásoknak megfelelő munkahelyek lennének.

A kistérség számára a jövőben cél, hogy energetikai szempontból a térség önellátása minél nagyobb mértékben megvalósuljon. Mérhető megtakarítást hozhat a térségben az önkormányzati intézmények szigetelése, korszerűsítése. A Vasvári kistérség számára az energetikai szempontú önállósodás 2040-re elérhető célként tervezhető.”

1.3 A TERÜLETRENDEZÉSI TERVEKKEL VALÓ ÖSSZEFÜGGÉSEK VIZSGÁLATA

1.3.1 Országos tervhierarchia és összefüggései

A tervhierarchia legmagasabb szintjén az Országos Területrendezési Terv (a továbbiakban: OTrT) áll, amelyet az országgyűlés a 2003. évi XXXVI. törvénnyel hagyott jóvá és 2008-ban, valamint 2013-ban módosított (a módosító jogszabályok: 2008. évi L. tv. és 2013. évi CCXXIX. törvény). Az OTrT határozza meg az ország egyes térségeinek térbeli rendjét, tekintettel a fenntartható fejlődésre, valamint a területi, táji, természeti, ökológiai és kulturális adottságok, értékek megőrzésére, ill. erőforrások védelmére. Az OTrT az ország szerkezeti tervét, valamint az országos térségi övezeteket és az ezekre vonatkozó szabályokat foglalja magában.

A térségi, illetve megyei területrendezési tervek hivatottak a térségi területfelhasználási kategóriák és övezetek kijelölésére, az országos területfelhasználási kategóriák, övezetek figyelembe vételével, azok pontosításával.

Vasvár város Vas megyében található, amely megyére vonatkozó területrendezési tervet Vas Megye Közgyűlése a 1/2005. (II. 21.) számú rendelettel fogadott el és a 2/2012 (II. 17.) számú rendelettel módosított. A területrendezési intézkedéseket és ajánlásokat – amelyek többek között a településrendezés számára iránymutatást tartalmaznak a megyei területrendezési terv elhatározásainak érvényre juttatása érdekében – határozattal fogadta el a Közgyűlés.

A településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI.8.) kormányrendelet szerint a településrendezési tervekben igazolni kell a tervezett fejlesztések területi terveknek való megfelelését.

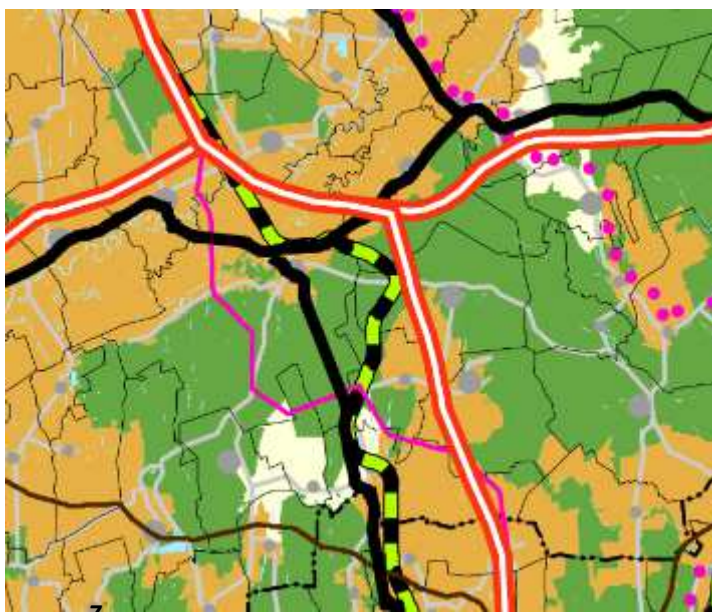
A területfejlesztésről és területrendezésről szóló 1996. évi XXI. tv. 23/A. § (4) bekezdése szerint az „országos területfelhasználási kategóriákra vonatkozó szabályoknak a kiemelt térség vagy a megye területére vetítve, a kiemelt térségi és megyei területfelhasználási szabályoknak a település közigazgatási területére vetítve kell teljesülniük”. Fenti előírás következtében településrendezési terv készítés esetén az összhangot a területfelhasználási kategóriák és a megyei övezetek tekintetében a vonatkozó megyei területrendezési tervvel, az országos övezetek tekintetében az OTrT-vel is kell biztosítani.

A területfejlesztésről és területrendezésről szóló 1996. évi XXI. tv. 23/A. § (2) bekezdése kimondja, hogy a településrendezési tervek készítése során:

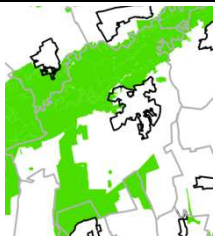
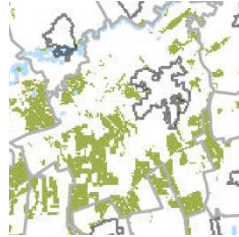

- az országos és térségi jelentőségű műszaki infrastruktúra hálózatoknak a település közigazgatási területére vetített hossza legfeljebb +/-5%-kal térhet el a kiemelt térségi és megyei területrendezési tervek szerkezeti tervében ábrázolt nyomvonalváltozattól, kivéve, ha külön jogszabályban meghatározott területi (környezeti, társadalmi és gazdasági) hatásvizsgálat a nagyobb eltérést indokolja;
- az országos, a kiemelt térségi és a megyei övezetek által érintett területeket az érdekelt államigazgatási szervek állásfoglalása alapján kell lehatárolni oly módon, hogy a kiemelt térségi és a megyei övezet területének a település közigazgatási területére eső része legfeljebb +/-5%-kal változhat.

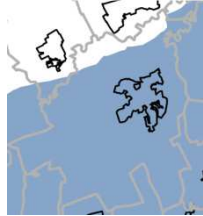
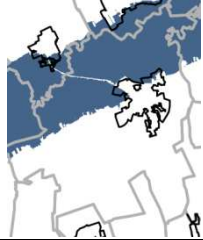
1.3.2 Vasvár az Országos Területrendezési Tervben

Vasvár közigazgatási területének északi részét jellemzően vegyes területfelhasználási térségbe-, déli részét erdőgazdálkodási térségbe sorolja az OTrT-ben, valamint 400kv-os átviteli hálózat távvezetékemet is ábrázol. A közlekedéshálózati elemek közül meglévőként lett feltüntetve a 8- és a 74-es számú főutak és tervezettként az M8 és M9 gyorsforgalmi utak, valamint kötött pályás közlekedési elemként a Szombathely-Nagykanizsa-Kaposvár-Pécs vasútvonalat.

. ábra: Vasvár országos területfelhasználási kategóriái
(Forrás: OTrT Országos Szerkezeti Terve, 2013)

OTrT érintett térképi mellékletei	érintett (I/N)	OTrT érintett térképének kivágata
Országos Ökológiai hálózat övezete	I	
Kiváló termőhelyi adottságú szántóterületek övezete	N	
Jó termőhelyi adottságú szántóterület övezete	N	
Kiváló termőhelyi adottságú erdőterület övezete	I	
Tájképvédelem szempontból kiemelten kezelendő terület övezete	I	
Világörökség és világörökség várományos terület övezete	N	

Országos vízminőség-védelmi terület övezete	I	
Nagyvízi meder és Vásárhelyi-terv továbbfejlesztése keretén belül megvalósítható vízkár elhárítási célú szükségtározók területének övezete	I	
Kiemelt fontosságú honvédelmi terület övezete	N	

Vasvár OTrT tervlapjaival való érintettsége

Vasvár közigazgatási területének jelentős részét (északi Rába ártér területei és a nyugati kiterjedt erdőterületek) érinti az **országos ökológiai hálózat övezet**, amelybe az országos jelentőségű természetes és természetközeli területek, valamint az azok között kapcsolatot teremtő ökológiai folyosók tartoznak. Vasvár jelentős területét érinti a **kiváló termőhelyi adottságú erdőterület övezet**, amelybe az őshonos fafajokból álló erdőtüszulások fenntartására leginkább alkalmas és az erdő hármass rendeltetését - védelmi, gazdasági, közjóléti - egymással összhangban a legmagasabb szinten biztosítani képes erdőterületek tartoznak. A **tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő terület övezet** szinte az egész közigazgatási területet lefedi, amelybe a természeti adottságok, rendszerek, valamint az emberi tevékenység kölcsönhatása, változása következtében kialakult olyan területek tartoznak, amelyek a táj látványa szempontjából sajátos és megkülönböztetett fontosságú, megőrzésre érdemes esztétikai jellemzőkkel bírnak. **Országos vízminőség-védelmi terület övezete** szintén majdnem az egész közigazgatási területet érinti, amelybe a felszíni és felszín alatti vizek, az emberi fogyasztásra, használatra szánt vizek és a vízkivételi művek, továbbá a halak életfeltételeinek biztosítása érdekében kijelölt vizek megóvását szolgáló védelem alatt álló területek tartoznak. **Nagyvízi meder és Vásárhelyi-terv továbbfejlesztése keretén belül megvalósítható vízkár elhárítási célú szükségtározók területének övezete** a közigazgatási terület északi részét érinti.

1.3.3 Vasvár a megyei területrendezési tervben

Vas Megye területrendezési tervének (továbbiakban: MTrT) Szerkezeti tervlapja az alábbi érintettségeket tüntet fel Vasvár vonatkozásában.

Közlekedési hálózatok:

- Közúti közlekedés: 8-as számú I. rendű főút Székesfehérvár – Szentgotthárd (6774 és 8438 j. út), valamint a 74 sz. II. rendű főút (3211 j. út). Az OTrT- és a MTrT-ben ábrázolt tervezett gyorsforgalmi úthálózati elemek nyomvonalai nem egyeznek meg. Tervezett gyorsforgalmú útként van feltüntetve az M8 és az M9-es főutak. A térségi mellékúthálózat továbbra is tervezett elkerülő úthálózati elemet ábrázol a Város DK-i irányában a 8-as főutat a 74-es sz. főúttal összekötve. .
- Térségi kerékpárút-hálózat: a 8-as út mentén tervezett elemként van csatlakozás az országos kerékpárút-hálózatra Kámnál;

- kötött pályás közlekedési elemként a Szombathely-Nagykanizsa-Kaposvár-Pécs vasútvonal.

Közműhálózatok:

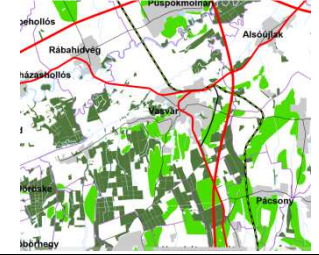
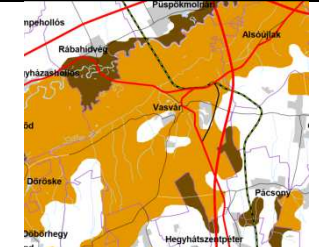
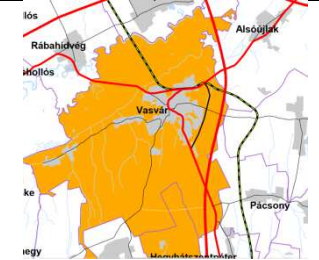
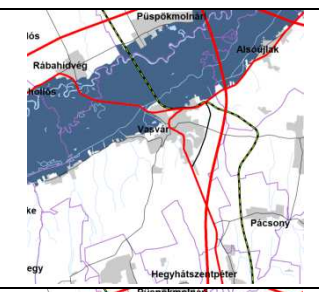
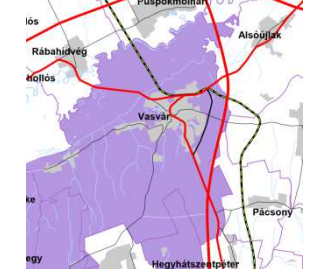
- 400 kv-os átviteli hálózat távvezeték eleme;
- térségi ellátást biztosító 120 kv-os elosztó hálózat;

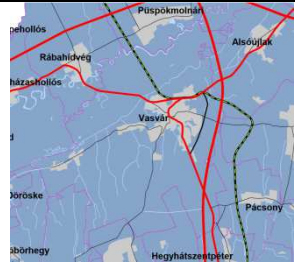
A megyei TrT Térségi Szerkezeti Terve hétféle megyei területfelhasználási kategóriát különböztet meg, ezek közül Vasvár közigazgatási területe a hagyományos vidéki települési-, a vegyes területfelhasználású-, az erdőgazdálkodási-, mezőgazdasági térség elemeivel érintett (lásd az alábbi térképet).

8. ábra: Vasvár térségi területfelhasználási egységei (Forrás: Vas MTrT Térségi Szerkezeti Terv, 2010)

MTrT tervlapi mellékletei	érintett (I/N)	MTrT érintett térképének kivágata
Magterület övezete, ökolgiai folyosó övezete, puffer terület övezete	I	
Kiváló termőhelyi adottságú szántóterület övezete	N	

Kiváló termőhelyi adottságú erdőterület övezete, erdőtelepítésre alkalmas terület övezete	I	
Országos jelentőségű tájképvédelmi terület övezete, térégi jelentőségű tájképvédelmi terület övezete	I	
Térégi hulladéklerakó hely kijelöléséhez vizsgálat alá vonható terület övezete	N	
Történeti teleplési terület övezete	I	
Kiemelten érzékeny felszín alatti vízminőség-védelmi terület övezete	N	
Felszíni vizek vízminőség-védelmi vízgyűjtő területe övezete	N	
Ásványi nyersanyag-gazdálkodási terület övezete	N	
Együtt tervezendő térségek övezete	N	
Nagyvízi meder övezete, rendszeresen belvíz járta terület övezete	I	
Földtani veszélyforrás terület övezete	I	

Vízérőzinak kitett terület övezete	I	
------------------------------------	---	---

Vasvár MTrT tervlapjaival való érintettsége

Erdőgazdálkodási térség

Vasvár közigazgatási külterületének 8.sz. főúttól délre eső területének jelentős része ezen térségbe soroltak. Mivel az erdők környezetvédelmi jelentősége meghatározó (erózió érzékeny területek talajvédelme, a levegő minőségének és a települési környezet védelme), ezért a TrT szerint ösztönözni kell a települések – kiemelten a városok – közvetlen környezetében az erdőterületek növelését. Ennek keretében a következő intézkedéseket javasolja a TrT:

- A védett természeti területeken levő erdőknél - védettség fokának függvényében - törekedni kell az ökoturizmus fejlesztésére.
- A védelem alatt álló erdőterületeken törekedni kell az őshonos társulások fajösszetételének fenntartására ill. elősegítésére.
- Erdőtelepítést a tájvédelmi szempontok figyelembevételével, a tájkarakter megőrzésének biztosításával javasolt végezni;
- A nem erdő művelési ágba sorolt
 - c) Natura-2000 hálózathoz tartozó természetes élőhelyek,
 - d) a természetvédelmi törvény erejénél fogva védett területek - lápok, **földvárak**, stb.,
 - e) illetve védetté nyilvánított - természetvédelmi, tájvédelmi területek erdősítése általában nem kívánatos;

Mezőgazdasági térség

A város közigazgatási területének kis részét érinti, jellemzően a 8-as főúthoz közeli északra és délre található területeket sorolja mezőgazdasági térségbe a vegyes és az erdőgazdálkodási területfelhasználási térségek közé ékelődve.

A mezőgazdasági térségre vonatkozó területrendezési ajánlások:

- A mezőgazdasági térség területfelhasználása során - a mindenkori terület potenciálja és a művelési ág együttes figyelembevételével - ösztönözni kell a gazdaságos árutermelésre alkalmas birtokméretek kialakítását.
- A mezőgazdasági térségben elsődlegesen a táj értékeinek és karakterének megőrzését szolgáló tájhasznosítási módjait szükséges támogatni. Ezen belül - a területi adottságok és alkalmasság figyelembevételével - az extenzív rét és legelőgazdálkodás, ár- és hullámtéri gazdálkodás, víztározás-halastavak, és többcélú tározók létesítése élvezzen prioritást.

- Az ár-és belvízveszélyes mezőgazdasági területek művelési ágát és módját úgy kell megválasztani, -szántó és egyéb intenzív művelés esetén: megváltoztatni - hogy a vízgazdálkodási és a természetvédelmi szempontok prioritása érvényesüljön, e területek - kemikália-, stb.- szennyeződése kizárható legyen, potenciálisan környezetszennyező vagy veszélyeztető létesítmény elhelyezése nem javasolható.

Vegyes területfelhasználású térség

A város közigazgatási területeinek jellemzően a 8. sz. főúttól északra eső területei vannak vegyes területfelhasználású térségbe sorolva, erdőgazdálkodási és mezőgazdasági térségi besorolású területekkel körülvéve.

A vegyes területfelhasználású térségre vonatkozó területrendezési ajánlások:

- A vegyes területfelhasználású térség által érintett területeken a racionális földhasználat elvének alkalmazásával cél e kedvezőtlen termőhelyi adottságú területek erdő, illetve gyepterületként való használata.
- A térségben beépítésre szánt területet csak jóváhagyott településfejlesztési koncepció által meghatározott funkcióra, a takarékos területhasználat szempontjai figyelembevételével ajánlott.
- A vegyes területfelhasználású térség által érintett területeken is törekedni kell a történetileg kialakult kompakt településszerkezet megőrzésére és továbbfejlesztésére. Ennek érdekében új beépítésre szánt területek kijelölésére a kialakult településszerkezethez szervesen kapcsolódó - beépítésre alkalmas területen - kerüljön sor.

Települési térség

A települési térségre vonatkozó területrendezési ajánlások:

- A (volt zártkerti) **kertgazdasági területek beépítésre szánt területté való átminősítése akkor támogatható**, ha adott területen a tervezett funkcióhoz nélkülözhetetlen közterületek kialakíthatók, a közművek elhelyezhetők, és a funkcióhoz tartozó telekméretek és telekgeometria az OTÉK követelményeivel összhangban a területtulajdonosok önkéntes elhatározásával és költségviselésével megteremthető. Lakó funkcióra fentiekben túl akkor javasolható a terület átminősítése, ha a humán infrastruktúra és a közszolgáltatások is biztosíthatók.
- A települési térségekben törekedni kell a történetileg kialakult kompakt településszerkezet megőrzésére és továbbfejlesztésére. Ennek érdekében új beépítésre szánt területek kijelölésére a kialakult településszerkezethez szervesen kapcsolódó - beépítésre alkalmas területen - kerüljön sor.
- Törekedni kell a funkcióját veszített, üres létesítmények (és területeik) újrahasznosítására.

A közlekedési hálózatok fejlesztésére vonatkozó megyei feladatok, irányelvek

- A megye jelenlegi hátrányos helyzetét kiküszöbölendő törekedni kell a megyét érintő, tervezett országos **gyorsforgalmi utak minél hamarabb történő megépítésére**.

- A szomszédos Ausztriával és Szlovéniával való intenzívebb együttélés érdekében az elvágott, felszámolt útkapcsolatok minél teljesebb - az utóbbi évtizedek településfejlődési hatásainak figyelembevételével történő - visszaállítására kell törekedni.
- Szorgalmazni kell a községek jobb ellátását, a lakosság színvonalasabb kiszolgálását elősegítő, hiányzó településközi úthálózati elemek fokozatos kiépítését. A kiépítés módját (vonalvezetés, keresztmetszeti kialakítás és burkolatminőség) az útszakasz hálózatban betöltött szerepe és az út természeti környezetének figyelembevétele alapján minden esetben egyedileg kell meghatározni.

Az energiaközműveket érintő szabályozási, illetve tervezési irányelvek

- Az energiaközmű hálózatok és létesítmények területigényének, kapcsolódó biztonsági övezetének szabályozása az ágazati szabványok és előírásoknak megfelelően egyértelműen szabályozhatók. Új szabályozási feladat a közműellátást szolgáló hálózatok és létesítmények fektetési formájának szabályozása. Az ország, ezen belül Vas megye gazdasági életében fontos gazdasági ágazattá váló idegenforgalom fejlesztési igénye a környezeti állapot jelentős javítása. A környezeti állapot javítását szolgálja a látvány, településkép, tájkép javítása is. Nagyon fontos az arculatformálás.

Az elektronikus hírközlési hálózatokat, létesítményeket érintő szabályozási irányelvek

- Ezen hálózatok és létesítmények telepítését, fektetési módját rendelettel szabályozni csak a terület- illetve településrendezési tervek segítségével lehet. A területrendezési tervekben, a megyei területrendezési tervben rögzített előírásokkal biztosítani lehet a településrendezési tervekben való továbbvezetést, s így érvényt lehet szerezni a település, a megye érdekeinek is.
- A vezetékes elektronikus hírközlési hálózat elhelyezése a településrendezési tervben rendezhető, a vezeték nélküli hírközlési (távközlési és műsorszórási) hálózatok, létesítmények közül az antennatelepítés szabályozása igényel irányelvi ajánlást.

Vízellátásra vonatkozó szabályozási, illetve tervezési irányelvek

- A települések beépített és beépítésre szánt területén a **vezetékes vízellátottságát teljes körűvé kell tenni.**
- A közüzemi ivó- és tűzvíz ellátási igény távlati kielégítése érdekében a meglévő bázisok, az elosztóhálózatok és hálózati létesítmények, műtárgyak folyamatos karbantartása, elavult, elhasználódott vezetékek, berendezések rekonstrukciója szükséges.
- A túl hosszú hálózattal csatlakozó települések több-oldali térségi, regionális összekötésének megoldási lehetőségét is vizsgálni kell.
- A vízbázisok védelmét szolgáló és még meg nem állapított hidrogeológiai védőterületek kijelölését és annak jogi rendezését meg kell oldani.
- A termelt vizek vízkezelését úgy kell megoldani, hogy az előírások szerinti vízminőségi elvárások (arzén, nitrát, ammóniatartalomra vonatkozóan is) biztosíthatók legyenek.

Szennyvízelvezetésre, kezelésre vonatkozó tervezési irányelvek

- A külterületeken, illetve a beépítésre nem szánt területeken keletkező szennyvizek gyűjtéséről és kezeléséről a települések helyi építési szabályzatának kell rendelkeznie.

- A tisztítási technológiák meghatározásánál figyelembe kell venni a befogadóra vonatkozó előírásokat is.
- A települések szennyvíztisztító telepére csak olyan kommunális és ipari előkezelt szennyvíz vezethető, amely a szennyvíziszap utóhasznosítási lehetőségét nem akadályozza meg.

Felszíni vizek, csapadékvíz elvezetésre vonatkozó tervezési irányelv

- A települések településrendezési tervében rögzített távlati területhasznosítás figyelembe vételével **el kell készíteni a település vízgyűjtőkre kitekintő csapadékvíz elvezetési tervét**. Abban le kell határolni a zárt csapadékvíz elvezetésű és a nyílt árkos vízvezetésű területeket. Meg kell határozni a vízgyűjtők várható távlati terhelését.
- A vízgyűjtők vízminőség védelme érdekében az élővízbe vezetés előtt hordalékfogó műtárgyak elhelyezését elő kell írni.
- A vízgyűjtő rendszert, az ahhoz tartozó állandó, vagy időszakos vízfolyásokat, patakokat, árkokat, vízmosásokat, tavakat stb. vízgazdálkodási területnek kell tekinteni, annak medrét változtatni, vagy bármilyen tevékenységgel érinteni csak vízjogi engedély alapján lehet.
- A vizek partján annak meder karbantartására szabad sávot kell biztosítani a kezelője számára. Nagyobb folyók mentén, tavak körül 10 m, patakok partján 6 m, árkok mentén 3 m-es sávot kell szabadon hagyni.

Árvíz-, belvízvédelemre vonatkozó tervezési irányelv

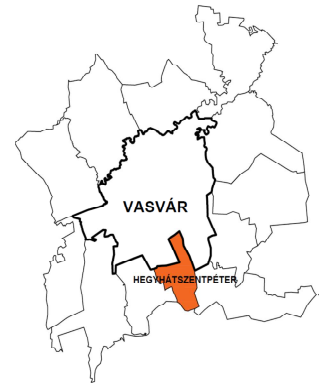
- A vízfolyások, tavak mentén árvízvédelemre, valamint mederkarbantartásra az elsőrendű védvonal lábától, illetve a magas part-éltől 10 m-es sávot szabadon kell hagyni. Patakok mentén 6 m-es sávot kell mederkarbantartásra szabadon hagyni.
- Az elsőrendű árvízi védvonal és a folyó medre közötti hullámtéri területre a Kormányrendeletben rögzített előírásokat be kell tartani.
- **Veszélyeztetett településeknél a csapadék-vízvezetés tervezésénél figyelembe kell venni a záportározási lehetőségeket.**
- A vízfolyások, patakok, tavak, további egyéb időszakosan, vagy állandóan vízjárta területeket, amelyek a földhivatali térképen vízgazdálkodási területekként rögzítettek, mindaddig vízgazdálkodási területnek kell tekinteni, amíg annak módosítására vízjogi üzemeltetési engedély nem ad lehetőséget.
- Tartósan, időszakosan vízállásos, belvízzel veszélyeztetett, mélyfekvésű terület hasznosítási javaslatánál a vizes adottságot figyelembe kell venni, a belvíz veszélyeztetett területen csak olyan tevékenységet, fejlesztést szabad engedélyezni, amelyben az időnkénti, vagy tartósabb vízállás kárt nem okoz, ettől eltérő igény esetén a belvízmentesítést – a belvíz elvezető művek jogerős vízjogi engedély alapján történő kiépítésével és üzemeltetésével meg kell oldani.
- A vizes adottságok és lehetőségek idegenforgalmi célú (üdülés, sportolás, szabadidő eltöltés) hasznosítását előtérbe kell helyezni, vízpartok rendezésével, fokozottabb mederkarbantartással, vízfolyások revitalizációjával, tározó tavak létesítésével.
- Élővizek vízminőség védelmét biztosító beavatkozási igények településrendezési tervekben való továbbvezetésének a biztosítása (hordalékfogók, olajfogók telepítése, stb).

1.4 A SZOMSZÉDOS TELEPÜLÉSEK HATÁLYOS TELEPÜLÉSSZERKEZETI TERVEINEK - AZ ADOTT TELEPÜLÉS FEJLESZTÉSÉT BEFOLYÁSOLÓ - VONATKOZÓ MEGÁLLAPÍTÁSAI

Vasvár települést tizenkettő Vas megyei település határolja, ezekből Döbörhegy és Egyházasholló a Körmentdi Járáshoz, valamint Rum a Szombathelyi Járáshoz tartozik.

1.4.1 Hegyhátszentpéter

A TSZT-t a képviselő-testület 1/2007.(I.26.) Ökt. sz. határozattal hagyta jóvá, a HÉSZ-t és a Szabályozási tervet a képviselő-testület 2/2007. (I.27.) Ökt. sz. rendelettel hagyta jóvá. A településrendezési eszközök egy tervezett 400kVA-os magasfeszültségű vezeték nyomvonalat ábrázolnak, mely Vasvár közigazgatási területén is áthaladna Szombathelyig, valamint tájékoztató jelleggel az M9 gyorsforgalmi.

1.4.2 Petőmihályfa

A TSZT-t a képviselő-testület 6/2007.(II.26.) Ökt. sz. határozattal hagyta jóvá, a HÉSZ-t és a Szabályozási tervet a képviselő-testület 2/2007. (II.27.) Ökt. sz. rendelettel hagyta jóvá. A településrendezési eszközök nem fogalmazznak meg, ábrázolnak Vasvárt érintő fejlesztéseket, korlátozásokat.

1.4.3 Gersekarát

A TSZT-t a képviselő-testület 2000-ben fogadta el határozattal, a HÉSZ-t és a Szabályozási tervet a képviselő-testület 13/2000. (VIII.08.) Ökt. sz. rendelettel a többször módosított 4/1994.(I.25.) Ökt. sz. egységes szerkezetbe foglalt a község összevont rendezési tervéről szóló rendelet módosításaként. A településrendezési eszközöket a képviselő testület többször is módosította az elmúlt évek során. A településrendezési eszközök nem fogalmazznak meg, ábrázolnak Vasvárt érintő fejlesztéseket, korlátozásokat.

1.4.4 Döbörhegy (Körmendi Járás)

A TSZT-t a képviselő-testület 6/2008.(IV.25.) Ökt. sz. határozattal hagyta jóvá, a HÉSZ-t és a Szabályozási tervet a képviselő-testület 4/2008. (IV.25.) Ökt. sz. rendelettel hagyta jóvá. A településrendezési eszközök nem fogalmazznak meg, ábrázolnak Vasvárt érintő fejlesztéseket, korlátozásokat.

1.4.5 Egyházasholló (Körmendi Járás)

A TSZT-t a képviselő-testület 48/2005.(XII.21.) Ökt. sz. határozattal hagyta jóvá, majd kétszer kiegészítette, módosította azt 2010 és 2012-ben. A HÉSZ-t és a Szabályozási tervet a képviselő-testület 13/2005. (XII.23.) Ökt. sz. rendelettel hagyta jóvá, majd szintén két alkalommal módosította azt – a TSZT módosítással egyszerre –2010-ban és 2012-ben (készítette: Modulor kft.). A településrendezési eszközök nem fogalmazznak meg, ábrázolnak Vasvárt érintő fejlesztéseket, korlátozásokat.

1.4.6 Rábahídvég

A TSZT-t a képviselő-testület 63/2003.(XII.15.) Ökt. sz. határozattal hagyta jóvá, majd egyszer kiegészítette, módosította azt 2011-ben. A HÉSZ-t és a Szabályozási tervet a képviselő-testület 13/2006. (V.30.) Ökt. sz. rendelettel hagyta jóvá, majd szintén egy alkalommal módosította azt – a TSZT módosítással egyszerre –2011-ben (készítette: Modulor kft.). A településrendezési eszközök nem fogalmazznak meg, ábrázolnak Vasvárt érintő fejlesztéseket, korlátozásokat.

1.4.7 Püspökmolnári

A TSZT-t a képviselő-testület 75/2003.(VIII.11.) Ökt. sz. határozattal hagyta jóvá, majd háromszor is kiegészítette azt 2007-ben, 2011-ben és 2013-ban. A HÉSZ-t és a Szabályozási tervet a képviselő-testület 13/2003. (VIII.11.) Ökt. sz. rendelettel hagyta jóvá, majd szintén háromszor módosította azt – a TSZT módosítással egyszerre – 2007-ben, 2011-ben és 2013-ban (készítette: Modulor kft.). A TSZT nyomvonal variációt ábrázol az M9-es tervezett gyorsforgalmi útra, mely érinti Vasvár közigazgatási területét is.

1.4.8 Rum (Szombathelyi Járás)

A TSZT-t a képviselő-testület 61/2005.(VI.06.) Ökt. sz. határozattal hagyta jóvá, a HÉSZ-t és a Szabályozási tervet a képviselő-testület 4/2005. (VI.16.) Ökt. sz. rendelettel hagyta jóvá. A településrendezési eszközt egyszer módosította a képviselő-testület 2013-ban. Az M9 gyorsforgalmi autótutat tájékoztató jelleggel ábrázolja a Településszerkezeti tervlap, mely Vasvár közigazgatási területén is áthaladna.

1.4.9 Alsóújlak

2006 óta hatályos a Mátis és Egri Tervező Kft. által készített TSZT és a képviselő-testület 11/2006. (XI.22.) Ökt. sz. rendelettel hagyta jóvá a HÉSZ-t és a Szabályozási tervet, majd azt a 2/2014.(II.05.) ökt.sz. rendelettel módosította. A TSZT több nyomvonal variációt is ábrázol az M8-as és az M9-es tervezett gyorsforgalmi utakra, melyek mindegyike érinti Vasvárt.

1.4.10 Oszkó

A TSZT-t a képviselő-testület 53/2007.(XI.18.) Ökt. sz. határozattal hagyta jóvá, a HÉSZ-t és a Szabályozási tervet a képviselő-testület 14/2007. (IX.19.) Ökt. sz. rendelettel hagyta jóvá. majd azt a 2/2014.(II.05.) ökt.sz. rendelettel módosította. A TSZT és a HÉSZ egy alkalommal módosult 2013 decemberében egyszerűsített véleményezési eljárást lefolytatva a szennyvízberuházás miatt.

1.4.11 Pácsony

A TSZT-t a képviselő-testület 9/2002.(IV.29.) Ökt. sz. határozattal hagyta jóvá, a HÉSZ-t és a Szabályozási tervet a képviselő-testület 46/2002. (IV.30.) Ökt. sz. rendelettel hagyta jóvá. A TSZT tervezett kerékpárutat jelöl az Oszkót Vasvárral összekötő út mentén.

1.4.12 Győrvár

A TSZT-t a képviselő-testület 30/2004.(VIII.11.) Ökt. sz. határozattal hagyta jóvá, a HÉSZ-t és a Szabályozási tervet a képviselő-testület 8/2004. (VIII.24.) Ökt. sz. rendelettel hagyta jóvá. A településrendezési eszközök kétszer lettek módosítva 2010-ben és 2012-ben. A településrendezési eszközök az M9 gyorsforgalmi autótutat ábrázolja, mely érinti Vasvár közigazgatási területét is.

Általánosságban megállapítható, hogy Vasvár közigazgatási területével szomszédos települések településrendezési eszközei rendelkezésre állnak. Jelentős közigazgatási határokon átívelő fejlesztésként tartalmazzák az érintett települések hatályos dokumentumai az M8 és az M9 gyorsforgalmi utak tervezett nyomvonalait, melyek végleges jóváhagyott nyomvonalai még máig sem ismertek, ezért a települések településrendezési eszközeinek kidolgozásánál, komplex felülvizsgálatakor a hatályos felsőbbrendű területrendezési tervekben (OTrT és MTrT) ábrázolt nyomvonalakat szükséges figyelembe venni. Valamint régóta szükséges lenne a térségi kerékpárút hálózatának fejlesztése, mely nyomvonalának véglegesítéséhez szükséges a települési igények és a településrendezési eszközök összehangolása.

1.5 HATÁLYOS TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DÖNTÉSEK BEMUTATÁSA

1.5.1 A hatályos fejlesztési koncepció vonatkozó megállapításai

Vasvár város Önkormányzatának képviselő-testülete, a ma is hatályos településfejlesztési koncepcióját 160/2004. (IX.30.) Ökt. sz. közgyűlési határozattal hagyta jóvá.

A koncepció Vasvár városának fejlődési víziójának elképzelhetőnek tartott „egy olyan fejlődést, amely csak a helyi lakosság színvonalát emeli, de jövedelmek helyben nem képződnek – azaz Vasvár jómódú lakóvárossá válik. A másik lehetőség, hogy a városban jelentősebb számban megtelepszik a korszerű ipar és a tercier szektor, és ennek hatására Vasvár is a vasi városgyűrű egyenrangú tagjává válik”. A város erre épülő jövőképét két, alábbi scenáriót dolgozott ki:

Scenárió I. – Vasvár logisztikai csomópont

A scenárió jórészt az M8-as megfelelő vonalvezetésű gyorsforgalmi úttá kiépítéséhez, és az M9-es gyorsforgalmi út kiépítéséhez kapcsolódik, így nagyrészt állami döntés függvénye.

Az autópálya-gyorsforgalmi út kiépülésével a város nemzetközi gyorsforgalmi hálózat közvetlen elérhetőségébe kerül. Az országon belüli helyzet a szomszédos városokhoz képest nem javul, a régió belüli helyzet tehát csak a telephelyi adottságok más irányú javításával érhető el. Vasvár és kistérsége gazdasági szerkezetében megváltozik a gazdasági ágak szerepe, a mezőgazdaság rovására megnő elsősorban a logisztika, másodsorban a kereskedelem és a szállítási igényű ipar aránya. Növekszik az

átmenő turizmus szerepe. Kiépülnek az új telephelyek és fejlődnek a turizmus számára is szükséges gazdasági, pénzügyi, kereskedelmi szolgáltatások.

A település szerkezete átalakul: a gyorsforgalmi utakat, különösen a csomópontok környékét arányos, méretezett gazdasági területek sávjai veszik körül, változó beépítéssel. Csökken a kertségek, az intenzív művelésű területek szerepe. A gyorsforgalmi utak, ipari telephelyek környékén nő a lég- és zajszennyezettség, a mezőgazdasági és lakóterületek devalválódása érzékelhető. A településkép, különösen a főbb megközelítési irányokból elveszíti vonzó karakterét. A gyorsforgalmi utak és a nagyléptékű telephelyek határvonalakat képeznek a tájban, a hagyományos településszerkezetbe nehezen integrálhatók. A város belső területeire is áttérjed a tőkeerős gazdasági szereplők igényeit kielégítő új, „agresszív” építészeti kultúra megjelenése.

Vasvár önkormányzatának pénzügyi helyzete a letelepülő cégek növekvő iparűzési adó bevételei miatt javul. Megvalósulhatnak olyan közösségi, elsősorban kulturális beruházások, amelyek a város turisztikai és szellemi potenciálját növelhetik. A forgalmi terhelés csökkenésével tovább javítható a városmag közterületeinek minősége.

Stratégia – fejlesztési hangsúlyok

A scenárió megvalósulásának elsődleges feltétele a gyorsforgalmi utak ütemes és Vasvár számára optimális vonalvezetésű kiépítése. Ennek érdekében természetesen latba kell vetni a kistérséggel együttműködve minden politikai lobbi-lehetőséget, a megfelelő szakmai érvekkel alátámasztva.

A nyomvonalak mielőbbi tisztázása már csak azért is fontos, hogy a település szerkezeti fejlesztése az útvonalak kiépüléséig a szinergikus hatások kihasználására, ugyanakkor a környezeti hátrányok kivédésére, csökkentésére alkalmassá tegye az érintett területeket.

A scenárió összességében a külső feltételek megvalósulása esetén is a város összehangolt és éveken át következetes munkáját teszi szükségessé a települési politika minden területén: építési szabályozás, ingatlanpolitika, intézményfejlesztés, adópolitika, infrastruktúrafejlesztés, stb.. A kellő összhang nélkül a stratégia veszélyei kerülnek túlsúlyba: a településkép szétesése, a lakóterületek leromlása, a külterület szétforgácsolódása, a munkahelyek instabilitása, összességében a város vonzerejének csökkenése, az elvándorlás és az elöregedés, a lélekszám további csökkenése.

Scenárió II. – Jó itt lakni!

A mezőgazdaságban dolgozók arányának csökkenésével, a motorizáció növekedésével, a népesség iskolázottságának emelkedésével a vidék szerepe a világ fejlett felén átértékelődik. A vidéki települések jövőképek megalkotásakor nem elsősorban a munkahelyek megtelepítését tekintik az elsődleges lakosság-megtartó tényezőnek, hanem a környezet és a települési szolgáltatások által együttesen biztosított életminőséget. Amerikában és Európa nyugati felében is egyre világosabban rajzolódik ki azok a települések, vidékek, amelyek akár kizárólagosan is egy-egy lakossági csoport életfeltételeinek megteremtésére „szakosodtak”. Vasvár és kistérsége szinte kínálkozik egy effajta települési profil kialakítására, amelynek alapját a természeti és épített környezet értékei, a napi ingázás távolságában lévő négy város munkahelykínálata, az alakuló kisvárosi szolgáltatási hálózat jelenthetik.

A scenárió gyakorlatilag annak a védve-megőrizve fejlesztésnek az állomásait tartalmazza, amelynek útján a város a rendszerváltás óta elindult. A terület felhasználásban nagy szerkezeti változások nem

történnék. Lépésről lépésre épülnek be a már kijelölt lakó és gazdasági területek, folytatódik a falusias területfelhasználás átalakulása kertvárosias használatba. A mennyiségi fejlesztés helyett a már beépült területek építészeti megújulása folytatódik, a közterületi program folytatásával és kiterjesztésével, a középületek rekonstrukciójával és hasznosításával, a zöldterületek fejlesztésével. Különös hangsúlyt kap a Szentkút, amely az eddig igencsak koncepciótlan fürdő, a park, a horgásztó, a sportpályák fejlesztésével a helyi, kistérségi rekreáció és közösségi élet központjává, egyben az átmenő turizmus egyik bázisává is válhat. A rekreáció másik alapköve a kertségek védelme, ahol a mezőgazdasági termelés egyre inkább a másodlagos foglalkoztatást, a kikapcsolódást, egy természetközeli életforma lehetőségét jelenti.

Fejlődik a szociális-egészségügyi ellátás, egyrészt a helyi lakosság, másrészt a gyógy- és wellness turizmus és a sajátos lakossági rétegigények szerint. Új szolgáltatási ágként jelenik meg az idősellátás piaci formája, amelynek a megfelelő orvosi ellátás, fürdőkultúra, természeti környezet, kulturális élet nyújt alapot.

Az idősek számának növekedésével párhuzamosan nő a helyben pályakezdő fiatalok száma, részben a kellemes életfeltételek, a környék színvonalas munkahelyválasztéka és nem utolsósorban az olcsó önkormányzati kislakásprogram vonzása miatt.

Mindezek alapján lassul, majd megáll a lélekszám csökkenése. A lakosság általános képzettsége növekszik. Az ingázás mértéke nem változik.

Vasvár önkormányzatának bevételei ugrásszerűen nem nőnek, de a képzettség és a lakófeltételek javulásával elképzelhető további szolgáltató cégek beköltözése, amelyek az iparüzési adó bevételeivel könnyíthetik a város pénzügyi helyzetét.

Stratégia – fejlesztési hangsúlyok:

A scenárió megvalósulása elsősorban a kis lépések taktikájának következetes és koherens alkalmazásán múlik. A stratégiában elsődleges szerepet kapnak a város saját kompetenciájába tartozó, kisebb léptékű, az úgynevezett „puha” faktorokat érintő fejlesztések. Ezek közül több nem is elsősorban anyagi erőt, mint inkább az önkormányzat politikájának egyfajta katalizátor szerepét kívánja meg, amely mozgósítani képes a magánbefektetők tőkéjét, a közösség szervező erejét, a kistérség összefogását, a szomszédos városokkal való közös politikai fellépést.

Az intézményfejlesztések során különös figyelmet kell fordítani arra, hogy a gyermekintézmények egyrészt általános képzési formáik magas színvonalával lehetővé tegyék a minél magasabb arányú továbbtanulást, másrészt specializált programjaikkal vonzóvá váljanak a térségben, egyedi, jól hasznosítható képesítést adjanak a munkaerőpiacon.

A megnyíló idősök otthonát támogatva létre kell hozni az idősgondozást piaci alapon segítő speciális szolgáltatások rendszerét, a speciális szakorvosi ellátástól kezdve, a fürdőszolgáltatásokon keresztül, az idősök igényeire alakított kulturális és szabadidős tevékenységekig. Ennek a szolgáltatási hálózatnak kialakítása hosszú távon az idősellátás további kiszélesítésének adhat alapot, munkahelyet, fizetőképes piacot, önkormányzati bevételt, stb. teremtve.

A scenáriót összességében minden jó irányba megtett lépés előre viszi, mint ahogy ez történt Vasvár fejlesztésében az elmúlt évek sok jó ötletének megvalósulásával. A kis lépések rendszerbe állítása azonban növelheti a szűkös önkormányzati források felhasználásának, a már említett katalizátor -

koordinátor szerepnek hatékonyságát. Ennek ellenére a megvalósítás éppen a szereplők és politikák sokfélesége miatt rugalmasságot követel és tesz lehetővé: mindig az adott gazdasági, politikai, társadalmi célokhoz és feltételekhez igazodhat.

A koncepció a scenáriókhöz rövid (2-3 év), közép (5-7 év) és hosszútávú (10-15 év) intézkedéseket fogalmazott meg, melyek megvalósulása az alábbiak szerint értékelhető:

Rövidtávú (2-3 év) intézkedések	Megvalósulás (Igen / Nem / Részben / Folyamatban)
Kezdeményezni kell az M9 és M8 gyorsforgalmi utak Megyei Területrendezési Tervben javasolt nyomvonalának felülvizsgálatát, lobbizni kell különösen az M9-es (74-es) a város számára legkedvezőbb nyomvonalának elfogadtatásáért és az elkerülő út minél előbbi megvalósításáért,	F (végleges nyomvonaluk nem ismert)
A város még meglévő építészeti értékeinek megőrzése érdekében ki kell építeni az épített környezet oltalmát biztosító rendszer elemeit: értékvédelmi rendszer kiegészítése, kataszter készítése, jogi garanciák, ösztönzőrendszerek, különös tekintettel a történelmi városrész területeire, kiemelten a Kossuth Lajos utcára és az Alkotmány utcára.	N
A városközpont megújítási folyamatának szakszerű és értékalkotó megvalósítása érdekében részletes programot kell készíttetni, amelynek egyes elemeihez a lehetséges forrásokon túl felelősöket és határidőket is meg kell jelölni.	I
A városközpont történelmi és kulturális szempontból meghatározó közterületeire közterületépítési és kertészeti tervet kell készíteni (ez a pénzügyi helyzetnek megfelelően részletekben is kidolgozható). A tervnek a helyszínrajzi kialakítás, elrendezés, a magassági méretek, keresztmetszetek, a berendezések, utcabútorzat, burkolatok, városképi megjelenés, a közműhálózat kialakítása, a köz- és díszkivilágítás, a műtárgynak nem minősülő építmények létesítési, a parkolás megoldás és a terület kertészeti kialakításának megoldását összehangoltan kell tartalmaznia. A terv részévé kell válnia a csatlakozó épülethomlokzatok, üzletportálok javasolt egységes megjelenése, színezése, stb. A terv méretaránya legalább M=1:500, egyes rész megoldások esetében M=1:200, M=1:100. A közterület-építési és kertészeti tervet az Önkormányzat illetékes szakbizottságának be kell mutatni.	I (Dominikánus ház, prefektórium, folyamatban Kolostoron belül)
Folytatni kell a szennyvízcsatorna-hálózat megvalósítását, ennek megfelelően az érintett közterületek rendezését (burkolás, vízvezetés, járdaépítés, fásítás, közvilágítás, stb.).	F
A város közterületeinek környezetminőségét fásítási programmal kell javítani, amelybe integrálni kell a lakossági kezdeményezéseket.	F (közmunka, pályázatok)
A Helyi Építési Szabályzat elkészítéséig meg kell alkotni a Helyi Parkolási Rendeletet, mely a Településrendezési Tervvel összhangban	R Meg lett alkotva a parkoló

meghatározza a város kritikus pontjait tehermentesítő parkolási megoldásokat.	megváltással kapcsolatos rendelet – ez felsőbbrendű jogszabályváltozása miatt már nem hatályos-, e mellett főtéri parkolási szabályok vannak bevezetve, ami időkorlátossá teszi a parkolást
1 éven belül ki kell dolgozni a fejlesztéseknek megfelelő pénzügyi politikát és a költségvetésen alapuló pénzügyi tervezéssel való megfeleltetését	I
Széleskörű felmérést kell készíteni Vasvár fiataljai körében a várossal kapcsolatos elvárásaikat illetően, kiemelt célcsoportnak tekintve az eredményes családi vállalkozásokat működtető családokat illetve magukat a fiatal vállalkozókat, középiskolában, felsőoktatási intézményekben tanulókat. Vizsgálni kell a kistérségi fiatalok és a szomszédos kistérségközpontok Vasvárról kialakított képét, elvárásaikat. A felmérésnek alapul kell szolgálni rövid-, közép- és hosszútávú ifjúsági programok kidolgozásához.	I (24 város program, gyermekélmény város, „nyitok”+TÁMOP+képzések)
El kell készíteni Vasvár településrendezési tervét a koncepcióval összhangban.	I
Meg kell kezdeni az önkormányzati együttműködések lehetséges területeinek feltérképezését, elsősorban a kistérség településeivel, a megyével., a gazdasági szereplőkkel.	I
Meg kell szervezni kistérségi szinten a tájgondnokságot.	F
A Szentkút területére a szabályozási terv kidolgozásával párhuzamosan fejlesztési programot kell kidolgozni valamennyi érintett részvételével, amely a területi és a pénzügyi tervezés lehetőséget összhangba hozza, a fejlesztési folyamatot belátható, egymásra épülő ütemekre bontja le.	F (folytatni, partfal stabilizálásával)

Középtávú (5-7 év) intézkedések	Megvalósulás (Igen / Nem / Részben / Folyamatban)
A település területén a turizmus fejlesztésére az Önkormányzatnak programot kell kidolgoznia, amelynek integráns része a szálláshelyek, az étkezési lehetőségek, a szőlészet és a borkultúra, a vallási turizmus, a vízi turizmus, a gyógy- és rekreációs turizmus, a kerékpáros turizmus intézményeinek és infrastruktúrájának összehangolt fejlesztése, az épített környezet értékeinek hasznosítása, a kulturális és rendezvénykínálat bővítése, a turisztikai megállítópontok és információs létesítmények kialakítása, mindennek a térség marketingtevékenységébe való megjelenítése	F (vendéglátó egységekben javulás, a szálláshely nem megoldott, a rendezvényekben nagy előrelépés)

A képzett fiatalok elvándorlásának megakadályozására, a fiatal családok letelepedésének támogatására programot kell kidolgozni, amelynek része a pályakezdők számára alkalmas támogatott városi kislakás-kínálat kialakítása, a gyermekintézmények minőségi fejlesztése, a kulturális kínálat bővítése	R (vissza nem térítendő támogatás a családoknak a házépítésre, zárda épületében fiataloknak bérlakás)
A kezdő kisvállalkozások támogatására programot kell kidolgozni, amelynek része a vállalkozói ismeretek oktatása, a vállalkozóvá válás segítése, egy vállalkozói inkubátorprogram lehetőségének megteremtése, esetleg megfelelő adó-kedvezmények rendszere.	R (paktummal a foglalkoztatásért c. projekt keretén belül)
Meg kell teremteni a piacképes mezőgazdaság és a tájgondozás települési feltételeit, amelynek része a földrésztetek elprózódásának megakadályozása, a külterületi úthálózat fejlesztése, egy térségi agrár-információs és marketing-program létrehozása, az EU-konform gazdálkodási formák terjedésének támogatása oktatással, információval.	-
Fel kell értékelni a természeti környezet adottságait, megteremteni a védelmükkel összeférhető gazdasági hasznosítás lehetőségét. Ennek része a környezettudatosság növelése a lakosság körében, a tájgondnokság megszervezése, a Csörnóc-Herpenyő Tájvédelmi Körzet kialakítása, az illegális szemétkerakó helyek megszüntetése, egy környezetvédelmi monitoring rendszer kiépítése, a megújuló energiák használatának támogatása, a szennyvízprogram továbbfejlesztése.	F (környezetvédelmi program hiánya)
A – részben vagy egészben – önkormányzati területekre és hozzá kapcsolódó fejlesztésekre (sportpálya, lovarda környéke, strandbejárat) az Önkormányzatnak programot kell kidolgoznia	I / F
Az önkormányzati kulturális létesítmények (mozi, művelődési ház) illetve közintézmények (polgármesteri hivatal, egészségház, óvoda) fejlesztésére, bővítésére az Önkormányzatnak programot kell kidolgoznia	I

Hosszútávú (10-15 év) intézkedések	Megvalósulás (Igen / Nem / Részben / Folyamatban)
A fejlesztési területekhez kapcsolható, jelenleg még nem ismert fejlesztési lehetőségek (pl. kikötő a Rábán), illetve hosszú távon megvalósítandó kulturális létesítmények kialakítására az Önkormányzatnak programot kell kidolgoznia.	R

1.5.2 Az Integrált Városfejlesztési Stratégia vonatkozó megállapításai

Vasvár Város Önkormányzatának képviselő-testülete 162/2008. (VI.16.) Ökt. határozattal hagyta jóvá az Integrált Városfejlesztési Stratégiát (továbbiakban: IVS), ami átfogó célként az alábbiakat fogalmazta meg: „az új kihívások között is versenyképes, stabil gazdálkodású, kistérségi centrum szerepkört ellátó vonzó kisvárossá válni, ahol a lakosság számára magas életminőséget biztosít a magas arányú foglalkoztatottság, a rendezett épített-, és megóvott természeti környezet és gazdag kulturális közösségi élet”.

Az átfogó célhoz két specifikus és ezeken belül az alábbi prioritásokat, intézkedéseket rögzítette:

Versenyképesség, foglalkoztatottság növelése	
1. Megújuló ember, megújuló közösség	2. Gazdaságélénkítés infrastrukturális fejlesztései
Képzettség és motiváltság szintjének emelése a munkaképes korú lakosság körében	Szolgáltató szektor működési feltételei biztosítása, fejlesztése
Alap- és szakképzés fejlesztése az iskolás korú lakosság körében	Ipari-, termelő alpinfrastruktúra fejlesztése
Kulturális és közösségi menedzsment intézményi és szellemi háttérének megerősítése	E-gazdaság fejlődése feltételei fejlesztése – szélessávú elérhetőség, e-szolgáltatások
Identitás erősítése	Eseményturizmus vonzerő, infrastruktúra és szolgáltatás fejlesztése
Megújuló térségi arculat – település- és térségmarketing	Turizmus fejlesztés intézményi feltételei biztosítása - CsörnöcHerpenyő-Rába menti Naturpark és Turisztikai desztinációs menedzsment

Kistérségi centrum, szolgáltató város szerep erősítése		
3. Vasvár városi infrastruktúra rekonstrukciója, fejlesztése	4. Városi rangnak megfelelő magas életminőség feltételei megteremtése	5. Szociális biztonság, közösségi szolgáltatások
Revitalizációs célú városközpont rekonstrukció kiteljesítése	Közszolgáltatások működtetése feltételei, színvonalának fejlesztése	Foglalkoztatási Paktum, munkaügyi szolgáltatások
Külső és belső térségi és települési közlekedési infrastruktúra és elérhetőség fejlesztése	Épített örökség védelme, hasznosítása	Térségi egészségügyi és szociális szolgáltatás és infrastruktúra fejlesztése
Szociális- és közösségi célú városrekonstrukció	Városközponti, lakóövezeti és külterületi zöldfelületek fejlesztése, megőrzése	Nappali- és jelzőrendszeres házi segítségnyújtás és bentlakásos időskori szolgáltatások fejlesztése
Városi arculatot meghatározó infrastruktúra fejlesztése	Környezeti infrastruktúra felzárkóztatása az Európában elvárható szinthez	

	Kulturális intézmények, programok fejlesztése	
--	--	--

Az IVS megvalósulásának részletes bemutatását lásd a helyzetértékelő munkarésznél.

Városközponti városrész specifikus célkitűzései 2010-ig, (minden megvalósult):

- Kistérségi és agglomerációs szolgáltatások fejlesztése
- Kulturális és turisztikai szolgáltatások fejlesztése
- Foglalkoztatás bővítése

1.5.3 Hatályos településfejlesztési és településrendezési szerződések

Jelenleg helyi vállalkozások és magánemberek kérését támogatva kezdeményezte az önkormányzat a településrendezési eszközök kismértékű módosítását 36/2013.(III.28.) számú határozatával. Az Önkormányzat az Étv. 30/A.§-a alapján a településrendezési eszközben (szabályozási terv) rögzített célok érdekében településrendezési szerződést kötött az érintett ingatlanok tulajdonosaival. A szerződés értelmében a településrendezési eszközök módosítását a Célmegvalósító finanszírozza. Az Önkormányzat 174/2014.(VI.24.), 183/2014.(VII.17.), 184/2014.(VII.17.) és a 191/2014.(VIII.26.) számú Kt-határozataival előzetesen támogatásáról biztosította a projekteket, megszabva a rendezési terv módosításhoz szükséges feltételeket.

Módosítás száma	Módosítás helye	GPS koordináták		Módosítással érintett településrendezési eszköz
		Szélesség É	Hosszúság K	
Rv44_1	Gyövrári utca (volt Isaura panzió telke és övezete)	47°02'16.65"	16°48'36.22"	Helyi építési szabályzat
Rv44_2	Petőfi S. utca (egykori Cipőgyár környezete)	47°03'02.04"	18°48'49.52"	Településszerkezeti terv, Helyi építési szabályzat, Szabályozási terv
Rv44_3	Ifjúság utca	47°03'03.82"	16°48'01.30"	Szabályozási terv
Rv44_4	Kossuth Lajos - Béni Balog Ádám - Vasvári Pál utca által határolt tömb	47°02'53.18"	16°47'55.05"	Helyi építési szabályzat

1.6 A TELEPÜLÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERVI ELŐZMÉNYEINEK VIZSGÁLATA

1.6.1 A hatályban lévő településrendezési eszközök

Vasvár Város Önkormányzata a város teljes közigazgatási területére kiterjedően elkészített Településszerkezeti tervét a **212/2005.(X.27.)** Ökt. határozattal, míg a Helyi építési szabályzatot és a Szabályozási tervet a **12/2005.(X.28.)** önkormányzati rendeletével hagyta jóvá. Azóta a Helyi építési szabályzat több ízben módosult, a **19/2008. (XII.5.)**, a **9/2010. (VIII.23.)**, valamint a **13/2013.(IX.3.) Önk.** rendeletek által. Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény (továbbiakban: Étv.) írja elő a településrendezés általános szabályait. Ennek szellemében a szükséges településpolitikai döntést az önkormányzat meghozta, Vasvár Város Képviselőtestülete a 36/2013.(III.28.) számú határozatával döntött a Helyi építési szabályzat kismértékű módosításáról. Az egy övezetet érintő HÉSZ módosítás a Korm. r. értelmében egyszerűsített eljárás keretében történik.

A Vasvár (és szinte mindegyik járási település) településrendezési eszközeinek komplex felülvizsgálatát 2018. dec.31-ig le kell folytatni a Korm. r. értelmében, amennyiben az nem történik meg a 2012. dec. 31-előtt elött jóváhagyott településrendezési eszközök hatályukat veszítik.

1.6.2 A hatályos településszerkezeti terv megállapításai, megvalósult elemek

1.6.2.1 A hatályos településszerkezeti terv megállapításai

A **212/2005.(X.27.)** Kt határozattal jóváhagyott településszerkezeti terv (továbbiakban: TSZT) megadja a területfelhasználás rendszerét és annak tervezett változásait, a térszerkezet meglévő és újonnan kialakítandó, meghatározó nyomvonalas elemeit, továbbá a térszerkezet alakítását befolyásoló korlátozásokat, valamint a jövőbeli terület kínálatot. A 10 éve hatályban lévő TSZT nincs összhangban az azóta jelentősen megváltozott jogszabályi környezettel, valamint az országos és térségi szintű tervekkel, ezért annak átfogó felülvizsgálatát a Korm. r. értelmében 2018. december 31-ig el kell végezni.

A szerkezet alakításakor kiemelt figyelmet kapott, hogy

- a településközpont kisvárosias funkciógazdagságában és építészeti alakításában is összefüggő területen megmaradjon, illetve tovább fejlődjék,
- a már meglévő, a kialakítandó és a falusiasból ma átalakuló kertvárosias lakóterületek szerkezeti egysége megteremtődjön,
- a mezőgazdasági termelés üzemműközpontjai részben a település belterületének szélén, részben a külterületi majorokban, az intenzív mezőgazdasági területekhez közvetlenül kapcsolódva fejlődjenek,
- a 8. sz. főút nyomvonala illetve a tervezett új M8-as, M9-es illetve 74. sz. elkerülő út nyomvonal mentén a gazdasági tevékenységekre alkalmas ingatlanok kínálati piaca jöjjön létre, amely megközelíthetőségben, beépíthetőségben, teleknagyságban az ingatlanok széles választékát nyújtja, ugyanakkor a lakóterületeket a gazdasági és ipari tevékenységek káros közlekedési és környezetszennyezési hatásaitól megkíméli,
- a városkapuk táji jelentősége, rendezettsége nőjön,
- a Szentkút területén a város és a turizmus számára rugalmasan kialakítható telekkínálat jöjjön létre, amely feltételezi a terület sokoldalú, sokszereplős, de tervszerű fejlesztését,
- Vasvár jellegzetes táji, településképi és épített értékeit az új fejlesztések ne veszélyeztessék.

- Biztosítható legyen a táji, természeti értékek megőrzése, az ökológiai hálózat fejleszthetősége,
- A város kedvező környezetminőségének megőrzése.

A SZERKEZETI TERV TERÜLET FELHASZNÁLÁSI EGYSÉGEI:

I. Beépítésre szánt területek:

1. Lakóterületek alakításának alapelvei

- kertvárosias lakóterületek;
- falusias lakóterületek;
- településközpont vegyes terület;

2. Gazdasági területek

- Jelentős mértékű zavaró hatású ipari terület;
- kereskedelmi és szolgáltató gazdasági területek;
- mezőgazdasági üzemi gazdasági területek;

3. Különleges területek

- sportolási terület
- rekreációs terület
- tájgazdálkodási központ
- temető területek.

II. Beépítésre nem szánt területek:

- zöldterületek;
- erdőterületek;
- általános mezőgazdasági területek;
- korlátozott használatú mezőgazdasági területek;
- kertes mezőgazdasági területek;
- vízgazdálkodási területek;
- közlekedési területek;

1.6.2.2 A hatályos településszerkezeti terv megvalósult elemei

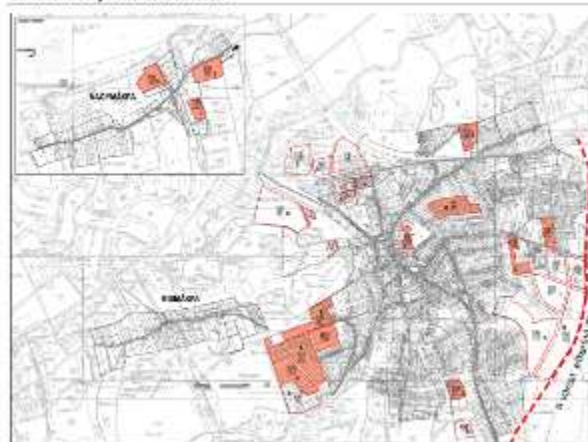
A településszerkezeti terv készítése kapcsán minden települési funkció – lakás, gazdaság, rekreáció - tekintetében jóval nagyobb fejlesztési területek merültek fel, mint amilyen nagyságrendű fejlesztés a jelenlegi demográfiai és gazdasági trendekből kikövetkeztethető lenne. Ennek ellenére a településrendezési terv csak azokat a – helyi igény, esetleg régebbi rendezési tervek alapján – felmerült területfejlesztéseket nem támogatta, amelyek a település működőképességét, településképét, a természetes és/vagy az épített környezet állapotát súlyosan veszélyeztetné.

A TSZT 2004-ben tervezett fejlesztési területek:

Lakáscélú fejlesztési területek megvalósulása:

Általánosságban megállapítható, hogy a 2005-ben kijelölt lakóterületi fejlesztési területek beépülése nem történt meg, a szükséges közterület kialakítások, tömbfeltáró utak (szabályozási tervben meghatározott szabályozási vonalak végrehajtása) is csak kevés helyen (pl.: Vasúti utca folytatása) történt meg, ezen területek beépítése lassan hosszú távon, ütemezetten valósulhatnak meg.

Lakáscélú fejlesztési területek

Gazdasági célú fejlesztési területek megvalósulása:

Belterületi gazdasági célú fejlesztési területek:

A telekrendezések és a műszaki feltárás nehézsége, a településképi értékek védelme miatt lett a tartalék fejlesztési területek közé sorolva a 8-as úttól délre feltárható mély fekvésű telekcsoportok **(F4 és F5)**, ahol jelenleg kertés gazdálkodás folyik. Az **F5-ös** fejlesztési terület vonatkozásában a telekegyesítések után fejlesztések valósultak meg, az **F4-es** területen változás nem történt, azaz nem valósult meg a tömbeltáró -SZT szerinti- út szélesítése és telkek egyesítése. A volt cipőgyártól keletre és délre tervezett fejlesztések területein **(F10 és F12)** folyamatosak a fejlesztések, a 12-es területen egy hulladékhasznosító üzem kialakításának engedélyeztetése van folyamatban. A volt Vásártér **(F26)** területen fejlesztés nem valósult meg.

Tervezetten belterületbe vonandó, jelenleg belterületi gazdasági célú fejlesztési területek:

A szennyvíztisztítótól délkeletre kialakítandó két tömb **(F2 és F3)**, itt fejlesztések nem valósultak meg. Az tervezett elkerülő út mentén kijelölt fejlesztési területeken **(F11, F13 és F14)** a Petőfi Sándor utca mentén valósult meg fejlesztés, a területek további fejleszthetősége az infrastrukturális beruházások (pl.: elkerülő út megépítése) megvalósulásának függvénye.

Rekreációs célú fejlesztési területek megvalósulása:

Elsődleges fejlesztési területként jelölte ki a terv a ma működő strand és kemping bővítési lehetőségét (**F20**), ahol még nem valósultak meg a fejlesztés. A strand és a kemping fejlesztése tulajdonviszonyok miatt problémás. Tartalék fejlesztési területet tart fenn a szerkezeti terv a nagyobb volumenű rekreációs fejlesztések számára a 74-es út felől a Szentkút-patak és az árvízvédelmi töltés felett megközelíthetően (**F21 és F22**), ahol ez idáig szintén sem valósultak meg jelentős fejlesztések.

Temető bővítési területe:

A hosszútávon megvalósuló temetőbővítési területként kijelölt (F16) fejlesztési terület felhasználására ez idáig nem volt szükség, és erre a becslések szerint csak 20-30 év múlva lehet szükség, mivel a jelenlegi temetőben megvalósuló támfal építésével új parcellák kialakítására lesz lehetőség.

Közlekedéshálózati fejlesztési elemek:

	Megvalósulás (Igen / Nem / Részben / Folyamatban)
M8 gyorsforgalmi úttá való fejlesztése	F (tervezés alatt, nyomvonalak véglegesítése)
M9 gyorsforgalmi út fejlesztése;	F (tervezés alatt, nyomvonalak véglegesítése)
74 sz. főút várost keleti irányban kiváltó szakkaszának - elkerülő út - megépítése;	N
Kerékpárút hálózati fejlesztések	N

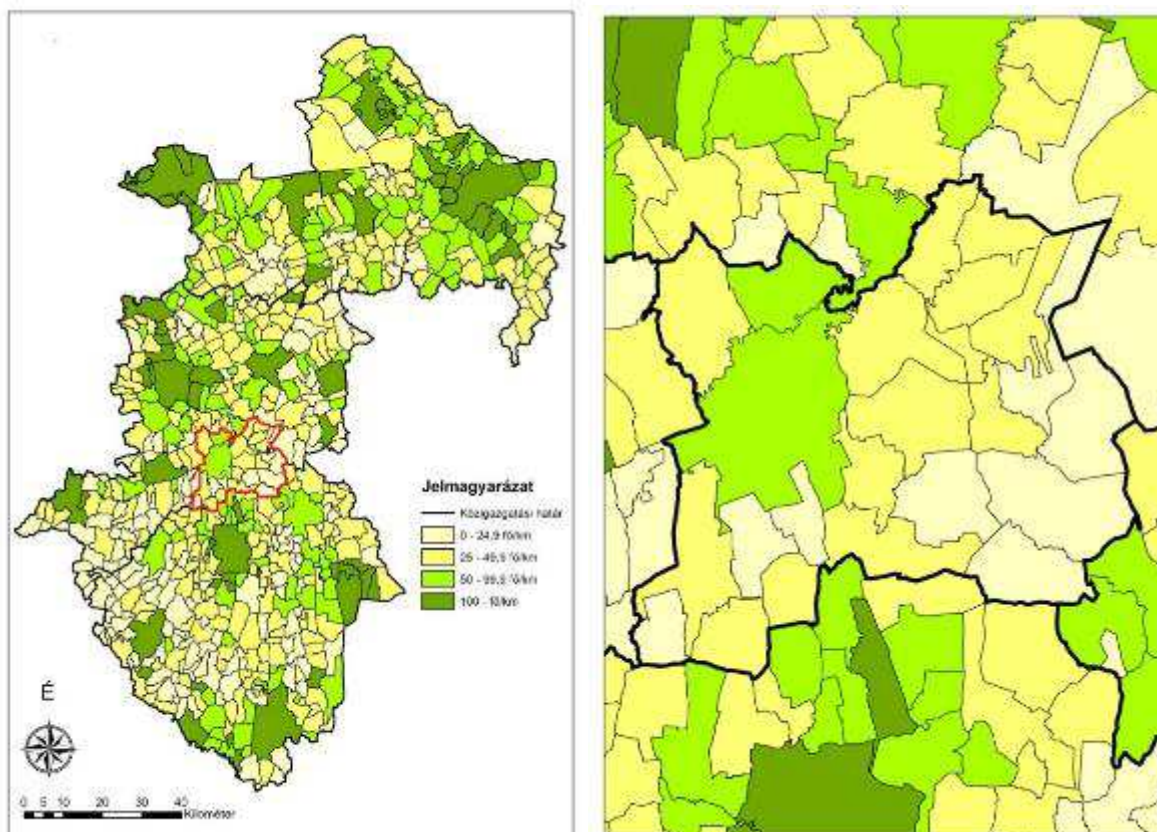
1.7 A TELEPÜLÉS TÁRSADALMA

1.7.1 Demográfia, népesesség, nemzetiségi összetétel, képzettség, foglalkoztatottság, jövedelmi viszonyok, életminőség

1.7.1.1 Demográfia, népesesség

Vasvár Vas megye hetedik legnépesebb városa. 2013. január 1-jén 4324 fő élt a településen, amely Vas megye lakosságának 1,7%-át teszi ki. **Népsűrűségét** tekintve (78,47 fő/km²) azonban a ritkábban lakott járásközpontok közé tartozik. Ennek oka az alacsony lakosságszáma. Az alábbi térkép a Nyugat-Dunántúli Régió népsűrűségét mutatja.

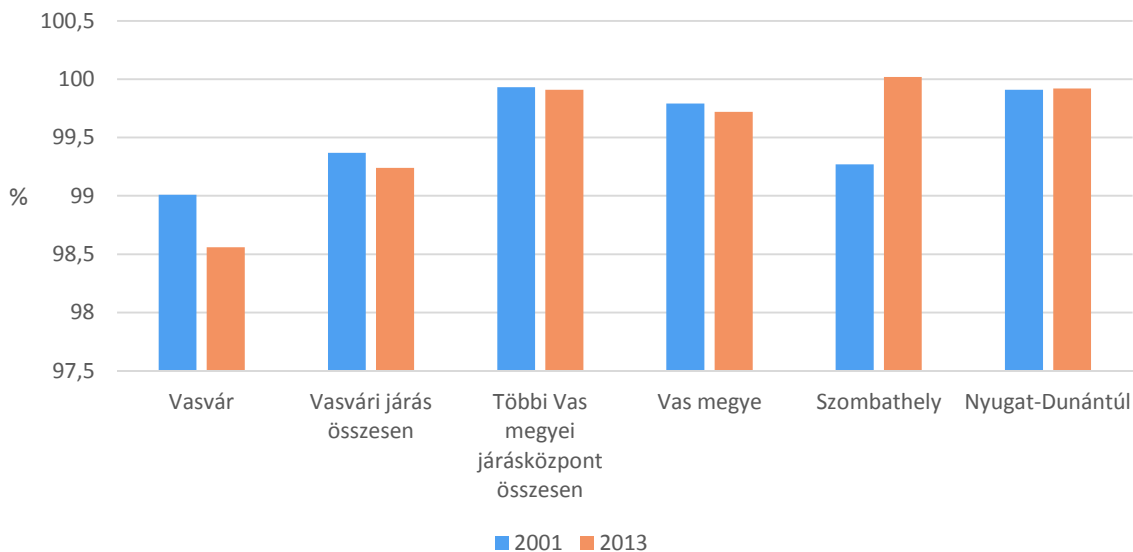
1. térkép A Nyugat-Dunántúli Régió és a vasvári járás népsűrűsége 2013-ben

(Adatok forrás: KSH, Tájékoztatói adatbázis, 2013.)

Az ország demográfiai trendje, vagyis a **lakosságszám** csökkenése összességében mind Vasvárra, mind a térségére jellemző. 2011-et leszámítva a lakosságszám folyamatos csökkenést mutat a vizsgált időszak alatt. A 2011-es emelkedés valószínűsíthetően a népszámlálás pontosabb mérési eredményeinek köszönhető. A lakónépeség változása kedvezőtlenebb Vasvár és a járás egészét figyelembe véve a megyei, szombathelyi és a járásközponti adatokhoz képest.

9. ábra: A lakónépesség változása Vasváron és térségében (előző év=100%)

(Adatok forrás: KSH, Tájékoztatási adatbázis, 2013.)

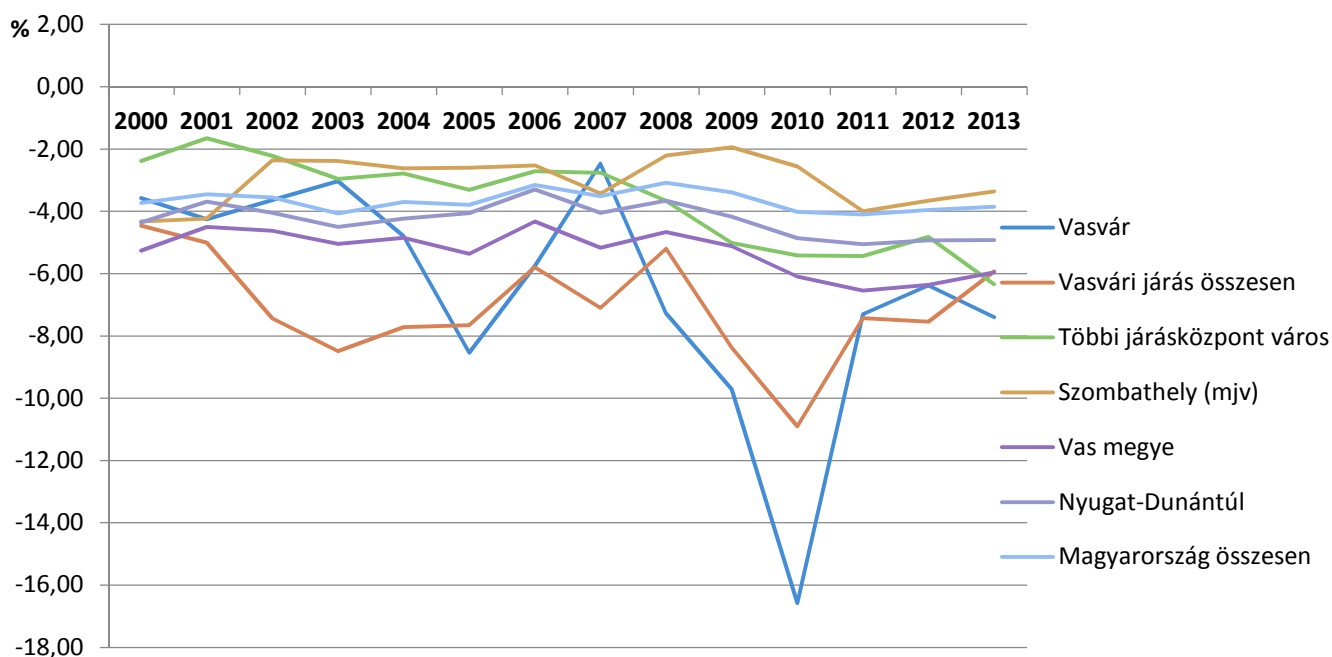
A lakosságszám változását két tényező befolyásolja: egyrészt a természetes szaporodás vagy fogyás, másrészt pedig a vándorlási egyenleg.

A **természetes szaporodás/fogyás** az élveszületések és a halálozások számának különbségét mutatja. A születések számának tekintetében 2000-2013 közötti időszakban a 2007-es év volt a legkiemelkedőbb 45 fővel. A csúcset megelőzően és azt követően hullámzó a mutatók alakulása. Ha a mutatót járás szintjén is megvizsgáljuk, látható, hogy a települések igen szélsőséges értékeket eredményeztek a vizsgált időszak alatt.

Az ezer főre jutó **halálozások** számát tekintve a városban 2007 volt a kiugró év (10 fő). Azóta egy kisebb ütemű csökkenést követően újabb emelkedés tapasztalható, így a járási és megyei értékekhez képest kedvezőtlenebb adatokat mutat.

Az élveszületések és a halálozások számának alakulását összevetve megállapítható, hogy Vasváron a vizsgált 2000-2013 közötti időszakban a halálozások száma mindig meghaladja az élveszületések számát, amelynek eredményeképpen a városra a természetes fogyás a jellemző. A fogyás azonban kedvezőtlenebb mértékű, mint járási és megyei szinten. Vas megye többi járásközpont településével, mint hasonló funkciójú és döntően hasonló méretű várossal összevetve Vasvár mind az élveszületési, mind a halálozási mutatóiban összességében rosszabb képet mutat. A város mindenkor vezetőségének lépéseket kell tennie a népesedési folyamatok pozitív irányba történő elmozdítására. Javasolt az Integrált Településfejlesztési Stratégia monitorozása során a vasvári helyzet és a hasonlóan tekintett más vas megyei járásszékhely központok adatainak rendszeres összevetése az elért eredmények értékelése szempontjából. Ezen összehasonlítás a többi kiemelt mutató esetében is javasolt az elért eredmények reális értékelése céljából.

10. ábra: Az ezer főre jutó természetes szaporodás/fogyás alakulása Vasváron és térségében, fő

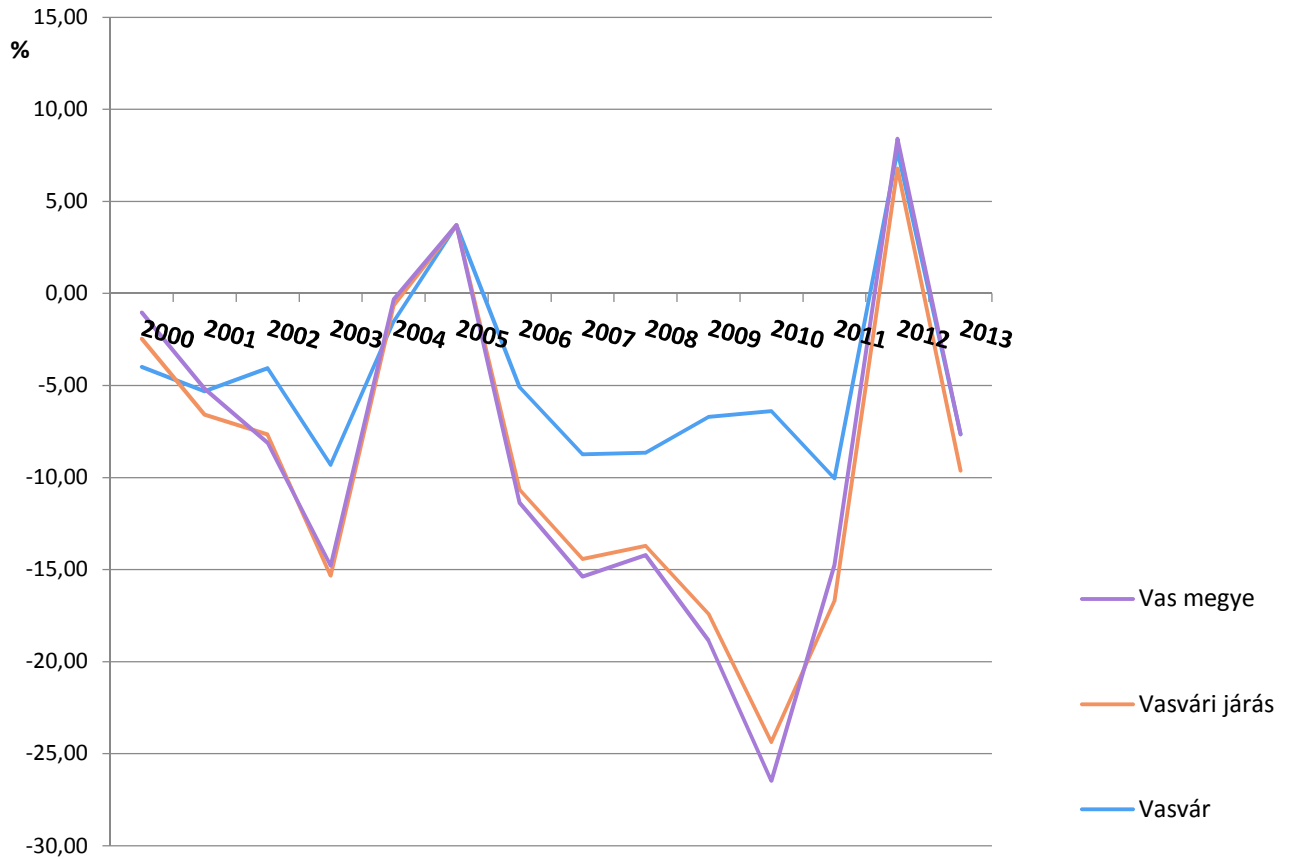

(Adatok forrása: KSH, Tájékoztatási adatbázis, 2013.)

A városból történő **elvándorlás** vizsgálatánál szintén ingadozás tapasztalható. 2003-ig folyamatosan majd egy év vándorlási többletet követően egy 2008-as fékeződéssel 2010-ig drasztikusan felgyorsul a településről elköltözők száma, melyet elsősorban gazdasági tényezők indukálnak. Ezt követő két év látványos növekedését követően újra a kedvezőtlen irányba fordult a vándorlási egyenleg.

Ha az odavándorlást és az elvándorlást összevetjük, akkor megállapítható, hogy Vasváron a vándorlási egyenleg alakulása nem mutat egyenletes tendenciát. Az odavándorlások száma mindössze 2005-ban és 2012-ben haladta meg a jelentősebben az odavándorlások számát, a többi évben negatív volt a vándorlási egyenlege.

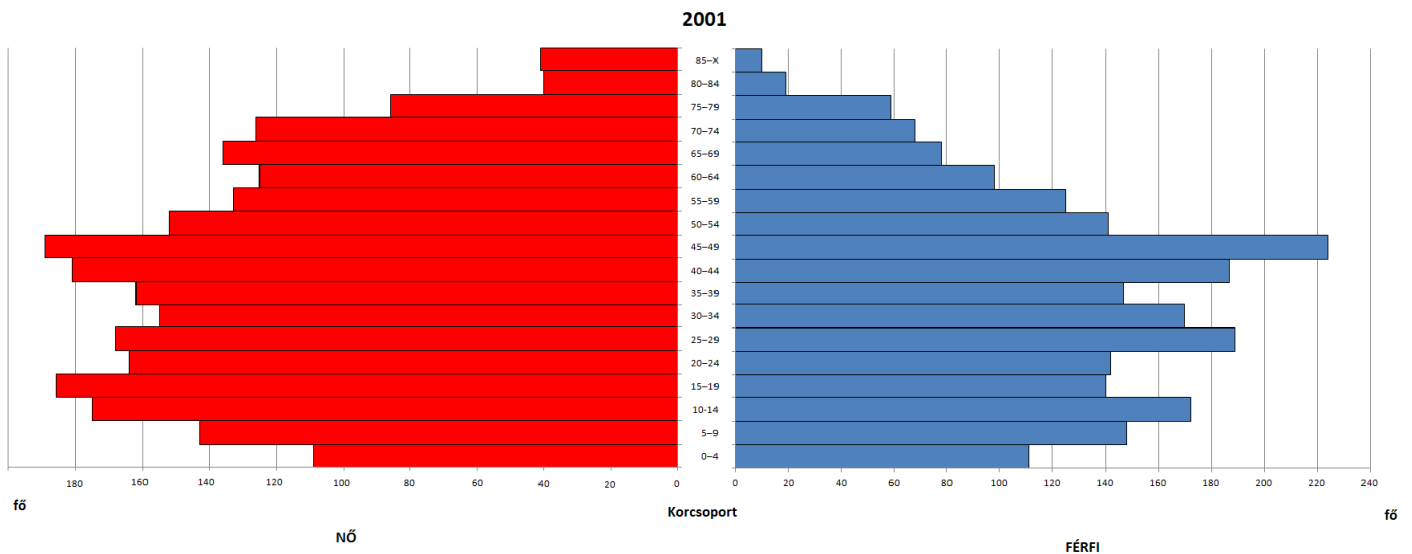
11. ábra: Az ezer főre jutó vándorlási egyenleg alakulása Vasváron és térségében, fő

(Adatok forrása: KSH, Tájékoztatási adatbázis, 2013.)

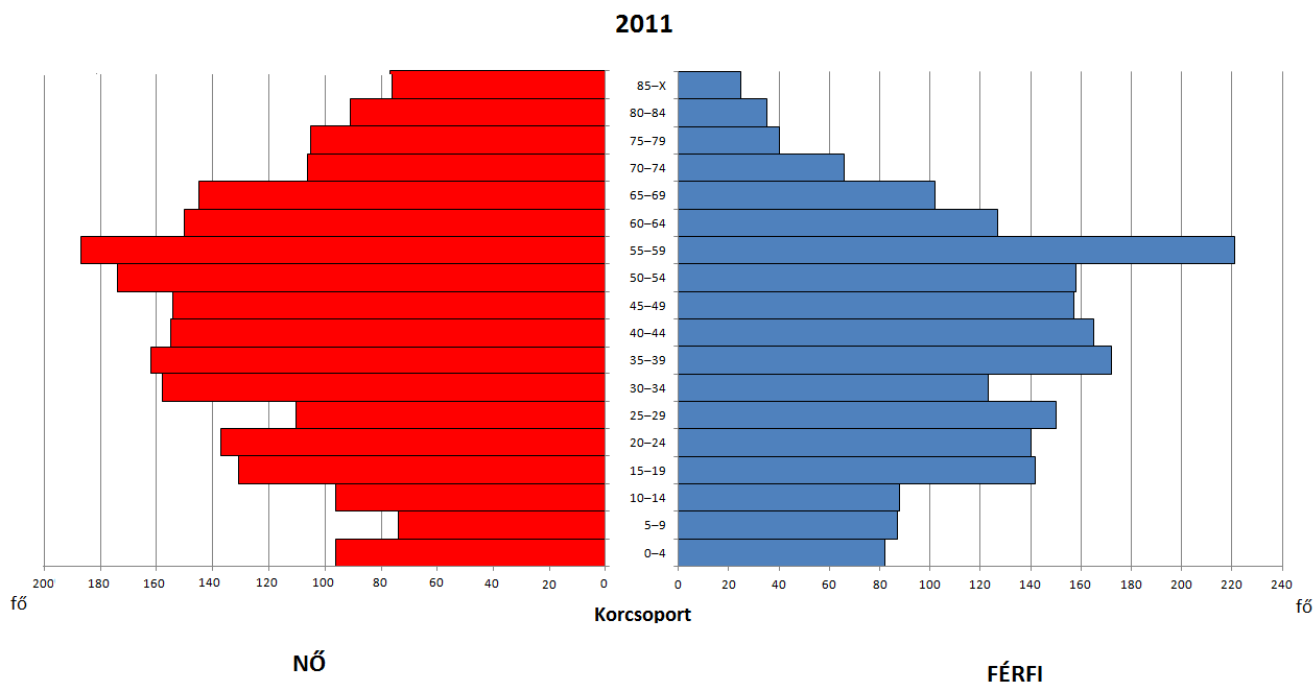
A vizsgált időszak alatt a város lakosságának **nemi arányát** a nő többséggel a stabilitás jellemezte.

12. ábra Vasvár korfája 2001-ben

(Adatok forrása: KSH, Népszámlálás, 2001)

13. ábra Vasvár korfája 2011-ben

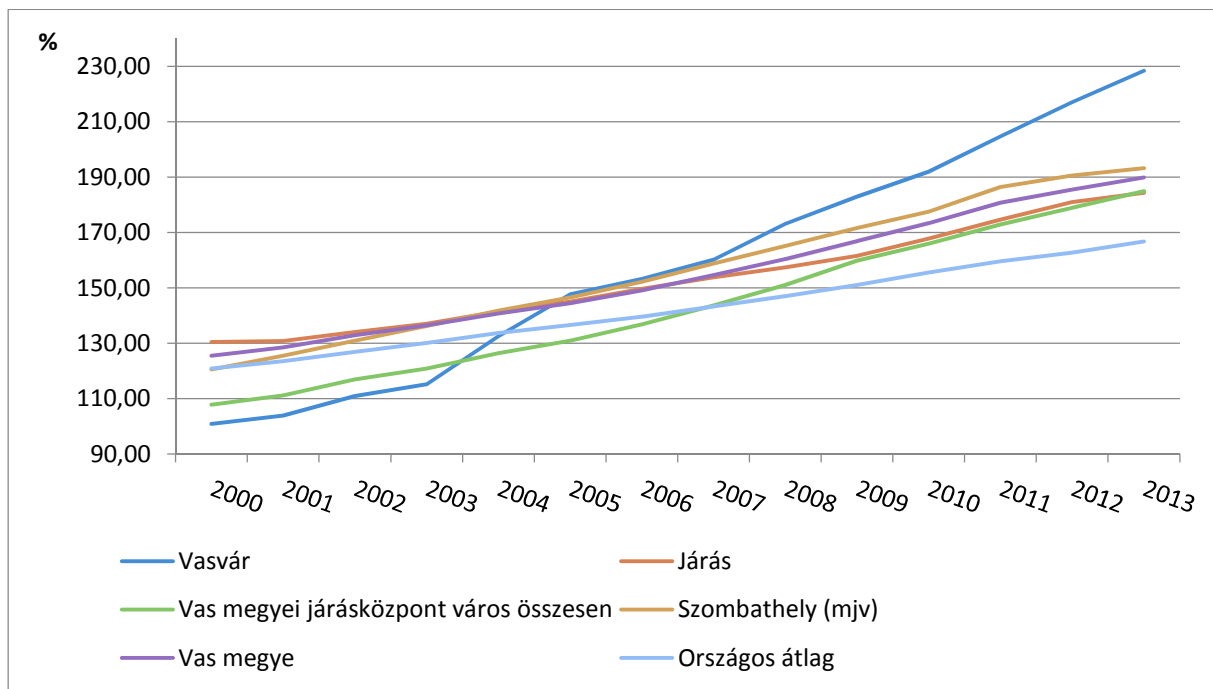
(Adatok forrása: KSH, Népszámlálás, 2011)

A népesség **korösszetételét** tekintve általánosságban megállapítható, hogy az országos és megyei trendekhez hasonlóan Vasvár városának és térségének a lakosságát is az elöregedés is jellemezte.

Megfigyelhető, hogy a 2001-es állapothoz képest 2011-re a fiatal korcsoportok (0-14) súlyaránya csökkent, az idős korcsoportokhoz képest, nemcsak folytatódott, de fel is gyorsult a népesség elöregedése.

Az **öregedési index** ábrája jól szemlélteti ezt felgyorsulási folyamatot. 2000-ben még a legkedvezőbb volt, de 2007 óta Vasvár elöregedése felgyorsult mind a járási, mind a megyei folyamatokhoz képest és kiugróan rossz értékek mutat.

14. ábra: Az állandó népesség öregedési indexének alakulása Vasváron és térségében

(Adatok forrása: KSH, Tájékoztatási adatbázis, 2013.)

Össességében megállapítható, hogy Vasvár Vas megye hetedik legnépesebb városa, ahol az országos tendenciáknak megfelelően évről évre csökken a lakosság létszáma. Ez a csökkenés mind a természetes fogyásra, mind a negatív vándorlási egyenlegre visszavezethető. Korszerkezetére az egyre gyorsuló öregedés jellemző, amely a fiatal lakosság arányának egyre jelentősebb csökkenésével, valamint az idős népesség számának növekedésével magyarázható. Az öregedési index értéke a vizsgált időszakban egyre kedvezőtlenebbül alakult és mára jóval meghaladja a térségi átlagot.

1.7.1.2 Háztartás, család

Vasváron összesen 1739 háztartást regisztráltak a 2011-es népszámlálás során. A háztartások 68,4%-a (1189) családháztartást alkot, azaz egy vagy több családot foglal magába. A családháztartások túlnyomó többsége egy családból álló háztartás (1169), kisebb része, 20 háztartás pedig legalább két családból álló háztartásként működik.

Az egy családos háztartások 79%-át házaspárok, illetve élettársi kapcsolatban élők alkotják, a fennmaradó 11% (229 háztartás) egyszülős háztartás, vagyis gyerekeiket egyedül nevelő szülőkből áll. A vasvári háztartások 31,6%-a nem alkot családháztartást. A nem családháztartás túlnyomó részét az egyszemélyes, egyedül élő személyek alkotják (90,54%)

A vizsgált területi egységekben közel hasonlóak a háztartási jellemzők. A legszembeűnőbb különbség az egyszülős háztartások esetében figyelhető meg: míg országos átlagban az egy családos háztartásokon belül 20,21% a gyerekeiket egyedül nevelő szülők aránya (ugyan ez Nyugat-Dunántúlon 21,75%, Vas megyében 22,81%, a többi járásközpont városban 18,23%, a Vasvári járásban pedig 22,81%), addig Vasváron 24,36% tartozik ebbe a csoportba.

A háztartások vizsgálata során megállapítható, hogy Vasváron az egyszülős háztartások aránya magasabb, mint a vizsgált területeken, amely kedvezőtlen tendenciát jelent.

1.7.1.3 Nemzetiségek

Vasváron a 2011-es népszámlálás során a népesség 3,14%-a (138 fő) vallotta magát valamely hazai nemzetiséghez tartozónak, amely arányában elmarad a járási (3,73%) és a megyei (5,46%) átlagtól. A nemzetiséghez tartozók 34,78%-a német, 46,37%-a roma.

Hasonlóak az arányok, ha a nemzetiségeket a település teljes lakosságához viszonyítjuk. Ebben az esetben Vasváron a lakosság 1,09%-a a német, 1,55%-a a roma nemzetiséghez tartozik. Ennek a két nemzetiségnek a jelenléte kimagaslik a járás többi településeinél is.

A vasvári járáson belül Olaszfán és Bébaltaváron nagyobb, mint 5% a roma népesség aránya, Csehimindszenten pedig, egyedülként a járásban, a 10%-nál is magasabb az arányuk a teljes népességben belül.

A német kisebbség aránya Nagytilajon 5% feletti, míg Kámon a 25%-ot is meghaladja arányuk. Vasváron és a járás többi településén viszont nem éri el az 5%-ot sem, ahogyan azt már fentebb is jeleztük.

A fent említett két nemzetiség mellett horvát, szlovák, román nemzetiségűek élnek a területen, de arányuk a teljes népességhez viszonyítva elenyésző.

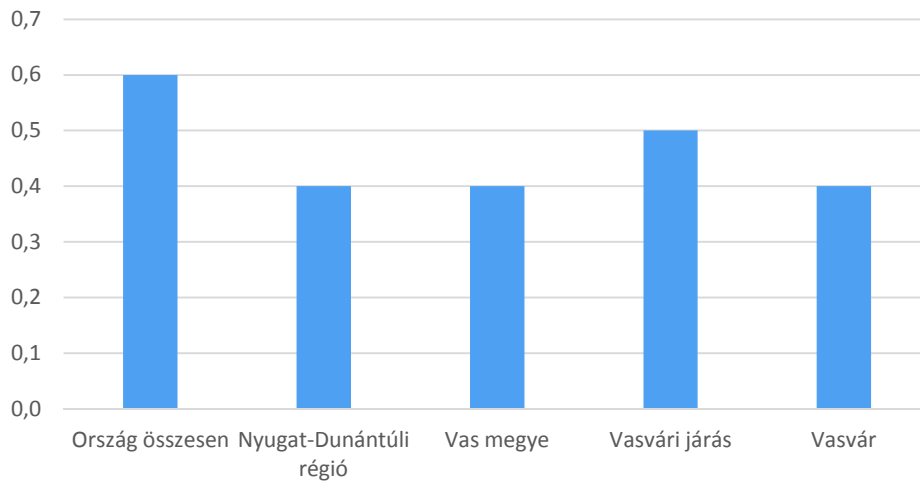
A 2001-es népszámláláskor Vasváron 27 fő vallotta magát roma nemzetiségűnek, ugyanez a kategória a 2011-es népszámláláskor 64 fő volt, a német nemzetiségűek létszáma a 2001-es népszámláláskor 8 fő volt, míg 2011-ben 64 fő vallotta magát e nemzetiséghez tartozónak.

Vasváron a magyar mellett két jelentősebb nemzetiség, a roma és a német van jelen. 2001-hez képest a 2011-es népszámláláskor mindkét nemzetiséghez többen vallották magukat ide tartozónak.

1.7.1.4 Iskolai végzettség

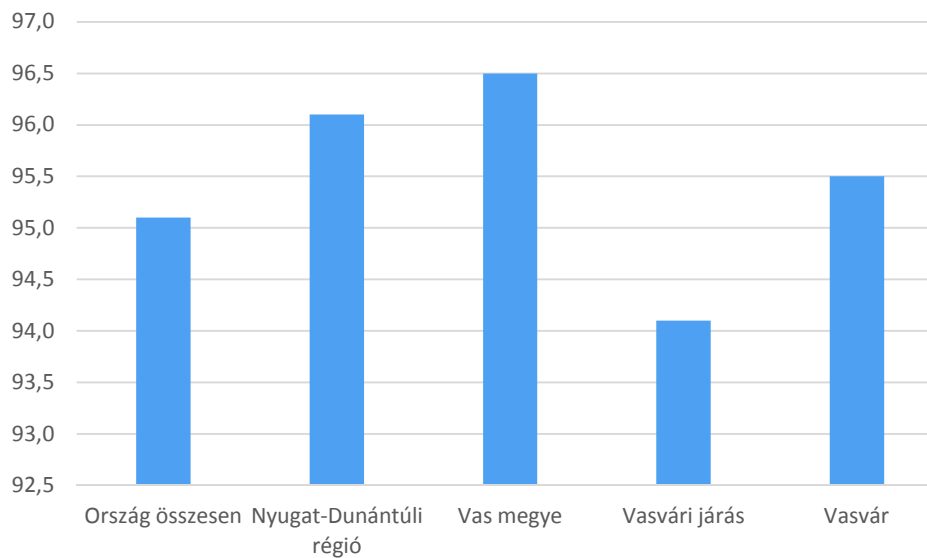
A 2011. évi népszámlálás adatai alapján Vasvár lakosságának képzettségi, végzettségi mutatói minden adat esetében kedvezőbbek a járási adatoknál, de elmarad a megyei, a régiós és még az országos átlagtól is.

15. ábra Az általános iskola első évfolyamát sem elvégzők aránya 2011-ben

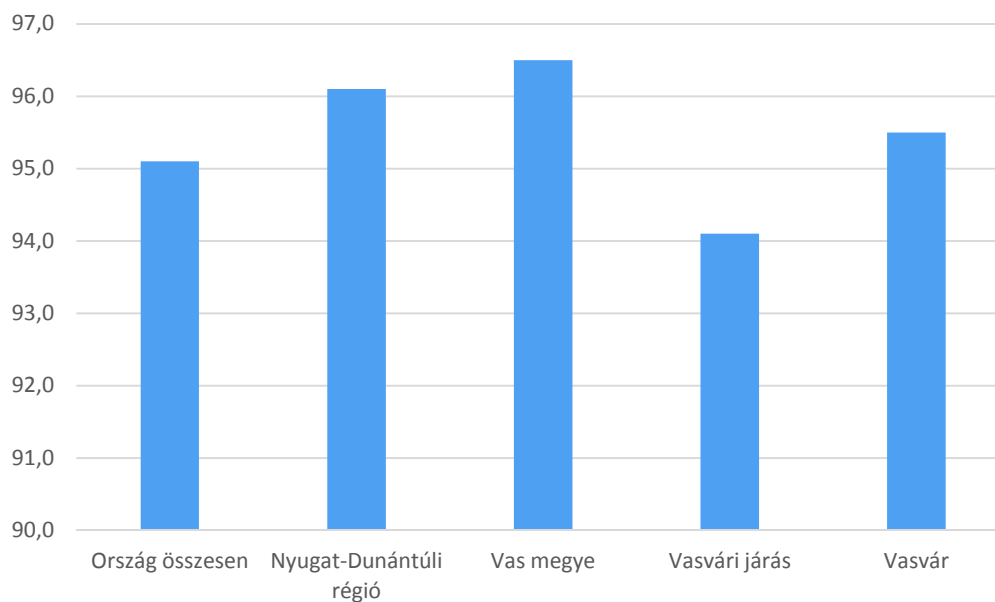
(Adatok forrása: KSH, Népszámlálás, 2011)

16. ábra Legalább az általános iskola nyolcadik évfolyamát elvégzők aránya 2011-ben

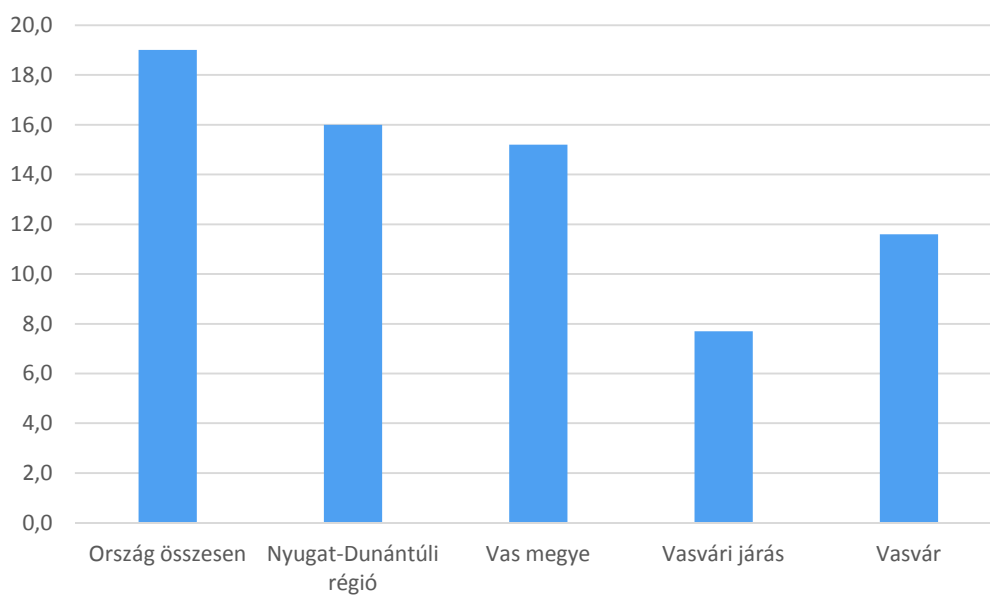
(Adatok forrása: KSH, Népszámlálás, 2011)

17. ábra Legalább érettségivel rendelkezők aránya 2011-ben

(Adatok forrása: KSH, Népszámlálás, 2011)

18. ábra Egyetemi, főiskolai oklevéllel rendelkezők aránya 2011-ben

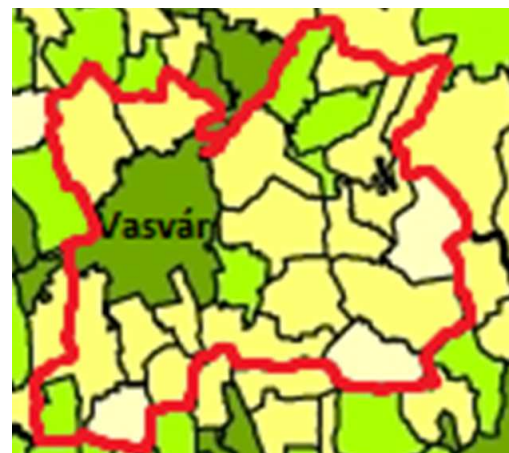
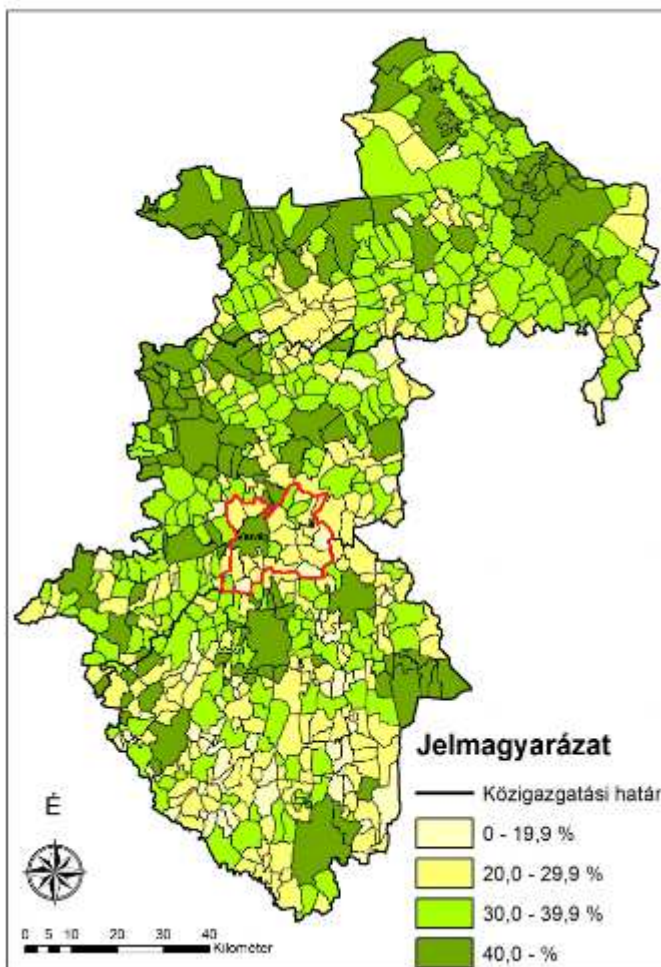
(Adatok forrása: KSH, Népszámlálás, 2011)

A járás egészét tekintve sajnos messze nem kedvezőek az adatok. A települések közül Csehimindszenten kiugróan magas azok aránya, akik az általános iskola első nyolc osztályát sem végezték el (3%), de Egervölgy (1,6%) és Telekes (1%) is jóval elmarad az országos átlagtól. A járást alkotó települések leszakadása az érettségivel és felsőfokú oklevéllel rendelkezők esetében még inkább szembetűnő.

Ha a végzettséget a nemek közötti megoszlás alapján is megvizsgáljuk, akkor látszik, hogy a járástérség esetében közel azonos azoknak a férfiaknak és nőknek az aránya, akik az általános iskola első nyolc osztályát sem végezték el (0,4%, illetve 0,6%). Vasvár esetében ez az arány mindkét esetben azonos és hasonló értéket mutat (0,4, illetve 0,4%), de néhány település esetében kiugró adatokkal találkozhatunk. Ilyen például a már említett Csehimindszent vagy Egervölgy, ahol a nők erősen felülreprezentáltak a nyolc osztálynál alacsonyabb iskolai végzettségűen körében. A két nem közötti nagyobb különbség Telekesen is tapasztalható, ahol a nők 2,4%-a, a férfiak 0,9%-a nem végezte el az általános iskolát.

Az érettségivel vagy felsőfokú végzettséggel rendelkezők esetében a nők mind a járási átlagban, mind Vasvár esetében kedvezőbb mutatókkal rendelkeznek és a különbség a két nem között viszonylag kiegyensúlyozott, összességében pedig, ahogyan azt a következő térképen is látszik, Vasváron a járás egészét tekintve a legmagasabb az érettségivel rendelkezők aránya.

**2. térkép Az érettségivel rendelkezők aránya
Nyugat-Dunántúli régióban (2013)**

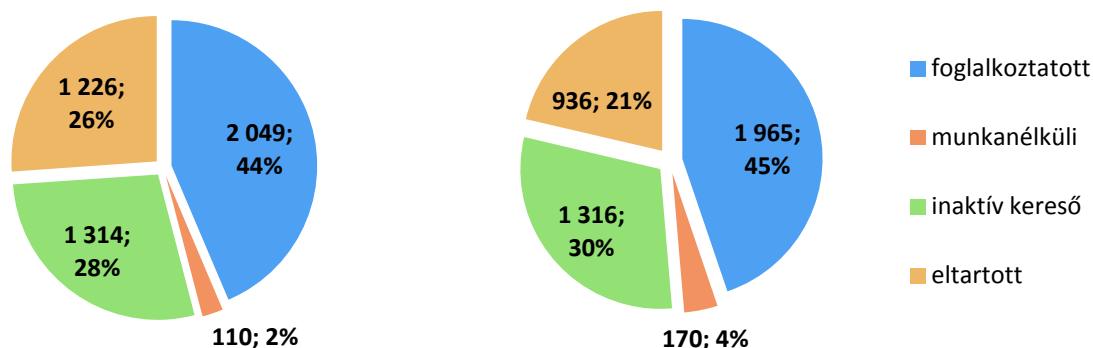
(Adatok forrása: KSH, Tájékoztatósi adatbázis, 2013.)

Vasvár iskolai végzettségi mutatói kedvezőbbek a járási adatoknál, de a nyugat-dunántúli és az országos értéket nem érik el. A nemek közötti megosztottság tekintetében leginkább a magasabban képzettek, vagyis legalább érettségivel rendelkezők esetében található városi szinten nagyobb eltéréseket a nők javára. A járás többi települése összességében azonban igen kedvezőtlen képet mutat mind a képzettség, mind a nemek közötti eloszlás tekintetében.

1.7.1.5 Foglalkoztatottság

Az ország népessége gazdaságilag aktív (foglalkoztatott és munkanélküli), valamint gazdaságilag nem aktív (inaktív kereső, eltartott) népességből tevődik össze. A gazdaságilag aktív népesség aránya a 2011-es népszámlálási adatok alapján országos szinten 9,86 százalékponttal nőtt 2001 hasonló adataihoz képest, míg a gazdaságilag nem aktív népesség ugyan ezen időszak alatt közel 11 százalékponttal csökkent a teljes népességhez viszonyítva. Ez a tendencia érvényes mind a Nyugat-Dunántúli Régióra, mind pedig Vas megyére. Vasváron a foglalkoztatottak és munkanélküliek teljes lakosságon belüli hányada 2011-ben közel megegyezett a 10 évvel korábbi nagysággal.

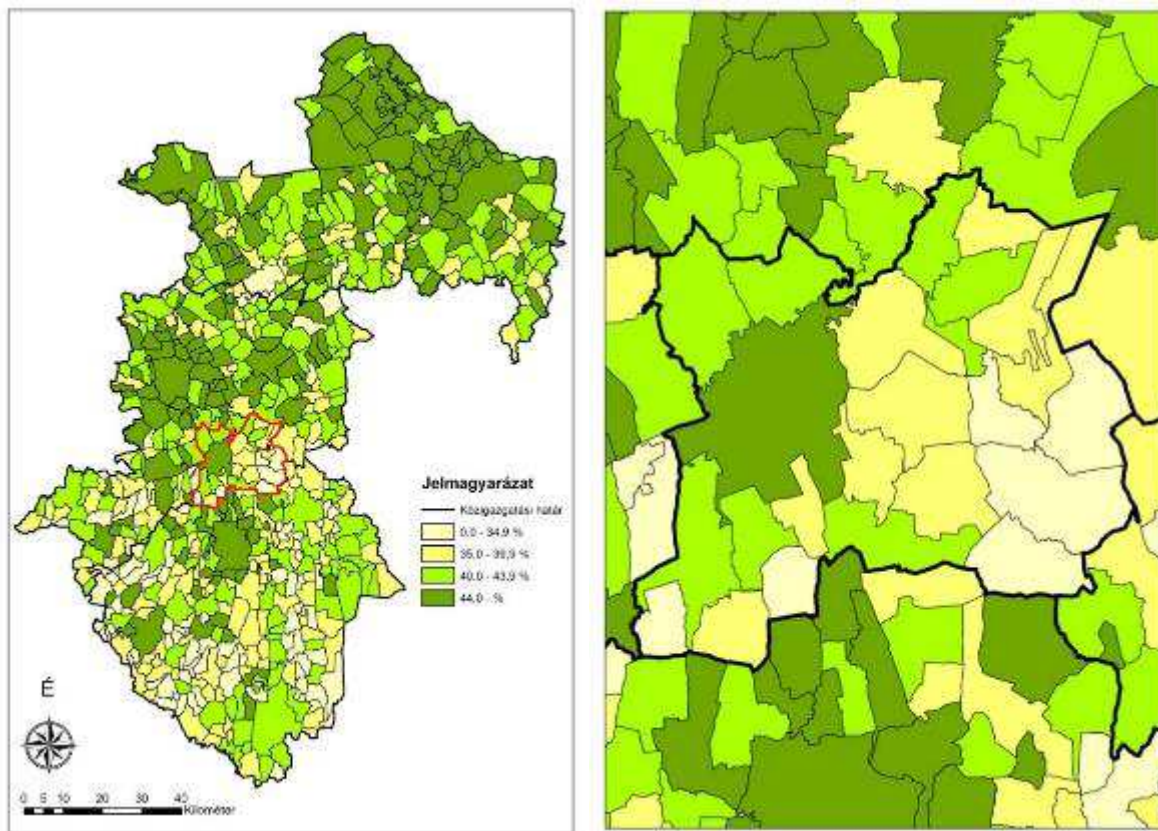
19. ábra Vasvár gazdasági aktivitása 2001-ben és 2011-ben

(Adatok forrása: KSH, Népszámlálás, 2001; 2011)

Ha a **foglalkoztatottak** számának változását vizsgáljuk, megállapítható, hogy Vasváron nagyságrendben közel annyi foglalkoztatottat regisztráltak a 2011-es népszámláláskor, mint tíz évvel korábban. Ennél kedvezőbb foglalkoztatási trendek zajlottak le a Nyugat-Dunántúlon, Vas megyében, valamint a Vasvári járásban is.

3. térkép A foglalkoztatottak aránya a lakosságszámhoz viszonyítva a Nyugat-Dunántúli Régióban és a vasvári járásban (2013)

(Adatok forrása: KSH, Tájékoztatói adatbázis, 2013.)

Ha a foglalkoztatottak nemek közötti megoszlását is megvizsgáljuk, akkor látható, hogy nagyobb hányadukat a férfiak teszik ki (55%) és az arányok járási szinten is hasonlóak. Ez a tendencia lelhető fel országos és régiós távlatban is.

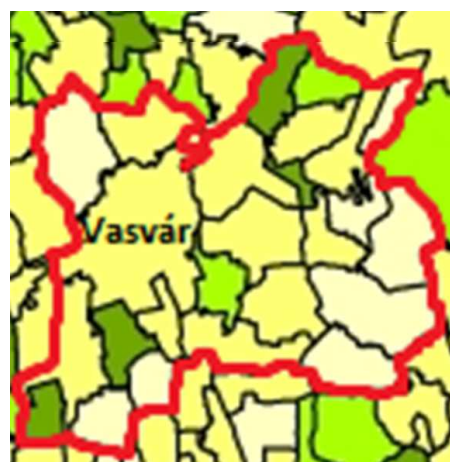
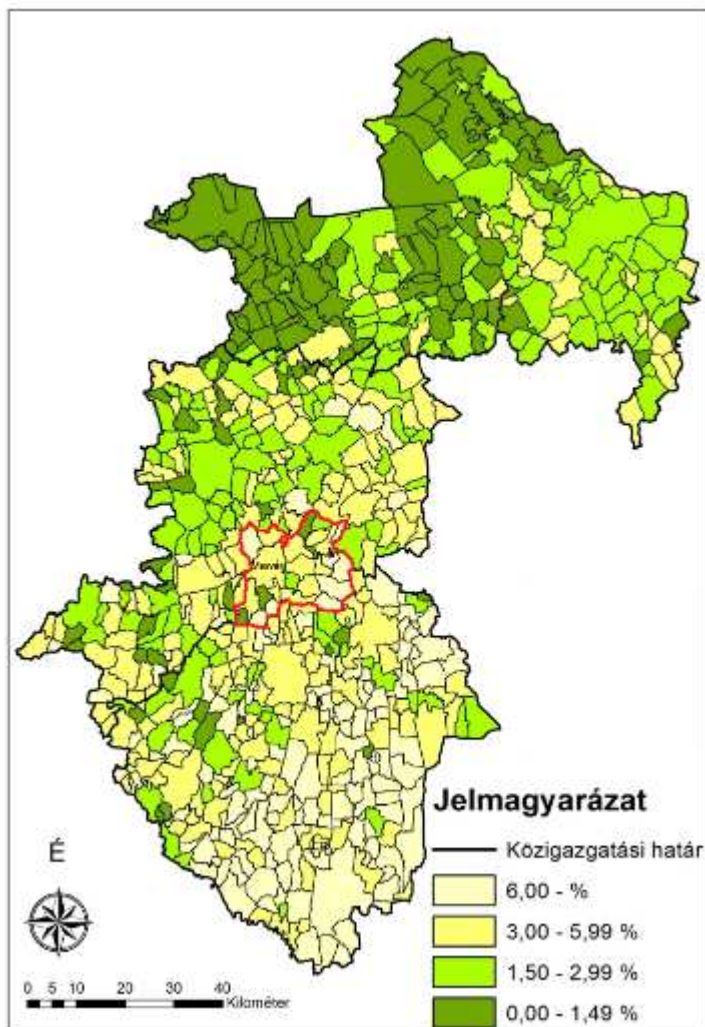
A **munkanélküliségi** adatok 2001 és 2011 között jelentősen emelkedtek mind országos mind térségi szinten. Járási szinten közel duplájára emelkedett a regisztrált munkanélküliek száma (2001: 355 fő, 2011: 606 fő). Vasvár adatait a 10 éves időintervallumban vizsgálva megállapítható, hogy arányaiban duplájára emelkedett a munkanélküliek aránya. Ennek eredményeképpen 2011-es népszámláláskor a városban 170 főt tartottak nyilván munkanélküliként, amely a lakosság 4%-át tette ki. A nemek közötti megoszlást figyelembe véve Vasvár szintjén megegyezik, a járási szinten ellenben férfitöbbség (54%) figyelhető meg a munkanélküliek között.

Az **intaktív keresők** aránya Vasváron 2001-ről 2011-re nem változott jelentősen a teljes népességet figyelembe véve (2001: 28%, 2011: 30%). A mutató tekintetében a nők abszolút felülreprezentáltak (64%).

Az **eltartott** lakosság adatait vizsgálva megállapítható, hogy 10 év alatt 5 százalékponttal csökkent az arányuk a városban, amely visszaesés mind az országos, mind pedig a megyei vagy a járási adatokhoz

képest. Ennek hatására 2011-ben Vasváron 936 eltartott személyt tartottak nyilván, amely a teljes lakosság 21,33%-át tette ki.

4. térkép Az álláskeresők aránya a lakosságszámhoz viszonyítva a Nyugat-Dunántúli Régióban (2013)

(Adatok forrása: KSH, Tájékoztatási adatbázis, 2013.)

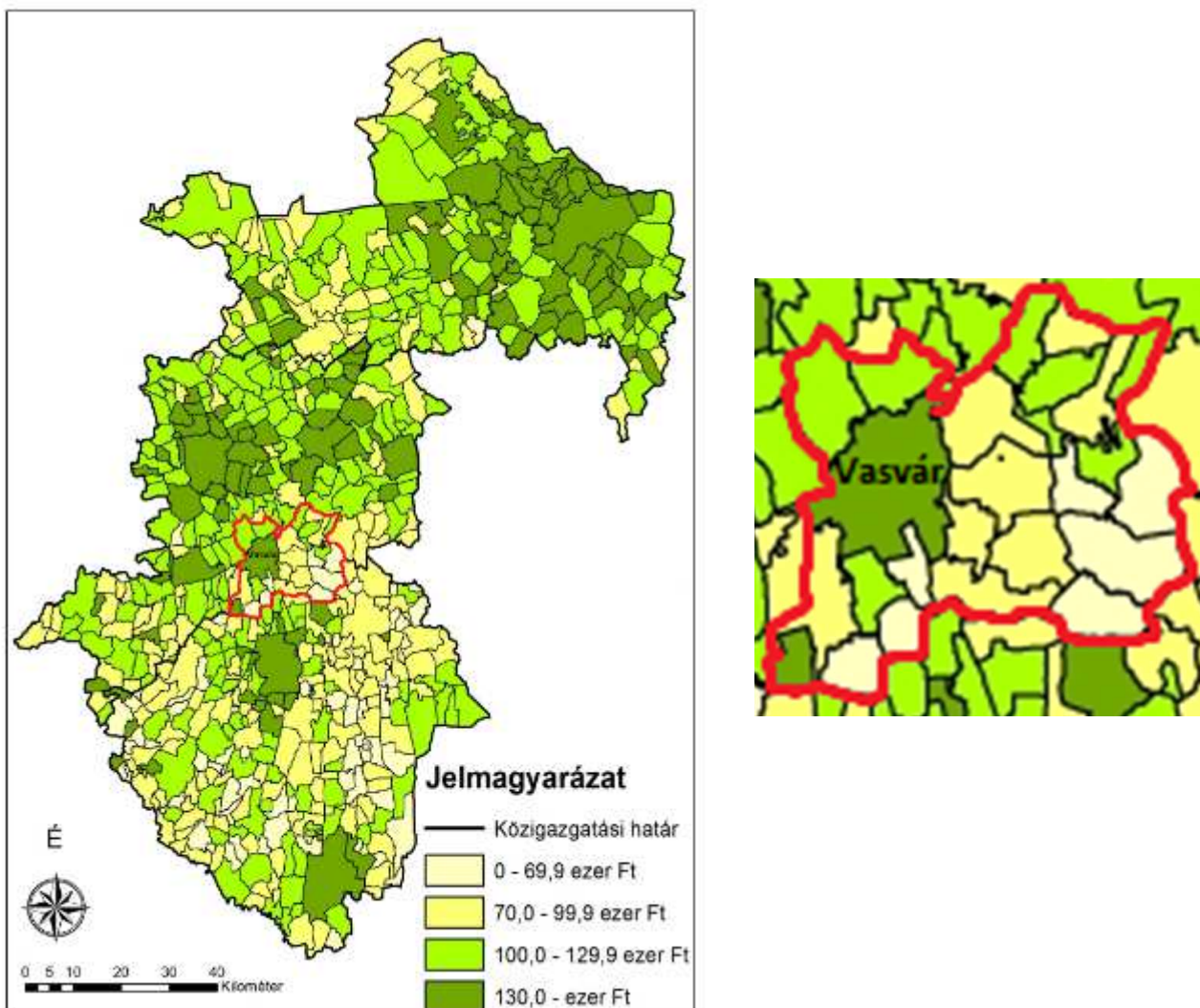
A Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat adatai szerint 2014. december 20-án Vasváron 140 **nyilvántartott álláskereső** volt, amely a munkavállalási korú népesség 4,43%-át tette ki. Ez a létszám 2% ponttal kevesebb 2006 azonos időszakának munkanélküli állományánál, úgy, hogy közben közel négy százalékkal nőtt a munkavállalási korú népesség létszáma. Ahogyan a lenti térképen is látszik a járás egészére nagyjából jellemző a 3% feletti arány, ezeknél kedvezőbb értékeket találunk például Kámon vagy éppen Sárfimizdón.

Vasváron minden negyedik nyilvántartott álláskereső (29,28%, azaz 41 fő) **tartós munkanélkülinek** számít, vagyis több mint 365 napja nem rendelkezik állással. Ez az arány kedvezőtlenebb, mint a járásközpont városok hasonló adata és messze elmarad a megyei átlagtól is (22,56%).

Vasvár a foglalkoztatottság tekintetében kedvezőtlenebb helyzetben van, mint a térség többi települése. A 2011-es népszámlálási adatok alapján a teljes népesség 44,79%-a foglalkoztatott és a munkanélküliek aránya is csupán 3,87%. Ez utóbbi mutató esetében növekedés állt be 2001-hez viszonyítva, ugyanakkor az állással nem rendelkezők nemi különbség nem mutatható ki.

1.7.1.6 Életminőség

5. térkép Az egy főre jutó befizetett személyi jövedelemadó összege a Nyugat-Dunántúli Régióban (2013)

(Adatok forrása: KSH, Tájékoztatósi adatbázis, 2013.)

Vasváron az adóbevallók száma 2268, ez a járás 51%-át teszi ki.

A személyi jövedelemadó alapját képző egy lakosra jutó jövedelem alapján Vasvár magasabb összeget mutat járási, megyei, regionális és az országos szinthez képest is, amit az adóbevallók magasabb száma is jól mutat. Vasváron majdnem 850 ezer forint SZJA alapot képző jövedelem jut egy lakosra. Kiemelkedő szerep jut még a vasári járásban elhelyezkedő Püspökmolnáriának vagy Kámnak. E két településen jelentősen az országos, regionális és megyei átlag felett tartózkodik az adóbevallók aránya.

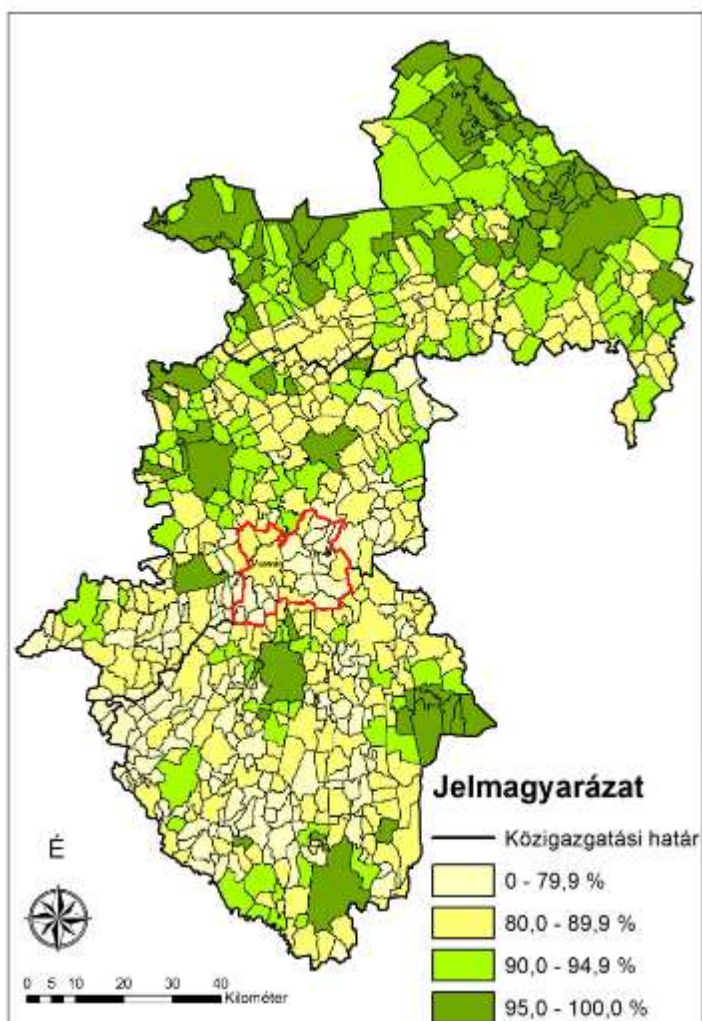
Vasváron 2014 decemberében az álláskeresői segélyben részesülők száma 11 fő volt, ami a nyilvántartott álláskeresői számának 8%-a, azaz a rendszeres jövedelem nélkül élők mindössze 8%-a jutott anyagi támogatáshoz. Álláskeresői járadékra 11% volt jogosult, amely érték - a munkanélküliek számának növekedése mellett - csökkent, azaz a rendszeres jövedelem nélkül élők egyre kisebb rétege képes hozzájutni a támogatásokhoz.

Összességében elmondható, hogy Vasváron magasabb jövedelemmel rendelkeznek a munkavállalók a járási, a megyei és a regionális adatokhoz képest, és nagyjából hasonló az országos szinthez képest. A település alacsony jövedelmű lakosságának életében ugyanakkor a szociális segélyező rendszer egyre kevésbé meghatározó.

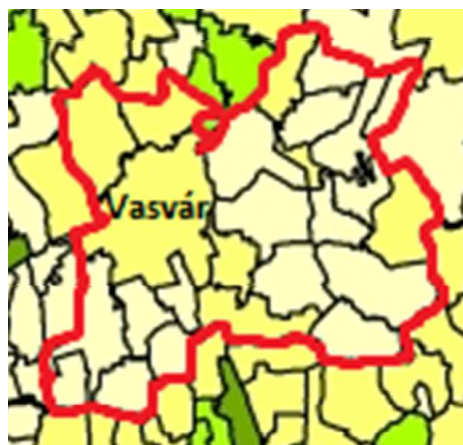
Vasváron összesen 1916 lakás található, ebből körülbelül 200 nem lakott. A maradék nagyjából 1700 lakás laksűrűsége helyi viszonyok között átlagosnak mondható. 100 szobára ugyanis 86 lakó jut, ami alig haladja meg a járási, regionális, megyei átlagot.

A 2001 óta épített lakások aránya kicsivel több, mint 5%, ami mintegy fele a megyei és az országos átlagnak is.

A lakások komfortfokozatát vizsgálva elmondható, hogy Vasvár város lakásai meghaladják a járási átlagot, de elmaradnak az országos, a regionális és a megyei átlagtól is. A komfortos és összkomfortos lakások aránya 87,5% a városban, melyhez hasonló értékkel inkább a Vasvár szomszédságában fekvő települések rendelkeznek, a tőle távolabb elhelyezkedő településeken alacsonyabb a lakások komfortfokozata.

6.. térkép Az összkomfortos és komfortos lakások aránya a Nyugat-Dunántúli régióban (2013)

(Adatok forrása: KSH, Tájékoztatási adatbázis, 2013.)

A 4 és több szobás lakások aránya a városban kicsivel több, mint 15 %, amely jóval az országos átlag alatt van (kb. 20 %), de a járás átlagát itt is megelőzi (kb.13 %). Az érték a megyei és a regionális átlagnál is alacsonyabb, így Vasvárról elmondható, hogy a lakások átlagos nagysága igen kicsinek mondható.

Vasváron a lakások felszereltsége igen jónak mondható, amely abból következik, hogy hálózati vízvezetékekkel szinte az összes lakás (kb. 95 százalékuk) rendelkezik, míg az elmúlt évek fejlesztésének köszönhetően, közcsatornával is a lakások legnagyobb része el van látva. Ez utóbbi szint messze meghaladják mind a járási, megyei, térségi, mind az országos átlagot.

A lakások tulajdonviszonyait illetően elmondható, hogy a lakások kb. 90%-a magánszemélyek birtokában van. Ez az arány kicsivel rosszabbnak mondható az összes vizsgált térségi átlagnál (járási, megyei, regionális, országos átlag). A lakások használati jogcímét vizsgálva pont ellenkező előjelű

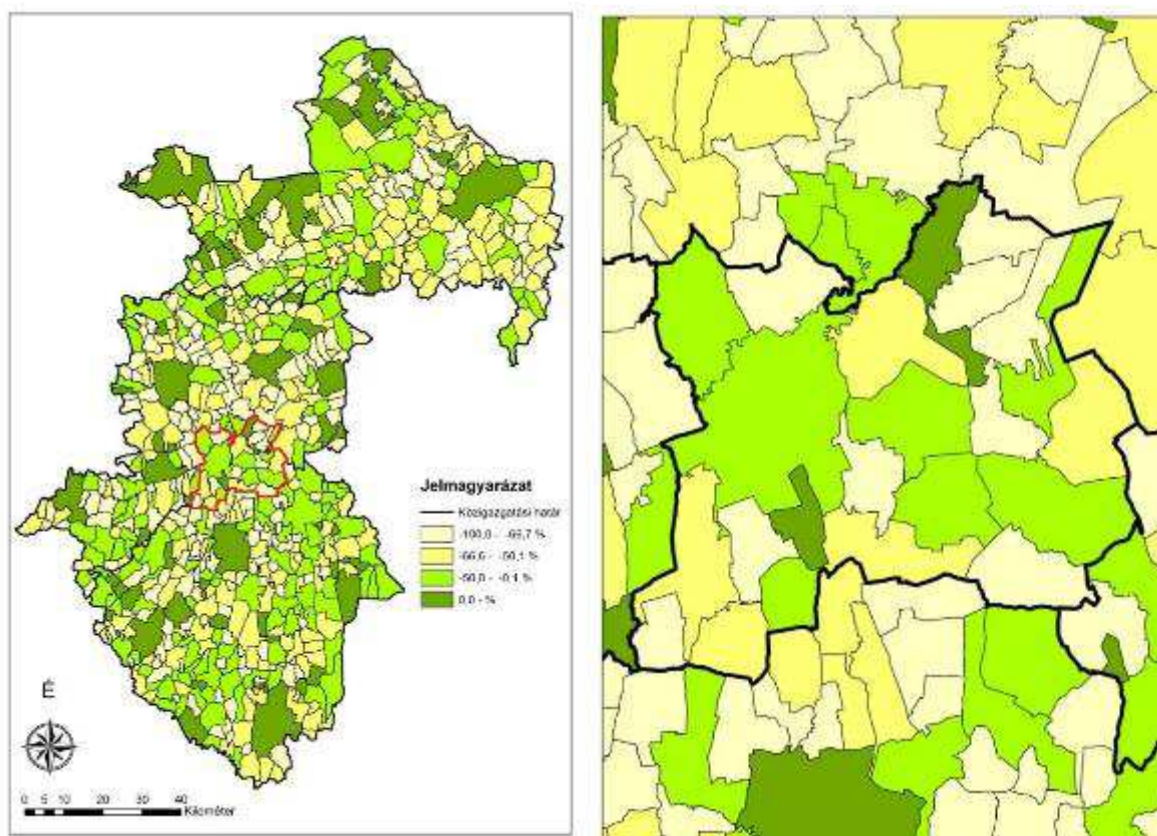
eredményekre jutunk: a bérlakások aránya (11%) közel a duplája az összes vizsgált térségi átlagok (járási, megyei, regionális, országos átlag).

Vasváron sajnos csökkenő tendencia jellemzi a lakásépítéseket, különösen a rendszerváltozást követően.

1.7.2 Térbeli-társadalmi rétegződés, konfliktusok, érdekviszonyok

Az elvándorlás, az új helyen történő pályakezddés és családalapítás a fiatalabb korosztályra jellemző. A képzett fiatalok elvándorlásának megakadályozására, a fiatal családok letelepedésének támogatására programot kell kidolgozni, amelynek része a pályakezddők számára alkalmas támogatott városi kislakás-kínálat kialakítása, a gyermekintézmények minőségi fejlesztése, a kulturális kínálat bővítése. Az igényekhez képest növekszik a nappali népesség képzettsége, lassul az öregedési folyamat. Ezzel szemben mind vonzóbbá válnak a kedvező környezeti feltételekkel rendelkező lakóterületek, egyfajta szuburbanizáció indul meg/erősödik fel a környező aprófalvak felé. A járás települései között a közlekedési helyzet és a megtelepedő gazdaság szerint nőnek a különbségek, az elszegényedő, előregedő falvak és a szuburbán életformát kielégítő dzsentrifikálódó települések mellett szerencsés esetben új prosperitást élvező települések jönnek létre, amelyek a munkahelyekkel és a települési szolgáltatások fejlesztésével bizonyos ellensúlyt képeznek a járásban Vasvárral. A következő térkép az ingázók arányát mutatja.

7. térkép Az ingázók aránya a Nyugat-Dunántúli Régióban és a vasvári járásban (2013)

(Adatok forrása: KSH, Tájékoztatósi adatbázis, 2013.)

A munkanélküliek aránya 4 %, jelentős számú a környező városokban (elsősorban Szombathelyen és Zalaegerszegen) munkát vállalók, ingázók száma. A Vasváron áthaladó vasútvonal a közúti forgalommal szemben egyre inkább jelentőségét veszti, azonban a nagyarányú munkahelyi ingázásban Szombathely és Zalaegerszeg irányában ma is jelentős szerepet játszik, ezért fenntartása, lehetőségekhez igazodó fejlesztése indokolt lehet. Az ingázás a lehetőségek javulásával és a települési munkahelyek specializálódásával arányaiban is növekszik, célterülete az autópályák vonala mentén elnyúlik. A településről munkába eljárók magas száma a szociális feladatoknál is jelentkezik (intézmények nyitva tartása, rászoruló idősek, gyerekek felügyelete).

Az érvényes IVS a város azon részeit nevesíti krízis területként, ahol a társadalmi folyamatok iránya miatt egymást erősítő negatív változások alakultak ki, amelynek jelei lehetnek fizikaiak (az épületállomány leromlása, parlagon maradt, elgyomosodott földek, alacsony kihasználtságú telephelyek), gazdaságiak (alacsony hozzáadott értéket termelő gazdasági ágak, átmeneti használatok megjelenése) vagy társadalmiak (leépülés, szlömösödés, területi szegregáció, elszegényesedés, stb.) is. Különösen azok a területek kerülhetnek ilyen helyzetbe, ahol a közlekedés rossz, nagymértékű az infrastruktúra és ellátottság hiánya, leromlott az épületállomány és városi szinten súlyos környezeti állapot alakult ki. E területeken a különböző funkciók – területhasználatok egymást zavarják, rontják egymás működését. E területek nem kezelhetők csak városrendezési eszközökkel. Itt átfogó beavatkozásra van szükség, komplex szabályozással. Vasvár esetében szerencsére az elmúlt évtizedek kiegyensúlyozott gazdasági és társadalmi fejlődése azt eredményezte, hogy effajta konfliktusgócok csak kis számban és jóformán egy egy telekre korlátozottan vannak jelen a településszövetben. Nehezen megoldható funkcionális ellentmondást okoz a városmagban a Volán telep működése és az ezzel járó közterület-használati konfliktusok, zajterhelés és levegőszennyezés, amely a környező lakóterület minőségét rontja. A gazdasági folyamatok krízise tapasztalható a két korábban kijelölt iparterületen a 8-as út keleti kivezető szakasza, illetve a 74-es bevezető szakasza mentén. Itt a telephelyek gazdasági aktivitása alacsony, másodlagos, átmeneti funkciók vannak jelen, az épületek egy része kihasználatlan, rossz műszaki és/vagy építészeti színvonalú, a terület rendezetlen benyomást kelt. Bár a városképet helyzeténél fogva kevésbé zavarja, talán még súlyosabb a helyzet a Vörösmarty u. déli részén a felhagyott major területén illetve környékén, ahol az elhanyagoltság, szennyezettség a környező lakóterületeket is veszélyezteti.

A város infrastrukturális ellátottsága az országos átlagnak megfelelő, de folyamatos feladat a bővítés.

Az országos bűnügyi statisztikákhoz képest a hegyháti városban a 2013-as évben sem történt semmilyen rendkívüli bűneset. Így Vasvár biztonságos településnek számít. **A kábítószer terjesztése és fogyasztása a korábbi években nem volt jellemző Vasvárra. Bár ebből a szempontból és más bűnügyek kapcsán is a béke szigetének számít még mindig a város.** A drog intenzívebb megjelenését az elmúlt években több alkalommal indított rendőrségi eljárások jelzik. Bár megfelelő intézkedéssel fogyasztói szinten gátat szabtak a káros szenvedély terjedésének a helyi rendőrség munkatársai, de az éberség és a prevenció napi feladatot ró a közrend védői mellett az ifjúsággal foglalkozó oktatási, közművelődési, önkormányzati intézményekre. A rendőrség munkatársai is rendszeresen tartanak az osztályfőnöki órákon a droggal, annak veszélyeivel kapcsolatos, szemléltető eszközökkel demonstrált

preventív előadásokat. Néhány évvel ezelőtt alakult egy úgynevezett ifjúságvédelmi csoport is, mely önkormányzati, ifjúságvédelmi szakemberekből, kulturális és oktatási intézmények munkatársaiból és esetenként diákokból, szülőkből állt. Évenként többször hétvégeken ellátogattak a vasvári szórakozóhelyekre, és ezzel is próbálták visszaszorítani a fiatalkori bűnözést, illetve igyekeztek kontroll alatt tartani az ifjúságot.

A bérlakásban lakók közül - 2010. december 31-i állapot szerint - 83 % tartozott kisebb-nagyobb összeggel, ami ellen minden lehetséges eszközzel küzdeni kell. Az elmúlt években az önkormányzat sokat költött a bérlakásokra. Volt komfortosítás, villanyvezetékek cseréje, egyéb nagyjavítások. A magas lakbértartozások egyrészt morálisan sem tesznek jót a rendszeren fizetőknek, másrészt az önkormányzat költségvetése sem bírja el a 10 millió Ft-os kintlévőséget.

1.7.3 Települési identitást erősítő tényezők (történeti és kulturális adottságok, társadalmi élet, szokások, hagyományok, nemzetiségi kötődés, civil szerveződések, vallási közösségek stb.)

Vasvár az államalapítás idején a róla elnevezett Vasvár megye (Comitatus Castri Ferrei) központja lett. A település stratégiai jelentőségére utal a város határában induló és Hegyhátszentpéterig futó, ma is jó állapotban levő ún. „Római sánc”, amely a korai határvédelem legbelső vonala lehetett. A sánc a „római katonák útját” keresztezve volt megállító, védvonali hely. A római katonák útja, nyomvonala ma is jól kivehetően vezet végig az Őrség északi részén át Ausztriáig – összekötve, ezáltal turisztikai tematikus út kialakítására ösztönözve az érintett településeket. A település elnevezésének vár utótagja az ispáni várra, a megye központjára utal, a vas előtag pedig a vár egy speciális funkciójára, a nyugat-dunántúli vastermelés irányítására, a vas tárolására és elosztására utal. Vasvár fekvéséből adódóan az államalapítás idején az egyik nyugati határvármegye, a később róla Vasvár megyenévre keresztelt (Comitatus Castri Ferrei), azaz Vas Vármegye központja lett, egészen a török pusztításáig, a XVI. századig. Vasvár településmagja a dombhát oldalának egyik platóján alakult ki, innen futnak szét az utcák egyrészt a Rába és a Csörnök patak egykori árteréig, másrészt a várost övező szőlőhegyekig, erdőségekig. A város történelmi múltját leginkább ez a különleges településszerkezet sejteti, látványos műemlékeket nem nagy számban talál.

A „Közösség- és gazdaságélénkítést eredményező belváros-rehabilitáció Vasváron” című pályázat 2010-től kezdett megvalósulni. A város konzorciumi formában, vállalkozókkal is szövetkezve 325 millió forint támogatást nyert a városközpont funkcióbővítő rehabilitációjára. Végül a beruházás bruttó 413 millió forintba került. A történelmi városmagban a korábbi években megindult településkép javító munkálatokat folytatatták. A városszépítő beruházás egyben Vasvár gazdasági, városi, közösségi funkcióját is erősítette. Ennek egy hangsúlyos része a kolostor épületének és kertjének megújítása volt. Több új közteret is építettek, ahol programok sora várja a helyieket és az ide látogató turistákat. A kolostorudvar is nagyon népszerű a programszervezők körében. Ez a hely több nagy látogatottságú rendezvénynek adott már otthont. Egyebek közt több városi ünnepséget, nemzeti ünnepeket is rendeztek a kertben. A korábbi fejlesztések révén mára megújult, fedett közösségi, rendezvény tér, zarándokszállás, szeminárium teremmel is rendelkező közösségi zarándokház, megújult, korszerű múzeum és kiállító tér, továbbá rendezett parkolók jöttek létre. A projektnek köszönhetően nemcsak szebb, élhetőbb, a történelmi hagyományokhoz méltó városközpont jött létre, hanem a fejlesztések által Vasvár térségi központ szerepe, tőkevonó képessége is erősödött.

Vasvár szerepe regionális és megyei szinten kulturális téren jelentős. Országosan is elismert a vasvári kulturális élet, a rendezvények, a programok, illetve a kultúra területén végzett munka. A teljesítményt a 2006-ban a Kulturális Miniszter által adományozott "Kultúra Magyar Városa" cím is bizonyítja. Vasvár kiemelt jelentőségű búcsújáró hely volt a múltban és válik ismét azzá a legutóbbi években. A város határában fekvő Szentkút-kápolna zarándokhelynek nem csak megyei látogatói vannak, gyakran érkeznek zarándokok, búcsújárók a zalai Bucsuszentlászlóról, a Vendvidék falvairól, illetve az országhatáron túlról is. A 2008-as évben gyalogos búcsújárók érkeznek például Güssingből. A "Szentkút"-nál nyerte vissza ugyanis látását a forrás vizében megmosakodva Horváth Ferenc, egy megvakult huszár, valamikor az 1860-as években, amelynek emlékére emelték a Szentkút-kápolnát. Vasváron minden évben kétszer, Mária ünnepekhez kötődően tartanak mai napig is két búcsút: augusztus 15-én Mária Nagyasszony napi búcsú és szeptember 12-én Mária neve napi. A zarándok, vallási turizmus szerepet az egyházközség is érzekelte, így 2006-ban átadta a felújított plébániát, rendezvény-teremmel is rendelkező „zarándokházat”, illetve ekkor került átadásra a korábbi városrehabilitációs fejlesztés eredményeként a kolostor déli szárnyának földszintjén a zarándokszállás, teljes bútorzattal. A kulturális rendezvények és helyszínek piaci lehetőségeket is generálnak a turisztikában. A kulturális események között évről-évre kiemelkedőnek számít a Rétesfesztivál. Igazi vidékfejlesztő tényező, mely idén 14. alkalommal várja a látogatókat határon innen és túlról.

Kulturális örökségei:

- Római katolikus (volt domonkos) templom (középkori eredetű, barokk)
- A vasvári domonkos kolostor (1684-ből, valószínűleg a régi vár helyén)
- Temetőhegyi kápolna (késő barokk)
- Helytörténeti Gyűjtemény
- Angyal szobor
- Szentkútfürdő
- Vasvári Római sánc

A civil szervezetek fontos szerepet töltenek be Vasvár mindennapi életében, fejlődésében, fejlesztésben.

A **Szövetség Vasvárért Egyesület** alapvető célja, hogy elősegítse és felgyorsítsa Vasvár fejlődését. Párthoz nem kötődő társadalmi szervezet, amely szellemi műhelyként biztosítja a közéleti tevékenységhez szükséges gondolati bázist, és találkozási-együttműködési pontja kíván lenni a helyi civil kezdeményezéseknek, valamint az azokat támogató-segítő magánszemélyeknek és szervezeteknek.

A **Vasvári Kosárlabda SE** 1998 óta biztosít sportolási, aktív szabadidő eltöltési lehetőséget a kosárlabdázást szeretők számára. A csapat megalakulása óta tagja a megyei szintű Szombathely Városi-Városkörnyéki Kosárlabda Bajnokságnak.

A **Vas-Vár Örökség Népfőiskola** céljai egyrészt a magyar szellemi kultúránk gyökereinek minél alaposabb megismerése, emellett a város történelmének tudatosítása. Másik fő tevékenységi körük a helyi hagyományőrző csoportok: néptáncosok, népdalosok, népzeneészek támogatása. Pályázataikkal, több százezer forinttal támogatták a gyermek-néptánc csoport működését, kisebb összegekkel a felnőtt népdalosok tevékenységét. Fellépéseik szervezésével jogi háttérrel biztosítanak nekik. A környezet megóvása érdekében szemétygyűjtést szerveztek az általános iskolával közösen.

A **Vasvári Színi Egylet** jogelődjeivel együtt 19 éves. Egyesületi formában és teljesen önállóan azonban 1994-től működik. Évente átlagban két premierjük van, és 4-5 darabot tartanak repertoáron, amelyekkel a megyében, az országban és a határainkon túl járják a városokat, falvakat.

A **VVSE futball szakosztályán kívül jelentős a Természetjáró Szakosztálya is, melynek** tevékenysége a túrák szervezésén túl kiterjed a Vasvár és térségében, a Vasi Hegyháton kezdeményezésükre létrehozott mintegy 176 km hosszúságú turistaútvonalat karbantartására is, festik a jelzéseket és pótolják a hiányzó eligazító táblákat. Áldozatos munkájuk nagyban hozzájárult ahhoz, hogy a Vasvárról induló túrák, így a Mindszenty- emléktúra résztvevői messze vigyék Vasvár és a Hegyhát jó hírét.

Vasvár hosszú évszázadokon keresztül fontos egyházi központ volt. Szent István király a nyugati határvidék egyik központjául Vasvárt szemelte ki, e központ körül szerveződött meg a későbbi Vas megye. A közigazgatással párhuzamosan alakult ki az egyházszerkezet is, így a győri püspökséghez tartozó vasi főesperesség székhelye is Vasvár lett. Vasvár hajdani jelentőségét mutatja, hogy évszázadokkal ezelőtt öt temploma volt, ma ezekből már csak kettő áll, a temetői templom és a domonkos rendi plébániatemplom. A város történelmi múltjából fakadóan zömében katolikus, jelentősebb más vallású közösséget csak a zsidóság képviselt a 19. század elejétől a második világháborúig, amikor is az egész hitközség a deportálások áldozatává vált. A katolikus plébánia lényegében a török kiűzése óta a domonkos kolostor Szent Kereszt-templomában működik, vezetését 1950-ig, a szerzetesrendek feloszlásáig a helyi domonkosok látták el. A város szűkebb területén a már említett két templom áll, az egyik a város hajdani plébániatemploma, a mai Temetői templom, a másik a Szentkúti kápolna. A vasvári plébániához tartozik a városhoz csatolt Kismáxfán és Nagymáxfán túl a gersekaráti egyházközség is. Vasvár vallásos életében meghatározó szerepet játszik a már fentebb bemutatott búcsújárás. A helyi zsidó hitközség emlékét ma már csak temetőjük őrzi, ahol számos szép múlt századi sírkő mellett egy kis emlékmű is található, amelyet a holocaust áldozatainak emeltek. A 200-300 fős közösségnek egykor iskolája és zsinagógája is volt a városban, ezek azonban ma már nem állnak.

1.8 A TELEPÜLÉS HUMÁN INFRASTRUKTÚRÁJA

1.8.1 Humán közszolgáltatások

A lakó emberek életminőségét jelentős mértékben meghatározza az elérhető humán közszolgáltatások (oktatás, szociális ellátás, egészségügy, kultúra, sport, stb.) elérhetősége és azok minősége.

1.8.1.1 Oktatás

A Vasvári Tankerülethez 6 általános iskola és 4 tagiskola tartozik. Földrajzilag a tankerület területén található a megyeközponti tankerület által működtetett Béri Balogh Ádám Posta és Bankforgalmi szakközépiskola. Az összes iskolának a működtetése a tankerület feladata.

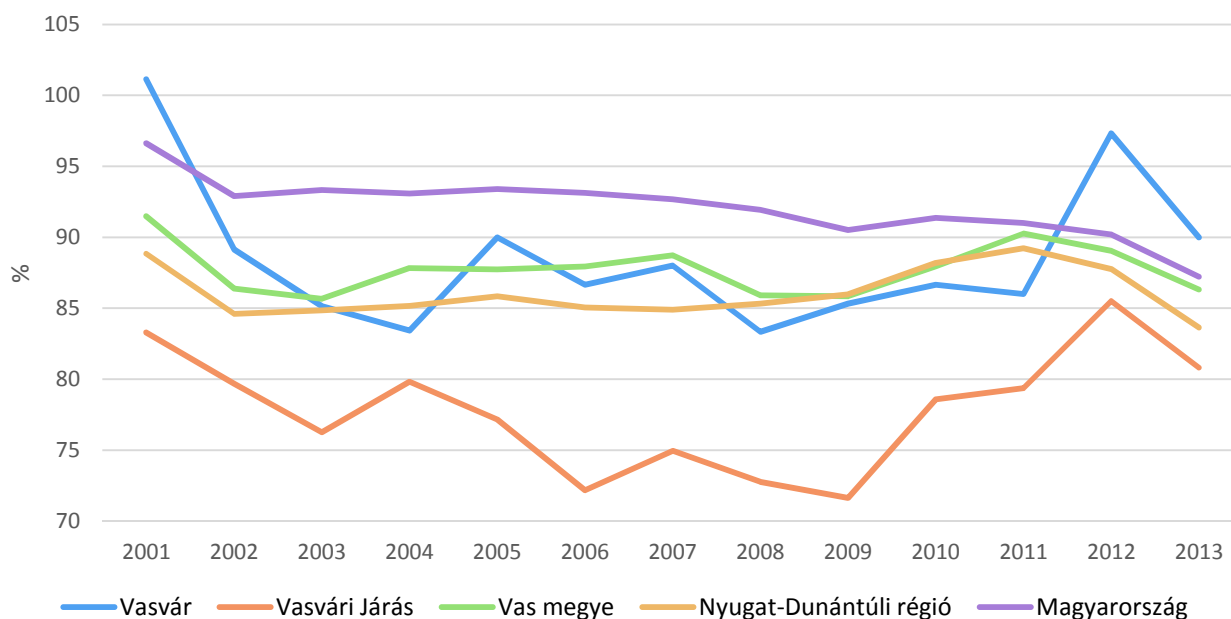
Óvodai feladatellátás

A Vasvári Önkormányzat oldala alapján a városban egy óvoda: a **Ficánkoló óvoda** (Székhely: 9800, Vasvár, Kossuth L. u. 2, Telephely: 9800, Vasvár, Béke utca 11.) működik. Két épületében 6 vegyes életkorú csoport működik. Az átlagos csoportlétszám 24 fő, a jelenlegi gyermeklétszám 146 fő. A gyermekek napközbeni ellátásáról 13 felsőfokú végzettségű óvónő - két óvónő fejlesztő pedagógusi szakvizsgával rendelkezik - és 6 dajka gondoskodik. Az óvodaudvarok kiváló adottsággal rendelkeznek, tágasak, sok a fa és elég nagy füves terület áll a kisgyerkőcök önfeledt mozgásigényeiknek kielégítésére. Az intézmény 1990. óta megyei mozgásfejlesztési bázisóvoda, 1997-től pedig az Óvodai nevelés játékkal, mesével országos óvodai program referencia óvodája.

Az óvodai feladatellátási helyek száma országosan csökkent 2011-2013 között. Az ellátási helyek száma 2001 és 2012 között mind-mind országos, régiós, megyei és járási szinten monoton csökkent, majd e területi szinteknél a 2012-2013-as év fordulójára a trend megfordult, és növekedni kezdett az ellátási helyek száma. A város esetében ez a fordulat nem következett be, mely 2013-ig változatlan maradt a statisztikai adatok tükrében.

A feladatellátási helyek által biztosított férőhelyek valamint a beírt gyermekek aránya megmutatja az ellátási helyek kihasználtságát. Az érték 100%-ot vesz fel abban az esetben, ha a beíratott gyermekek száma a férőhelyek számával éppen egybeesik, a 100% alatti érték azt jelenti, hogy a biztosított férőhelyek nem kihasználtak. Annál kedvezőbb a helyzet, minél inkább kihasználtak a férőhelyek. 100% felett az érték azt mutatja, hogy az ellátórendszer túlterhelt.

20. ábra Férőhelyek kihasználtsága 2001-2013 között

(Adatok forrása: KSH T-STAR, 2013.)

Ahogy a fenti ábra mutatja 2001 és 2013 között a férőhelyek kihasználtsága csökkenő tendenciát országos szinten, mely tendencia többé-kevésbé elmondható a regionális, a megyei és a járási szintekre is 2009-ig bezárólag. 2010 után viszont az előbb említett három területi szinten már növekedés mutatható ki a kihasználtságot illetően. Vasvár helyzetét tekintve látjuk, hogy míg 2001-ben kihasználtságot tekintve megelőzte a járási, megyei, régiós szintet és az országos kihasználtságot, a vizsgált időintervallumban hol növekedés, hol csökkenés volt tapasztalható, addig 2013-ra ismét a legmagasabb fokú kihasználtsági értéket mutatták a vasvári adatok a többi területi szinthez képest.

A hátrányos helyzetű óvodás gyermekek száma 2012-ben 40 fő volt, számuk 2013-ban 28 főre csökkent.

Általános iskolai feladatellátás

A vasvári tankerületben 6 intézmény 11 feladatellátási helyén 859 tanuló vesz részt általános iskolai oktatásban. A vasvári tankerületben egyetlen egyházi fenntartású oktatási intézmény sem működik. A „KLIK: Intézmények listája tankerületi bontásban 2014” adatszolgáltatása alapján a település tankerületébe Vasvár, Gersekarát, Győrvár, Csehimindszent és Püspökmolnári települések köznevelési intézményei tartoznak.

A Klebelsberg Intézményfenntartó Központ (KLIK) fenntartásában a **Kardos László Általános Iskola** (Székhely: 9800, Vasvár, József Attila u. 23-25.) és a **Vasvári Zenei Alapfokú Művészeti Iskola** (Székhely: 9800, Vasvár, Kossuth L. u. 1.) működik Vasváron.

Ha az **általános iskolai feladatellátással** kapcsolatos főbb adatokat elemezzük, megállapítható, hogy 2001 és 2013 között az általános iskolai feladatellátási helyek száma a települési szint kivételével

országos, régiós, megyei és járási szinten is csökkentek. Mind az általános iskolai osztályok száma (nappali oktatásban, gyógypedagógiai oktatással együtt), mind az általános iskolai tanulók száma (nappali oktatásban, gyógypedagógiai oktatással együtt) csökkent országos, régiós, megyei és települési szinten is.

Az általános iskolába más településekről Vasvárra bejárók száma is folyamatosan csökken, míg 2006-ban 149 fő volt bejáró, addig 2013-ban már csak 82 tanuló járt be más településről. Nemzetiségi oktatás nincs a településen. A hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók száma 2012-ben 96 fő volt, számuk 2013-ban 94 főre csökkent.

Középfokú oktatás

A városban egyetlen középfokú oktatási intézmény működik: a **Vasvári Béri Balogh Ádám Szakközépiskola és Szakiskola** (Székhelye: 9800, Vasvár, Járdányi u. 13.). Középszintű képzés 1954 óta folyik a városban: gimnáziumi osztályokban, szakközépiskolai osztályokban. Legismertebb a postaforgalmi képzés, amelynek már 40 éve a vasvári középiskola ad helyet. Jelenleg a 4 évfolyamos középiskolai képzésben tanulnak a diákok. A 12. évfolyam befejezése után a tanulók érettségi vizsgát tesznek. Ezt követően a szakképző évfolyamon választható szakok: postai ügyintéző, szociális szakgondozó. Nagy hangsúlyt fektetnek az idegen nyelvek oktatására. 2015-16. tanévtől a 2013.szeptember 1-től hatályos kerettantervek alapján tanulnak a szakközépiskolába felvett tanulók.

Országos szinten a szakközépiskolai tanulók száma végig magasabb volt 2001-2013 között a gimnáziumi tanulók számánál. A régiós és megyei érték is igazodik az országos trendhez. Járási és települési szinten csak 2008-ig tudjuk az adatokat összevetni, mert 2009-től megszűnt a gimnáziumi oktatás Vasváron, csak szakközépiskolai évfolyamot indítottak.

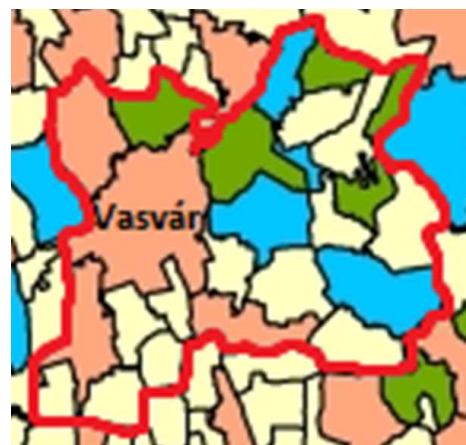
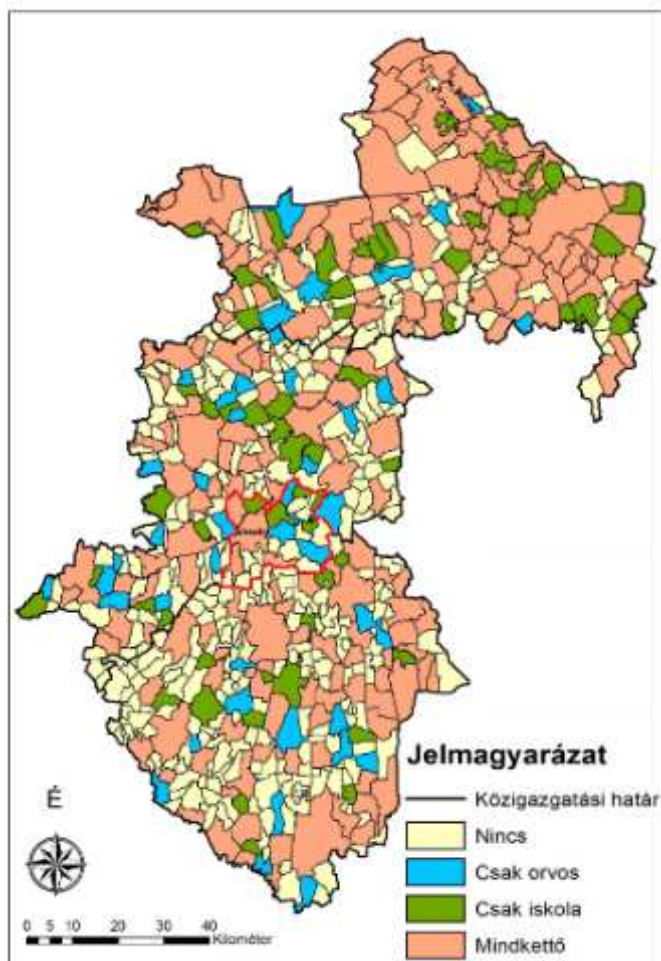
A középiskolába más településekről Vasvárra bejárók száma is folyamatosan csökken, míg 2005-ban 96 fő volt bejáró, addig 2013-ban már csak 28 tanuló járt be más településről. A hátrányos helyzetű szakközépiskolai tanulók száma 2012-ben 18 fő volt, számuk 2013-ban 9 főre csökkent.

1.8.1.2 Egészségügy

Vasváron 3 házi orvos praktizál. A gyermekek ellátásáról 2 házi gyermekorvos gondoskodik. A városban nincs betöltetlen gyermekorvosi praxis, a gyermekek ellátása egyenletes a két gyermekorvos ellátásában. Fogorvosi ellátás Vasváron vehető igénybe. Az egész térségben működik a védőnői hálózat és a központi ügyelet, Vasvár városa rendelkezik mentőállomással is. Járóbeteg szakellátásban nőgyógyászat, ideggyógyászat, fül-orr-gégészlet, bőrgyógyászat, szemészet, terhes-belgyógyászat, gyermekgyógyászat működik, illetve lehetőség van labor vizsgálatok és fizioterápia igénybevételére.

A járásban élők kórházi és rehabilitációs ellátása a környező nagyobb települések (Szombathely, Zalaegerszeg, Körmend) egészségügyi intézményeinek feladatkörébe tartozik. A Vasvári járásban élők számára betegjogi képviselői tanácsadás igénybevételére Szombathelyen és Körmenden van lehetőség. A szakellátásokra Szombathelyről érkeznek szakorvosok a kórházi rendelőbe. Néha ez a lehetőség kevésnek bizonyul és nem tudja kiszolgálni Vasvár és térsége egészségügyi igényeit.

8. térkép Alapellátások megoszlása a Nyugat-Dunántúli Régióban (2013)

(Adatok forrása: KSH, Tájékoztatási adatbázis, 2013.)

A fenti térkép jól mutatja, hogy a járás vegyes képet mutat a vizsgált tényezők jelenlétét illetően. Bár a járás székhelyén orvos és iskola is található, a járás több településén, például Nagytilajon vagy éppen Sárfimizdón egyik sem működik. Alsóújlakon csak iskola, Oszkón csak orvosi ellátás van e két vizsgált jellemző közül.

A városban nem működik kórház és bölcsőde sem.

1.8.1.3 Szociális ellátás

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 92. § (3) bekezdése alapján a legalább 2000 lakosú települési önkormányzat, illetve a megyei önkormányzat a településen, illetve a megyében, fővárosban élő szociálisan rászorult személyek részére biztosítandó szolgáltatási feladatok meghatározása érdekében szolgáltatástervezési koncepciót készít.

Vasváron 2003-tól működik Idősek Otthona, melynek üzemeltetése a Vas Megyei Önkormányzat feladata. A Vasvári járásban élők számára ellátott jogi képviselői tanácsadás heti rendszerességgel

Vasváron igénybe vehető. Az előregedő népesség, az inaktív lakosság magas száma, az alacsony gazdasági aktivitás, a társadalom szélére szorult családok problémái, mind a szociális szolgáltatások rugalmas, komplex rendszerének kiépülését, a meglévő szolgáltatások fejlesztését, bővítését igénylik.

A városban működik a Vas megyei Idősek Otthona és Gondozóháza, ahol 144 férőhelyen biztosítanak szolgáltatást, 25 férőhelyen emelt szinten, 10 férőhelyen átmeneti elhelyezéssel. Vasvár az időskorúak tekintetében speciális helyzetben van. Ugyanis a több mint 100 főt befogadó Idősek Otthona meghatározó a város demográfiájában. Súlyosítja a helyzetet, hogy akik idekerülnek, az új szociális törvény rendelkezései miatt is, ápolási ellátásra szorulók. Ezért a mortalitási adatokat is növeli az idősothton. Az időskorúak többsége Vasváron az egykori termelőüzemek (Styl Ruhagyár, Cipőgyár) nyugdíjasai. Ezért a jövedelmi/nyugdij kategóriákat is meghatározza. Szakmunkásnyugdíjasok alkotják Vasvár nyugdíjasainak zömét.

Fontos szót ejtenünk a járás területén fogyatékossgal élők helyzetéről, akiknek száma meghaladja a 900 főt, mely a lakosság 6%-át teszi ki. A fogyatékkal élők a Savaria Rehab Team leányvállalatánál dolgozhatnak Vasváron. A cég csökkent munkaképességűeknek kínál munkát, iratpapucs-gyártás, szőnyegszövés stb. A közfoglalkoztatásban is alkalmaznak egyre inkább fogyatékkal élőket (látáscsökkent munkatárs alkalmazása). A csökkent munkaképességűeket foglalkoztató üzem bővítése is a jövő terve. Sajnos az önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok megszűntek. A Fogyatékkal Élők Nappali Ellátó Intézményébe Vasvárról és a térségből jártak be gondozottak, egész napra.

Szintén ki kell térnünk a pszichés-, mentális – és szenvedély betegséggel küzdők helyzetére, akik a helyi szociokulturális- és gazdasági környezetben egyre inkább perifériára kerülnek átfogó egészségügyi és szociális segítség nélkül. Az előzőekben említett csoportok problémáinak megoldására ugyan működnek ellátási formák, de a célcsoport igényei ennél rugalmasabb és sokrétűbb szolgáltatási struktúra létrehozását követelnék. A hajléktalanság, mint jelenség bújtatott formában ugyan jelen van az ellátási területen, de a kisközösségek belső támogató mechanizmusainak működése folytán számottevő szociális problémaként nem jelentkezik.

Vasvár városra és térségére kiterjedően működik a Családok Átmeneti Otthona és a Támogató Szolgálat. A város a szociális törvény által előírt kötelezően biztosítandó alap és szakosított feladatellátási kötelezettségének így teljes körűen eleget tesz.

1.8.1.4 Kultúra

Vasvár szerepe regionális és megyei szinten kulturális téren jelentős. Országosan is elismert a vasvári kulturális élet, a rendezvények, a programok, illetve a kultúra területén végzett munka. A teljesítményt a 2006-ban a Kulturális Miniszter által adományozott "Kultúra Magyar Városa" cím is bizonyítja, de a teljesség igénye nélkül meg kell még említeni a 750 évesnél idősebb kolostort és templomot, illetve a Kolostorban működő színvonalas Helytörténeti Múzeumot, a Castrum Galériát az abban rendezendő rendszeres kiállításokkal, a nemzetközi néptánc és szánjátzó fesztiválokat. Vasvár kiemelt jelentőségű búcsújáró hely volt a múltban és válik ismét azzá a legutóbbi években. A város határában fekvő Szentkút-kápolna zarándokhelynek nem csak megyei látogatói vannak, gyakran érkeznek zarándokok, búcsújárók a zalai Bucsuszentlászlóról, a Vendvidék falvairól, illetve az országhatáron túlról is. A 2008-as évben gyalogos búcsújárók érkeznek például Güssingből. A

"Szentkút"-nál nyerte vissza ugyanis látását a forrás vizében megmosakodva Horváth Ferenc, egy megvakult huszár, valamikor az 1860-as években, amelynek emlékére emelték a Szentkút-kápolnát. Vasváron minden évben kétszer, Mária ünnepekhez kötődően tartanak mai napig is két búcsút: augusztus 15-én Mária Nagyasszony napi búcsú és szeptember 12-én Mária neve napi. A zarándok, vallási turizmus szerepet az egyházközség is érzékelte, így 2006-ban átadta a felújított plébániát, rendezvény-teremmel is rendelkező „zarándokházat”, illetve ekkor került átadásra a korábbi városrehabilitációs fejlesztés eredményeként a kolostor déli szárnyának földszintjén a zarándokszállás, teljes bútorzattal.

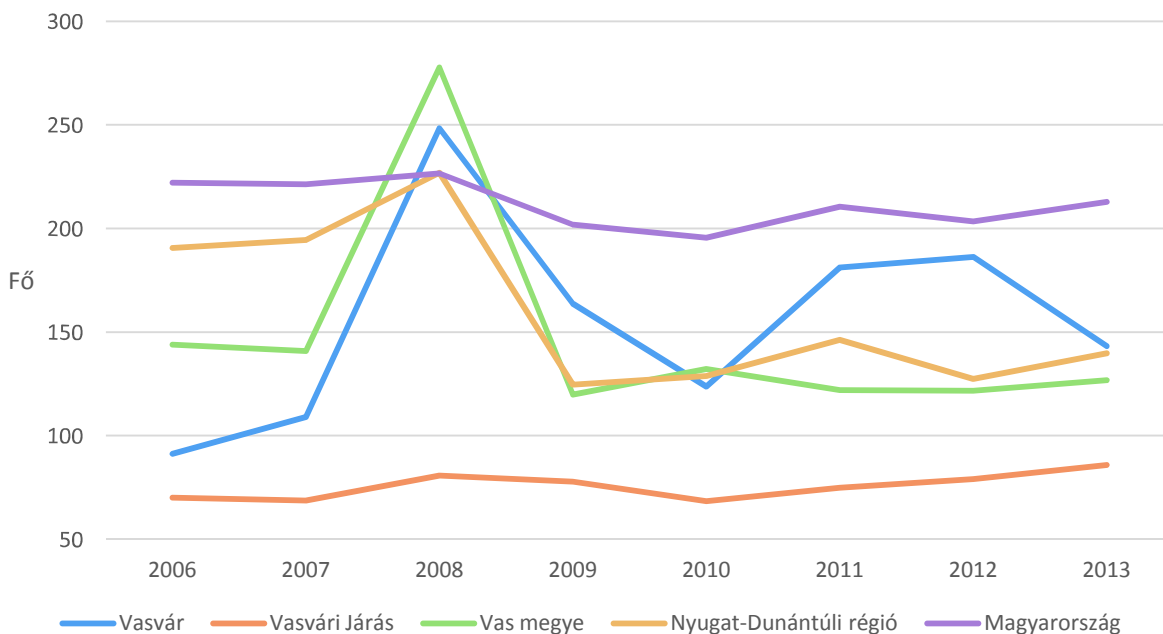
Vasvár kulturális, művelődési életét a civil szervezetek mellett a **Dr. Bendeffy László Városi Könyvtár**, a **Nagy Gáspár Kulturális Központ és a Helytörténeti Múzeum** biztosítja. A városi könyvtár leltári állománya megközelíti a 60 ezer darabot. A bibliotéka népszerű az olvasók körében, a beiratkozottak száma (2006 végén már 1884 fő volt) és a kölcsönzött könyvtári egységeké (közel 70 ezer) folyamatosan növekszik. Az ezer lakosra jutó könyvtári egységek állománya jelentős, a megye városai közül csak Körmenden volt magasabb, és 2,7-szeresen múlta felül a megyeszékhelyek nélkül számított magyarországi városok átlagát.

A városban 2006-ban létezett egy 200 néző befogadására alkalmas moziterem, de látogatottsága a vidéki filmszínházakhoz hasonlóan az utóbbi években jelentősen mérséklődött.

A kisváros múzeuma 2004-ben 10, 2005-ben 7, az utolsó vizsgált esztendőben pedig 4 kiállítással várta az érdeklődőket. A többek között várostörténeti, néprajzi, egyháztörténeti kiállításoknak helyet adó múzeumba jegyet váltók száma az egyes években eléggé ingadozott, ezer és kétezer fő között mozgott. A kulturális rendezvények lebonyolítására, továbbá a város civil szervezetei, művészeti csoportjai otthonául a művelődési ház szolgál, ahol 2006-ban 208 művelődési foglalkozást tartottak. Az év során megszervezett 70 kulturális rendezvényre 6 385 látogató volt kíváncsi, azaz alkalmanként átlagosan 91 személy.

A város kulturális rendezvényeinek látogatottsága a 2006-2013 közötti időszakban változékony volt. 2011 és 2012 között a látogatottság megelőzte a korábbi évek látogatottsági szintjét. A 2012-es év járási és települési növekménye az országos szint növekményét is meghaladta.

21. ábra Kulturális rendezvények látogatottsága 2006-2013

(Adatok forrása KSH T-STAR, 2013.)

A kulturális rendezvények számának (db) és a kulturális rendezvényeken részt vevők számának (fő) arányát mutatja a fenti ábra. Amíg az országos szintre viszonylagos stabilitás jellemző a látogatottság tekintetben, a városi, járási, megyei, sőt még régiós szintre is az erőteljes ingadozás jellemző. 2012 és 2013 között a vasvári kulturális rendezvényekre jutó látogatottsági szám meghaladja a régiós, megyei és járási szintet is.

A Vasváron működő főbb civil egyesületek:

- városvédelem: Szövetség Vasvárért Egyesület,
- sport: Vasvári Kosárlabda Sport Egyesület,
- nevelés – oktatás: Vas-Vár Örökség Népfőiskola,
- kultúra – művészet: Vasvári Szini Egylet,
- természetvédelem – környezetvédelem: VVSE Természetjáró Szakosztály.

A vasvári önkormányzat maximálisan együttműködik a város közel 50 civil szervezetével, legyen az kulturális, szabadidőtöltést segítő, vagy segítő, szociális. Évente pályázati támogatást oszt számukra, a vezető megjelenik rendezvényeiken, ezzel is jelezve, hogy fontosak a városnak, együttműködésüket kéri városi programokhoz.

1.8.1.5 Sport

Sportlétesítmények:

Az infrastrukturális feltételeik jók, a kor követelményeinek megfelelőek.

A városban lévő sportlétesítmények döntő többsége önkormányzati tulajdonban van, melyek üzemeltetését az érintett intézmények, sportegyesületek látják el:

- Óvodai tornaszoba, iskolai sportcsarnok, VVSE sportpálya és öltöző, görcentrum, Szentkút Fürdő, közterületi játszóterek, szakközépiskola tornaterme, bitumenes sportpályák.
- 2010. évben az általános iskola sportcsarnoka és udvara pályázati és önkormányzati forrásból megújult. Megépítésre került egy 158 férőhelyes lelátó, szellőzőrendszerét felújították, parkettáját kicserélték.
- A Castrum Ferreum Szabadidő SE tulajdonát képezi a tenispályán lévő kiszolgáló épület (faház) és maga a tenispálya, ugyanakkor az alatta lévő földterület a Szentkút Fürdő tulajdona, melyet használatra átadott az egyesületnek.

Vasváron a versenysportot elsődlegesen két sportegyesület képviseli:

- **Vasvár Városi Sportegyesület (VVSE)** melyen belül három szakosztály működik: labdarúgó, kézilabda, kölyök. A szakosztályok közül a labdarúgás határozza meg a helyi versenysportot. A sportegyesületen belül jelenleg három szakosztály működik: labdarúgó, kézilabda, és kölyök. A **labdarúgó szakosztály** a Megyei II. osztályban szerepel. A szakosztályon belül három csoport működik (serdülő, ifi, felnőtt). Az egyesület vezetésének törekvése, hogy helyi nevelésű játékosok játszanak a szakosztály csoportjaiba, így nagy hangsúlyt fektetnek az utánpótlás nevelésre. A **Kölyök szakosztályon** belül négy korcsoport van: U7, U9, U11, U13. A szakosztály részt vesz a Bozsik programban. A szakosztály működése azon túl, hogy az utánpótlás nevelést is szolgálja, biztosítja a felnövekvő nemzedék szervezett keretek között történő mozgásigényét is. **Kézilabda szakosztályon** belül jelenleg az utánpótlás nevelésre helyeződik a hangsúly.
- **Vasvári Kosárlabda Sportegyesület:** Az egyesület jó néhány évvel ezelőtt teljesen önszerveződő módon alakult. Szombathely Városi – városkörnyéki kosárlabda bajnokságban eredményesen szerepelnek.

A versenysport szervezetek között említhetjük a Castrum Ferreum Szabadidő SE egyesületét is, amely a tenisz sport kedvelőiből alakult. 1990 óta vesznek részt a megyei teniszéletben, saját, évente ismétlődő teniszbajnokságokat szerveznek. Az egyesületnek több szakképzett edzője van, akik az utánpótlás nevelést biztosítják.

A szabadidősport jelenléte a város életében továbbiakban is meghatározó jellegű, minden korosztályra kiterjed. A szabadidősport pozitívan hat a lakosság egészséges életére, preventív egészségmegőrzésére.

A város szabadidős – sporttevékenysége változatos képet mutat, több népszerű sportág biztosít szinte egész éven át mozgási, sportolási lehetőséget (pl. túrák, labdarúgás, tenisz, torna, úszás, aerobik, görkorcsolya, gördeszka, kosárlabda), melyhez hozzájárult a termálfürdő és sportmedence megléte is.

1.8.2 Esélyegyenlőség biztosítása

Vasvár Város Önkormányzata és intézményei munkája során érvényesül az esélyegyenlőség. Az egyenlő bánásmód érvényesítése érdekében elfogadott esélyegyenlőségi tervvel rendelkezik a

település. Az esélyegyenlőségi tervben rögzítésre kerültek az esélyegyenlőség megvalósulása érdekében elvégzendő feladatok.

Vasváron a jövedelmi és vagyoni helyzet az országos trendeknek megfelelő. Azonban a magas munkanélküliségi ráta miatt a romák elhelyezkedésének esélye csökken. Sok munkanélküli jelentkezik a kevés állásra. A településen becsült adatok vannak. Becsülten Vasváron 150 roma származású lakos él. Nagy többségük nagycsaládos, alacsony iskolai végzettségű, szakma nélküli. A gyermekek rendszeresen járnak óvodába, iskolába, köszönhetően a város óvodától kezdődő és az iskolában folytatódó integrációs pedagógiai módszereinek, szociális intézkedéseinek. A mélyszegénységben élőkről nincsen megbízható adat. Vasváron a jövedelmi és vagyoni helyzet az országos trendeknek megfelelő. Azonban a magas munkanélküliségi ráta miatt a romák elhelyezkedésének esélye csökken. A közfoglalkoztatás rendszere mintaértékű. Minden, alacsony iskolai végzettségű munkanélküli be tud kerülni a közfoglalkoztatási programba rövidebb vagy hosszabb ideig. Sokuk a közmunka segítségével kerül vissza az elsődleges munkaerőpiacra. Vasváron egész éven át ötven közmunkást tud foglalkoztatni az önkormányzat. Rajta kívül az Erdészeti Zrt, a Vízügy és a Közútkezelő Zrt. foglalkoztat közmunkásokat. Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén nem jellemző a városra. Azonban az esélyegyenlőség jogosságának biztosítása érdekében rendszeresen tart fogadóórát az Egyenlő Bánásmód Hatóság referense a hegyháti paktum irodájában.

Vasváron a Gyermekjóléti Szolgálatot önkéntesen felkereső egyszeri esetek szám 85 gyermeket illetve 51 családot érintett az elmúlt egy évben. Alapellátásban 27 gyermek (18 család) részesült. 16 gyermeket vettek védelembe. Ideiglenes elhelyezésre egy gyermek került. Átmeneti nevelésbe kilenc gyermeket vettek öt családból. Családba fogadás öt gyermek esetében történt. A 2010-ben indult új szolgáltatást, a helyettes szülői szolgáltatást 2012-ben nem vették igénybe. A Gyermekjóléti Szolgálat része a segélyszervezetektől, civilektől és magánszemélyektől kapott adományokat továbbítja a rászoruló családoknak.

A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek óvodai, iskolai ellátása megoldott. Az integrációt Vasvár az elsők között vezette be.

A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége megfelelő a városban. Ami nehézség, az társadalmi és globális gazdasági probléma: A nők nehezen tudnak visszatérni a GYES-ről, GYED-ről a munkaerőpiacra. A gyermekeket nehéz ellátni, elhelyezni, bölcsőde hiányában. A nők aránya magasabb a munkakeresők között, mint a férfiaké. Ez abból is adódik, hogy a gyermekvállalás után nehezebb visszatérni a munkaerőpiacra és sokuk alacsony iskolai végzettséggel rendelkezik. Több, nőkre fókuszáló képzési program is indult Vasváron és térségében. A munkaügyi kirendeltség is egy országos projektnek köszönhetően elindított egy női képzési-elhelyezkedési programokat. A MÉRTÉK civil egyesület is több képzési programot indított nőknek (szociális munkás, családsegítő). Az alacsony iskolai végzettségű nők a közmunkaprogram mellett Vasvár szerencsés helyzetének köszönhetően, miszerint Vas és Zala határán fekszik, egy zalai élelmiszer feldolgozó üzem állandó dolgozói gárdájába toborozzák őket. 60 ember, dolgozó nő kap munkát az éti csiga szezonban, 8 hónapra Zalaszentgróton, határozott munkaszerződéssel. Szintén élelmiszerüzem, a sárvári baromfiüzembe is busznyi alacsony végzettségű nő jár.

A középületek többsége akadálymentesített (Önkormányzat, Posta, Iskola, Óvoda, Művelődési Ház). A fizikai akadálymentesítésben jó helyzetben van a város. Információs, kommunikációs akadálymentesítés még gyerekcipőben jár. A város honlapja a gyengén látók számára akadálymentesített. A bank automaták közül a három közül az egyik hangosan is közli a teendőket. De az akadálymentesítés terén sok tennivaló van még.

HHH-s gyermek/tanuló az óvodában nincs, az általános iskolában 24 fő, a szakközépiskolában pedig 6 fő. Az SNI-s tanulók száma az általános iskolában 43 fő, ez a tanulók 8,5 %-a, a szakközépiskolában pedig 1 fő. Összesen 11 tanuló oktatása zajlik integráltan az általános iskolában a vasvári székhelyen (3 SNI tanuló magántanulóként jár iskolába).

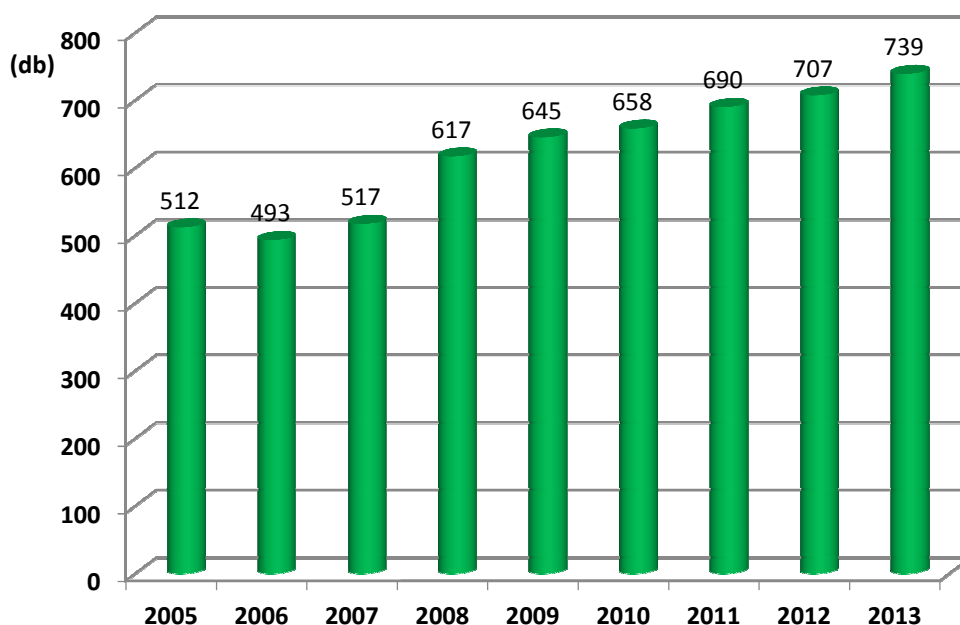
1.9 A TELEPÜLÉS GAZDASÁGA

1.9.1 A település gazdasági súlya, szerepköre

Vasvár kedvező gazdaságföldrajzi fekvése ellenére a város sosem rendelkezett erős gazdasági bázissal. Saját vonzókörzetében elsősorban közszolgáltatói és kereskedelmi szerepet tölt be, sem mint gazdaságit. Ez utóbbi még várat magára, de a tervezett gyorsforgalmi útfejlesztések (M8-M9) elősegíthetik a város gazdasági potenciál növekedését.

Vasvár gazdasági súlyát és szerepkörét a vállalkozások számának alakulásával és gazdasági vonzókörzetén keresztül lehet szemléltetni.

22. ábra A regisztrált gazdasági szervezetek száma Vasváron (2005-2013)

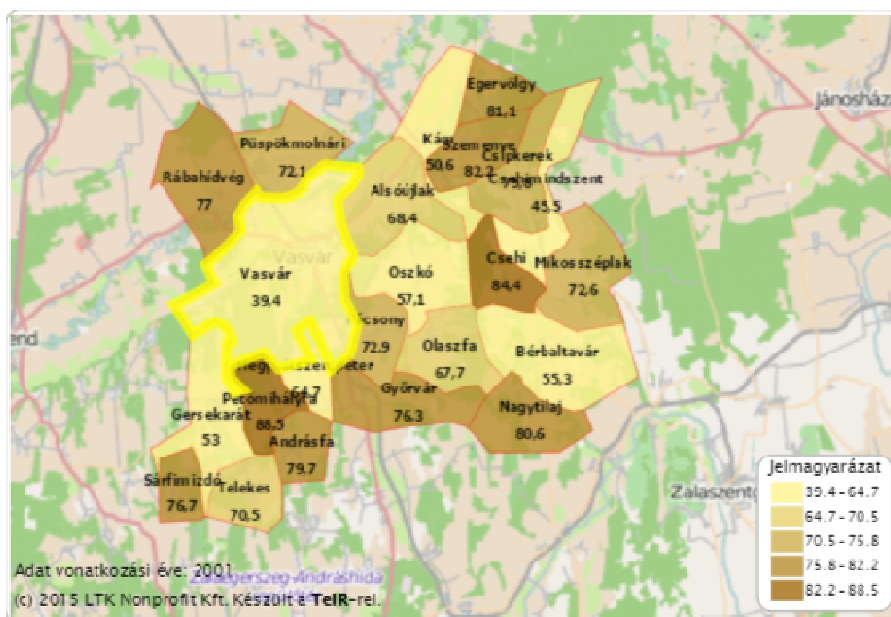

(Adatok forrása: KSH, Tájékoztatási adatbázis, 2013.)

A 22. ábra a **regisztrált gazdasági szervezetek számát** ábrázolja.

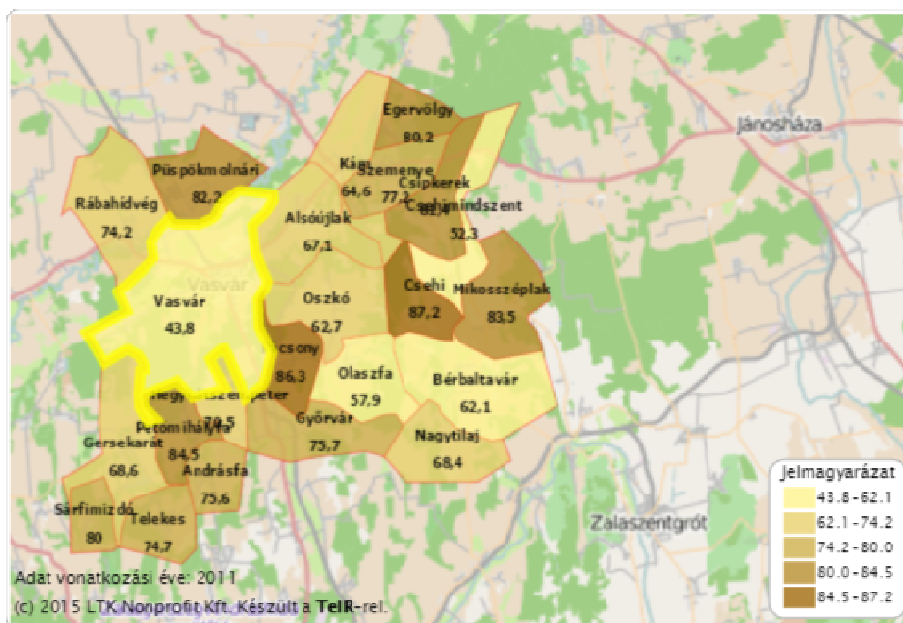
A vasvári gazdasági aktivitás 2005 és 2007 között stagnált, de a város relatív gazdasági helyzete nem romlott. A világgazdasági válság általános megtorpanást eredményezett ugyan a vállalkozások bővülési ütemében, de 2008 és 2010 között Vasvár relatív pozíciója nem romlott e tekintetben, a növekedési ütem megfelel az országos, regionális és megyei átlagnak.

23. ábra A naponta ingázó eljáró foglalkoztatottak aránya 2001-ben

(Adatok forrása: KSH, Népszámlálás, 2001)

24. ábra A naponta ingázó eljáró foglalkoztatottak aránya 2011-ben

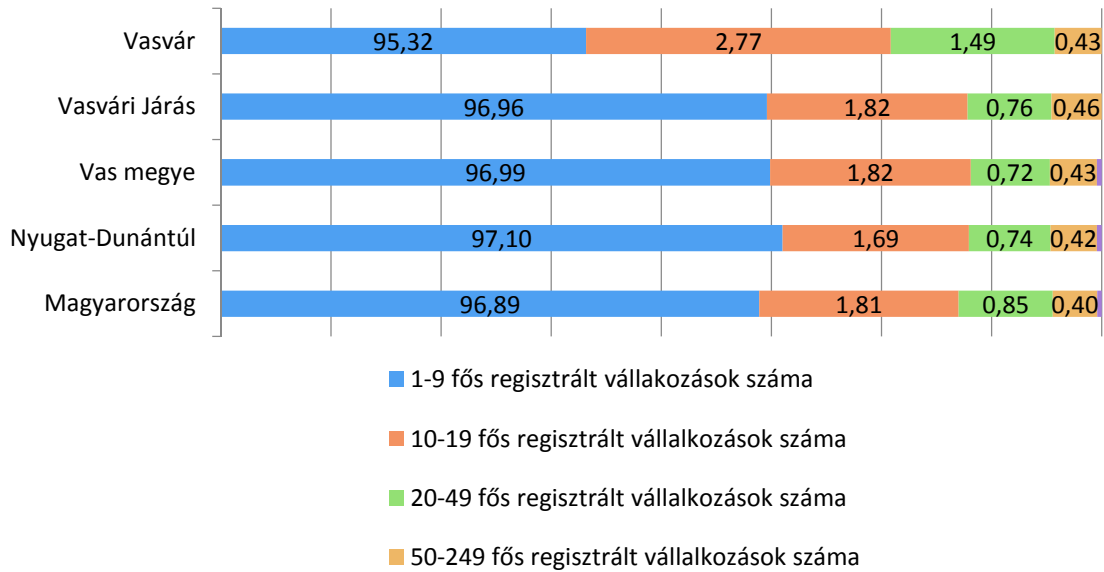
(Adatok forrása: KSH, Népszámlálás, 2011)

Vasvár gazdasági vonzaskörzetének módosulását mutatják a fenti ábrák. A naponta ingázó, eljáró foglalkoztatottak ingázási térképe alapján Vasvár a járason belül a legkedvezőbb pozícióban van, a helyben dolgozók mértéke itt a legnagyobb. Az idősoros vizsgálatból viszont az is kitűnik, hogy 2001-hez képest, ha kismértékben is, de nőtt a naponta eljáró munkavállalók aránya (2001: 39,4%, 2011: 43,8%). Ez a tendencia a helyben megtalálható munkahelyek számának zsugorodásával magyarázható.

2004-ben az 1-9 fős vállalkozások száma kiugró. Vasváron a 10-19 főt foglalkoztató vállalkozások egyértelműen nagyobb arányt képviselnek, amiből arra lehet következtetni, hogy a városban a vállalkozásba kezdők hosszabb távon és nagyobb léptékben terveznek, mint a megyei/regionális/országos átlag.

A 2013. év állapotát bemutató 25. ábráról az olvasható le, hogy arányaiban tovább erősödtek a méretstruktúrában belül a legkisebb vállalkozások és országos, regionális, megyei és járási összevetésben továbbra is jelentősebb Vasváron a 10-19 főt foglalkoztató vállalkozások szerepe. Vasváron nem jelentős a nagyfoglalkoztatók száma. 2004-hez képest 2013-ra a korábbi 50-249 főt foglalkoztatók száma 3-ról 2-re csökkent. 250 fő feletti létszámú vállalkozás a korábbi évekhez hasonlóan továbbra sem található a településen.

25. ábra A regisztrált vállalkozások létszám kategória szerinti megoszlása Vasváron (2013)

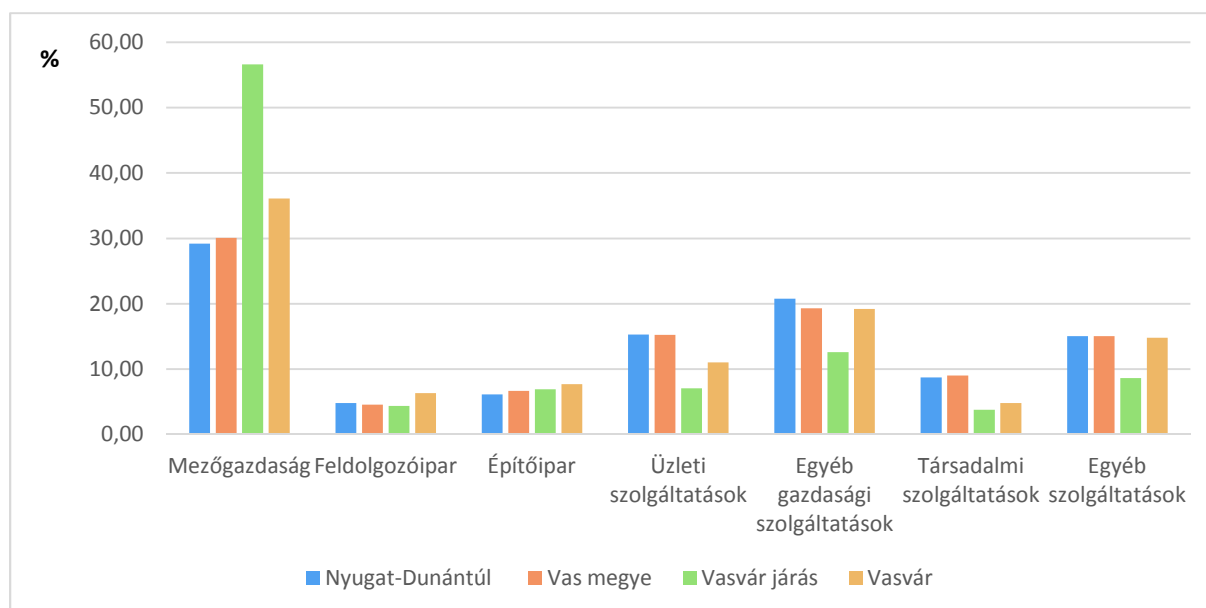

(Adatok forrása KSH, 2013.)

1.9.2 A település főbb gazdasági ágazatai, jellemzői

A Vasváron 2013-ban **működő vállalkozások nemzetgazdasági ágankénti** megoszlását mutatja az összes vállalkozás %-ban a 26. ábra. A mezőgazdasági vállalkozások aránya kimagasló minden összevetésben, az őstermelők 2008-tól kötelező regisztrációja miatt nőtt meg ilyen mértékben. Vasvár a megyei és régiós adathoz képest felülreprezentált, de így is ehhez a két területi szinthez mérhető leginkább az értéke, a járásé messze kiugrik. A feldolgozóipar nem jelentős a városban, de a működő vállalkozások számát figyelembe kis mértékben magasabb a többi területi adatnál. Meghatározó jelentőséggel bírnak az üzleti szolgáltatások (döntően kereskedelem) és az egyéb gazdasági szolgáltatások (döntően építőipar) sorolható vállalkozások aránya. A társadalmi szolgáltatások terén a járáshoz képest magasabb, de megyéhez és a régióhoz viszonyítva jóval kisebb az ebben a szektorban működő vállalkozások aránya.

26. ábra Működő vállalkozások nemzetgazdasági áganként Vasváron (2013)

(Adatok forrása KSH, 2013.)

1.9.2.1 Mezőgazdaság

A járás talajadottságai rosszabbak, mint a megyei átlag. A legjobb minőségű talajok a térség északnyugati részén a Rába-menti települések közelében (Püspökmolnári, Rábahidvég), valamint Kám, Csehi és Győrvár térségében találhatók.

Rába árterét leszámítva a talaj- és felszíni adottságok (a dombokat túlnyomórészt barnaföldek borítják) nem a legkedvezőbbek a szántóföldi növénytermelés folytatására.

Korábban meghatározó szerepe volt a mezőgazdaságnak volt, már kevésbé jelentős.

Sok évszázados hagyománya van a gyümölcsstermesztésnek, amelyről még ma is tanúskodnak a főként extenzív fajtákat magukban foglaló zártkerti gyümölcsösök, valamint az 1950-es években telepített alma-, illetve körte ültetvények (Oszkó, Olaszfa). Arról, hogy a járás kiváló gyümölcsstermesztési adottságokkal rendelkezik (megfelelő talaj, déli lejtésű domboldalak, kedvező csapadékeloszlás, stb.), tanúskodnak azok az utóbbi években létrehozott gyümölcsösök is, amelyek főként az intenzív almatermesztést hivatottak meghonosítani. (A járással határos egervári – nagykutas területen vannak az ország első és legnagyobb intenzív alma-ültetvényei.)

Szintén nagy hagyományokkal rendelkezik a járásban a szőlő- és bortermelés, amely azonban minőségét tekintve jelenleg alacsony szinten van. (Kivételt képeznek pl. a Bérbaltavári nagytáblás szőlő-ültetvények.)

A járás szántóföldi növénytermesztési hozamai összességében rendszeresen alatta maradnak a megyei átlageredményeknek, ami főként a gyenge talajadottságoknak tudható be (őszi búzából az átlagos terméshozamok 3-3,5 tonna körül alakulnak)

Az állattenyésztés területén kiemelkedő jelentőségű a szarvasmarha-tartás. A szövetkezetek elsősorban a tejtermelésre szakosodtak, de számottevő a kettős hasznosítási irányú magyar tarka állomány is. A magántermelők által tartott állomány jellemzően vegyes hasznosítású, és ők a helyi igények kielégítése mellett jelentős tejmennyiséget értékesítenek is.

A sertéstartásnak elsősorban a magántermelőknél vannak hagyományai, de az állomány száma folyamatosan csökken. Hasonló helyzet jellemzi a járás. nyúltenyésztését is.

A szarvasmarha és a sertésenyésztés mellett nagy jelentősége van a tojóbaromfinak, valamint a naposcsibe-keltetésnek és értékesítésnek, amellyel legnagyobb volumenben a Vasvári Broiler Farm Kft. foglalkozik.

Az egyéb állattenyésztésen belül speciális szerepet tölt be az MM Magyar Méhészeti Kft vasvári telephelye.

A mezőgazdasági tevékenységet folytató gazdálkodók nehéz helyzetben vannak. A termelősövetkezetekből új típusú szövetkezetté alakult gazdálkodók jellemzőek a térségre. Az elmúlt években az alkalmazotti létszám folyamatosan csökkent, a szövetkezetek sorra szűntek meg.

1.9.2.2 Ipar

A modern gyáripar kialakulásától kezdve a nyugat-dunántúli térség iparszerkezetének mindig a három meghatározó pillére volt a gépipar, a könnyűipar és az élelmiszeripar.

Az ipartelepítés a korábbi évtizedekben is elkerülte a várost, csupán néhány nagyvállalat (Styl Ruhagyár, Cipőgyár, Bábolnai ÁG stb.) hozott létre fióktelepet a városban.

A gépipar nem volt jelentős Vasváron a rendszerváltozás előtt, de az ipar súlya fokozatosan erre az ágazatra tolódik. A termékprofilját tekintve kazán- és kandallógyártó PNH Kft 2009-es városba való települése (a volt cipőgyár területére) meghatározó lépés volt, mely a város legnagyobb termelőjévé, legnagyobb ipari foglalkoztatójává lépett elő (90 főt foglalkoztat, korábbi években 150 fő). A vállalkozás a járásban is jelentősnek számít és térségi szerepet is betölthet a későbbiekben, mint a térségi gazdaság egyik húzó vállalkozása. További gépipari szereplők a WH Work Fibercomposit Kft és a Master Cart Kft, mely két vállalkozás inkább helyi szinten jelentős.

A fémfeldolgozás jelentős helyi képviselője az ALLMETAL Fémipari Kft.

Az élelmiszeripar múltja és jelene sem jelentős a városban. Az élelmiszergyártás ágazatát a második legnagyobb ipar árbevétel elkönnyvelő Karát Broiler Kft (takarmány- és eledelgyártás), az MM Magyar Méhészeti Kft (egyéb élelmiszergyártás – méz, a székhely: Zalaegerszeg) és a Ferrosüt Kft (kenyérgyár, a székhely: Szombathely) képviseli.

A három fő ágazat közül a térség adottságait, lehetőségeit figyelembe véve mindenképp a könnyűipar kiemelkedő, de elsősorban múltja miatt, mert az ágazat jelene és jövőképe nem fest kedvező helyzetet. A rendszerváltozást követően a külső értékesítés egy jelentős részének elvesztése mellett a belföldi piacok is beszűkültek a hazai termelők előtt. A problémák áthidalására a könnyűipar egyes szakágazatai sikeres „túlélési stratégiákat” dolgoztak ki és hajtottak végre. A textilruházati ipar kényszerből a bérmunka felé „erősített” és az új nyugati piacokat célozta meg, kezdetben jelentős sikerrel, így ez a szakágazat és ezen vállalatok viszonylag gyorsan alkalmazkodtak az új viszonyokhoz. A bérmunkán alapuló termelés felfutása addig járt igazán sikerrel a hazai textilruházati vállalatok számára, amíg a külföldi piacokon meg nem jelentek az alacsonyabb bér és bérterhek következtében olcsóbb, de megfelelő termelési színvonalat képviselő ázsiai, sőt európai (elsősorban román és bolgár) versenytársak az 1990-es évtized végén egyre inkább kiszorítva a magyar termelőket. A hazai könnyűipar nemzetközi versenyképességét hátráltatta a minimálbér emelése is. Vasvár életében komoly megrázkódtatást jelentett a Styl textilipari üzemének 2002. év végi 50 fős leépítését követő 2003-as végleges bezárása, majd 2008-ban a 190 főt foglalkoztató Richter Cipő International Kft helyezte át a termelését Szlovákiába, majd a következő évben a Siesta cipők gyártása is megszűnt. A város iparát addig meghatározó cipőgyártás így teljesen eltűnt és helyére nem érkeztek új kapacitások a könnyűiparban. A könnyűipar aktuális képviselői az IMS Hungária Kft és PNH IMMO Kft nem képviselnek jelentős súlyt a helyi iparban.

A rendszerváltozást követően új ágazati elemként jelentek meg a településen a vegyipari tevékenységgel foglalkozó vállalkozások (Polgár Kft – harmadik legnagyobb árbevétel elérő ipari cég, Zsaber Kft, GADEKO Kft, Rozetta Kft, Reasz Bt.), melyek nem töltenek be jelentős szerepet a helyi foglalkoztatásban.

A 2. táblázat Vasvár iparának legfontosabb aktuálisan legfontosabb a településen székhellyel rendelkező szereplőit mutatja be főtevékenységük, árbevételük és foglalkoztatotti létszámuk alapján.

Név	Főtevékenység (TEÁOR alapján)	Bevétel (millió Ft) (2013)	Létszám (fő) (2013)
PNH IPARI-, KERESKEDELMI ÉS SZOLGÁLTATÓ KORLÁTOLT FELELŐSÉGŰ TÁRSASÁG	bányászati, építőipari gép gyártása	3552	90
KARÁT BROILER TAKARMÁNYGYÁRTÓ KORLÁTOLT FELELŐSÉGŰ TÁRSASÁG	haszonállat-eledel gyártása	1200	8
POLGÁR LAKATOS- ÉS GUMIIPARI KORLÁTOLT FELELŐSÉGŰ TÁRSASÁG	egyéb gumitermék gyártása	348	4
IMS HUNGÁRIA (KORÁBBAN SCHIEDER HUNGÁRIA) KFT	fűrészárúgyártás, falemezárúgyártás	211	13
WH WORK FIBERCOMPOSITE KFT	motorkerékpárgyártás	132	28
ZSABER KERESKEDELMI SZOLGÁLTATÓ ÉS FUVAROZÓ KORLÁTOLT FELELŐSÉGŰ TÁRSASÁG	műanyag csomagoló eszköz gyártása	117	4
ALLMETAL FÉMIPARI KFT	fém szerkezet gyártása	116	23
MASTER-CART IRODATECHNIKAI ÉS KERESKEDELMI KFT	számítógép, perifériás egység gyártása	105	11
ALS-HALLER KORLÁTOLT FELELŐSÉGŰ TÁRSASÁG	fém megmunkálás	69	12
PNH IMMO SZOLGÁLTATÓ ÉS IPARI KORLÁTOLT FELELŐSÉGŰ TÁRSASÁG	lábbeligyártás	67	1
GADEKO GYÁRTÓ, KERESKEDELMI ÉS SZOLGÁLTATÓ KORLÁTOLT FELELŐSÉGŰ TÁRSASÁG	műanyag építőanyag gyártása	32	5
ROZETTA ÉPÜLETDÍSZÍTÉS GYÁRTÓ, KERESKEDELMI ÉS SZOLGÁLTATÓ KORLÁTOLT FELELŐSÉGŰ TÁRSASÁG	műanyag építőanyag gyártása	22	0
RUBBER-POL KFT	lakat, zárgyártás	21	1
REASZ IPARI, KERESKEDELMI ÉS SZOLGÁLTATÓ BETÉTI TÁRSASÁG	műanyag csomagolóeszköz gyártása	3	0
ÖKOENERGIA SZÉLPARK ÜZEMELTETŐ KORLÁTOLT FELELŐSÉGŰ TÁRSASÁG	villamos-energia termelés	0,2	0

adatforrás: KSH CÉG-KÓD-TÁR, Céginfó

1.9.2.3 Turizmus, vendéglátás

A Vasvári járás az „ősi emlékek” és az „érintetlen környezet” járása. Egyediségét az egyedülállóan szép természeti környezet és a gazdag kulturális, történelmi emlékek biztosítják. A területet változatos domborzat, gazdag növényvilág és tiszta levegő jellemzi. A térség különleges természeti értéke és egyben fő idegenforgalmi látványossága a Jeli Arborétum, de hasonlóan szép és érintetlen a Csörnöc - Herpenyő - mente és az erdő borította Kemeneshát is. A térségen keresztülfolyó Rába egyike Európa kevés vadvízi folyóinak. Másik fő jellegzetessége a járásnak a kulturális emlékek gazdag tárháza. Vasvár térségét több történelmi tematikus út is érinti, melyek közül a legjelentősebb az egykor Itália felé vonuló hadak által használt „Katonák Útja”. Az egyéb történelmi nevezetességek közül kiemelkednek a vasvári béke és a győrvári csata emlékhelyei. Tovább színesíti a térség turisztikai palettáját a terület alatt húzódó termálvíz, a bérbaltavári borvidék, valamint a vidék egyedi gasztronómiai specialitásai.

A szerteágazó attrakciók és diffúz vonzerők érvényesülése ma még nem kellően hatékony, a járás idegenforgalmi profilja, arculata nem kellően karakteres, de e téren megindult néhány program, tematikus kínálatfejlesztés (Vas-Zalai Almaút, Katonák Útja, esetleg Borhordó út). Mindezek segítségével nagyobb szerep juthat a térség hosszú távon jól kiaknázható, egyedi (és kevésbé egyedi, de az előbbieket kiegészíteni képes) adottságainak (kultúra, bor-gasztronómia, falusi turizmus, zarándok turizmus).

Mindehhez kapcsolódik „A Kneipp összeköt” című projekt, amelynek keretein belül a Vasi Hegyhát Kistérség 13 településének területén (18 helyszínen) kerülnek elhelyezésre különböző Kneipp műtárgyak, ezzel is újabb idegenforgalmi vonzerőt képviselve. Az eddigi turisztikai vonzerő mellett most egy új paletta is megjelenhet a térségben, hiszen az egészségturizmus eddig nem volt jellemző (a vasvári fürdő ismertsége és népszerűsége jóval elmarad a környező többi fürdőtől). A projekt által kialakított helyszínek újabb vonzerőt jelenthetnek a kerékpáros turistáknak is, ugyanakkor a vendégéjszakák száma is nőhet, hiszen az összes attrakció felkeresése a környéken lévő látnivalókkal, pihenőhelyekkel több napos itt-tartózkodást is eredményezhet.

A vasvári gazdaság fejlesztésében kiemelkedő elem a turizmus fellendítése. Ennek jegyében újult meg az utóbbi években a város arculatát meghatározó főtér, a Szent Domonkos rendi kolostor épülete, a város határában húzódó, a korai magyar határvédelem részét képező katonai sánc, s készült el szentkúti termálfürdő.

Az ide érkező vendégek színvonalas kiszolgálását lehetővé tevő idegenforgalmi infrastruktúra hiányos. Kevés a szálláshely és azok kapacitása: állandó kereskedelmi szálláshelyként például csak a Hegyhátgyöngye panzió és a Kolostorban Zarándok szállás üzemel. Szezonális jelleggel a Kemping és Nagymáxfán a Turistaszállás működik. A fentiekén kívül 9 magánzállásadó üzemeltet szálláshelyet, összesen 66 férőhellyel (ebből 2013-ban a külföldi vendégek száma 45 volt)! Vasváron 2008-ban 920 vendégéjszakát regisztráltak a helyi szállásokon, amelynek 6%-át a külföldi vendégek itt-tartózkodása tette ki. Ezen a területen – a rendkívül alacsony bázis miatt – jelentős növekedési potenciál van, hiszen a vonzerők tekintetében Vasvár értékei ma egyre versenyképesebbé válnak.

Vasvár idegenforgalmi vonzerejét három pillérre alapozza:

- a kulturális turizmusra, amely nemzetközi színjátzó fesztivált, nyaranta nemzetközi néptánc fesztivált, helyi, regionális jelentőségű rétes fesztivált és a múzeum és a művelődési ház

révén több állandó, vagy rendszeresen ismétlődő kulturális programlehetőséget kínál (állandó helytörténeti kiállítás, művészeti kiállítások),

- a búcsújáráshoz (augusztus 15. és szeptember 12.) kapcsolódó zarándokturizmusra (a Szentkúti Ősbükkös szépséges természeti környezetben kápolnával, úgynevezett lourdes-i barlanggal, kristálytisza forrás vízával fogadja a látogatókat. Szeptember elején a Mária-napi búcsú alkalmából zarándokok ezrei keresik fel a kegyhelyet)
- valamint a Hegyhát természeti, népi értékeit megismertető tájjellegű, ún. szelíd turizmusra (A térségbe Szelíd közlekedési módokon érkező, az egészség élményét kereső turista a helyi élelmiszereket fogyasztva, vásárolva, azok előállítás körülményeit megismerve, esetleg abban tevékenyen részt véve, a minőségi élményportákat felkeresve, vezetővel, útvonalakon megközelítve harmóniával, felfedezésekkel, „lassú” és alkalmanként aktív egyedi élményekkel feltöltődve távozik 3-10 nap elteltével)

A kulturális turizmus fő motorjai Dr. Benedfy László Városi könyvtár és a Művelődési Ház, a megyei fenntartású Helytörténeti Múzeum illetve kulturális civil szervezetek. A kulturális turizmus kapcsán megemlítendő annak nemzetközi hatása is, hiszen az a fent említett két nemzetközi, mára megyei szinten ismert és elismert fesztivál mellett egyre szorosabb együttműködést hozott és hoz a jövőben is a szlovén, osztrák és esetenként Erdélyből érkező partnerekkel.

Az idegenforgalmi bevételek növelése szempontjából fontos feladat a 8-as főúton átutazók megállítása, városba csalogatása, esetleg a növekvő kamion forgalomnak pihenőtér kialakításával egybekötött kiszolgálása is – utóbbi azonban szigorúan csak a 8-as főút mentén, egy arra megfelelő, a város életét egyéb téren nem zavaró hely megtalálása esetén.

A turizmus fellendítését szolgálja a határokon átnyúló Városok Szövetsége együttműködési program is, amely hét magyar (Letenye, Lenti, Zalalövő, Őriszentpéter, Szentgotthárd, Körmend, Vasvár), hét szlovén, valamint nyolc ausztriai várost fog össze. Az együttműködés a turizmus fellendítése mellett gazdasági és kulturális kapcsolatra is kiterjed. A cél: közösen megjeleníteni szakvásárokon, olyan turisztikai hálózatot kiépíteni, amely az együttműködő településekre irányítja a látogatókat.

Az utóbbi években a Vasváron már régóta meglévő termálvizet felhasználva, szerény, de bővíthető fürdő épült, ami azonban nem tudja felvenni a versenyt a térség nagyobb fürdőivel (Bük, Sárvár, Zalaszentgrót, Kehidakustány), ezért szükséges egyedi „turisztikai terméként” való értékesítésére, akár a Kneipp gyógy-kultúra alapjaira helyezve a hangsúlyt. A gyógyászat esetében nagy szerepe van annak, hogy meg kell nyerni a dél-német, osztrák és svájci vendégkört. Ennek elsődleges feltétele a nemzetközileg is minőségi ellátás megteremtése. Természetesen további elemeknek is kiemelkedő jelentősége van, mint például a programok, autentikus környezet, nyelvismerettel rendelkező munkavállalók. Természetesen a gyógyvízre alapozott gyógyászat nem elkülönülten kell, hogy megvalósuljon. Cél, hogy Vasvár megtalálja ebben a saját lehetséges szerepét, és közös ajánlati csomaggal színesebb és vonzóbb kínálat tud lenni a lehetséges célközönség számára. A gyógyvízbázis mellett a komplementer medicinának is van helye és jelentősége. Ehhez számos ponton ki is épült már kínálati elem például Kneipp utak, melyeket mindenképpen kapcsolni kell a tematikus csomag-kínálatokhoz.

1.9.2.4 Egyéb szolgáltatások

Az egyéb szolgáltatások közül mindenképpen kiemelendő a tizenöt éve alapult az EDS, mai nevén HP, a város legnagyobb cége. A korábbi EDS, mai nevén Hewlett-Packard immár 15 éve van jelen a hegyháti kisvárosban. Az informatikai cég tevékenysége jóval bonyolultabb, mint az összeszerelő üzemeké. Székhelyük a vasvári cégalapítás előtt a szentgotthárdi Opel gyárban volt. Ekkor három fő szolgáltatási területen dolgoztak. Az egyik a program- és szoftverfejlesztés, a másik a végfelhasználók informatikai támogatása.

Vasváron 1998-ban alakult meg az akkori EDS. Működésüket 14 fővel kezdték, s már egy év múlva 50 munkavállalóra volt szükségük. Az ötödik évfordulón, 2003 végén már több mint száz munkavállalóval dolgoztak. Anyacégük is szorgalmazta, hogy minél több nyugat-európai munkát hozzanak át az olcsóbb, megbízható közép-kelet európai központba. A szolgáltatásaik iránt folyamatos igény mutatkozott, ezért bővítésre is szükség volt. A vasvári Bartók Béla 1. szám alatt található, 70-80 fős kapacitású épületet elég gyorsan kinőtték, mivel az általuk feldolgozott iratanyag tárolásához viszonylag sok raktárterületre volt szükség, ugyanakkor a dokumentum-feldolgozásban az elmúlt 15 évben digitális forradalom zajlott le, ennek következtében ma már nincs szükségünk akkora raktárkapacitásra, mint régebben. A 2008-as tízéves évfordulót már 200 fős létszámmal ünnepelték. Mivel Vasváron időközben megszűntek a nagyobb gyárak (Styl, Richter), ekkora már az EDS vált a Hegyhát legnagyobb munkaadójává. Az EDS 2008-ban olvadt bele a Hewlett-Packard-ba. A HP alapvetően egy hardvergyártó cég, míg az EDS szolgáltatásokkal foglalkozott. A két cég profilja jól kiegészítette egymást, ezzel a fúzióval a HP felzárkózott legnagyobb riválisa, az IBM mellé. A HP összforgalma, főként a hardver ágazatra vonatkozóan 20 százalékkal csökkent ugyanakkor a válság hatására. A folyamatot a cég költségcsökkentésekkel igyekezett lekövetni. Itt is voltak létszámleépítések, de az itteni központban nem haladták meg az öt százalékot. Más cégekkel összehasonlítva jelentéktelen volt az elbocsátások száma. Azóta ugyanott tartanak, mint előtte: 230-240 munkavállalóval dolgoznak. Így továbbra is ez a cég a járásban a legnagyobb munkaadó.

Az elmondottakból következik, hogy nem a HP az a cég, amely a munkanélküliek vagy alacsony képzettségűek tömegeinek fog állást kínálni a térségben. Van bizonyos fluktuáció, évente megközelítőleg 15 személyt vesznek fel. A legfontosabb a nyelvtudás. A magyar üzleteken dolgozóknál – amely kisebb volumenű a cég életében - elég a középfokú végzettség, az alacsonyabb szintű nyelvtudás. Ez esetben a munkavállalók döntően helybeliek, vagy a járásból érkeznek. Fő profiljukhoz a nemzetközi üzletek tartoznak, ezek képviselik a nagyobb munkamennyiséget. Itt felsőfokú angol, vagy német nyelvismeret szükséges, de preferálják mindkettő nyelv magas szintű használatát. Emiatt Szombathelyről, Zalaegerszegről sokan járnak be a vállalathoz. Számukra külön buszjáratokat üzemeltetnek reggel és este egyaránt. A jövőben bővíteni kívánják portfóliójukat. A dokumentum-feldolgozás területén, a HP-n belül a vasvári egységet választottak stratégiai központnak, azaz más országokból is kapnak munkákat. Szintén bővíteni szeretnék telefonos ügyfélszolgálati tevékenységüket.

1.9.3 A gazdasági szervezetek jellemzői, fontosabb beruházásai, települést érintő fejlesztési elképzelése

Vasvár gazdasági életének a településen székhellyel rendelkező aktuálisan legfontosabb szereplőit az alábbi összefoglalót táblázat mutatja be főtevékenységük és méretük alapján (árbevétel, létszám).

Név	Főtevékenység (TEÁOR alapján)	Bevétel (millió Ft) (2013)	Létszám (fő) (2013)
MEZŐGAZDASÁG			
LAVANT KFT	növénytermesztés	1006	8
VASVÁRI BROILER FARM KFT	baromfitenyésztés	709	10
CSÖRNÖC MENTI MG. SZÖV	szarvasmarha-tenyésztés	518	86
VASI STAR KFT	növénytermesztés	128	7
IPAR			
PNH IPARI-, KERESKEDELMI ÉS SZOLGÁLTATÓ KORLÁTOLT FELELŐSSÉGŰ TÁRSASÁG	bányászati, építőipari gép gyártása	3552	90
KARÁT BROILER TAKARMÁNYGYÁRTÓ KORLÁTOLT FELELŐSSÉGŰ TÁRSASÁG	haszonállat-eledelel gyártása	1200	8
POLGÁR LAKATOS- ÉS GUMIIPARI KORLÁTOLT FELELŐSSÉGŰ TÁRSASÁG	egyéb gumitermék gyártása	348	4
IMS HUNGÁRIA (KORÁBBAN SCHIEDER HUNGÁRIA) KFT	fűrészárúgyártás, falemezárúgyártás	211	13
WH WORK FIBERCOMPOSITE KFT	motorkerékpárgyártás	132	28
ZSABER KERESKEDELMI SZOLGÁLTATÓ ÉS FUVARÓZÓ KORLÁTOLT FELELŐSSÉGŰ TÁRSASÁG	műanyag csomagoló eszköz gyártása	117	4
ALLMETAL FÉMIPARI KFT	fém szerkezet gyártása	116	23
MASTER-CART IRODATECHNIKAI ÉS KERESKEDELMI KFT	számítógép, perifériás egység gyártása	105	11
ALS-HALLER KORLÁTOLT FELELŐSSÉGŰ TÁRSASÁG	fém megmunkálás	69	12
PNH IMMO SZOLGÁLTATÓ ÉS IPARI KORLÁTOLT FELELŐSSÉGŰ TÁRSASÁG	lábbeli gyártás	67	1
GADEKO GYÁRTÓ, KERESKEDELMI ÉS SZOLGÁLTATÓ KORLÁTOLT FELELŐSSÉGŰ TÁRSASÁG	műanyag építőanyag aránya	32	5
ROZETTA ÉPÜLETDÍSZÍTÉS GYÁRTÓ, KERESKEDELMI ÉS SZOLGÁLTATÓ KORLÁTOLT FELELŐSSÉGŰ TÁRSASÁG	műanyag építőanyag gyártása	22	0
RUBBER-POL KFT	lakat, zárgyártás	21	1
REASZ IPARI, KERESKEDELMI ÉS SZOLGÁLTATÓ BETÉTI TÁRSASÁG	műanyag csomagolóeszköz gyártása	3	0

ÖKOENERGIA SZÉLPARK ÜZEMELTETŐ KORLÁTOLT FELELŐSSÉGŰ TÁRSASÁG	villamos-energia termelés	0,2	0
SZOLGÁLTATÁS			
CO-OP VASVÁR KFT	vegyes kiskereskedelem	1514	96
LORRY GM KFT	áruszállítás	929	37
SZABÓ ÉS TÁRSA TŰZÉP KFT	lakó-és nem lakó épület építése	822	20
TOMAKER KFT	vegyi áru nagykereskedelem	115	5
VASI EZERÁG PROFI BT	víz,gáz, fűtés, légkondicionálás szerelés	56	3
NLP INSTITUTE OKTATO ÉS TANÁCSADO KFT	oktatás	3	1
SIMI-TECH SZOLGÁLTATÓ ÉS KERESKEDELMI BETÉTI TÁRSASÁG	berendezés javítása	1	0
Varga és Varga Építőipari Kft	útépítés	n.a	n.a.
Németh Kft	útépítés, építés	160	6

3. sz. táblázat (adatforrás: KSH CÉG-KÓD-TÁR, Céginfó)

További jelentős cégek, melyek telephellyel rendelkeznek a városban:

Ferrosüt Kft (székhely: Szombathely) - élelmiszeripar

Vasivíz Zrt (székhely: Szombathely) - víztermelés

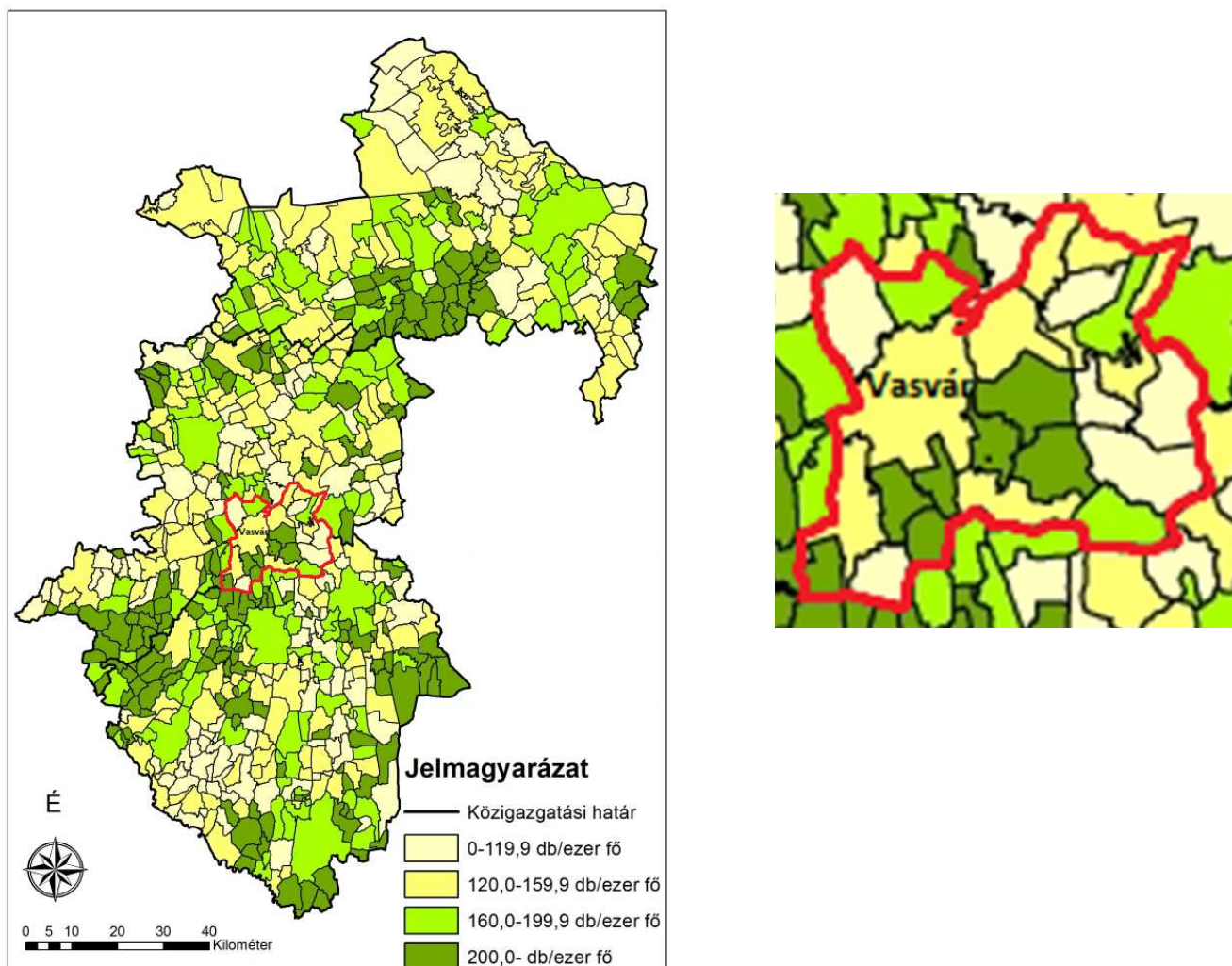
Régióhő Kft (székhely: Körmend) - gőzellátás, légkondicionálás

Fly4less Kft (székhely: Budapest) - légiszállítás

MM Magyar Méhészeti Kft (székhely: Zalaegerszeg) - méhészet

A gazdasági élet szereplői közül az első helyen kell kiemelni az osztrák tulajdonban lévő PNH Kft-t, mely nagy hangsúlyt fektet a fejlesztésekre. A PNH Kft. az Új Széchenyi Terv keretében végrehajtott telephelyfejlesztése során létrehozott egy szerelőcsarnokot, ahol korszerű technológia telepítésével magasabb hozzáadott értéket képviselő termékeket gyárt. A beruházást követően emelkedett az alkalmazotti létszám, főként Vasvár és vonzáskörzetéből érkeztek az új munkavállalók. 2013-ban eszközfejlesztésre is támogatást nyert.

9. térkép Vállalkozássűrűség a Nyugat-Dunántúli Régióban (2013)

(Adatok forrása: KSH, Tájékoztatói adatbázis, 2013.)

A vállalkozásűrűség, azaz az 1 lakosra (jelen térkép alapján ezer lakosra) vetített vállalkozások száma alapján Vasvár nem tartozik a megyei és a járási élvonalba. A vállalkozási kedv nem túl jelentős.

1.9.4 A gazdasági versenyképességet befolyásoló tényezők (elérhetőség, munkaerő képzettsége, K+F stb.)

Vasvár gazdaságföldrajzi fekvése nem kedvezőtlen: két megyeszékhely – Szombathely és Zalaegerszeg – metszéspontjában, azok közt félúton, az európai kelet-nyugati tranzitforgalmat levezető 8-as főút és a városnak déli irányú összeköttetést biztosító 74-es számú főút kereszteződésében helyezkedik el. A hegyháti város fejlődéséhez stratégiai fontosságú kérdés a 8-as számú főút gyorsforgalmi úttá alakítása, hosszabb távon (2020 körül realizálódóan) a tervezett M9-es

autópálya nyomvonalának kijelölése, megépüléséig pedig a 86-os főút 2x2 sávossá bővítése, továbbá a 74-es számú út elkerülő szakaszának előkészítése (ez várhatóan 2013 után), ami az ipartelep mellé helyezi majd át a belvárosi forgalom nagy részét.

A műszaki infrastruktúra-rendszerek része az országos nagyfeszültségű távvezeték-hálózat is, amelynek még hiányzó Szombathely-Hévíz közti szakasza Vasvár határát érintve megépült.

Vasvár sosem rendelkezett erős gazdasági bázissal. Saját vonzáskörzetében – ahol a kedvezőtlen termelési adottságok ellenére ma is meghatározó a mező- és erdőgazdálkodás – elsősorban (köz)szolgáltató és kereskedelmi központ szerepet töltött és tölt be. Ez utóbbi, kereskedelmi útvonalak menti fekvésének köszönhetően korábbi vármegyei székhely, majd járási székhely szerepét, illetve a jelenlegi, városias megjelenésű városközponti részének kiépülését.

Vasvár nem rendelkezik ipari parkkal. Gazdasági területekkel rendelkezik a város, de problémát okoz, hogy elfogyott az eladható terület, ipari célra kijelölt területek jelenleg mezőgazdasági művelés alatt állnak.

A Vasvári Önkormányzat gazdaságélénkítő/gazdaságfejlesztő tevékenységei az alábbi pontokban foglalható össze:

- ipari területek kialakításához földterület értékesítése
- városrehabilitációs pályázat 2 gazdasági eleme (Serfőző Ház, Vasbolt)
- közműellátottság javítása
- utak javítása

A városra jellemző elöregedés és romló korszerkezet, a fiatalabb korcsoportokra jellemző elvándorlás hátráltató tényező a gazdaság fejlesztése szempontjából, mer így a magasabban kvalifikált, nyelveket beszélő potenciális munkaerő, csak kis korlátozott létszámban áll rendelkezésre a városban.

A korábban betanított munkán alapuló könnyűipar jelentős részének megszűnésével az alacsonyabb végzettséggel rendelkező munkavállalók (a könnyűipar specifikuma okán főként nők) számára helyben nehezen megoldott a munkavállalás, mely a napi szintű munkaerő ingázást indukálja.

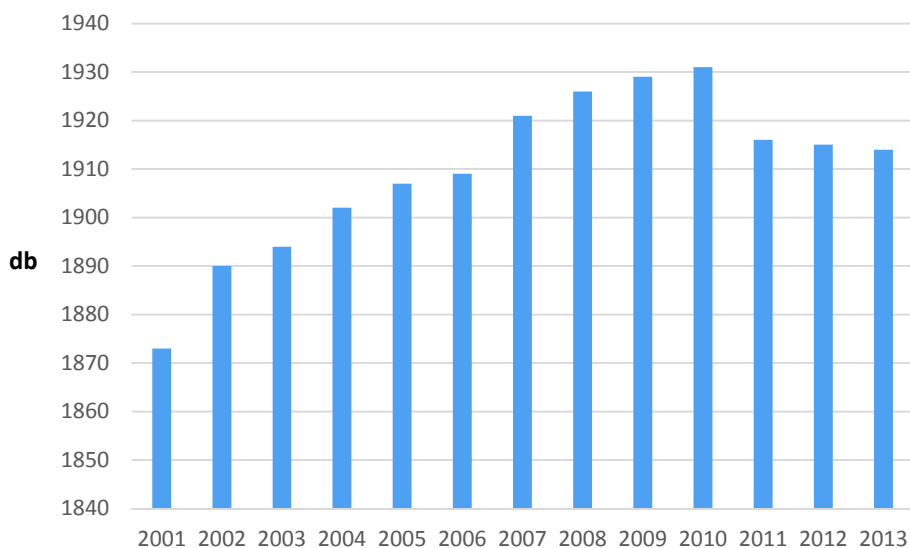
A magasabb képzettséget igénylő tevékenységeket nagyobb számban az 1998 óta a településen (üzemelő Hewlett-Packard képviseli).

Alkalmazott kutatás-fejlesztés, innováció a városban nem mérhető. A város komoly foglalkoztatási, s az ehhez szorosan kapcsolódó népességmegtartási nehézséggel küzd. Jól jellemzi a helyzetet, hogy a legnagyobb helyi foglalkoztatók listáján az első tízből hat helyet a közhivatalok, közintézmények foglalnak el.

1.9.5 Ingatlanpiaci viszonyok (kereslet-kínálat)

A vasvári ingatlanpiacra jellemző volt az 2001-2010 közti időszakban a lakáspiaci kínálat bővülése. A lakások száma döntően 2002-ben és 2007-ben növekedett intenzíven, ez utóbbi évet követően lényegesen lassúbb növekedés, stagnálás jellemezte a város lakáskínálatát. 2010 után viszont drasztikusan lecsökkent a lakásállomány, 2011-ben alig valamivel haladta meg a 2006-os szintet, és azóta is kis mértékben ugyan, de csökken. Figyelembe véve a népességszám változásait a lakások számának továbbra is a csökkenése, esetleg stagnálása várható. A demográfiai és migrációs tendenciákat figyelembe véve nem meglepő, hogy a lakásállomány nem növekszik. A népességszám változását tekintve a lakásállomány csökkenése sem meglepő.

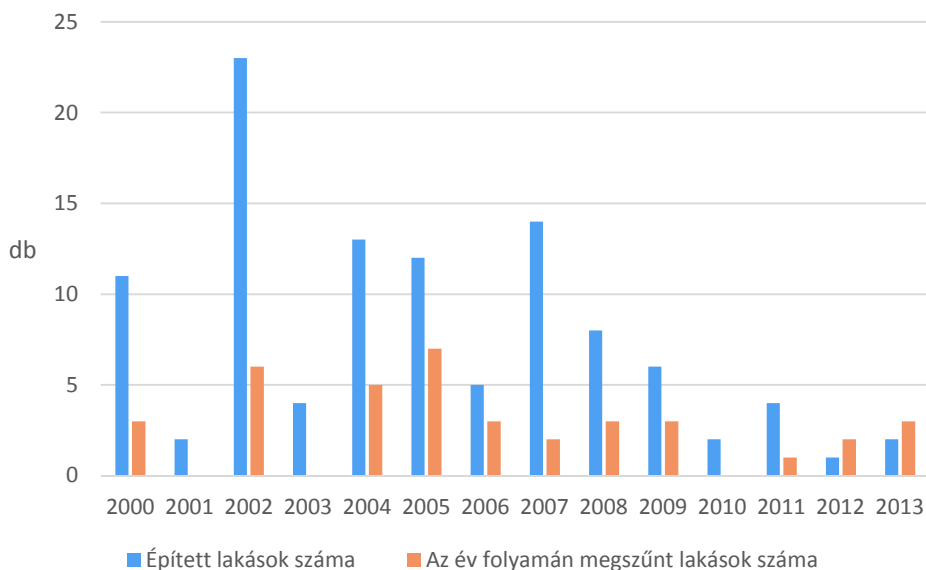
27. ábra A lakásállomány változása Vasváron, 2001 és 2013 között

(Adatok forrása: KSH, Tájékoztatási adatbázis)

Az ezredfordulót követően 2012-ben és 2013-ban szűnt meg több lakás, mint amennyit építettek Vasváron. A lakások megszűnése szinte minden évben jellemzője a városnak. A jelenlegi trendek kihívások elé állítják az ingatlanpiaci szereplőket, ugyanis a korábbi években tapasztalt növekedés a lakásállományban hosszútávon nem várható.

28. ábra Az épített és az adott év folyamán megszűnt lakások száma Vasváron, 2000 és 2013 között

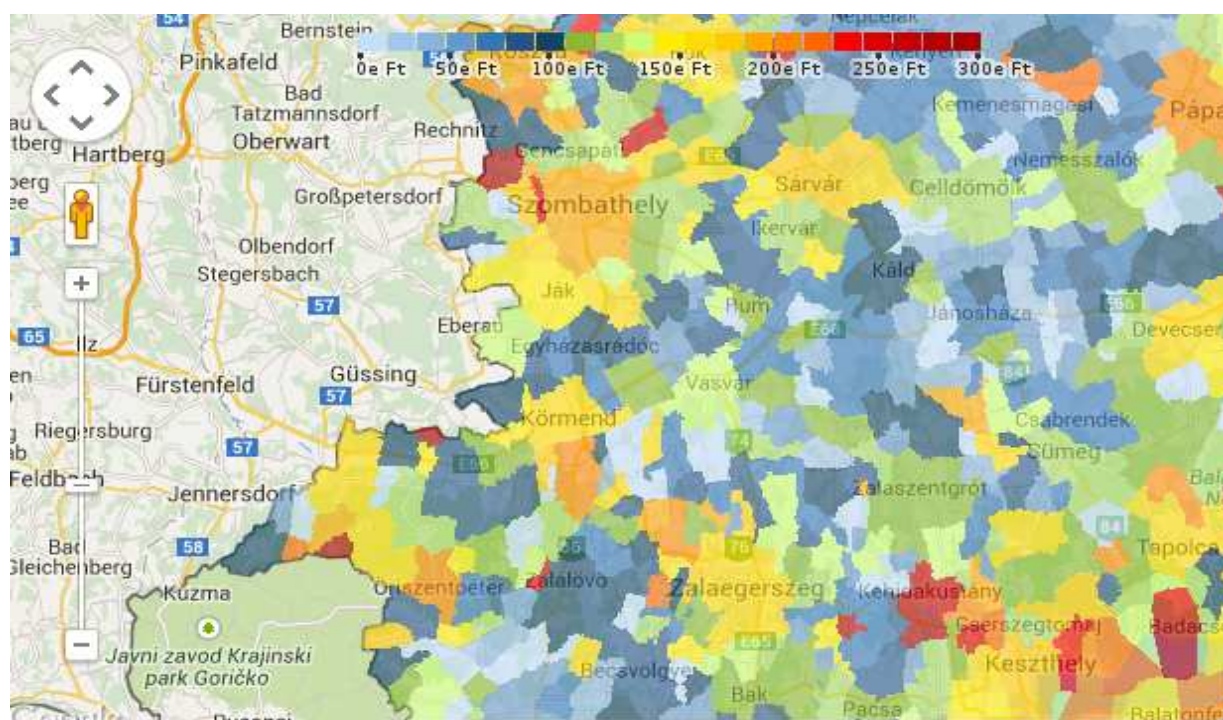

(Adatok forrása: KSH, Tájékoztatási adatbázis)

A különböző ingatlantípusok négyzetméterenkénti ára a családi házak kivételével emelkedett. Az emelkedés magyarázható azzal, hogy a lakások visszatükrözik az inflációs folyamatokat. Másrészt az ingatlanárak változása egyben válasz a kínálati oldalon bekövetkező lassú változásra: az ingatlanpiaci szereplők a négyzetméterárak emelésével reagálnak arra, hogy kevesebb ingatlant építsenek, értékesítsenek.

Az alábbi ábra szerint Vasváron megyei és regionális viszonylatban is alacsonyak az ingatlanárak, még a megye és régiószékhelyeken is drágábbak az ingatlanok átlagos négyzetméterenkénti ára (190 ezer Ft/m²). A 2014. év átlagértéke mellett, a legolcsóbb (37 ezer Ft/m²) és a legdrágább (287 ezer Ft/m²) értéket figyelembe véve, arra lehet következtetni, hogy a vállalkozások széles skálán kínálják az ingatlanokat, reagálva a különböző keresleti oldalon jelentkező igényekre.

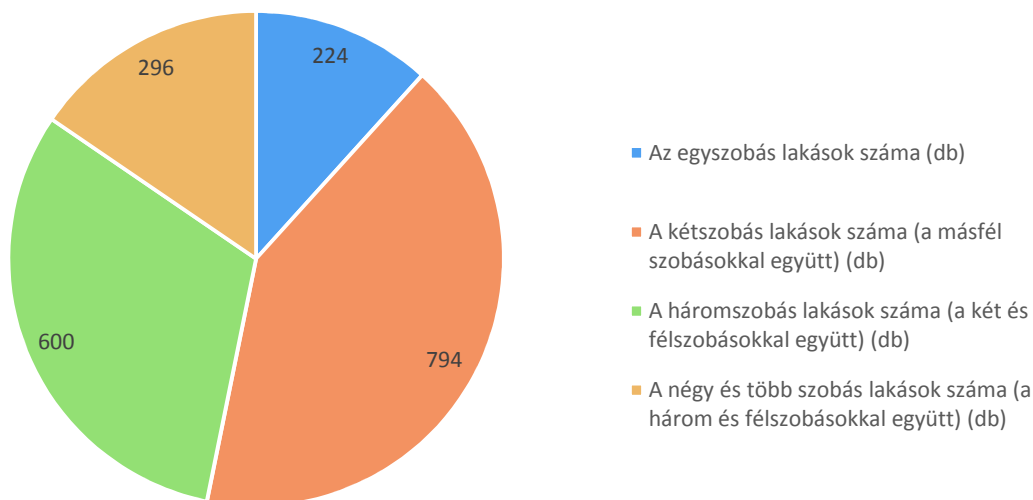
29. ábra Az ingatlanok átlagos négyzetméterenkénti ára Vasváron és térségében (2014)

(Forrás: <http://www.ingatlanet.hu/statisztika/Vasv%C3%A1r?tip=1>)

A vasvári lakóingatlanoknak közül a legkevesebb az egyszobás lakás. A három és négyszobás lakások magas aránya azt jelzi, hogy a városban a családi házas beépítés dominál. Az ingatlanpiaci jellemzői miatt Vasvár jó adottságokkal bír a gyermekkel rendelkező családok illetve a vagyonosabb társadalmi rétegek számára. A két és másfél szobás lakások viszonylag magas részesedése jelzi, hogy más társadalmi csoportok is megtalálhatják a számukra kedvező ingatlantípust a városban.

30. ábra A lakások szobaszám szerinti megoszlása Vasváron (2013)

(Adatok forrása: KSH, Tájékoztatási adatbázis, 2013.)

1.10 AZ ÖNKORMÁNYZAT GAZDÁLKODÁSA, A TELEPÜLÉSFEJLESZTÉS ESZKÖZ- ÉS INTÉZMÉNYRENDSZERE

1.10.1 Költségvetés, vagyongazdálkodás, gazdasági program

A 2014. évi költségvetési rendeletet az önkormányzat az alábbi jogszabályok figyelembe vételével fogadta el:

- **Magyarország Alaptörvényének** 2012. január 1-i hatálybalépésével egyidejűleg jelentős jogszabályi változások történtek, amelyeknek nagy része érinti és lényegesen meghatározza az önkormányzat gazdálkodását, ezért az új jogszabályok rendelkezéseinek megfelelően szükséges a helyi szabályozási rendszer harmonizációját a felsőbb szintű jogszabályokkal megteremteni. Magyarország Alaptörvénye 38. cikkében rögzíti, hogy az állam és a helyi önkormányzat tulajdona nemzeti vagyon.
- **A nemzeti vagyonról szóló CXCVI. törvény** (továbbiakban: Nvtv.) 7. § (1)-(2) bekezdése szerint a nemzeti vagyon, - ezen belül az önkormányzati vagyon - alapvető rendeltetése a közfeladat ellátásának biztosítása. Az Nvtv. 9. § (1) bekezdése előírja, hogy a helyi önkormányzatnak a vagyon fentiek szerinti rendeltetés biztosítása céljából közép- és hosszú távú vagyongazdálkodási tervet kell készítenie. E tervek elkészítéséhez, az Önkormányzatnak ki kell jelölnie a vagyongazdálkodás irányvonalát, stratégiát kell felállítania, hogy a célkitűzések következetesen végrehajthatóak legyenek.
- **Az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény (Áht.)** megfogalmazza az átláthatóság követelményét. Az Áht végrehajtására kiadott 368/2011. (XII. 31.) Korm. rendelet új szabályokat határoz meg az önkormányzat számára. Elkülönülten kell tervezni és kezelni az önkormányzat és az általa irányított költségvetési szervek, (ideértve a Polgármesteri Hivatalt is), valamint a nemzetiségi önkormányzat költségvetési bevételeit és kiadásait. Az új Áht.

jelentős adminisztrációs terhet jelentett, de azok elvégzése megalapozza a zökkenőmentes átalakítást. A kötelezettségvállalásokat, pénzügyi ellenjegyzéseket a végrehajtási rendelet rendelkezéseinek megfelelően kell végezni. A vagyont főszabályként az önkormányzat könyveiben kell nyilvántartani.

- **A lakások és helyiségek bérletére, valamint az elidegenítésükre vonatkozó egyes szabályokról szóló 1993. évi LXXVIII. törvény** a lakás- és helyiséggazdálkodás szabályait tartalmazza azzal, hogy rendelkezik egyes részletszabályok önkormányzati rendeletben történő meghatározásáról is.
- **Vasvár Város nemzeti vagyonáról és szóló 11/2012. (V.07.) önkormányzati rendelet** meghatározza az önkormányzati vagyon csoportosítását, rendelkezik a vagyon feletti tulajdonosi jogok gyakorlásáról, hatáskörökről. Tartalmazza a vagyon hasznosításának, értékesítésének szabályait.
- **A lakások és helyiségek bérletére vonatkozó egyes szabályokról szóló 7/2012.(IV.01.) önkormányzati rendelet** meghatározza a lakások és helyiségek bérbeadásának szabályait, a lakbérek mértékét.

Vasvár város 2014-ben 1 572 280 ezer forintból gazdálkodhatott. Ez a 2013. évi költségvetési kerethez képest 283 220 ezer forinttal kevesebb. A költségvetési bevételek összege 1 310 074 ezer forint, ami a 2013. évi állapothoz képest 131 610 ezer forinttal kevesebb. Ennek oka részben az, hogy az állami feladatátvállalás miatt a feladatfinanszírozás összege csökkent.

A költségvetésben szereplő saját bevételek között a legjelentősebb az egyéb felhalmozási célú támogatások bevételeiből tervezett bevétel 590 662 ezer forintos összege.

A törvényi változások miatt a gépjármű adóból származó bevétel 15000 ezer forint. Az illetékekből származó bevétel 2013-ban már közvetlenül az állami költségvetésbe folyik be.

1.10.1.1 Bevételek

A bevételek alakulásáról általánosságban megállapítható, hogy az eredetileg tervezetthez képest az évenkénti tényleges adatok hol alulteljesítést, hol túlteljesítést mutatnak. Előbbire példa a 2013-as év, amikor is a költségvetésben tervezett bevételek összege 1 629 413 ezer Forint volt, a 2013-as zárszámadást viszont már csak 1 441 684 ezer Forint bevétellel hagyták jóvá. 2012-ben 1 481 833 ezer Forint volt a költségvetésben tervezett bevételek összege, a zárszámadásban viszont ennél már jóval magasabb összeg szerepel bevételi tételként 2 242 687 ezer Forinttal. 2012-ben a költségvetést évközben módosítani kellett, a bevételek ilyen magas arányú növekedését az úgynevezett támogatásértékű felhalmozási bevételek többszörösére történő emelkedése indokolta.

Vasvár önkormányzata az elmúlt években 1 300 000 – 1 600 000 ezer forint körüli bevételből gazdálkodhatott. A bevételek legnagyobb részét a költségvetési bevételek teszik ki, ez az összeg 718 000 ezer forint volt 2014-ben. Ebből a legnagyobb tételt (418 293 ezer forint) a működési célú támogatások képezték. A 2014-es költségvetésben a felhalmozási célú költségvetési bevételek 592 074 ezer forintos tétele valamint az önkormányzat működési támogatásai (összesen 348 000 ezer forint feletti tétel) is számottevőek. Az alábbi táblázat az iparűzési adóbevétel alakulását mutatja 2007 és 2014 között.

4. táblázat Az iparűzési adóbevétel alakulása 2007 és 2014 között Vasváron

IPA	ezer forint
2007.	125 986
2008.	132 783
2009.	130 007
2010.	111 727
2011.	143 604
2012.	172 190
2013.	182 453
2014.	213 115

(Adatok forrása: Önkormányzati adatszolgáltatás)

1.10.1.2 Kiadások

Az elmúlt évek költségvetési kiadási oldalai viszonylag egyenletes képet mutatnak, hiszen például 2011-ben 1 550 009 ezer forint, 2013-ban 1 855 500 ezer forint, 2014-ben 1 572 280 ezer forint volt.

Vasvár 2014. évi kiadásaiban a működési és a felhalmozási tételek között nincs nagy eltérés (741 280 és 831 000 ezer forint). A működési célú kiadásokból a dologi tételek a legjelentősebbek (majdnem 323 000 ezer forint). Szintén jelentősebb tételt jelentenek a személyi juttatások (208 210 ezer forint). A város működési támogatásként jelentkező bevételei meghaladják a személyi kiadások összegét, de a dologi kiadások fedezéséhez más forrásokat is igénybe kell vennie az önkormányzatnak.

A 2014. évi felhalmozási kiadások legjelentősebb tételét a különböző beruházások képezték (717 700 ezer forint). A különböző felújításokra 110 000 ezer forintot költött az önkormányzat.

A 2013. évi kiadások a jelenlegi helyzettől lényegesen eltérnek: a működési tételek alig haladták meg a 600 000 ezer forintot, ezzel szemben a felhalmozási tételek 1 249 500 ezer forintot jelentettek. A 2014. évi helyzethez képest jóval kevesebbet költött felújításra az önkormányzat (6 290 ezer forint), beruházásokra viszont jóval többet (1 209 796 ezer forint).

1.10.1.3 Gazdasági program

Vasvár Város Önkormányzatának új 5 éves gazdasági programját (2015-2019) a 89/2015. (IV.23.) számú határozatával fogadta a Képviselő-testület és a település gazdasági és humán szférájának olyan fejlesztését fogalmazza meg, melynek célja az életminőség további javítása. Vasvár gazdaságfejlesztésénél elsődleges az ipari terület bővítése, mert a korábbi évek értékesítései révén már csak egy beruházásra alkalmas terület maradt. Nehézséget jelent azonban az, hogy a százalékosan magas munkanélküliség mögött abszolút számban kevés a vállalkozásoknál igényelt szakmacsoportba tartozó végzettségű, potenciális munkavállaló. A munkanélküliek körében az alacsony iskolai képzettség nehezíti az elhelyezkedést. Pozitív változás, hogy a kvalifikált munkaerőt foglalkoztató HP és PNH mellett most indul a HUKÉ beruházása, mely az alacsonyabb iskola végzettségűek számára nyújt majd munkalehetőséget. Továbbra is intenzíven és hatékonyan részt kell vennie az önkormányzatnak a közmunka programban, hogy a foglalkoztatását e rétegeknek segítse és gazdasági megtakarításokat érjen el, amellyel a működési kiadások csökkenthetőek, vagy

amely munkákra, bár szükséges elvégezni, saját forrást nem tud biztosítani. A város szolgáltatások tekintetében nem biztosít ideális környezetet egy nagyobb befektető számára, és turisztikai lehetőségeinket is korlátozza hotel, étterem hiánya, ezért e területre is keresni kell a pénzügyi szakmai befektetőket. A 2015. évben megfűrésra kerülő új termálkút által biztosított termálvíz további hasznosítása a gazdaságélénkítés lehetőségét szolgálja.

1.10.2 Az önkormányzat településfejlesztési tevékenysége, intézményrendszere

A fejlődés lehetőségei Vasvár esetében minőségi (intenzív) jellegűek, mennyiségi (extenzív) fejlődés feltételei nem adóttak. A gazdaság fejlesztéséhez szükséges munkaerő és vásárlóerő mennyiségi dimenzióban nem áll rendelkezésre, és a számbeli növekedést biztosító potenciális kibocsátó város sem nevezhető meg. A település fejlesztését ily módon csak a minőségi tényezőkre alapozva lehet elképzelni, amely elsősorban külső tőke bevonásával vezethet eredményre. Belső erőforrásként egyedül a területi erőforrások és a kedvező környezeti adottságok állnak bőven és jó színvonalon rendelkezésre. A jövőben arra lehet számítani, hogy a növekedési pólus városok - amelyek már teljesen körbevették Vasvárt - fejlődési kisugárzó hatásai betörnek a belső perifériává vált városba és kikényszerítik a fejlődést. Ennek alapján szűnhet meg Vasvár lemaradó-követő pozíciója. A valódi kérdés az, hogy a fejlődés milyen irányban indul majd el. Elképzelhető egy olyan fejlődés, amely csak a helyi lakosság életszínvonalát emeli, de jövedelmek helyben nem képződnek – azaz Vasvár jómódú lakóvárossá válik. A másik lehetőség, hogy a városban jelentősebb számban megtelepszik a korszerű ipar és a terciér szektor, és ennek hatására Vasvár is a vasi városgyűrű egyenrangú tagjává válik. A második esetben megkülönböztethetünk egy ipari jellegű és egy szolgáltató jellegű fejlődési irányt.

A fejlesztési területek kínálata kedvező lehetőségeket biztosít a gazdasági szereplők és a letelepülni kívánó családi ház építők számára, ugyanakkor túlzott nagyságrendjükben kedvezőtlen konkurenciát támasztanak a már meglévő, részben beépült iparterületeknek, lakótelekeknek, amelyeknek megújulása így lefékeződhet. A fejlesztési területek kijelölése, közművesítése és kiejánlása ezért óvatos, fokozatos, a mindenkori külső fejlesztési és gazdasági adottságokhoz igazodó stratégiát igényel.

Vasvár jelenlegi állapotát és perspektíváit térségi helyzete és az országos/nemzetközi folyamatok nagyban meghatározzák. A külső környezetben és feltételekben rejlő (prognosztizálható) lehetőségek kihasználása és a veszélyek elhárítása, döntő mértékben befolyásolja Vasvár közép- és hosszútávon tervezhető jövőjét. Ennek alapján a település reális fejlődési pályája egy lassan csökkenő, esetleg stagnáló lélekszámú, a járásban bizonyos központi funkciókat betöltő kisvárosé lehet. A várospolitika ezen a fejlődési pályán belül annyi mozgástérrel rendelkezhet, amennyi a települési szolgáltatások optimalizálásával, a meglévő adottságok kihasználásával, az értékek védelmével és a gyengeségek felszámolásával a települési életminőséget javítja. Az erősségek kihasználásán és a gyengeségek felszámolásán túl, a városfejlesztési koncepcióban meghatározásra kerülő stratégiai célok és prioritások alapján a külső tényezőkben rejlő lehetőségek kihasználására is tudatosan készülhet a város vezetése. (pl. M8 és M9 kiépülése, uniós területfejlesztési és felzárkóztatási programok, munkahely teremtési támogatások, stb.)

Városfejlesztési társasága nincs a városnak. A város tagja viszont a "Vasi Hegyhát" Többcélú Kistérségi Társulásnak, mely a települési önkormányzatok többcélú kistérségi társulásairól szóló 2004. évi CVII. Törvény alapján működik. A Társulás önálló jogi személyként működik, 23 önkormányzat a tagja.

Az önkormányzat közép- és hosszú távú terve új munkahelyek létrehozása, a meglévő munkahelyek megtartása mellett. E cél elérésének egyik eszköze lehet a meglévő ipari terület közművekkel való ellátása, melyhez a szükséges forrásokat pályázati finanszírozással, vagy a befektetők anyagi hozzájárulásával szükséges biztosítani. Amennyiben az önkormányzatnak lesz rá pénzügyi forrása, úgy önerőből is tud fejleszteni, és iparterületet bővíteni.

A településfejlesztés keretén belül megemlítendő a „Közösség- és gazdaságélénkítést eredményező belváros-rehabilitáció Vasváron” című pályázat, mely 2010-től kezdett megvalósulni 413 millió forintból. A projekt egyik leglényegesebb eleme a városközpont műemlék épületegyüttesének, a Szent Domonkos kolostor-múzeumnak a felújítása volt. A kolostor korábbi felújítása után a még hasznosítatlan, leromlott kolostorudvar újult meg. Ebben figyelembe vették a szerzetesi élet hagyományait is. Végül a kertben egy igényes szabadterei rendezvényteret alakítottak ki padokkal, mobil pódiummal, zöldterületekkel, köztük fűszerkerttel is. Egy másik közösségi teret is építettek a Nagy Gáspár Művelődési Központ közelében. Egy régi épület elbontása után mediterrán jellegű közpark jöhetett létre ott. A kolostor udvarral, a rendezvényparkkal és a 270 férőhelyes közösségi központtal egy régiós szinten is egyedülálló rendezvény-komplexum jött létre, mely szabad- és zárttéri rendezvények megtartására egyaránt alkalmas. A projekt keretében a Szent Kereszt Templom tetőszerkezetének cseréjét és teljes külső restaurálását is elvégezték. A városi könyvtár tetőszerkezetét is a pályázati pénzből újítottuk meg. A polgármesteri hivatal homlokzata is megszépült. A nyílászárók korszerűsítése mellett napkollektoros rendszert is építettünk a hivatal tetőszerkezetére. Megújult az orvosi rendelő előtti tér és számos járda- és útszakasz burkolata. Több mint 40 új parkolóhely is létesült a városban, melyek egyrészt megoldják a korábbi parkolási problémákat, másrészt fontos céljuk a főútvonal mentén elhelyezkedő kereskedelmi és vendéglátó üzletek forgalmának növelése. Két műemlék épületben található üzlet, a „Vasas” bolt és a „Serfőző ház” újulhatott meg ebből a projektből.

1.10.3 Gazdaságfejlesztési tevékenység

Bár Vasváron a munkanélküliségi ráta az országos átlag körüli, a járási szint meghaladja azt. Ez az érték - és különösen a járási szint - a régióban kiemelkedően magasnak mondható. A településen a foglalkoztatottsági szint alacsony, a munkavállalók kénytelenek a környező ipari centrumokba naponta ingázni. 2010-ben két beruházás is elkezdődött az ipari területen, közel 100 fővel növekedett általuk a foglalkoztatottak aránya, ennek ellenére az elkövetkező években is kiemelt feladat kell, hogy legyen a munkahelyteremtés, illetve annak feltételeinek biztosítása. Minden beruházással közvetlen vagy közvetett módon is ezt kell elősegíteni.

Az ipari terület bővítése szükséges, hisz az 2010-ben 3 telket értékesítettek, így már csak egy beruházásra alkalmas terület maradt. Az ipari területté alakítás ideje pedig hosszadalmas.

Nehézséget jelent azonban az, hogy a százalékosan magas munkanélküliség mögött abszolút számban kevés a vállalkozásoknál igényelt szakmacsoportba tartozó végzettségű, potenciális munkavállaló. A munkanélküliek körében az alacsony iskolai képzettség nehezíti az elhelyezkedést. Ezért továbbra is intenzíven és hatékonyan részt kell venni a közmunka programban, hogy a foglalkoztatását e rétegeknek segítsék, és gazdasági megtakarításokat is elérjenek, amellyel a működési kiadásai csökkenthetők, vagy amely munkákra, bár szükséges elvégezni, saját forrást nem tudnak biztosítani.

Vasvár szolgáltatások tekintetében nem biztosít ideális környezetet egy nagyobb befektető számára, és turisztikai lehetőségeit is korlátozottak hotel, étterem hiánya miatt, ezért e területre is keresni kell a pénzügyi szakmai befektetőket.

1.10.4 Foglalkoztatáspolitikai

Látni kell, hogy Vasvár foglalkoztatási szempontból jelentős térségi szerepe labilis lábakon áll – jelenleg épp részben leépítés, működését tekintve átalakítás alatt áll a térség legnagyobb, még könnyűiparban fennmaradt üze me (a Richter cipőüzem). Meghatározó szerepe korábban a mezőgazdaságnak volt, majd a könnyűipar súlya erősödött, de 2003-ban a Styl vasvári üzemének bezárásával ez is jelentősen csökkent. A mezőgazdasági tevékenységet folytató gazdálkodók nehéz helyzetben vannak. A mezőgazdaságban foglalkoztatottak aránya a drasztikus csökkenés ellenére a leghátrányosabb helyzetben lévő vasvári járásban a legmagasabb, meghaladja a 10%-ot. A termelőszövetkezetekből új típusú szövetkezetté alakult gazdálkodók jellemzőek térségünkre. Az elmúlt években az alkalmazotti létszám folyamatosan csökkent, a szövetkezetek sorra szűntek meg. Ez annak ellenére jelenik meg a statisztikákban, hogy az NFÜ kimutatása szerint az NFT I. EU forrásai tekintetében a megpályázott pénzeszközökből a járások között a vasvári az országos első harmadban, az elnyert összeget tekintve pedig a járások között az első ötödben található. Megvizsgálva a pályázók összetételét, az agrárvállalkozások aránya a nyertesek között közel 2/3-os, ami az agrár szektor kivételes aktivitására utal. A pályázatok sikerességének eredményei remélhetőleg a járás fejlettségében is megjelennek pár éven belül, hiszen ezen támogatások érdemi felhasználása, azok hatásainak megjelenése jelen években várható. A térségben a lakosság számára végzett szolgáltatások nem fejlődtek kellő mértékben, területileg Vasváron centralizálódtak. A gazdasági nehézségek miatt a kisipari tevékenységet folytató vállalkozók száma alacsony, bár az egyéni vállalkozások aránya nőtt. Az állást vesztettek általában nem válnak főállású vállalkozóvá. A viszonylag magas munkanélküliség és az alacsony bérek miatt kicsi és szűk körű a fizetőképes kereslet, így a szolgáltatások fejlesztésének lehetősége korlátozott. Alacsony az új, induló vállalkozások és cégalapítások száma. Ez a térség elmaradottságára vezethető vissza. Megfelelő méretű és kiépítettségű termelő és a megközelíthetőséget segítő közlekedési infrastruktúra hiányában, továbbá az egyes szektorokban jól képzett, ám eljáró, így kevés szabad munkaerővel rendelkező méret miatt nem elég vonzó a terület a beruházóknak. A gazdasági átalakulás következményeként Vasvár térségében 1993-ig változó mértékben, de folyamatosan nőtt a munkanélküliség. 1994 évtől fő tendenciaként a csökkenés volt jellemző 2002-ig. Ez a trend a leépítési hullám következtében 2003-ban megváltozott: havonta átlagosan 12,2%-kal növekedett a regisztrált munkanélüliek száma az előző évhez képest. A kedvezőtlen tendencia már kissé visszafogottabban 2004-ben tovább folytatódott. A növekedés üteme megközelítette a 10%-ot, amely aztán 2005-ben még magasabb szintet ért el (18,7%). Ebben az évben a regisztrált álláskeresők átlagos száma újra megközelítette az 1998. évi szintet. A foglalkoztatottak számának csökkenése a térségben volt az egyik legnagyobb mértékű a rendszerváltozást követő időszakban. A vasvári térségében a népességnek kevesebb, mint 40%- a dolgozik. Ezzel egyidejűleg, az öregedő korstruktúra miatt a körzetben nőtt az inaktív keresők aránya. Legalább minden harmadik lakos inaktív kereső. Vas megyében a vasvári térségben legalacsonyabb a gazdasági aktivitás. A tartós munkanélküliség komoly problémát jelent a térségben. Az építőipari szezonális és a közhasznú foglalkoztatáson kívül nagyon kevés mozgás van a munkaerőpiacon. A regisztrált álláskeresők 60-70 %-a férfi. Az alacsony lakosság szám nem vonzza a „multikat”, minőségi és mennyiségi munkaerőhiány

van, alacsony a térségben a megtartó képesség, a minőségi munkaerő elvándorol. A térségi foglalkoztatók nem tartják megfelelőnek a munkaerő állapotát (foglalkoztatottak képzettségét, szaktudását, illetve a motivációjukat sem). A hosszabb távollét után munkát vállaló emberek (pl. tartós munkanélküliek) alkalmazásában negatív tapasztalatokkal rendelkeznek a munkáltatók. Rugalmatlanok, nehezen vállalják a munkahelyi kötöttségeket, és körükben nagyarányú a lemorzsolódás. Ez jelentősen rontja a motivációt, munkamorált, amely nehezíti az újabban preferált távmunka terjedését, hiszen az átlagnál több motiváltságot, és korábbi meglévő munkaviszonyt igényel.

1.10.5 Lakás- és helyiséggazdálkodás

Az önkormányzati tulajdonú lakások száma 174 db. Ebből:

- összkomfortos 74 db
- komfortos 92 db
- komfort nélküli 4 db
- félkomfortos 1 db
- szükséglakás 1 db

Értékesítésre az önkormányzat 3 db lakást jelölt ki, ebből 1 db állt üresen 2014-ben.

Fontosabb bérlakás építések, fejlesztések 2007-2014 között nem voltak.

Bérlakás igénylés menete, díjszabás: Az a személy, aki szociális helyzete alapján kíván lakást bérelni, igényét bejelentheti a polgármesteri hivatal pénzügyi osztályán. A lakást igénylő kérelme benyújtásakor köteles feltüntetni a saját és a családtagjai személyes adatait, valamint a jövedelmi és vagyoni helyzetükre vonatkozó adatokat. Igénybejelentést az igénybejelentés szociális jellegű önkormányzati bérlakásra nyomtatványon tehető meg. A bizottság az igénybejelentéstől számított hatvan napon belül dönt a kérelem elfogadásáról. A döntésről írásban értesíti a kérelmezőt. Szociális helyzet alapján annak adható bérbe önkormányzati lakás, akinek a családjában - a vele együtt költöző családtagokat is számítva - az egy főre jutó jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 230%-át, egyedülálló és gyermekét egyedül nevelő esetén az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 250%-át.

Vagyoni helyzet alapján nem jogosult szociális bérlakásra, akinek családjában - a vele együtt költöző családtagokat számítva:

- a mindenkori öregségi nyugdíj legkisebb összegének ötvenszeresét meghaladó értékű ingatlan vagyona
- a mindenkori öregségi nyugdíj legkisebb összegének százszorosát meghaladó értékű ingó vagyona van
- vagy az ingó- és ingatlan vagyonának együttes forgalmi értéke meghaladja mindenkori öregségi nyugdíj legkisebb összegének százszáz-szorosát.

Pályázati úton és költség alapon bérbe adható lakás megüresedését követően a bérbeadó pályázatot ír ki. A pályázat nyilvános, közzétételéről a bérbeadó gondoskodik a Polgármesteri Hivatal hirdető tábláján. Benyújtási határidő legalább 15 nap.

Költségalapú és pályázati bérlakásnál előnyt élvez:

- aki fiatal pályakezdő, vagy a helyi önkormányzat közigazgatási területén munkát,
- akik első önálló lakásra takarékoskodó fiatalok, családosok.

A költségalapú lakásokra igényt az igénybejelentés költségalapon meghatározott lakbérű önkormányzati bérlakásra nyomtatvány benyújtásával és jövedelemigazolás csatolásával történik. Pályázati lakás igénylésénél a pályázatokat írásban, zárt borítékban kell benyújtani. A költségalapú és pályázati lakások elbírálásáról jegyzőkönyv készül. A lakásigénylők az eredményről értesítést kapnak.

Díjszabás:

Lakás komfortfokozata:

Lakbér mértéke (Ft/m²/hó)
2014. április 1-től

Szociális jelleggel bérbbe adott lakások lakbére:

összkomfortos:	275
komfortos:	171
félkomfortos:	100
komfort nélküli és szükséglakás	56

Pályázati úton bérbbe adott lakások lakbére:

összkomfortos:	587
komfortos:	367

Költségalapon meghatározott lakbérű- nem pályázati támogatással épült - lakások lakbére:

összkomfortos:	442
komfortos:	369

A költségalapon meghatározott lakbérű - pályázati támogatással épült - lakások lakbére:

összkomfortos:	488
----------------	-----

Bérlakások adósságállománya

Év	Hátralék [Ft]		
	Lakbér:	Víz,- csatornadíj: és	Összesen:
2013. december 31.	9.943.298	5.684.613	15.627.911
2014. december 31.	9.408.711	5.401.607	14.810.318

A társasházak egy kisebb részében - melyekben az önkormányzati bérlakások találhatóak - az épületek felújítására jelenleg nem áll rendelkezésre forrás. Középtávú terv, hogy az önkormányzati bérlakások indokolt, szükségszerű felújítására alapot képezzen, vagy pályázati támogatást szerezzen e célra. A bérleti díjakat rendszeresen felül kell vizsgálni, a hátralékok behajtása iránt a szükséges intézkedéseket meg kell tenni. Azon bérleti díj hátralékok esetében, ahol a részletfizetési kedvezmény nem nyújt megoldást, a szerződéseket fel kell mondani és a kiürítési per kezdeményezésére, valamint a hátralékos díjak behajtására intézkedni kell. Az így megüresedett lakások újbóli bérbeadásáról gondoskodni kell. Az önkormányzat a lakásállomány értékesítését sem közép-, sem pedig hosszú távon nem tervezi, kivéve egy-egy nagyobb alapterületű, magas rezsijű lakást, melyek bérbeadása nem lehetséges kereslet hiánya miatt. Az üres önkormányzati bérlakások után a rezsit az önkormányzatnak kell megfizetnie. E néhány összkomfortos, nagy alapterületű lakás esetén megfontolandó ingatlan értékbecslés és pályázat útján történő értékesítés. Az önkormányzati bérlakás állomány hasznosításának áttekintését hosszabb távra át kell gondolni, hogy mennyit érdemes fenntartani.

Közép- és hosszú távon is törekedni kell arra, hogy az önkormányzati tulajdonú nem lakás célú helyiségek maradéktalanul hasznosuljanak, ne legyen üres helyiség. A fegyelmetten fizető bérlőket lehetőleg meg kell tartani, a nem fizető bérlőkkel szemben el kell járni, ha a bérleti díj hátralékot felszólítás ellenére sem fizetik meg, és az esetleges részletfizetési kedvezmény sem vezet eredményre, a szerződést fel kell mondani, és a helyiséget vissza kell venni, peres úton is. Az így megüresedett helyiségek bérbeadásáról ismét gondoskodni szükséges. A nem lakás célú ingatlanok eladását közép- és hosszú távon sem tervezi az önkormányzat, tekintettel arra, hogy kevés ilyen bérleménnyel rendelkezik, amely egy önkormányzati fedezetet is jelent hitel felvétele esetén.

1.10.6 Intézményfenntartás

Az önkormányzati intézmények köre az elmúlt években alapos átalakuláson ment át. Legfontosabb változások, hogy önkormányzati fenntartásból állami fenntartásba és működtetésbe került egy jelentős intézményi kör. 2013 elejétől az önkormányzattól új szervezet vette át a Kardos László Általános Iskola és a Városi Zeneiskola működtetését és fenntartását: a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ. Az Emberi Erőforrások Minisztériuma irányítása alatt álló központi hivatal helyi szerve a Vasvári Tankerület, melyhez a két vasvári intézményen kívül további négy járási általános iskola tartozik.

A Köznevelési tv. (2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről) 74. § (1) bekezdése alapján 2013. január 1. napjától az állam gondoskodik – az óvodai nevelés, a nemzetiséghez tartozók óvodai nevelése, a többi gyermekkel, tanulóval együtt nevelhető, oktatható sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése kivételével – a köznevelési alapfeladatok ellátásáról.

A tv. 74. § (4) bekezdése alapján a 3000 főt meghaladó lakosságszámú települési önkormányzat gondoskodik – a szakképző iskola kivételével – az illetékességi területén lévő összes, saját tulajdonában álló, az állami intézményfenntartó központ által fenntartott köznevelési intézmény feladatainak ellátását szolgáló ingó és ingatlan vagyon működtetéséről.

A hivatkozott jogszabályi rendelkezések alapján tehát 2013. január 1-jétől a Vasváron lévő nevelési-oktatási intézmények közül az alábbiakban felsorolt intézmények állami fenntartásba kerültek, működtetésük az alábbiak szerint alakul:

Állami fenntartású és működtetésű intézmények 2013. január 1-jétől:

- Kardos László Általános Iskola
- Városi Zeneiskola
- Béri Balogh Ádám Posta és Bankforgalmi Szakközépiskola

Önkormányzati működtetésű intézmények 2013. január 1-jétől:

- Egészségügyi Alapellátó Intézmény
- Vasvári Ficánkoló Óvoda
- Dr. Bendefy László Városi Könyvtár
- Nagy Gáspár Kulturális Központ
Vasvári Domonkos Kolostor Alapítvány működtetésű intézmény
- Helytörténeti Múzeum
Vas Megyei Önkormányzat működtetésű intézmény
- Idősek Otthona

Vasi Hegyhát Önkormányzati Társulás működtetésű intézmény
- Vasvári Szociális és Gyermekejóléti Központ

A Klebelsberg Intézményfenntartó Központ (KLIK) az oktatásért felelős miniszter irányítása alatt működő központi hivatal, amely országos illetékességgel látja el a fenntartói feladatokat. A KLIK járási tankerületei az illetékességi területükön működő általános iskolák, alapfokú művészeti iskolák és gimnáziumok fenntartásával kapcsolatosan ellátják a KLIK szervezeti és működési szabályzatában számára meghatározott egyes fenntartói feladatokat.

1.10.7 Energiagazdálkodás

A fűtőműveknek tulajdonosa és üzemeltetője az 1992-ben, Körmend, Szentgotthárd és Vasvár városok önkormányzata által alapított Régióhő Regionális Távhőszolgáltató Kft. (Régióhő Kft.). Feladata a három város területén a távhőszolgáltatás és használati melegvíz vízzel való ellátás, folytatva a korábban a Vas megyei Távhőszolgáltató Vállalat által végzett tevékenységet. A Régióhő Kft. a hőszolgáltatáshoz felhasznált hő döntő hányadát maga termeli, egy kisebb részét vásárolja. Meghatározó energiahordozója Vasváron a földgáz, amelyen kívül geotermikus energiát is vételez, ezt azonban csak az egyik fűtőműben hasznosítja, ott is csak kismértékben. A város határában 1963-ban fűrték meg, majd 1975-ben képezték termálkúttá a ma is használt kutat. Az önkormányzat és a Régióhő Kft. célja a szolgáltatás minőségének folyamatos javításán kívül az energiatermeléssel és szolgáltatással együtt járó káros környezeti hatások csökkentése.

1.11 TELEPÜLÉSÜZEMELTETÉSI SZOLGÁLTATÁSOK

A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény értelmében az önkormányzat kötelezően ellátandó, településüzemeltetéssel összefüggő tevékenységei a következők:

- településüzemeltetés
 - köztemetők kialakítása és fenntartása: Vasvár Város Önkormányzata / Sárközi Temetkezési Bt. 9800 Vasvár, Áchim A. u. 17.;
 - a közvilágításról való gondoskodás: Vasvár Város Önkormányzata /E-On;
 - kéményseprő-ipari szolgáltatás biztosítása: Kéményseprő és Tüzeléstechnikai Kft. Vas megyei Központ. cím: 9700 Szombathely, Nárai utca 3.;
 - a helyi közutak és tartozékainak kialakítása és fenntartása: Vasvár Város Önkormányzata;
 - közparkok és egyéb közterületek kialakítása és fenntartása: Vasvár Város Önkormányzata;
 - gépjárművek parkolásának biztosítása: Vasvár Város Önkormányzata;
- környezet-egészségügy:
 - köztisztaság, települési környezet tisztaságának biztosítása: Vasvár Város Önkormányzata;
- rovar- és rágcsálóirtás: ZALAI SPA Zrt. Székhely: 8978, Zalabér, 3096/12.hrsz.;
- helyi közösségi közlekedés biztosítása: Északnyugat- magyarországi Közlekedési Központ Zrt.;
- hulladékgyűjtés: ZALAI SPA Zrt. Székhely: 8978, Zalabér, 3096/12.hrsz.;
- távhőszolgáltatás: RÉGIÓHŐ Regionális Hőszolgáltató Kft. (9900 Körmeny, Rákóczi F. u. 23.);
- víziközmű-szolgáltatás, amennyiben a víziközmű-szolgáltatásról szóló törvény rendelkezései szerint a helyi önkormányzat ellátásért felelősnek minősül: Vasvíz Zrt.;

1.12 A TÁJI ÉS TERMÉSZETI ADOTTSÁGOK VIZSGÁLATA

1.12.1 Természeti adottságok

Vasvári Járás természetföldrajzi besorolása és nevezéktana nem egyértelmű, ami a táj köztes helyzetéből adódik. Az egyik lehetséges besorolás szerint a térség a Hegy- és Kemeneshát középtáj egyik kistája, mely középtáj egy ívelt hátság, amelyik benyomul a Kisalföld területére, s északi irányban egyre alacsonyodó, kiemelt kavicstakaró. A Hegyhát kistáját a Kemenesháttól a Sárvíz-patak völgy választja el. Egyes források a területet Alsó-Kemeneshátnak is hívták. A hegyhát természeti adottságai a Kemenesháttal mutatnak nagyfokú rokonságot.

A táj elnevezésben ma tapasztalható kettősség (Vasi-Hegyhát/Hegyhát, vs. Kemeneshát) a földrajzi és a történeti-néprajzi terminológia különbözőségével magyarázható. A táj természetföldrajzi eredetét és adottságait jól jellemzi Vas megye kézikönyvének leírása, eszerint a dombhát a nyugat-dunántúli pleisztocén kavicstakaró része, melynek délkeleti, lankásabb oldalát pedig az s-Rába alakította ki. A szélesebb értelemben vett Kemeneshát tehát tulajdonképpen egy dombsági jelleg tanúhegy, amelyet a kavicstakaró védett meg a lepusztulástól.

A terület ásványi nyersanyagokban szegény, történetében meghatározó szerepet játszott azonban a Rába-Csörnöc árterében található üledékes eredet gypvasérc, amely a középkorban biztosította a helyi vaskohászat nyersanyagát. A Vasvár körüli dombok jó minőség agyagot is rejtnek, melyet régebben a helyi téglagyárak hasznosítottak. Fontos természeti erőforrás továbbá a felszín alatt 2100 méterrel található 90 fokos termálvíz, a már hasznosított vasvári mellett további kutak is (Kám, Nagytilaj, Oszkó, Gersekarát) említhetők.

A terület éghajlata átmenetet képez az óceáni és a kontinentális éghajlat között, amelyet nagyban befolyásol az Alpok közelsége. Az időjárás az országosnál kissé hűvösebb és csapadékosabb. A területet egykor összefügg erdőségek borították, a fennsíkon gyertyános-tölgyesek, a déli oldalon cseres-tölgyesek, az északon bükkösök terültek el, az ártereket kőris-, szil- és égerligeterdők borították. A modern erdőgazdálkodás révén terjedtek el az akác és a fenyő különféle fajtái. Napjainkra a természetes növénytakarót jórészt kiirtották, a fennsíki részen 25-50%-ban, a Rába-Csörnöc síkságon 50-75%-ban maradt fenn. A még így is jelentősnek mondható erdőségeknek és ártéri területeknek köszönhetően a vidék gazdag állatvilággal rendelkezik.

A Rába és Csörnöc völgy legmeghatározóbb értéke maga a Rába folyó és annak egyedülállóan gazdag makrogerinctelen- és halfaunája. Ezeknek a megőrzése szempontjából a cél a folyó szabályozatlanságának megtartása, a meder minél szabadabb mozgásának lehetővé tétele és ezen keresztül a változatos áramlási viszonyok fenntartása, a szennyezések csökkentése és a hosszirányú átjárhatóság biztosítása. A Rába és a Csörnöc közös völgyében megoldást kell találni az árvízjárok elfogadható szinten tartására, olyan módon, hogy az ne járjon a vízfolyások szabályozásával.

1.12.1.1 Geológia és domborzat, talaj

A hazai területekre érve a Rába továbbra is fiatal feltöltött völgytalpon folyik (pleisztocén, holocén). A völgyet jobbról a Vasi-Hegyhát és a Kemeneshát dombvidéke kíséri. A völgyoldalban egymás felett több különböző korú terasz helyezkedik el. A legmagasabb dombhátakon már nyoma sincs a miocén és pannon rétegeknek, ezek a medence belseje felé haladva egyre mélyebb helyzetbe kerülnek, és csupán a dombok tövében, a mélyen bevágódott völgyek talpán tűnnek itt-ott elő. A dombhátakat

már a Rába pliocén korú (5-2,4 millió éves) folyóvízi eredetű hordaléka fedi. Legidősebbnek az Ezüst-hegy környéki (400 m t.sz. f. magasság körüli) kavicstakaró, aminek képződése még a miocén legvégén (bérbaltavárium) játszódhatott le. K-felé haladva a kavicstakarók kora is fiatalodik. A Vasi-Hegyhát és a Kemeneshát fennsíkszerű kavicstakaróit a pliocénben (Csarnótánium) teregette szét a Rába. A kavicstakaró alól a völgyoldalokban számos helyen agyagos, iszapos rétegek tűnnek elő (Gersekarát, Sótöny, Hosszúpereszteg, Vasvár, Kemenesmihályfa, stb.). Ezek az egykori folyó feltöltődött holtágaiban felhalmozódott rétegek gyakran növénylenyomatokban gazdagok. A levéllenyomatok az egykori ártéri fűz-ligeterdők fajösszetételét tükrözik. A fokozatosan lealacsonyodó dombvidék Egyházaskesző, Marcaltó környékén észrevétlenül olvad egybe a Rába hordalékkúpjával és a Kisalfölddel. A gleichenbergi előfordulások folytatásaként a Kemeneshát területén is fiatal vulkáni képződmények szegélyezik a Rába völgyét (Hercseg-hegy, Pet-hegy, Kissomlyó, Ság, egyházaskeszői tufagyűrű, stb.). Ez utóbbi környezetében már pleisztocén eleji vulkáni tufák is előfordulnak, és a környezetükben lévő alacsony helyzetű kavicstakarók képződése is a pleisztocén elejére tehető.

1.12.1.2 Vízrajz

A település vízrajzának legfontosabb elemei a Rába, mely az északi közigazgatási határ mentén folyik, és a Csörnöc patak, mely Vasvár belterületétől északra folyik.

Vasvár a Rábába torkolló kisvízfolyások vízgyűjtőjén található. A vízgyűjtőn a Rába folyón kívül meghatározó kisvízfolyás a Csörnöc-Herpenyő, és a Vörös-patak. A Csörnöc-Herpenyő a Rába folyó Körmend és Sárvár közötti szakaszának párhuzamos jobb oldali mellékvízfolyása, mely a Rába-völgy legmélyebb pontján folyik, és összegyűjti a Hegyhát dombjairól lefolyó vizeket.

A vízgyűjtő terület a Csörnöc-Herpenyő 216,6 km²-es, a Vörös-patak magyar szakaszának 84 km²-es, valamint az északi kisvízfolyások kb. 200 km²-es, és a déli alsó vízgyűjtő kb. 160 km²-es területeiből áll.

A Rába vízjárására az alpi vízgyűjtő gyakorol döntő befolyást. Két elsődleges árvize van, az első márciusban, amit a hóolvadás idéz elő, a második júliusban, amely az esőzésekből származik. A novemberben jelentkező másodmaximumot a mediterrán jellegű csapadékhullás alakítja ki. Ez jóval kisebb jelentőségű, mint a tavaszi és a nyári áradások. A heves vízjárás az árhullámok gyors levonulásában is tükröződik. A legnagyobb árvizek akkor keletkeznek, amikor a hóolvadás bő esőzésekkel társul.

A Rába szűkebb értelemben tekintett vízgyűjtőjén jelentősebb kiterjedésű állóvizek nincsenek, de számos kisebb tó tarkítja a vízrajzi képet. Lefűződött és különböző mértékben feltöltődött kanyarulatok (morotvák) kísérik, a dombvidéki patakokon gyakran létesítenek mesterséges víztározókat, tavakat.

A város jelentős természetes vízfelületének számítanak a csónakázó tavak, mely a városban fontos rekreációs szerepet töltenek be.

1.12.1.3 Klimatikus viszonyok

A terület éghajlata átmenetet képez az óceáni és a kontinentális éghajlat között, amelyet nagyban befolyásol az Alpok közelsége. Az időjárás az országosnál kissé hűvösebb és csapadékosabb.

1.12.1.4 Élővilág

A folyóvölgyek számos állatfaj számára jelentenek terjedési lehetőséget, vándorlási, kóborlási útvonalat, ezért maguk a folyók és az őket kísérő ártéri ligeterdők fontos ökológiai folyosók is egyben. Ezen folyosók közvetítésével juthatnak el a hegyvidék fajai a hegységperemi területekre, illetve így adódik lehetőség az alföldi fajoknak, hogy felhatoljanak a hegyvidékek völgyeibe. Nyugat-Magyarország folyó- és patak völgyei e tekintetben különösen érdekes állatvilágú területek, hiszen az Alpokból lefutó vizek itt érnek a medence alacsonyabb tengerszint felett fekvő területeire. A térség vízfolyásai közül a Rába a legjelentősebb. Eredésénél igazi hegyi patak, így az oxigénben dús, hideg, gyorsan áramló vízfolyásokra jellemző állatvilágnak ad otthont, amelynek elemei azonban – köszönhetően a kiváló vízminőségnek – még sokáig kísérik az egyre nagyobbá duzzadó folyót a medenceperemi tájakon is. A Rába-völgy hazai szakasza és a Csörnöc völgye zöld folyosóként köti össze az Őrség és a Kisalföld eltérő karakterű tájait. Az Őrség területéről, majd a Hegyhát északi oldalairól beléömlő patakok újabb fajokkal gazdagítják a folyó és a környező területek faunáját. Patakok, morotvák és holtágak, mocsár-, láp- és kaszálórétek, valamint ártéri ligeterdők, üde talajú elegyes erdők változatos mozaikjai teszik a területet kiemelten értékesé. A legtipikusabb vízi ízeltlábúak a rákok. Bár a plankton jelentős részét adó rákok inkább a tápanyagban dús állóvizeket kedvelik, a Rábában, a morotvák sekély vizében, időszakos vízállásokban egyes fajok hatalmas tömegben jelennek meg. A magasabb rendű rákokat viszonylag kevés faj képviseli. A Csörnöc-Herpenyőben újra előfordul a folyami rák (*Astacus astacus*). Hajdanában sokkal gyakoribb előfordulású volt, azonban a vizek szennyezettsége miatt megritkult.

A terület jelölő fajai:	
<ul style="list-style-type: none"> • szivárványos ökle (<i>Rhodeus sericeus amarus</i>) • széles durbincs (<i>Gymnocephalus baloni</i>) • vágó csík (<i>Cobitis taenia</i>) • remetebogár (<i>Osmoderma eremita</i>) • díszes légivadász (<i>Coenagrion ornatum</i>) • tompa folyami kagyló (<i>Unio crassus</i>) • bödöncsigát (<i>Theodoxus transversalis</i>)⁶ • skarlátbogár (<i>Cucujus cinnaberinus</i>) • vöröshasú unka (<i>Bombina bombina</i>) • dunai gőte (<i>Triturus dobrogicus</i>) • tarajos gőte (<i>Triturus cristatus</i>) • selymes durbincs (<i>Gymnocephalus schraetzer</i>) • törpecsík (<i>Sabanejewia aurata</i>) • balin (<i>Aspius aspius</i>) • magyar bucó (<i>Zingel zingel</i>) 	<ul style="list-style-type: none"> • német bucó (<i>Zingel streber</i>) • réti csík (<i>Misgurnus fossilis</i>) • homoki küllő (<i>Gobio kessleri</i>) • halványfoltú küllő (<i>Gobio albipinnatus</i>) • lápi szitakötő (<i>Leucorrhinia pectoralis</i>) • vérfű-hangyaboglárka (<i>Maculinea teleius</i>) • erdei szitakötő (<i>Ophiogomphus cecilia</i>) • sötétaljú hangyaboglárka (<i>Maculinea nausithous</i>) • nagy tűzlepke (<i>Lycaena dispar</i>) • nagy hőscincér (<i>Cerambyx cerdo</i>) • szarvasbogár (<i>Lucanus cervus</i>) • díszes tarkalepke (<i>Euphydryas maturna</i>) • vidra (<i>Lutra lutra</i>) • közönséges denevér (<i>Myotis myotis</i>) • nagyfülű denevér (<i>Myotis bechsteini</i>)

1.12.2 Tájhasználat, tájszerkezet

1.12.2.1 Táj történeti vizsgálat

A hagyományos történeti tájkarakter, tájhasználat, továbbá a domborzati adottságok alapján a város külterülete három egymástól lényegesen eltérő használatú és adottságú tájszerkezeti egységre tagolható. - Ártéri tájszerkezeti egység - Dombvidéki tájképvédelmi szempontból érzékeny tájszerkezeti egység - Összefüggő erdőterületek térsége

Ártéri tájszerkezeti egység A Rába és a Csörnöc-patak völgyének ártéri sík területei, ahol meghatározó a mezőgazdasági területek túlsúlya a szántóterületek mellett azonban a mezőgazdasági tájhasználatban magas a gyepterületek (rétek, legelők) aránya is. A Berek, a Felső parrag, Urasági rétek, Horgos, Avari dűlő, Fenyős parrag, Fekete berek, Ispánság, továbbá a Kismákfa és Nagymákfa alatti rétek, legelők a tájkarakter meghatározó elemei, továbbá kiemelkedő tájképi, természeti és ökológiai értéket is képviselnek. A vasút és a 8-as főút által három részre tagolt tájszerkezeti egységnek két gazdasági üzemközpontja van. A város belterületével közvetlenül érintkező mezőgazdasági major – a Csörnöcön aluli dűlőben a vasúttól keletre levő mezőgazdasági területek üzemközpontja. A tájegység megközelítése a belterület felől biztosított, a dűlőutak azonban nagyon rossz állapotban vannak. A vasút és a 8-as főút közötti terület gazdasági központja a Rába mellett levő György major, ahol a gazdasági épületek mellett még néhány lakás is található. A működő majorhoz tartozik az Avari dűlő legelőinek súlypontjában levő állatszállás. Ennek a területnek a megközelítése csak a 8-as útról lehetséges, ami rendkívül balesetveszélyes. A 8-as úttól délre levő ártéri területek megközelítése csak Kismákfa és Nagymákfa felől lehetséges, de a Csörnöcön túli területek feltáró útjai járhatatlanok. Ennek is köszönhető, hogy ebben a határrészben jóval több az erdő és a gyepterület. Az árteret az erdők, a Rába és a Csörnöc morotvái, holtágai, továbbá a mezsgyék, védő erdősávok teszik változatossá és tájképi természetvédelmi, ökológiai szempontból rendkívül értékesé. Összefüggő erdőterületek a Búdösberek, Fácános, Malomelőtti dűlő, Csörnöcön aluli dűlő, Urasági rétek területén található. Értékesek továbbá a Rába és a Csörnöc menti ártéri galéria erdők, és a holtágak, morotvák lágjai, mocsarai és a területüket borító erdők is. A holtágak, morotvák közül több a nemzeti park igazgatóság által kijelölt ex lege védett terület. Mivel ez a terület nyílt ártér, ezért a rendszeres elöntések a mezőgazdasági termelést – elsősorban a szántóföldi növénytermesztést – bizonytalanná teszik. Az ártéri jelleghez, tájszerkezeti egység ökológiai, természetvédelmi, tájképi értékéhez illeszkedő környezetkímélő tájgazdálkodás kialakításához lehetőséget adhat az, hogy az ártéri terület nagy része tervezett tájvédelmi körzet és Natura 2000 védelmi terület. Ugyancsak fontos, hogy a Rába mente fontos érzékeny természeti terület.

Dombvidéki tájképvédelmi szempontból érzékeny tájszerkezeti egység A Csörnöc-patak árterének déli határától az összefüggő erdőterületekig húzódó 1-2 km széles dombvidéki terület, amelyet a Csörnöcbe folyó patakok völgyei szabdalnak fel. Ennek a tájszerkezeti egységnek a keleti felét már elfoglalta a város központi belterülete, a nyugati magasabb teraszon pedig Kismákfa és Nagymákfa patakkal párhuzamos egyutcás települései található. Vasvár központi belterületéhez szervesen illeszkednek a történelmi szőlőhegyek. A város keleti határán a Hármashegy (Kökényes) két tagban levő volt zártkerti területének használata lényegesen eltér egymástól. A belterülethez közeli területen a gazdasági épületek, hétvégi ház jellegű épületek mellett lakóépületek is megtalálhatók. A belterülettel nem érintkező szőlőhegyen a gazdasági funkció a meghatározó. A Gesztenyés területén a gazdasági funkció a pihenéssel párosul. A gazdasági épületek ideiglenes tartózkodásra is alkalmasak. Az Árokhegy, Kisköveshegy területét erdővel benőtt vízmosások, mély völgyek szabdalják fel. Ezeken a szőlőhegyeken a gazdasági funkció mellett meghatározó az üdülés is. Az épületek egy

része hétvégi ház jellegű. A lakófunkció elsősorban a Felsőárokhegy utca belterülethez közeli részén jellemző. A Kismáxfától délre levő volt zártkert területén a gazdasági funkció a meghatározó. A várostól nagyobb távolság miatt a földrészletek egy része már felhagyott. A tájszerkezeti egység területén meredekebb domboldalak, völgyek közé ékelődően a hátaikon és enyhébb lejtőkön a szántóföldi növénytermesztés a meghatározó. A 74-es út mentén levő majorok már nem működnek. A belterülethez közeli mezőgazdasági telephelyeken más gazdasági tevékenységeket folytatnak. A várostól keletre található a felhagyott szeméttelép, amelynek rekultivációja megtörtént a döngkúttal együtt. Az itt található döngkút azonban 1000 m védőtávolságot igényel.

30. ábra: Részlet az első és második katonai felmérés térképeiből (Forrás: www.mapire.eu, 2015. január)

Az összefüggő erdőterületek térsége a város igazgatási területe déli harmadának tájszerkezeti egysége, ahol az erdőterületek a meghatározóak. A Nagyerdő és Alsó erdő összefüggő területét irtásokon kialakított mezőgazdasági területek bontják meg. (Rókalyuk, Hegyhátszentpéter határa, Gesztenyes major környéke). A tájszerkezeti egység területén található kultúrtörténeti értékek a Római út (Katonák útja) és a város határáig húzódó Római sánc. A Vaskapu és a mellette kialakított Vaskapu Parkerdő a város lakossága és a turisták kedvelt kirándulási célpontja, rekreációs területe. A Római úttól délre levő volt zártkert egy része már felhagyott. A területen a gazdasági funkció a meghatározó. A hajdani uradalmi birtokközpont - a Gesztenyes major már nincs meg. A major területén csak az elvadult liget, illetve a 74-es út mellett a kegyszobor emlékeztet arra, hogy itt uradalmi birtokközpont volt valamikor. A felhagyott területen mintaszerűen kialakított szennyvíziszaplerakó üzemel.

1.12.2.2 Tájhasználat értékelése

Vasvár változatos domborzati adottságokkal rendelkezik, tájszerkezetének meghatározó eleme a Rába és a Csörnök patak és a vízfolyásokat kísérő természetes és természetközeli élőhelyek láncolata. A vízfolyások határozzák meg a település központi belterület északi részének a tájhasználatát. A település belterületét az átlagos tagoltság jellemzi, mely a főutaknak (északon a 8sz. főút és a 74sz. főút) köszönhető. A város szerkezete sugarasnak tekinthető, melyet a funkcionális városközpontba futó és onnan kiágazó fő közúthálózati elemek alkotják. A városközpont a völgyben terül el, a beépített területek (a városközponthoz kapcsolódó lakóterületek és azokhoz csatlakozva É-on és DK-

en a gazdasági területek) a Város minden oldalán felkúsznak a környező domboldalakra, melyekhez D és K-i irányban jelentős zártkerti területek csatlakoznak.

Vasvár külterületének déli részét jelentős erdőterületek, északon mélyen fekvő árvíz által veszélyeztetett ártéri területek –ahol a mezőgazdasági termelés a meghatározó- jellemzik.

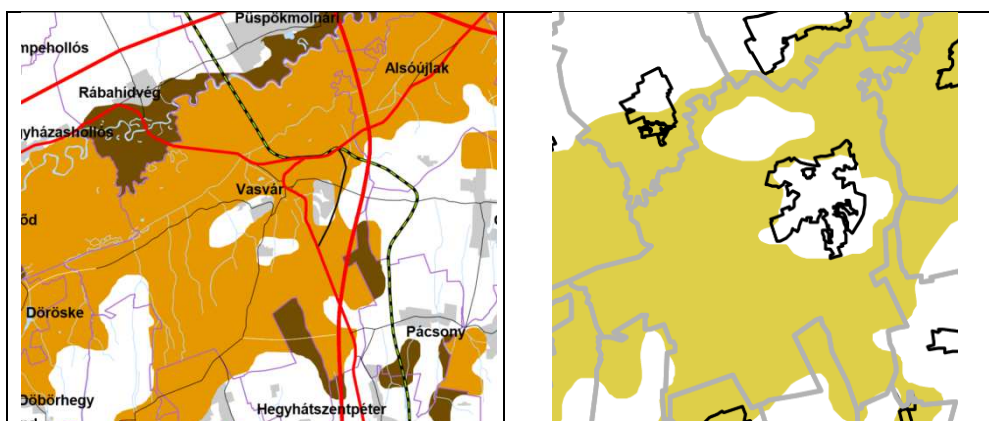
1.12.3 Védett, védendő táji-, természeti értékek, területek:

1.12.3.1 Tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő területek

Tájképvédelem szempontjából két kategória szerint emelik ki a védendő területeket. Vannak „országos jelentőségű”, valamint „térégi jelentőségű” tájképvédelmi területek.

Vas megye területrendezési terve tájképvédelem szempontjából még két kategória „országos jelentőségű”, valamint „térégi jelentőségű” szerint emelik ki a védendő területeket, amelyből Vasvár közigazgatási területét csak a térségi jelentőségű kategória érinti.

Az OTrT felülvizsgálatakor született döntés értelmében a módosított országos terv a kétszintű lehatárolást megszünteti, és egy egységes, országos övezetként meghatározott tájképvédelmi területi lehatárolást vezet be.

31. ábra: Részlet Vas megye területrendezési terve „Országos jelentőségű tájképvédelmi terület övezete, térségi jelentőségű tájképvédelmi terület övezete” és az OTrT „Tájképvédelem szempontból kiemelten kezelendő terület” térképi mellékleteiből (Forrás: www.terport.hu, 2015. január)

A táji és természeti értékek védelmével, a természeti adottságokhoz igazodó hagyományos tájhasználati formákból adódó tájszerkezeti elemek megőrzésével szorosan összefügg a tájképi értékek védelme. A természeti adottságok és az emberi tevékenység nyomán kialakult sajátos arculatú táj ugyanis egyszerre tájképi érték, építészeti örökség és védendő természeti-, táji érték.

A Város településképeinek fő meghatározója fekvésének dombvidéki és síkvidéki (az ártéri területek) jellege, a régi, centrális-ágas szerkezetű településből kifejlődött domboldalakra és völgyekben fekvő városközpontból kúszó utcákon kialakult beépítések. A mai Vasvár meghatározó elemei a Városközponton áthaladó úthálózati elemek és azokra felfűzött, városközponti, lakó kereskedelmi szolgáltató és gazdasági területek és az ezekhez csatlakozó kertés mezőgazdasági területek.

A külterületen kiterjedt természetes állományú erdők, és a Natura2000 területei hozzájárulnak Vasvár természeti szépségeiben való gazdagságához.

Vasvár kiváló természeti adottságokkal, változatos domborzattal, értékes vegetációval rendelkező település, így tájképi értékeinek fennmaradása kiemelkedő szempont kell legyen a későbbiekben készülő településszintű tervek készítésénél.

1.12.3.2 Nemzeti és nemzetközi természetvédelmi oltalom alatt álló vagy védelemre tervezett terület, érték, emlék

Vasvár területén több táji- természetvédelmi szempontból értékes terület található. Ezek egyrészt a kiterjedt déli erdőségek, másrészt a Rábát és a Csörnöc-patakot kísérő természetes és természetszerű élőhelyek alkotják. Az ökológiailag értékes területek különböző szintű természetvédelmi oltalom alatt állnak. Az 1996. évi LIII. természetvédelmi törvény erejénél fogva – ex lege – országos jelentőségű természeti emlékek minősül valamennyi forrás, valamint – ex lege – országos jelentőségű természetvédelmi területnek minősül valamennyi láp és mocsár terület. Az említett értékes élőhelyek láncolata az Országos Ökológiai Hálózat részei is egyben.

Natura2000 hálózat

Az Európai Unió természetvédelem legfontosabb eszközei a madárvédelmi (79/409/EEC) és az élőhely-védelmi (92/43/EEC) irányelv. A két jogszabály rendelkezései szerint kijelölt természetvédelmi területek közös európai rendszere a Natura2000 hálózat, melyet az Európai Unió, a területén még fennmaradt közösségi szinten jelentős, veszélyeztetett élőhely típusok, vadon élő állat- és növényfajok védelme, és ezen keresztül a biológiai sokféleség megőrzése és hosszú távú fennmaradásának biztosítása érdekében hozott létre.

Az Európai Unió irányelvek átültetése a magyar jogrendbe és a területek kijelölése a 275/2004. (X.8.) Korm. rendelet az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről történt meg. A területek helyrajzi számos jegyzékét a 45/2006. (XII. 8.) KvVM rendeletben rögzítették. Vasvár Natura2000 hálózat alábbi kiemelt jelentőségű természet megőrzési területe található:

Uniós azonosító területkód	Név
HUON20008	Rába-Csörnöc völgy

Forrás: 7. számú melléklet a 275/2004. (X. 8.) Korm. Rendelethez

32. ábra: Vasvár Natura 2000-es területei (Forrás: www.natura2000.hu)

Helyi jelentőségű természetvédelmi területek

A helyi védelem jogi alapját külön önkormányzati rendelet képezheti, amely tartalmazza a védetté nyilvánított területek helyrajzi számát, a területen megengedett területhasználatot, a védelemmel összehangolható tevékenységeket és korlátozásokat, a terület védendő értékeinek megmaradását biztosító szükséges intézkedések leírását és a védelem érdekében elkülönített források és alapok megnevezését. Vasváron nincs helyi rendelet helyi jelentőségű természetvédelmi területekről.

Természeti területek

A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény szerint természeti területnek minősül valamennyi olyan földterület, melyet elsősorban természetközeli állapotok jellemeznek. Természeti területen a természetvédelmi hatóság engedélye szükséges a gyepek és nádasok művelési ág megváltoztatásához, a gyepek, valamint a nád és más vízi növényzet égetéséhez.

A természeti területek jegyzékét az ágazati miniszter az agrárpolitikáért felelős miniszterrel együtt közzéteszi, a közzétett természeti terület kijelölésének tényét az ingatlan-nyilvántartásba fel kell jegyezni. Közzétételre ez ideig még nem került sor és feltehetőleg nem is fog.

A definíció szerint természeti területnek minősülő területek, az Országos Ökológiai Hálózat részét képezik.

Egyedi tájértékek

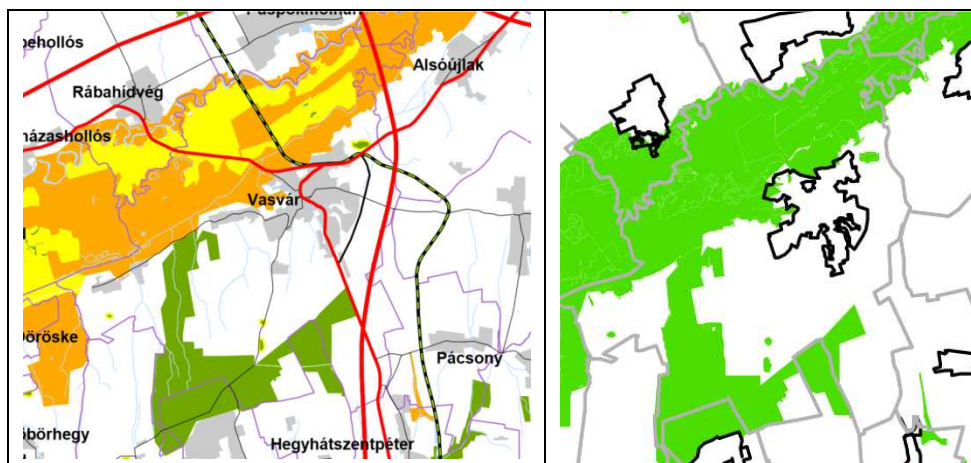
A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvényben található meghatározás szerint (6. §, (3) bekezdés): „Egyedi tájértéknek minősül az adott tájra jellemző természeti érték, képződmény és az emberi tevékenységgel létrehozott tájalkotó elem, amelynek természeti, történelmi, kultúrtörténeti, tudományos, vagy esztétikai szempontból a társadalom szempontjából jelentősége van.” 6. §, (4) bekezdés értelmében: „Az egyedi tájérték megállapítása és nyilvántartásba vétele a természetvédelem állami területi szervei (nemzeti park igazgatóság, illetve természetvédelmi igazgatóság; a továbbiakban együtt: igazgatóság) feladata.”

A tájértékek országos felülvizsgálata jelenleg is folyamatban van. Az egyedi tájérték kataszter készítését a Corvinus Egyetem végzi, melynek adatai a TÉKA tjertektar.hu weboldalon megtalálhatók. A weboldalon található adatok csak tájékoztató jellegűek, hivatalos egyedi tájérték kataszter jelenleg nem áll rendelkezésre.

1.12.3.3 Ökológiai hálózat

Az ökológiai hálózat elemeit az Országos Területrendezési Terv egységesen jeleníti meg, míg a megyei övezeti három kategóriáját (magterület, ökológiai folyosó, pufferterület) a megyei rendezés terv vonatkozó melléklete jelöli. Vasváron magterület és ökológiai folyosó található területe a védett területek (országos, Natura2000) egybeesnek.

A magterületek természetességüket, ökológiai funkciójukat tekintve az ökológiai hálózat természetvédelmi szempontból legfontosabb elemei. Az ökológiai folyosó övezetébe olyan területek tartoznak, amelyek döntő részben természetes eredetűek, és alkalmasak az ökológiai hálózathoz tartozó egyéb élőhelyek (magterületek, pufferterületek) közötti biológiai kapcsolatok biztosítására.

33. ábra: Részlet MTrT 1.sz. Magterület övezete, ökológiai folyosó övezete, puffer terület övezete mellékletéből és az OTT 3/1. sz. Országos Ökológiai hálózat övezete térképi mellékleteiből (Forrás: www.terport.hu, 2015. január)

Vasvár természeti adottságaiból következően a településen kijelölt Nemzeti Ökológiai Hálózati elemek jelentős területeket fednek le. Az északi településrész kiterjedt természetes élőhelyei az ökológiai háló magterületként nyilvántartott részei. A magterületek olyan stabil állapotú természetes vagy természetközeli élőhelyek, amelyek az adott területre jellemző természetes élővilág fennmaradását és életkörülményeit hosszú távon biztosítani képesek, rajtuk a külső és belső környezeti feltételek révén természetes folyamatok érvényesülnek. Szintén magterületként szerepelnek a Rába-Csörnóc völgye kiemelt jelentőségű természet megőrzési területei.

1.12.4 Tájhasználati konfliktusok és problémák értékelése

A helyzetfeltárás alapján a meglévő legnagyobb problémaként szükséges megemlíteni a város csapadékvíz elvezető rendszerének kiépítetlensége, mely jelentős problémákat okoz az esősebb napokon, valamint az mélyen fekvő ártér időszakos vízzel való borítottsága. Többi probléma nem tekinthető jelentősnek, ám kezelésükkel hosszú távon egy harmonikusabb ember-táj kapcsolat alakulhat ki, legyen szó a víz-rehabilitációs munkálatokról vagy éppen az út melletti fásításokról.

A nem célzottan tájhasználati konfliktusok feloldását célzó fejlesztési beruházások minden erőfeszítés ellenére előbb-utóbb bizonyos fokú konfliktushoz vezetnek, melyek lehetnek területhasználati és funkcionális, tájökölógiai vagy tájképi (vizuális) gyökereik. A konfliktusok mértéke azonban összehangolt, átgondolt tervezéssel csökkenthető. Leggyakoribb probléma az infrastruktúra fejlesztések (M8-M9 tervezett nyomvonala) és a természetvédelem, tájvédelem szempontjainak ütközése.

A tervezett fejlesztések közül előreláthatóan az M8 és az M9 gyorsforgalmi út fejlesztése fog tájhasználati konfliktusokat generálni.

1.13 ZÖLDFELÜLETI RENDSZER VIZSGÁLATA

1.13.1 A települési zöldfelületi rendszer elemei

A település zöldfelületi rendszere zöldterületekből, erdőkből, lakóterületek kertjeiből, zöldfelületi jellegű intézményekből, jelentős zöldfelülettel rendelkező intézmények (iskolák, óvodák stb.) kertjeiből, valamint az előző elemeket összekapcsoló fasorokból áll. Vasvár zöldfelületi rendszerét alkotó elemeket az alábbiakban vesszük sorra.

1.13.1.1 Szerkezeti-, kondicionáló szempontból lényeges valamint a zöldfelületi karaktert meghatározó elemek

Zöldterületek (közkertek, közparkok, játszókertek)

A zöldfelületi rendszer alapvető alkotóelemei a közparkok és a közkertek, vagyis a közhasználatú zöldterületek. Legfőbb funkciójuk a pihenés, a rekreáció és a növényzet kondicionáló hatása révén a környezetminőség javítása. Közös jellemzőjük a közhasználaton és a rekreációs funkción túl az, hogy döntő részben növényzettel fedett területek. A parkok, kertek, játszókertek nemcsak kondicionáló hatásuk miatt fontos elemei a települések zöldfelületi rendszerének, de teret nyújtanak a sportolási és szabadidős tevékenységeknek is. A közparkok rendeltetése az, hogy a lakosság számára biztosítsa a napi és a hétvégi szabadidő szabadban való eltöltésének kedvező feltételeit a településen belül, kötetlenül, bárki számára elérhető módon.

A jelenleg érvényben lévő rendelkezések értelmében közpark céljára csak olyan terület alkalmas, amely legalább 1 ha nagyságú és legkisebb oldalmérete is nagyobb, mint 80m. A közparkok rendeltetésüknek megfelelően sokfunkciójú létesítmények. A pihenést, a játékot, sportot, s egyéb szabadidős tevékenységet szolgáló, önálló és egymáshoz kapcsolódó kertek együttese.

A közkertek a település közhasználatú, jellemzően burkolt, vagy jelentős burkolattal rendelkező közterületei. Rajtuk a zöldfelületek kevesebb, mint a terület 50%-át foglalják el. Funkciójuk lehet a hosszabb-rövidebb ideig való tartózkodás, a közlekedés, a reprezentáció, a közösségi élet szervezése, a városökológiai hasznosság. Ide tartoznak a városi terek, a sétálóutcák, az egyéb közterületi utak, utcák is.

A település jelenleg hatályos TSZT-t tekintve 1db Z, övezetbe sorolt területét lehet közparkként kezelni, a Csónakázó tó és környékét, mely igen népszerű a városlakók körében, ami jelentős rekreációs szerepet is betölt a város életében.

Szépen rendezettek a 74-es út kiteresedéseiben elhelyezkedő kisebb-nagyobb zöldfelületek, a milleniumi játszótér, a lakótelep egyes zöldfelületei, Tretter ház kertje. Sajátos szerepet játszanak a város körüli kilátópontok: a temető területei, a Szent Mihály dombon állított kereszt orma és a kilátó környéke. A legősibb településrészekhez tartoznak, ugyanakkor mára rendkívül fontos társadalmi és táji szerepet töltenek be Vasvár volt szőlőhegyi, kiskertes területei. A kertségek máig megműveltek, noha a parcellák mérete piaci termelésre nem ad lehetőséget.

A város központjába ékelődve számos zöldfelület, közkert található, melyek a 2014-ben lezárult városközpont rehabilitációs pályázat keretén belül megújult közterületekkel alkotják a központi terület zöldfelületi rendszerét. Ennek legjelentősebb eleme a pályázat során a Domokos Kolostor mellett kialakított kulturális programokra alkalmas szabadtéri rendezvény tér, amely gondozott

zöldfelületet is magába foglal. A megújult városközpontban számos közterület, közlekedési felület (pl.: művelődés ház előtti tér, az egészségház előtti terület) megújult ezzel is növelve a központ hangulatát. A városközpont két legjelentősebb köztere a Március 15-i téren találhatóak, annak északi és déli felében. Mindkettőn közterületi alkotások vannak elhelyezve, előbbin a Királyok Kútja, utóbbin egy szökőkút. A város léptékéből adódóan annak zöldfelületi borítottsága jónak mondható, még a központé is, amihez igen közel jelentős természetes zöldfelületek találhatóak. A városszövetbe ékelődve a tereprendezések során jelentős zöldfelületek vannak, ilyen például a Szentmihályfalvi és a Petőfi Sándor utcától északra található 4 emeletes lakó funkciójú úszótelkes kialakítású házsorok közötti, valamint a Földhivatal mögötti közterületi zöldfelületek. Az autóbusz-állomás felé haladva a Köztársaság tér és a Szentmihályfalvi utca kereszteződésben található egy világháborús emlékmű, valamint kicsit lejjebb a Köztársaság tér DNY-i részén jelentős kondicionáló zöldfelületek vannak szép örökzöld egyedekkel, melyek mérete meghaladja a 10 métert is. Említésre méltóak még a buszvégállomás kifejlett nyárfái (Populus), melyek megóvása fontos. A belváros parkolási problémái miatt az autókkal sokszor a zöldfelületeken parkolnak, így azok állapota sok helyen elhanyagolt.

A patakok menti zöldfelületek elhanyagoltak, pedig elhelyezkedésük révén rendkívül értékesnek mondhatóak. Növényállományuk is említésre méltó, melyek jelzik a víz jelenlétét, helyenként az ártéri ligeterdő növényeivel, fűzekkel, nyarakkal, néhol nádas foltokkal.

Intézménykertek

Az intézménykertek jellemzően nem közterületek, hanem korlátozott közhasználatra szánt, megnyitott zöldfelületi létesítmények, szabadterek, zöldterek. Funkciójuk lehet a pihenés, a szórakozás, a rekreáció, a sport és regenerálódás, az oktatás és kutatás. Mint minden zöldfelület, ezek is rendelkeznek környezetvédelmi és ökológiai funkcióval. Az intézménykerteknek zöldfelületi szempontból két nagy csoportja van: a jelentős (min. 50%) növényborítottsággal jellemezhető zöldfelületi intézmények (temető, állat- és növénykertek, arborétumok, szanatóriumok, strandfürdők) és a zöldfelülettel ellátott intézmények kertjei (templomkertek, sportpályák, kórházkertek, iskola- és óvodakertek stb.).

Jelentős zöldfelületi intézmények:

- Vasvári Béni Balogh Ádám Szakközépiskola és Szakiskola
- Ficánkoló óvoda;
- Kardos László Általános Iskola;
- a Vasút utca mellett található sportpálya;
- Temető:

A városban 2db temető található, valamint 1-1 db van kismáxfán és nagymáxfán is. A központi temető a Városháza mögötti dombtetőn festői panorámájú, Nagyboldogasszony Temetőképolna körüli területen-, az Izraelita temető a Rendőrség épületétől délre eső területen található. A sírok rendezettek, csakúgy mint a temető bejárata. A növényállományra főleg az örökzöld tűlevelű és pikkelylevelű fajok jellemzőek, de a tujafélék mellett néhány idős, akác is megtalálható. Összességében a temetők szépek, ápoltak, értékesek mind műemlékvédelmi, mind zöldfelületi szempontból.

Lakóterek

A magánkertek olyan, elsősorban lakóház épületekhez kapcsolódó zöldfelületek, melyek a tulajdonosok számára biztosítanak kellemes külső környezetet, lehetőséget pihenésre, sportra, játékra, kiskertművelésre, rekreációra. Ilyenek jellemzően az egyedi vagy tömbtelkes beépítésű lakóterületek, kertjei, melyek elsősorban rekreációs és természetesi szempontból jelentősek, de mikroklíma javító, kondicionáló hatásukat is igen fontos kihangsúlyozni.

A magánterületek lakóházai mellett többnyire igen rendezett, ápolt kertek találhatóak, de pontszerűen leromlott elhanyagolt kertek is találhatóak szép számmal. A faállomány vegyes, a fák és cserjék mellett megtalálhatók az intenzíven telepített egynyári és évelő növények. A díszkertek mellett a hátsóterületekben haszonnövények is előfordulnak, melyek mára már visszaszorulóban vannak. Örömdetes változásként tapasztalható, hogy egyre több telek tulajdonosa törekszik minőségi kert kialakítására. A lakóterek mérete átlagosan 800-1000 m² körüli, melyekre előírt minimális zöldfelületi fedettség 40%. A telkek fásítottsága, illetve a magas zöldfelületi borítottság ökológiailag és esztétikailag kedvező lakókörnyezetet biztosít.

Erdőterületek

A településen található jelentős, 2320,9 ha erdőterület az erdészeti adatszolgáltatás szerint gazdasági védelmi és közjóléti célú erdőként vannak besorolva.

Az erdők mellett a területen található olyan kisebb facsoportok, amelyek nem tekinthetők erdőnek sem ökológiai, sem erdészeti szempontból, azonban az őshonos fafajok alkotta foltjaik az értár területén jelentős kiterjedéssel értékes élőhelyet biztosítanak egyes állatfajoknak és esztétikai élményt jelentenek az emberek számára. Ilyenek pl. a patakok és az ártér menti ligeterdő egyes időszakos egyedei, fűzfái.

Mezőgazdasági területek

A mezőgazdasági területek olyan gazdasági céllal (pl.: növénytermesztés, állattenyésztés) igénybe vett, létrehozott és fenntartott, művelt zöldfelületek – szántók, szőlőskertek, gyümölcsösök, legelők, kaszálók és faültvények –, amelyek biológiai aktív felületeik, időszakos vagy állandó növényzettel való borítottságuk révén szintén a zöldfelületi rendszer részét képezik. Alapvető mezőgazdasági funkciójuk mellett nagy területi kiterjedésük révén és kedvező településszerkezeti elhelyezkedésük esetén jelentős települési kondicionáló, és korlátozott mértékben ökológiai funkciót (élőhely, vándorlási útvonal, stb.) is betöltenek. A mezőgazdasági területek művelési ág, illetve használat szerint az alábbiak lehetnek:

A közigazgatási terület legnagyobb külterületi hányadát **szántók** alkotják. Mivel folyamatosan erős antropogén hatás alatt állnak, nem alakulhat ki állandó életközösségük, időszakos növényborítottságuk ellenére azonban a zöldfelületi rendszer részeként kezelendők. Ezen területek nagy részén monokultúrás növénytermesztés folyik. A megmaradt természetes és természetközeli vegetációjú egységeket ezek az élőhelyek veszik körbe, ezért a természeti területek fennmaradása ezen területek kiterjedésének a használatának változásaitól alapvetően függ.

Vasváron a központi belterülethez csatlakozva dél és keleti irányban jelentős kiterjedésű **kert művelési ágú területek** találhatóak még nagyobb számban, melyek szőlő, gyümölcsösként vannak hasznosítva máig, de a keleti területnél egyre jobban terjed a lakó funkció is és a borospincék száma.

A közigazgatási területen található értékesebb **gyepek** az ártér mentén és a domboldalakon helyezkednek el, ezek fajösszetétele változatos, így természetvédelmi és tájképi értékük is jelentős, tekintve hogy számtalan állatfajnak jelentenek táplálkozó- és élőhelyet. A gyepek olyan értékes területek, amelyek még szintén őrzik bizonyos szintig a térség ősi vegetáció típusainak maradványait.

Jelentős a területi kiterjedése azon gyepfelületeknek, melyek a szántók felhagyását követően alakultak ki. Ezek a területek művelési ágakat tekintve továbbra is szántók, azonban a valós területhasználatuk szempontjából a gyepek közé sorolandók. Ez esetben értékes vegetációról nem beszélhetünk, állományuk többnyire gyomfajokból tevődnek össze, mely főleg az intenzív használatnak köszönhető, de a természetes szukcesszió előre haladtával a gyomfajokat magasabb rendű növénytársulás váltja fel.

A legértékesebb élőhely típust képviselik a **nedves és vizes élőhelyek**, melyek szintén védett természeti területű ártár, illetve az abba befolyó kisebb csapadékvíz csatornák mentén helyezkednek el. Ezek a területek fajgazdagságuk és élőhely biztosításuk miatt főleg természetvédelmi szempontból fontosak, de kondicionáló és rekreációs képességük sem elhanyagolható. A víz jelenlétét jelzik a Rába egyes szakaszain megjelenő szinte érintetlen nádas (*Phragmites communis*), valamint gyékény (*Typha*) foltok.

1.13.1.2 Zöldfelületi ellátottság értékelése

A városi zöldfelületi rendszer vizsgálatában kitüntetett szerepe van a zöldfelület ellátottság értékelésének, mely az egy főre, vagy területegységre számolva mutatja be a zöldfelületek átlagos méretét.

Egy település zöldfelületi ellátottságát a közösség által igénybe vehető zöldfelületek nagysága, illetve ezek térbeli elhelyezkedése határozza meg. Szintén meghatározó, hogy az adott zöldfelületek milyen minőséggel bírnak, azaz betöltik-e szerepüket, a minőségi jellemzők pedig összefüggésben állnak a zöldfelületek vonzaskörzetével, hiszen egy rendezési tervben kijelölt, azonban ténylegesen hasznosítatlan zöldfelület rekreációs szempontból elhanyagolható.

A vonzaskörzet mérete, kiterjedése a zöldfelület funkciójától, a környező lakóterületek elhelyezkedésétől, valamint egyéb korlátozó tényezőktől függ. Vizsgálatunkban alkalmazott vonzaskörzet nagyságok megegyeznek a szakmailag elfogadott értékekkel.

A komplex rekreációs lehetőségeket nyújtó közparkok vonzaskörzete 500 m, amely kiemelt jelentőség miatt nagyobb is lehet, a közkeretek vonzaskörzete pedig 300 m, illetve 150 m, méretüktől és felszereltségüktől függően.

Vasváron található közterületek, valamint belterületi és ahhoz közvetlenül kapcsolódó szentkút, Csónakázó tó és környéke rekreációs szempontból kiváló minőségűnek mondhatók, így a vonzaskörzet kijelölésénél a Szentkút, Csónakázó tó és környékét 500m-es, az egyéb városközpontban és annak szűkebb környezetében található zöldfelületeknél 150 métert jelöltünk az alábbi ábrán.

Az ábrán látható, hogy az említett 150 méteres vonzáskörzet alkalmazásával a település lakóterületeinek nagy része közösségi célú zöldfelülettel nincsen ellátva. Ha a meglévő és kijelölt zöldfelületek funkcióját vizsgáljuk, akkor még súlyosabb a helyzet.

10. térkép: Vasvár zöldfelületi rendszere

Általánosságban elmondható, hogy a közcélú zöldfelületek, valamint a belterületen lévő, azokhoz közvetlenül kapcsolódó egyéb közösségi szerepet betöltő erdőterületek rekreációs szempontból kielégítő állapotúak. A település központján kívüli kertvárosias lakóterületeknél nincsen kialakítva közösségi zöldfelület, játszótér, közpark, ez jól látható a fenti térképen is, ezért itt igény esetén javasolt lenne kialakítani gondozott zöldfelületeket, játszótere(ke)t. A településen a pihenőparkok, díszterek, valamint a sportterületek mennyisége kielégítő, viszont azok állagán lenne mit javítani.

1.13.2 A zöldfelületi rendszer konfliktusai és problémái

A település belterületének zöldfelületét tekintve a legmeghatározóbb eleme a Szentkút és környéke, Csónakázó tó és az azokat körülvevő erdőterületek, melyek igen népszerűek mind a városlakók, mind az idelátogatók számára, annak természet közeli gondosan fenntartott állapotának és rekreációs szerepéből adódóan. A város közterületi zöldfelületekben nem bővelkedik viszont ez nem jelent problémát, mert a város léptékéből adódóan a legintenzívebben beépített városközponthoz csatlakozó kertvárosias lakóterületek ingatlanjai jelentős méretű magán tulajdonú zöldfelületekkel rendelkeznek. A funkcióbővítő városközpont rehabilitációs projekt keretein belül megvalósult a Művelődési ház mellett egy jelentős méretű köztér, ahol a zöldfelület megújítása kiemelt szempont volt. A központi 4 emeletes lakóterületeknél és a Városháza környékén problémát jelent a parkolóhelyek hiánya, ezért sok esetben az autók a zöldfelületen parkolnak.

A tájképileg értékes, domborzatilag erősen tagolt város központja a völgyes részben helyezkedik el. A belterületen lévő közterületi zöldterületek egymástól elszigetelve helyezkednek el a közöttük lévő kapcsolatot megteremtő fasorok néhol hiányoznak. Minőségük közepesnek, jónak mondható, azonban mennyiségük alacsony. Ezt kompenzálja valamelyest, hogy a település alapvetően kertvárosias jellegű, így a lakóterületek esetében nem jelentkezik akkora igény a közpark használatára, mint egy sűrűbb beépítésű városias környezetben. Az itt lakók és ide költözők a nyugodt, vidéki hangulata miatt szeretik a települést, így a szabadidős tevékenységek esetében is inkább ennek az irányvonalnak a fejlesztése lenne indokolt.

A település családi házas területei és a Rába folyó természet közli zöldfelületei között nincsen kapcsolat. A zöldfelület fejlesztések a természeti adottságok kihasználásával, a szabad területek fejlesztésével képzelhetők el, melynek következtében a belső településrészek jellemzően alacsony zöldfelületi ellátottsága csökkenthető.

A településen tervezett zöldfelületi, illetve egyéb fejlesztések esetében bármilyen beavatkozást a természeti értékek kíméletével kell elvégezni.

1.14 AZ ÉPÍTETT KÖRNYEZET VIZSGÁLATA

1.14.1 Területfelhasználás vizsgálata

1.14.1.1 A település szerkezete, a helyi sajátosságok vizsgálata¹

Vasvár területfelhasználása a XVIII. századi agrártelepülés területhasználatából alakul ki. A legrégebbi elemek a kertes, falusias lakóterületek és a szőlőhegyek parcellái. A központban a hagyományos intézmények – templom, kolostor, városháza, iskola – mellé a XIX. század polgári fejlődése mind több intézményi, kereskedelmi, szolgáltatási funkciót sorakoztat fel. Kertvárosias, kisvárosias lakóépületek kapnak itt helyet, sőt néhány kisebb méretű ipari telephely is.

A településközpont rendezett kisváros képét mutatja az elmúlt évek tudatos önkormányzati fejlesztéseinek hatása erősen érződik rajta. A funkciók (intézményi, kulturális, kereskedelem és szolgáltatás) vegyesen találhatóak a központi területen. A település hagyományos, mezőgazdasági termelésre alapult lakóterületei fokozatosan alakultak, alakulnak át. Már a világháború után részben jelentőségét veszítette a lakótelken folytatott termelés, ezt, és az urbánusabb igényeket jelzi, hogy az ekkor kialakított utcák jellege inkább kertvárosias. Ugyanakkor az idők folyamán a hagyományos utcatorok átépülése is megkezdődött, a lakóépületek nagysága, beépítése, elrendezése, a kertek, bejáratok kialakítása, a melléképületek funkciója és elhelyezése egy alapjaiban megváltozott életformához igazodik. Ugyanakkor Vasváron az országos átlagnál magasabb arányban találunk mezőgazdaságban foglalkoztatottakat, és a kertkultúra a település életminőségében is fontos szerepet játszik. Az ipar illetve a gazdasági termelés által elfoglalt területek a település bel- és külterületén szórva jelennek meg. Egy részük kapcsolódik a nagyobb forgalmi tengelyekhez, a 8-as, a 74-es, illetve a vasút vonalához, mások a hagyományok alapján a városszövetbe beékelődve helyezkednek el. Az újonnan kialakított iparterületek jellemzően figyelembe veszik a megközelíthetőség szempontjait, részben a mai, részben a tervezett forgalmi nyomvonalakra támaszkodva. A gazdasági területek szétszórtsága előnyre válhat a forgalmi rendszer alapvető megváltozása – a M8-as és a M9-es gyorsforgalmi út kiépülése – esetén.

Ugyanakkor a városkép szempontjából hátrányos, hogy ma a városba vezető szinte minden útvonalon alulhasznosított, rendezetlen, rossz építészeti színvonalú telephelyek köszöntik a Vasvárra érkezőt. Vasvár legnagyobb potenciális városi zöldfelületi eleme a Szentkút területe. A területen a vallási, kegyeleti, rekreációs, turisztikai, természetvédelmi funkciók konfliktusmentes egymás mellett élésének tökéletes példája, ahol az elmúlt évek fejlesztései csak erősítették ezt.

1.14.1.2 Beépítésre szánt és beépítésre nem szánt területek¹

A Város beépítésre nem szánt területei a település közigazgatási területének a zöldterületi, a közlekedési, a mezőgazdasági, az erdőművelési, illetőleg az egyéb célra szolgáló részei, valamint a beépítésre szánt területei a település közigazgatási területének a beépített, illetve a további beépítés céljára szolgáló területrésze. A területfelhasználási egységek alapján kerülnek meghatározásra a HÉSZ-ben és a szabályozási tervben az övezeti paraméterek. Az építésügyi magasabb szintű jogszabályok 2013. jan. 1-től jelentősen megváltoztak, így a jelenleg hatályos Településszerkezeti terv területfelhasználási egységeinek harmonizációja szükséges a magasabb szintű jogszabályokkal.

¹ **Forrás:** Vasvár Város Településrendezési terve – Örökségvédelmi tanulmány (M-Teampannon kft. 2005)

A település területének beépítésre szánt és beépítésre nem szánt területei az használatuk általános jellege, valamint sajátos építési használatuk szerint az alábbi területfelhasználási egységekre tagolódnak:

TERÜLETFELHASZNÁLÁSI EGYSÉGEK					
BEÉPÍTÉSRE SZÁNT TERÜLETEK	OTÉK szerinti rövidítés	Szintterület-sűrűségi értékek maximuma	Közüemi közművesítettség mértéke		
LAKÓTERÜLETEK					
Falusias lakóterület	Lf	0,5	részleges		
Kertvárosias lakóterület	Lke	0,6	részleges/teljes		
VEGYES TERÜLETEK					
Településközpont vegyes terület	Vt	2,0	részleges		
GAZDASÁGI TERÜLETEK					
Kereskedelmi, szolgáltató gazdasági terület	Gksz	0,8	részleges		
Jelentős mértékű zavaró hatású ipari terület	Gip	0,6	teljes		
Mezőgazdasági üzemi gazdasági terület	Gm	1,0	teljes		
KÜLÖNLEGES TERÜLETEK					
Sportterület	Ksp	0,15	teljes		
Rekreációs terület (kemping, termálfürdő)	Kre	0,2	teljes		
Tárgazdálkodási központ	Ktk	1,0	részleges		
Temető területe	Kt	0,15	részleges		
Inert hulladéklerakó	Kih	0,2	használathoz szükséges		
Szennyvíztisztító telep	Kszv	0,2	használathoz szükséges		
Szennyvíziszap lerakó	Kszvi	0,2	használathoz szükséges		
Transzformátortelep	Ktr	0,2	használathoz szükséges		
Gázfogadó állomás	Kg	0,2	használathoz szükséges		
Hírközlési torony	Khk	0,2	használathoz szükséges		
BEÉPÍTÉSRE NEM SZÁNT TERÜLETEK					
ZÖLDTERÜLETEK					
Zöldterület (közpark)	Z	/	/		
ERDŐTERÜLETEK					
MEZŐGAZDASÁGI TERÜLETEK					
Általános mezőgazdasági terület	Má				
Korlátozott használatú mezőgazdasági terület	Mko				
Kertes mezőgazdasági terület	Mke				
VÍZGAZDÁLKODÁSI TERÜLETEK					
Vízmeder, vízállásos terület V	V				
Vízmű	Vv				
Árvédelmi töltés	Vát				
KÖZLEKEDÉSI ÉS KÖZMŰTERÜLETEK					
Közúti közlekedési terület	KÖu				
Vasúti közlekedési terület	KÖk				
Autóbusz pályaudvar	KÖap				

1.14.1.3 Funkció vizsgálat (intézményi ellátottság, funkcionális és ellátási kapcsolatos)

Vasvár központi részén, a Főtéren és azon áthaladó 74-es számú főút - Alkotmány utca és a Kossuth Lajos út - szűkebb környezetében koncentráltan találhatóak meg a kereskedelmi, szolgáltatósi, közösségi, igazgatási és kulturális funkciók. A városközpont egy rendezett nyugodt kisváros képét mutatják, ahol érdemes egy körsétát tenni az odalátogatóknak. A városközpont 10 éve tartó tudatos fejlesztése (melynek nagy lendülete adott a funkcióbővítő városközpont rehabilitációs pályázat), rehabilitációja során újult meg a Szentkereszt templom, Domokos Kolostor, a Dr. Bendefy László

Városi Könyvtár, a Serfőző Ház, alakult át a régi mozi Egészségügyi Központtá, épült meg a Nagy Gáspár Kulturális Központ és a Domokos kolostor és Templom mögötti területen egy parkoló felület, amely időszakosan rendezvényterként is funkcionál. A központi területhez közel található a Kossuth Lajos úton a Ficánkoló óvoda, az Alkotmány út mentén a Mentőállomás, a Katasztrófavédelem és a Tűzoltóság, valamint a Járdányi Professzor utca (74-es főút) mentén a Földhivatal és a Béri Balogh Ádám Szakközépiskola és Szakiskola. A központtól távolabb, K-i irányban található a dombtetőn a központi temető és ahhoz közel a megújult Idősek otthona, amitől már nincsen távol a József Attila úton a Kardos László Általános Iskola és Sportcsarnok. A város jelentősebb nevezetességei és turista látványosságai (Domonkos Kolostor, Szentkúfürdő, kemping, Csónakázótó és a zarándokhelyül szolgáló Szentkúti Kápolna és szabadtéri Rendezvényter) a 74-es úttól nyugatra találhatóak.

1.14.1.4 Konfliktussal terhelt (szlömösödött, degradálódott) terület

A településen nem jellemzőek az elszlömösödött tömbök, azok csak pontszerűen jelennek meg a város egyes helyein.

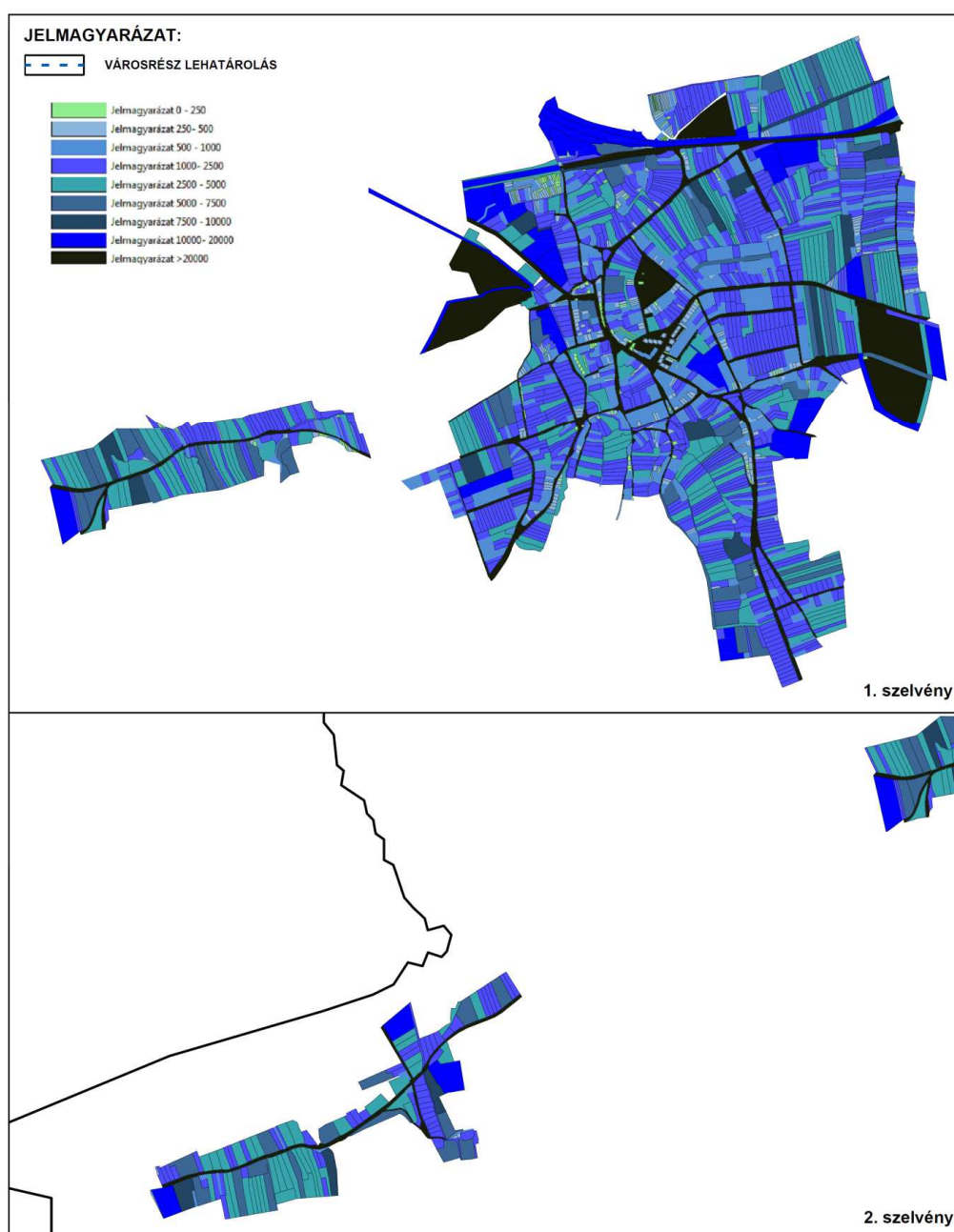
1.14.2 A telekstruktúra, telekmorfológia és telekméret vizsgálata¹

Vasvár településszerkezetét már a kora középkortól a Rába és a Csörnök vonala, az azt biztonságos távolságban követő főút (8-as), és az erre merőlegesen északnak lefutó völgyek, dombhátak határozzák meg.

A település markáns magaslati keletről a Temetődomb, délről a Szent Mihály domb és az Árokhegyek hátai, nyugatról pedig a domb, amelyeket építészeti is kijelöl a temetőkápolna, a Szent Mihály templom emlékére állított kereszt és a kilátótorony hármasa. Az ezek között a magaslatok között kinyíló völgyfenék Vasvár településmagja, mely területet kinőve a település szövete az idők folyamán meghódította a kifelé futó utak-völgyek folyosóit és felkúszott a szegélyező domboldalakra.

A települést szervező legfontosabb tengelyek a már említett 8-as útvonaláról délre leágazó 74-es út (Szentmihályfalvi- Győrvári utcák) vonala Zalaegerszeg felé, és a központból a dombokra felkapaszkodó utak: a Petőfi Sándor utca Oszkó felé keletre, a Hunyadi János - Táncsics Mihály-Derkovits Gyula utcák vonala pedig Kis- és Nagymáxfán keresztül nyugatra köti össze Vasvárt a volt kistérség (azóta a közigazgatás jelentős átszervezésével járás) településeivel. Vasvár tömbszerkezetét a belső városmagban a 7-es út és a Csipkés-patak vonala közé feszülő nagyjából szabályos négyszög alakú tömbök és a sugárirányban kiinduló utcák közötti háromszög formájú tömbök határozzák meg. A kifelé futó hagyományos utcavonalak mentén a mezőgazdasági termeléshez igazodó, keskeny, hosszú lakótelkek találhatóak, amelyeknek osztása sokszor finoman követi a terepadottságokat. A belső tömbök telekszerkezete az évszázadok során többször átalakult, különösen a közintézmények kialakításakor, alakításakor. A hosszúházás beépítés a főútvonalak mentén a XIX. századi polgárosodás idején zárt sorú kisvárosi beépítésnek adta át a helyét, de a hosszú telekvégek továbbra is fennmaradtak. A széles utcákkal körülírt, nagy méretű tömböket időről időre keskeny, a terep és a tulajdonviszonyok miatt kanyargós, sokszor csak gyalogosan használt közök, ösvények szelik át, amelyek lehetővé teszik a belső területek megközelítését, esetenként beépítését, a szerpentinútvonalak lerövidítését. A városmag telekszerkezetének legalapvetőbb módosulását a szervezett lakásépítés illetve intézményfejlesztés úszótelkes kialakítása okozta a hetvenes nyolcvanas években, amelyeknek hatására az úszótelkek körül, és az utcahálózattól hagyományosan elzárt tömbbelsőben kvázi közterületek jöttek létre. Jellemzően eltérő telek és utcaszerkezetet alakított ki

a település második világháború utáni terjeszkedése. A dombtetőkön kialakított tervezett városrészeknél a terepadottságok nem hatottak kényszerítő erővel, így nagy méretű, szabályos téglalap alakú tömbök jöttek létre. Az utcák szélesek, egyenes vonalvezetésűek. A kiosztott lakótelkek a hagyományos hosszútelkekénél valamivel szélesebbek, így a megmaradt oldalhatáros beépítés ellenére az utcaképek ritmusa ritkább, kertvárosiasabb. A lakótelkek mélysége lehetővé tette a hagyományos paraszti telekhasználatot, ahol a konyhakert és a melléképületek – máig is – a lakóépület mögött kapnak helyet. Míg a hagyományos falusias lakóterületek a kertés – volt zártkertes – területek felé szerves módon képeznek átmenetet, a háború utáni és napjaink parcellázásai a nagytáblás mezőgazdasági termelés területeihez esetlegesen csatlakoznak. A lélekszám alakulásának nem megfelelő nagyságrendű parcellázás a település szélét fellazítja, hosszú időre esetleges használatokat, parlag területeket hozva létre. Hasonló helyzeteket találunk az ipari-gazdasági célra kijelölt, alulhasznosított, szabdalt telekszerkezetű területeken.

34. ábra: Vasvár zöldfelületi rendszere

1.14.3 Önkormányzati tulajdon kataszter

Lásd az 1.sz.mellékletet

1.14.4 Az épített környezet értékei

1.14.4.1 Régészeti terület, védett régészeti terület, régészeti érdekű terület

A 2005-ben készült településrendezési eszköz Örökségvédelmi Hatástanulmány munkarészében részletes leírás található az akkor nyilvántartott jelentősebb régészeti lelőhelyekről. Azóta a lelőhelyek listája jelentősen kiegészült és azok lehatárolásai is pontosításra kerültek az illetékes Forster Gyula Nemzeti Örökségvédelmi és Vagyongazdálkodási Központ Nyilvántartási Irodájának adatszolgáltatása alapján. Jelenleg Vasvár közigazgatási területén 56 db régészeti lelőhely van nyilvántartásba véve, ezek közül a legjelentősebbek, a teljesség igénye nélkül:

- Római sánc;
- Római katonák útja
- 3 db ex lege védett földvár, melyek közül 2 db belterületen található;
- Egykori vaskohászat régészeti területe
- Ispáni vár, a temető és környékén;
- Halastavak, a Rendőrség és a Művelődési ház közötti területen;
- Váralja település, a Tretter-ház tömbjében, a Fincánkoló Óvoda mögött;
- Árpád tér;
- Domokos rendház.

1.14.4.2 Védett épített környezet, a helyi, egyedi arculatot biztosító építészeti jellemzők

A 2005-ben készült településrendezési eszköz Örökségvédelmi Hatástanulmány munkarészében részletes leírás található a település karakteréről az alábbi városszerkezeti egységekre bontva:

Belterületi városszerkezeti egységek:

- Történelmi városmag;
- Szentmihályfalva;
- Nyugati lakóterület;
- Árok-hegy;
- Gesztenyés-hegy;
- Petőfi út és környéke (Templomdomb);
- Keleti iparterület;
- Hármashegy;
- 8.sz. főút menti iparterület;
- Északnyugati iparterület;
- Szentkút;
- Vasúton túli lakóterület;
- Kismákfa;
- Nagymákfa.

2005 óta megvalósult fejlesztések a város alapvető karakterét nem változtatták meg, így az akkor megfogalmazottak még ma is helytállóak. A városszerkezeti 10 éves tartó tudatos fejlesztése (melynek nagy lendülete adott a funkcióbővítő városszerkezeti rehabilitációs pályázat), rehabilitációja során

megújult a Szentkereszt templom, Domokos Kolostor, a Dr. Bendefy László Városi Könyvtár, a Serfőző Ház, alakult át a régi mozi Egészségügyi Központtá, épült meg a Nagy Gáspár Kulturális Központ és a Domokos kolostor és Templom mögötti területen egy parkoló felület, amely időszakosan rendezvényterként is funkcionál. Ezek a fejlesztések jelentősen hozzájárulnak a mai rendezett városközpont arculatához, hangulatához, mely a városvezetés fáradhatatlan munkájával valósulhatott meg.

1.14.4.3 Műemlék, műemlék együttes

A 2005-ben készült településrendezési eszköz Örökségvédelmi Hatástanulmány munkarésében részletes leírás található az akkor nyilvántartott műemlékekről. Azóta az országos védettségű műemléki épületek listája kiegészült és a 2005-ben nyilvántartott 9db helyett az illetékes Forster Gyula Nemzeti Örökségvédelmi és Vagyongazdálkodási Központ Nyilvántartási Irodájának adatszolgáltatása alapján jelenleg (melynél jelentős eltérés tapasztalható a táblázatos adatok, és térképi adatok között) 11db van nyilvántartásba véve, valamint azok műemléki környezete, az alábbiak szerint:

Jelentősebb műemlékek:

Kiemelt figyelmet érdemel a **Vasvári Domonkos Rendház, Templom és Múzeum**. XIII. században épült, Magyarország egyik legrégebbi ma is álló koldulórendi kolostora. Ebben az épületben található a múzeum, Vas középkori történetét, a Domonkos rend magyarországi történetét bemutató kiállítással.

A Tretter-ház, közismertebb nevén **Békeház** a városközponti részen található a Kossuth Lajos utca végén. A 2011-ben megújult épület eredetileg a vasvári káptalan tiszti lakja volt. A hagyomány szerint ezen a helyen kötötték meg 1664-ben a szentgotthárdi csata után a vasvári békét.

A **Nagyboldogasszony templom** középkori eredetű, a város legrégebbi temploma, amelyet a Nagyboldogasszony tiszteletére emeltek, klasszicista vörös-márvány főoltár díszíti.

További műemlékek:

- Gyógyszertár, egykori serfőző ház;
- malátaszárító;
- Nep. Szt. János szobor (Táncsics Mihály utca 1.);
- Nep. Szt. János szobor (Csokonai Vitéz Mihály utca);

- Gyógyszertár, egykori serfőző ház, pincében malátaszárító;
- Lakóház, v. Vincze kúria (Nagymákfai utca 33.);
- Prépostsági magtár;

1.14.4.4 Műemlékvédelem sajátos tárgyai: a történeti kert, temető és temetkezési emlékhely

Vasvár Város központi részén 2 temető található, egy a város egyik legkiemeltebb helyén – mely tökéletes kilátópont is egyben - a temetődombon, ahol a műemléki védelem alatt álló Nagyboldogasszony templom is található. A temető területi kiterjedése jelentős, amire a gondozottság jellemző. A temető telítettségén egy jelenleg folyamatban lévő támfalépítéssel kíván enyhíteni a város vezetése, ennek keretén belül valósul meg egy kb. 100m hosszú szakaszon a domboldalon egy támfal, mely új parcellák kijelölését teszi lehetővé, így megoldva az elkövetkezendő 20-30 évre a helyigényt. A másik temető a zárt izraelita temető. A század elejétől vált jelentőssé a zsidó közösség, a század végére mintegy kétszáz lelket számláltak, felekezeti temetőt, iskolát, zsinagógát tartottak fenn. A városon kívüli településrészeket, Kismákfán és Nagymákfán is található 1-1 temető.

1.14.4.5 Műemléki terület: történeti táj, műemléki jelentőségű terület, műemléki környezet

A jelenleg hatályos 2005 óta hatályban lévő településrendezési eszköz szabályozási tervlapja ábrázolja az akkori adatszolgáltatás alapján nyilvántartott műemléki épületeket és azok műemléki környezetét. Jelen dokumentáció készítésénél az illetékes Forster Gyula Nemzeti Örökségvédelmi és Vagyongazdálkodási Központ Nyilvántartási Irodájának adatszolgáltatása alapján megállapítható, hogy bővült a lista és a rajzi állomány hiányosan ábrázolja műemléki környezeteket.

1.14.4.6 Helyi védelem

Vasvár Város Önkormányzatának képviselő-testülete élve az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvényben foglalt helyi építészeti értékek védelmével kapcsolatos lehetőséggel megalkotta a helyi értékek védelméről szóló rendeletét és azt jóváhagyta a 10/2001 (VII.27.) sz. rendelettel. A rendelet elválaszthatatlan részét képező melléklet, melyben meg lettek volna jelölve a helyi védett értékek nem lettek jóvá hagyva, így a rendelet melléklete „üres”, így annak alkalmazása ellehetetlenül. A **12/2005.(X.28.)** Ökt.sz. rendelettel jóváhagyott HÉSZ és SZT alátámasztó munkarészeként elkészült az Örökségvédelmi hatástanulmány munkarész, mely az alábbi épületeket, épületrészeket javasolta helyi védelemre:

Helyi védelemre javasolt épületek, épületrészek

	cím	Leírás	hrsz
1.	Ady Endre. u. 4.	lakóház	1269
2.	Alkotmány u. 1.	Városháza	472
3.	Alkotmány u. 3.	Lakóépület utcai homlokzata	474/1
4.	Alkotmány u. 5.	Könyvtár utcai homlokzata	475/1
5.	Alkotmány u. 8.	kórház	380
6.	Alkotmány u. 13.	Kollégiumi épületek	493/1
7.	Alkotmány u. 36.	Lakóház utcai homlokzata	420
8.	Alkotmány u. 42.	lakóház	423
9.	Alkotmány u. 44.	Lakóház utcai homlokzata	431
10.	Alkotmány u. 65.	lakóépület	607
11.	Alkotmány u. 73.	Magtár	618
12.	Árpád tér 1.	Volt legényegyleti épület	394
13.	Árpád tér 2.	volt Kaszinó	391
14.	Árpád tér 8.	Bölcsőde utcai homlokzat	377
15.	Barabás u. 5	Lakóház utcai homlokzata	527
16.	Budai Nagy Antal u. 2.	Lakóépület utcai homlokzata	1319
17.	Csokonai Vitéz Mihály u. 31.	falusi lakóház	1109
18.	Dózsa Gy. u. 11.	Gazdasági épület	1886
19.	Dózsa Gy. u. 12.	Gazdasági épület	1885
20.	Dr. Tretter L. u. 2.	Lakóház utcai homlokzata	1985
21.	Hármashegy I. u. 14. hsz.	pince	800
22.	Hármashegy II. u. 2.	lakóház	917
23.	Hármashegy II. u. 3.	lakóház	845
24.	Hármashegy III. u. 19.	lakóház	3706
25.	Járdányi professzor. U. 6.	volt szolgabírói épület	2016/2
26.	Járdányi prof. u. 11 - Árpád tér 4.	mozi	385, 386, 387
27.	Járdányi professzor u. 10.	rendőrség	2029/1, 2029/2
28.	József Attila. u. 7.	lakóépület	1181
29.	Kossuth Lajos u. 2.	Óvoda utcai homlokzata	1240
30.	Köztársaság tér 2.	lakóépület	1289
31.	Március 15. tér 1.	Zöldfa fogadó épülete	1237
32.	Március 15. tér 2.	Déli domborműves homlokzat	539
33.	Március 15. tér 6.	könyvesbolt utcai homlokzat	534/2
34.	Petőfi Sándor. u. 14.	Idősek otthona (volt iskola épülete)	547
35.	Petőfi Sándor. u. 20.	lakóház	550
36.	Petőfi Sándor. u. 73.	lakóház	968
37.	Szentkút külterület	Szentkúti kápolna	0314/1
38.	Vasvári Pál. u. 9.	Magtár (melléképület)	1907
39.	Vasvári Pál u. 14.	Lakó és gazdasági épület	1904/2
40.	794/2 hrsz út	pince	775/1

41.	Mártírok útja 32.	melléképület	276
42.	Járdányi 7.	Lakóház	383
43.	Kisköveshegy utca	Pince	4009
44.	Ady u. 3.	Lakóépület napóra	1253
45.	4077 út.	Pince	4103/11
46.	Petőfi u. 92.	lakóház	836
47.	Dr. Tretter u. 8.	lakóház	1989
48.	Dr. Tretter u. 10.	lakóház	1990
49.	Dr. Tretter u. 12.	lakóház	1991

1.14.5 Az épített környezet konfliktusai, problémái

Az épített környezet jelenlegi legnagyobb problémája a város burkolt felületekről származó **csapadékvíz elvezető hálózat kiépítetlensége**, mely súlyos problémákat okoz a hirtelen lezúduló esőknél és a csapadékosabb időszakokban. Nemcsak a befogadó hálózatnál, hanem már az egyes utcai szakaszokon is. Ezen probléma mihamarabbi megoldása kiemelten kezelendő, a további

fejlesztések (pl. burkolt utak, épületek építése) megvalósítása előtt, vagy szükség esetén csapadékvíz lefolyását lassító, késleltető, tározó rendszer kiépítése (akár a magántulajdonosok telken való csapadékvíz megtartásának ösztönzésével). A városban sok helyen a csapadékvizeket a zárt csatornahálózatba vezetik, melynél szintén problémaként jelentkezik a csapadékosabb időszakokban.

A város szerkezeti kialakításából adódik **az északi lakóterületek részleges elszigeteltsége**, mely a területek városközponti távolságából és a vasút, valamint a 8. sz. főút nehézkes átjárhatóságából adódik. A város szerkezetébe beékelődött iparterületek (pl.: Rendőrséggel szemközti bútorgyár, a Semmelweis utca északi és déli részén) néhol **zavaró hatással** vannak a szomszédos lakóingatlanokra. A város fejlődési dinamikája új épületek építése szempontjából elenyésző, a 2005-ben jóváhagyott rendezési tervben előirányzott fejlesztési területein (pl. lakóterületek, temető, elkerülő út menti gazdasági területek) jellemzően nem valósultak meg az előirányzott fejlesztések. A **gazdasági területek helykínálata** mára **szűkösnek** mondható, ez problémát jelent, mert a betelepülő vállalkozások munkahelyteremtő hatása igen jót tenne a munkahelyteremtés szempontjából. Az új gazdasági terület/ek kijelölésénél, az infrastruktúra kialakítása az elsődleges feladat. Az ilyen jellegű fejlesztéseknek jelentős költségvonzata van, ezért előzetes, önkormányzati megvalósításának veszélye a térbeli fizikai korlátozás, egy esetlegesen letelepedő vállalt helyigényének ismerete nélkül, viszont előnye lehet az azonnali beruházások megkezdhetősége. Az ilyen jellegű területfejlesztéseknél probléma okozhatnak az északon kijelölt gazdasági területeknél a természetvédelmi területek területi határai, melyek benyúlnak ezen területekre.

A korábbi zártkerti, mezőgazdasági kertes övezetbe sorolt **„Hármas-hegyek”**, vagy más néven Szőlőhegy - ami a város szempontjából jelentős értéket képvisel, az ott található 120-130 db borospincével - területén az elmúlt években egyre több lakóépület épült, és az ott élők részéről igényként fogalmazódott meg a **lakóterületi átsorolás**, amit a városvezetése ez idáig nem támogatott, annak fejletlen, rendezetlen közterületi hálózata (részleges közművesítettség, útburkolat, csapadékvíz elvezetés hiánya) miatt. Az ilyen jellegű fejlesztéseknél alapkérdésként merül fel, „hogyan fizesse meg az értéknövelő beruházást?”.

A településrendezési eszközök felülvizsgálatakor jelentős területfelhasználási változásokkal, a fentiekben leírtak alapján nem kell számolni. Az épített környezet minőségi alakításánál, a településképi változásainál problémaként értékelhető a főépítész alkalmazásának-, és a 314/ 2012. (XI.8.) Korm. rendeletben az önkormányzatok számára településképi minőségi alakításának lehetőségként biztosított, helyi rendeletek (településképi véleményezési, - bejelentési és -kötelezési) megalkotásának- és ebből eredően alkalmazásuknak hiánya.

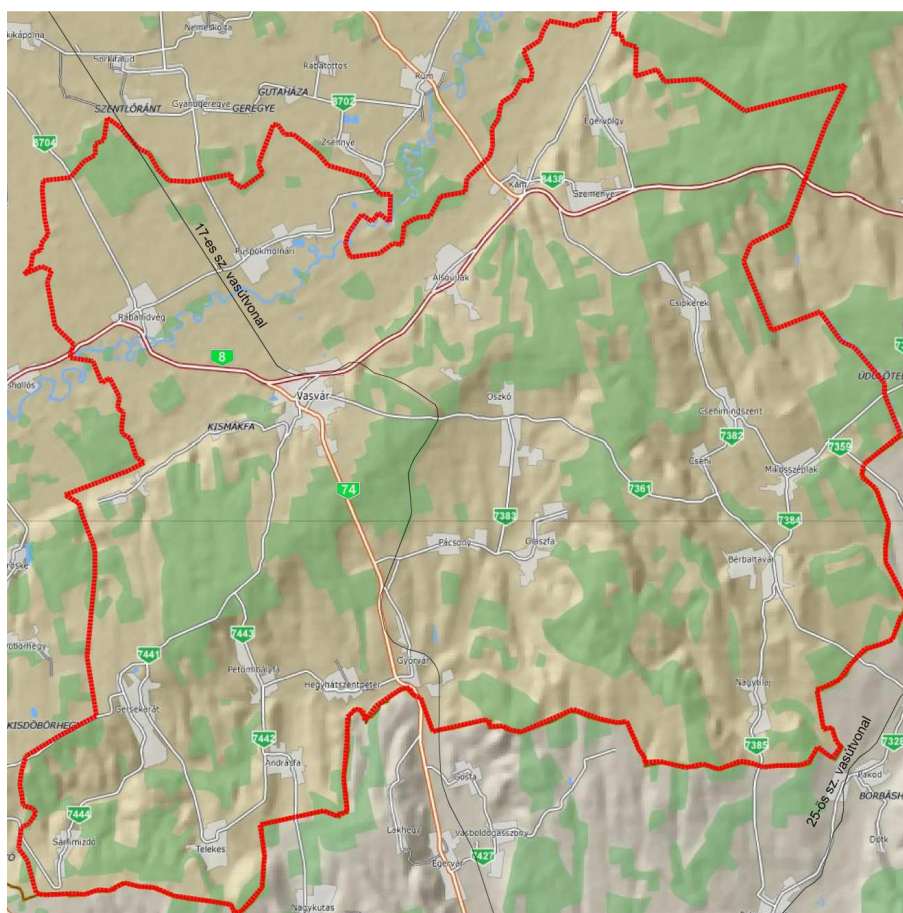
1.15 KÖZLEKEDÉS

1.15.1 Hálózatok és hálózati kapcsolatok

Vasvár a Nyugat-dunántúli régió kelet-nyugati közlekedési folyosóján található a 8-as főút mellett.

Az észak-déli közlekedési folyosót alkotó 86-os - 74-es utak jelenleg keresztmetszetükben és szerkezetükben alkalmatlanok a rájuk zúduló észak-déli irányultságú forgalom balesetmentes levezetésére. Vasvár fekvését jelentősen felértékeli, hogy a 8-as és M7-es utak segítségével Budapest könnyebben elérhetővé válik.

Az országos közlekedési hálózatok erőteljesen Budapest irányúak, a kelet- nyugati kapcsolatok gyengébbek. A különböző szintű térségi központok elérhetősége közúton és vasúton is lehetséges, jónak mondható.

35. ábra - Vasvár járás közlekedési hálózata

5. táblázat – Különböző szintű térségi központok elérhetősége

Különböző szintű térségi központok elérhetősége személygépkocsival				
Térségi központok	Útvonal	Távolság	Átlagos utazási idő	Átlagos utazási sebesség
Megyeszékhely - Szombathely	8-8704-8442-86	29,7 km	33 perc	54 km/h
Régió központ - Győr	8-8403-83	120,0 km	116 perc	62 km/h
Főváros - Budapest	8-M7	218,0 km	174 perc	75 km/h
Különböző szintű térségi központok elérhetősége távolsági autóbuszal				
Térségi központok	Távolság	Átlagos utazási idő	Átlagos utazási sebesség	Átlagos napi járatszám (oda-vissza)
Megyeszékhely - Szombathely	29,7km	35 perc	50 km/h	23-38
Régió központ - Győr	138,6 km	210 perc	40 km/h	13-11
Főváros - Budapest	255,6 km	260 perc	59 km/h	átszállással 7-8
Különböző szintű térségi központok elérhetősége vasúttal				
Térségi központok	Távolság	Átlagos utazási idő	Átlagos utazási sebesség	Átlagos napi járatszám (oda-vissza)
Megyeszékhely - Szombathely	24,0 km	25 perc	58 km/h	14-15; átszállással 14-15
Régió központ - Győr	127,0 km	112 perc	68 km/h	átszállással 8-8
Főváros - Budapest	258,0 km	203 perc	76 km/h	átszállással 15-14

1.15.2 Közúti közlekedés²

Magyarország közlekedési hálózatára jellemző a Budapest középpontból kiinduló sugaras I. rendű főút és gyorsforgalmi úthálózat, melyet érintőirányban II. rendű és egyéb közutak kötnek össze.

Vasvár településen keresztül jelenleg a 8-as számú főút halad. Zalaegerszeg irányába a 74-es főúton keresztül lehet eljutni. A járás többi települését közvetlenül alsóbb kategóriájú utakon lehet elérni Vasvárról.

Vasvár településen belüli főbb kiszolgáló útvonalak:

8-as főút: 2x1 sávós aszfalt burkolatú I. rendű főútvonal. Kelet-nyugati irányban keresztezi a város északi részét. Centrumon nem halad keresztül

Járdányi Professzor utca – Szentmihályfalvi utca – Győrvári utca: A 74-es II. rendű főútvonal észak-déli irányban a települést keresztező szakasza. 2x1 sávós aszfalt burkolatú út.

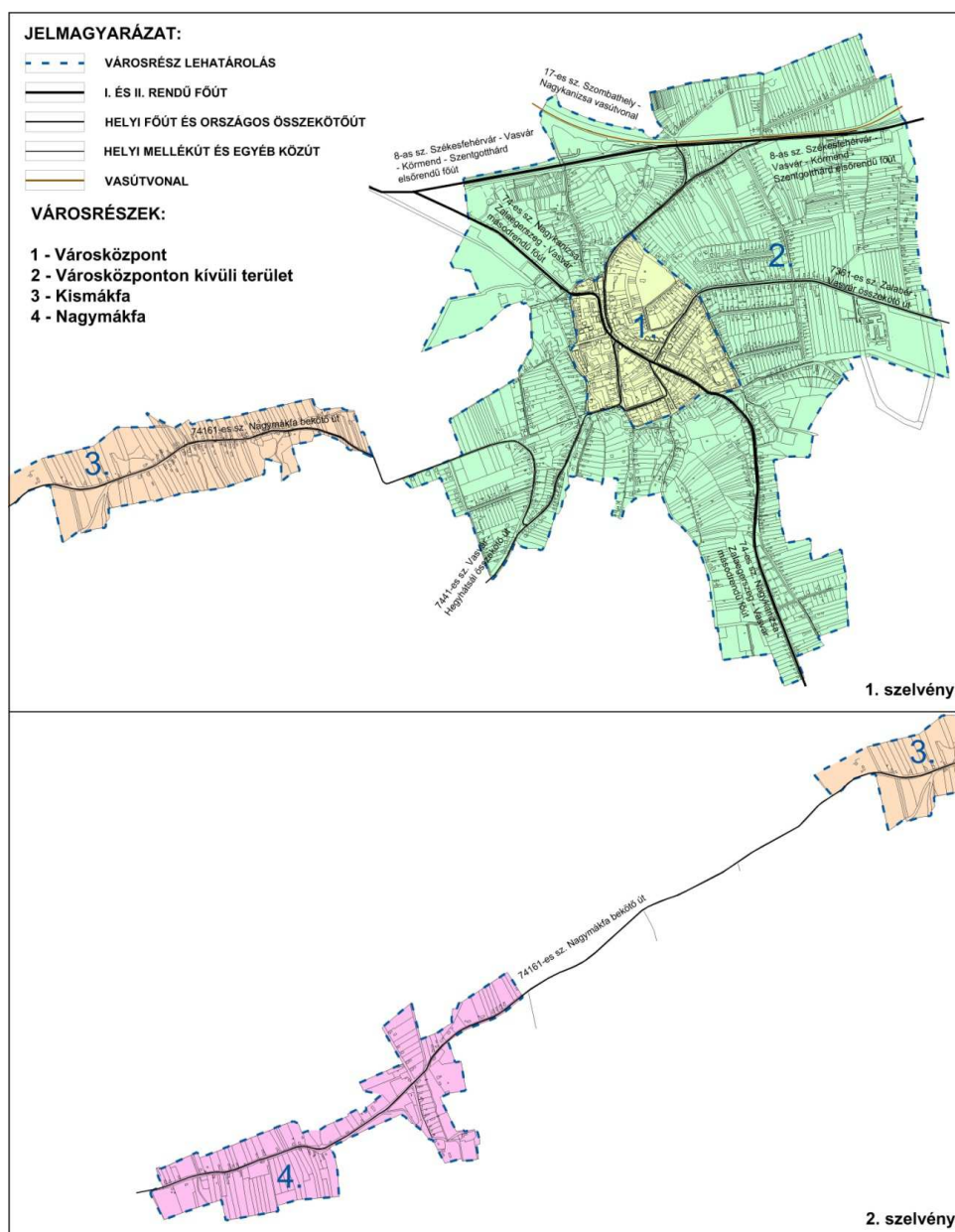
Alkotmány utca – Kossuth Lajos utca – Hunyadi János utca - Táncsics Mihály utca:

A 8-as főútvonalról kiinduló 7441-es út településen belüli szakasza tartozik ide. A járási településen északkelet – délnyugat irányban vezet keresztül. 2x1 sávú aszfalt burkolatú út az Árpád térig, innen a Hunyadi János utcáig 1 sávú 1 irányú. Innen újra 2x1 sávú aszfalt burkolatú út.

Petőfi Sándor utca: 74-es főútvonalról kiinduló 7361-es út településen belüli szakasza tartozik ide. 2x1 sávú aszfalt burkolatú út.

Hunyadi János utca – Derkovits Gyula utca: Nagymákfa település 74161-es számú bekötő útjának településen belüli szakasza. 2x1 sávú aszfalt burkolatú út.

Vasúti utca: A 87303-as állomáshoz bekötő utat tartalmazza az Alkotmány utcától kiindulva. 2x1 sávú aszfalt burkolatú út.

11. térkép - Vasvár település közúti és vasúti hálózata

Vasvár és a járási települések között a gépjárművel való közlekedés eljutási idejét és távolságát a következő táblázat foglalja össze. Jól látszik, hogy bármelyik településre a járásközpontból 25 percen belül el lehet érni.

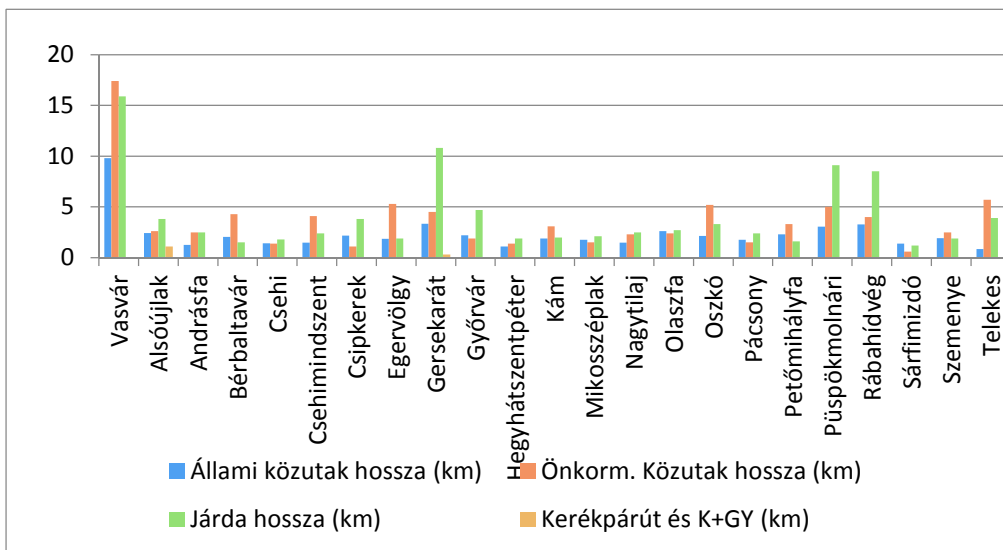
6. táblázat - Járási települések elérése Vasvárról gépjárművel

Járás települései	Távolság	Átlagos utazási idő	Átlagos utazási sebesség
Alsóújlak	6,9 km	9 perc	46 km/h
Andrásfa	11,9 km	17 perc	42 km/h
Bérbaltavár	15,6 km	16 perc	59 km/h
Csehi	13,4 km	15 perc	54 km/h
Csehimindszent	15,4 km	18 perc	51 km/h
Csipkerek	16,1 km	18 perc	54 km/h
Egervölgy	14,6 km	17 perc	52 km/h
Gersekarát	12,0 km	15 perc	48 km/h
Győrvár	9,8 km	12 perc	49 km/h
Hegyhátszentpéter	10,3 km	12 perc	52 km/h
Kám	11,1 km	14 perc	48 km/h
Mikosszéplak	17,4 km	19 perc	55 km/h
Nagytilaj	19,1 km	21 perc	55 km/h
Olaszfa	11,1 km	14 perc	48 km/h
Oszkó	6,3 km	8 perc	47 km/h
Pácsony	7,8 km	10 perc	47 km/h
Petőmihályfa	8,8 km	13 perc	41 km/h
Püspökmolnári	10,8 km	14 perc	46 km/h
Rábahídvég	6,5 km	8 perc	49 km/h
Sárfimizdó	16,7 km	22 perc	46 km/h
Szemenye	12,5 km	15 perc	50 km/h
Telekes	15,6 km	21 perc	45 km/h

Vasvár településen 9808 m-nyi állami és 17400 m-nyi önkormányzati közút található. A járdák összes hosszúsága 15900 m. A közutak és a járdák mellett nem található kerékpárút a településen. A járás többi településéhez képest kiemelkedőek ezek az adatok (az alábbi táblázat alapján).

Közutak hosszát a járási központ és a járási településekre vonatkozóan a következő grafikon mutatja be.

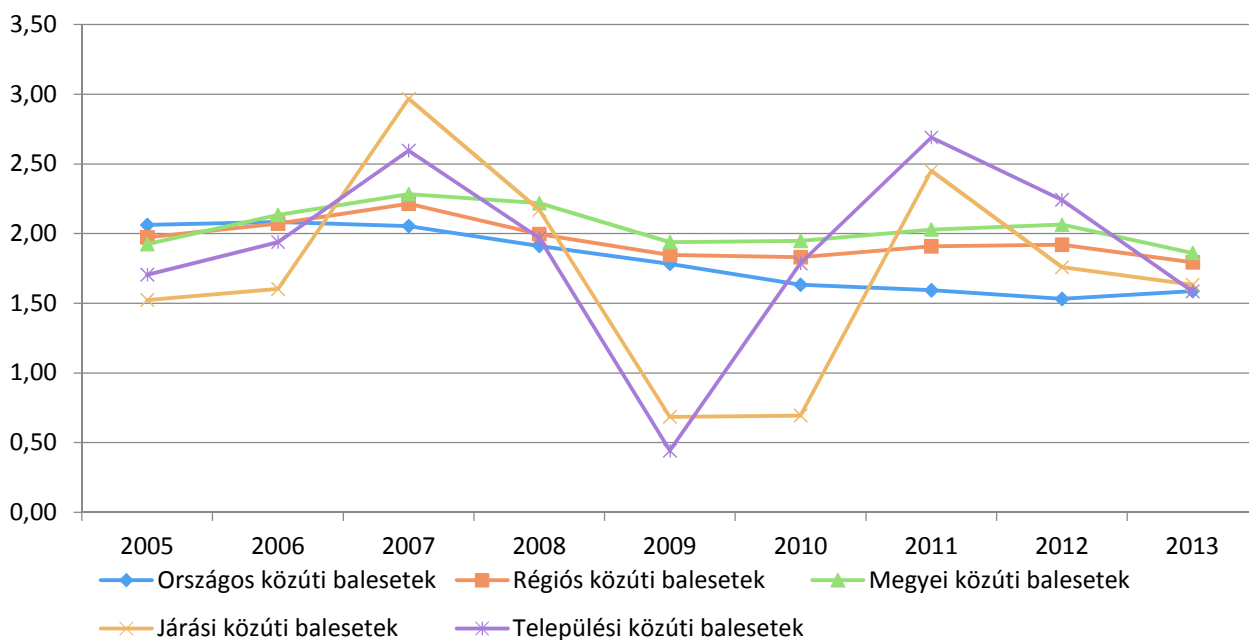
36. ábra– Járási településekre vonatkozó közutak hossza

Baleseti mutatók alakulása:

Vasvár településről és a járási településekről elmondható, hogy a baleseti mutatók az átlag közeliek,

37. ábra - Személyi sérüléssel járó közúti balesetek száma 1000 főre vetítve

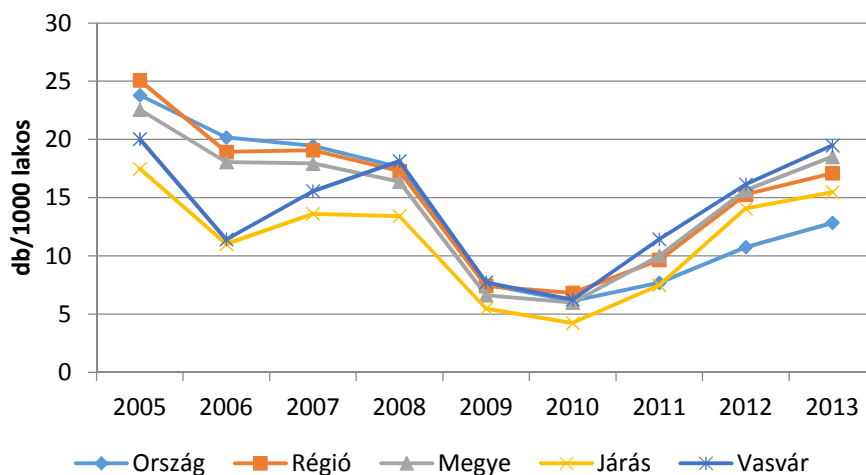

de inkább a felettiek. 2009-ben kiemelkedően alacsony volt a balesetek száma.

Motorizációs mutatók:

Vasvár település motorizációs mutatói alulmaradnak az országos átlaggal szemben, de a megyei és régiós tendenciákkal azonos értékeket mutatnak. 2010-ig csökkenő, majd innen növekedő tendenciát mutat országos és települési szinten is.

38. ábra – Évente forgalomba helyezett új gépjárművek száma

Az elmúlt években folyamatosan csökken a benzinüzemű gépkocsik aránya (2005-ben 77%-ról 2013-ban 70%-ra) és emelkedik a gázolaj üzemű gépkocsiké (23%-ról 30%-ra). Az egyéb üzemű gépjárművek aránya változatlanul elenyésző (0%). Ez a tendencia megegyezik az országos, régiós és megyei tendenciákkal.

1.15.3 Közösségi közlekedés

A helyi és helyközi tömegközlekedést a helyközi járatok biztosítják. A távolsági közlekedésnek meghatározója a távolsági autóbusz közlekedés, de vasúti állomás révén a vasúti közlekedés is biztosított több település irányába.

1.15.3.1 Közúti

Helyi buszközlekedés nincs. A helyi buszszolgáltatást is a helyközi járatok látják el.

A helyközi járatok üzemeltetője az Északnyugat – magyarországi Közlekedési Központ Zrt.

Helyközi autóbusz pályaudvar a Köztársaság téren található. Innen indulnak, és ide érkeznek a helyközi és távolsági autóbuszjáratok. A helyközi közlekedés minden járási települést elér, de a szolgáltatási színvonala eltérő. A következő táblázat mutatja be az egyes települések elérhetőségét. Gyakorlatilag majdnem minden település elérhető fél órán belül a járásközpontból (2 kivétellel).

7. táblázat – Vasvár elérhetősége a járás településeiről helyközi autóbusz járáttal

Járas települései	Távolság	Átlagos utazási idő	Átlagos utazási sebesség	Átlagos napi járatszám (oda-vissza)
Alsóújlak	7,0 km	13 perc	32 km/h	10-10 járat
Andrásfa	12,8 km	20 perc	38 km/h	8-8 járat
Bérbaltavár	23,6 km	35 perc	40 km/h	2-1 járat
Csehi	13,7 km	20 perc	41 km/h	6-6 járat
Csehimindszent	15,4 km	22 perc	60 km/h	4-5 járat
Csipkerek	18,7 km	28 perc	40 km/h	2-2 járat
Egervölgy	16,2 km	28 perc	35 km/h	4-4 járat
Gersekarát	11,6 km	17 perc	41 km/h	7-6 járat
Győrvár	7,6 km	10 perc	46 km/h	21-18 járat
Hegyhátszentpéter	10,2 km	18 perc	34 km/h	5-3 járat
Kám	9,3 km	13 perc	43 km/h	9-5 járat
Mikosszéplak	17,9 km	26 perc	41 km/h	4-4 járat
Nagytilaj	19,1 km	28 perc	41 km/h	4-4 járat (csak átszállással)
Olaszfa	10,9 km	17 perc	38 km/h	5-7 járat
Oszkó	6,1 km	9 perc	41 km/h	15-15 járat
Pácsony	11,3 km	18 perc	38 km/h	22-18 járat
Petőmihályfa	8,4 km	11 perc	46 km/h	7-7 járat
Püspökmolnári	11,6 km	22 perc	32 km/h	6-6 járat
Rábahídvég	6,2 km	7 perc	53 km/h	33-33 járat
Sárfimizdó	16,6 km	25 perc	40 km/h	4-3 járat
Szemenye	13,1 km	23 perc	34 km/h	4-4 járat
Telekes	19,5 km	36 perc	33 km/h	4-4 járat

1.15.3.2 Kötőtpályás közlekedés

Vasvár vasútállomás a település északi szélén található a 8-asfőút mellett közvetlenül. A 17-es vasúti vonal halad keresztül a településen, melyet a Nagykanizsa – Zalaszentiván – Szombathely főirány alkot. Ez a vasútvonal és az állomások a GYSEV tulajdonát képezik. 3 vágányú állomás, melyből 2 vágány vonatfogadó és 1 rakodó funkcióval bír. Egyvágányú nem villamosított vasútvonal, megengedett sebessége 80-100 km/h.

A Vasvári állomásról csak három járási települést lehet megközelíteni vasúttal. A következő táblázat foglalja össze az eljutási időket és távolságokat.

térkép - A 17-es számú vasútvonal

8. táblázat – Vasvár elérhetősége a járás településeiről vasúttal

Járási települések	Távolság	Átlagos utazási idő	Átlagos utazási sebesség	Átlagos napi járatszám (oda-vissza)
Győrvár	12,0 km	11 perc	65 km/h	10-9 járat
Pácsony	9,0 km	8 perc	68 km/h	10-9 járat
Püspökmolnári	4,0 km	3 perc	80 km/h	14-15 járat

A vasútvonal Szombathely – Zalaszentiván közötti szakaszát várhatóan 2015 őszére átépítik. Az állomások részlegesen fel lesznek újítva, míg a vasútállomásokon 160 m, míg a megállóokban 90 m hosszú peronok épülnek. A vonal villamosítása is megtörténik ezen a szakaszon.

1.15.4 Kerékpáros és gyalogos közlekedés

Vasvár településen összefüggő kerékpáros hálózat nem található. Kiépített kerékpáros létesítmény nincs a városban.

A vasútállomás mellett található fedett kerékpártároló, ezen kívül a város belső területén a fontosabb intézményeknél található telepített kerékpártárolók.

1.15.5 Parkolás

Helyi közutakon, Vasvár Városi Önkormányzat tulajdonában álló közforgalom elől el nem zárt magánutakon, tereken, parkokban és egyéb közterületen a közúti járművel történő várakozás, díjmentesen biztosított. A magánparkolóval ellátott kereskedelmi létesítményeknél a parkolás kifejezetten csak a vásárlók részére engedélyezett. A városközpontban jelentős problémát jelent a parkoló hiány, melyre a Művelődési ház mellett kialakított-, és a városközpont rehabilitációs pályázat során megépített rendezvényközpont melletti parkolók sem jelentenek végleges megoldást. A probléma a Városháza és környékén található intézmények, valamint a Szentmihályfalvi és Petőfi Sándor utca menti 4 emeletes lakóházak környezetében érzékelhető időben eltolódva a funkciók használatából adódó fáziskülönbségek miatt. Ez országos jelenségnek mondható, mely a jelentősen megnövekedett autóhasználatból eredeztethető. Ezen tendenciát a magasabb szintű jogszabályok is követték, így a korábbiakban –az akkor hatályos jogszabályoknak megfelelően- kialakított funkciókhoz rendelt parkoló mennyiség mára már kevésnek bizonyul.

A másik jelentős vonzereje a városnak a Csónakázó-tó, a strand és a piactér jelentik itt murvázott parkolók biztosítják a szükséges parkolószámot, itt problémát okozhat az új termálkút és az ahhoz tartozó gépház építésének helyigénye, mely jelentős parkolószám csökkentésével fog járni előreláthatólag már 2015 év végére.

1.15.6 Vízi közlekedés

Nem releváns a település vonatkozásában, mivel a Rába távol esik a várostól.

1.16 KÖZMŰVESÍTÉS ÉS ELEKTRONIKUS HÍRKÖZLÉS

1.16.1 Víziközművek

1.16.1.1 Vízgazdálkodás és vízellátás (ivó-, ipari-, tűzoltó-, öntözővíz, termálvíz hasznosítás)

Vasvár, Kismákfa és Nagymákfa városrészek, valamint Alsóújlak vízellátását a VASIVÍZ ZRt. végzi. A vízellátás Vasvár Északi részén az un. Csörnöcön aluli területen lévő vízműre támaszkodik. Az ellátórendszerhez tartozó települések vízellátását a vasváron található 4db mélyfúrású kút biztosítja, melyek közül az 1-es kút vize kezelés (vastalanítás) után, míg a többi kút vize kezelés nélkül kerül az ellátó hálózatba.

kutak száma	4db
tározó kapacitás	725 m ³
vízhálózat hossza	47,9 km
bekötővezeték hossza	21,6 km
vízbecötések száma	1905 db

	2013 év	2014 év
víztermelés	220112 em ³	212049 em ³
átlagos napi víztermelés	603 m ³	2142 m ³
fajlagos villamos energia	0,778 kw/m ³	0,807 kw/m ³
hálózati veszteség	8,8 %	12,7%

A vezetékhalózat Vasvár teljes területén ki van építve. A vezetékek mérete a vízműtől kiindulva 300-as és 200-as gerincvezeték, mely 150-es és 125-ös vezetékkel folytatódik. Az elosztó vezetékek 100-as méretűek, néhány régebben épült vezeték 80-as méretű.

	Lakó-népesség (fő)		Lakásállomány (db)		Háztartásoknak szolgáltatott vízmennyiség (1000m ³)	
	2005	2013	2005	2013	2005	2013
Vasvár	4569	4324	1907	1914	128,1	140,1

Vasvár vízfogyasztása a lakó-népesség és a lakásállomány tükrében (forrás: KSH)

A vezetékek anyaga nagyobbrészt KM-PVC, de jelentős az azbeszt-cement csövek aránya, jelentéktelen acél vezeték is fellelhető. A fejlesztésre szánt területek ellátása a meglévő hálózat fejlesztésével megoldható.

Vasvárról Nagymákfára 100-as vezeték van kiépítve és Nagymákfán keresztül Kismákfára. Nagymákfán a fővezetékéről leágazó meglévő elosztó vezetékből alakítunk ki ellátó körvezeteket.

Tűzvíz ellátás

A település utcáiban haladó vízelosztó hálózatra az előírások szerint a tűzcsapok felszerelésre kerültek, biztosítva ezzel a szükséges tűzvíz ellátást. A tűzvízigény a vízhálózatról biztosított, ezért egyidőben több tüzeset esetében a szabvány szerinti nyomás nem biztosítható.

Tervezett fejlesztések:

Az elkövetkezendő időszak fejlesztései, rekonstrukciói között mindenféleképpen számolni kell a Vasvári vízmű gépház technológiai berendezéseinek felújításával, valamint az Alkotmány u.-i Vasút utca 52. szám között lévő acél főnyomócső vezeték kiváltásával, melyen az elmúlt évben több meghibásodás is történt. ha az üzemi biztonságot folyamatosan, hosszútávra tervezzük, sokkal több rekonstrukcióra van szükség a minőségi ivóvíz szolgáltatáshoz.

1.16.1.2 Szennyvízelvezetés

Vasvár város szennyvízelvezetési és tisztítási tevékenységét 2013. márciusától a Vasvíz ZRt. Körmendi Szennyvíz-szolgáltatási Üzemnépöksége végzi, Körmendi központtal. A város csatornahálózatára rákötött lakások aránya 2012-ben 26%-os volt, ez az arány 2014-ben 72%-osra növekedett köszönhetően az alábbiakban részletezett pályázati pénzből megvalósult jelentős fejlesztésnek, beruházásnak.

	Lakó-népesség (fő)		Lakásállomány (db)		Elvezetett összes szennyvíz mennyisége (1000m ³)	
	2005	2013	2005	2013	2005	2013
Vasvár	4569	4324	1907	1914	85,3	149,9

Vasvár közüzemi szennyvízgyűjtő-hálózatban (közcsatornában) elvezetett összes szennyvíz mennyisége (1000m³) a lakó-népesség és a lakásállomány tükrében (forrás: KSH)

A fenti táblázatban a jelentős elvezetett szennyvízmennyisége 2005-höz képest a szennyvíz elvezető hálózat jelentős fejlesztéséből adódik, ami 2012-ben valósult meg pályázati források felhasználásával.

A vasvári szennyvíz-szolgáltatási tevékenység főbb adatai

átemelők száma	14 db
csatornahálózat hossza	26 km
csatornabekötések száma	1181 db

	2014 év
szennyvízelvezetés	173 em ³
átlagos napi szennyvízelvezetés	476 m ³
fajlagos villamos energia	1,47 kw/m ³

Vasváron korábban csak a város egyharmad részén, a központban volt megoldott a szennyvízelvezetés. A csatornázatlan területeken elkerülhetetlen volt a talaj és a talajvíz szennyeződése, és időnként kellemetlen bűz volt érezhető. A pályázati támogatás segítségével 2011-ben elkezdődhetett és 2013 végére befejeződött a csatornahálózat kiépítése a szennyvízelvezetéssel nem rendelkező területeken. Vasvár belterületén, valamint Kismáxfán és Nagymáxfán összesen 26 kilométer vezetékelt fektettek le, és egy szakaszon a meglévő hálózat is megújult. A szennyvíz elvezetése nagyrészt gravitációs rendszeren, a mélyebben fekvő utcáriszakaszokban nyomóvezetékeken történik. A sajátos domborzati viszonyok miatt 13 új szennyvízáttemelő kialakítására is szükség volt.

A csatornahálózat bővítése miatt növelni kellett a Vasvártól 300 méterre 2002-ben épült szennyvíztisztító telep kapacitását. Ez jelentős építészeti átalakítások nélkül, speciális aerob, eleveniszapos, fixbetétes technológia kialakításával történt. A beruházásnak köszönhetően újabb közel 1100 háztartás csatlakozhat a szennyvízelvezető rendszerhez, amely 96 százalékos lefedettséget jelent majd. Az új hálózat kiépítésével és a főgyűjtő felújításával megszűnt a káros anyagok talajba szivárgása, s a jövő nemzedékek számára is biztosítható az egészséges ivóvíz. A kiépített infrastruktúra alapfeltétele a város és környéke fejlődésének, új befektetések, munkahelyek megtelepedésének.

A szennyvízhálózat üzemeltetésében továbbra is problémát okoz esős időben az illegális csapadékvíz rákötések miatt megnövekedett szennyvíz mennyiség. Az infiltráció mértékének csökkentése érdekében folyamatosan végez csatornadiagnosztikai vizsgálatokat az üzemeltető, a feltárt hibákat lehetőség szerint javítják, vagy megszüntetésük érdekében intézkedéseket tesznek (lakossági felszólítás).

Várható fejlesztések:

- Vasvár, Győrvári utca D300 betoncsatorna rekonstrukciója, részben béléssel, részben feltárással 1500m hosszban;
- Vasvár I. számú átemelőhöz gépi tisztítású rács beépítése;
- Vasvár szennyvízhálózat infiltráció csökkentése, megszüntetése.

1.16.1.3 Csapadékvíz elvezetés, felszíni vízrendezés*

Vasvár csapadékvizeit a belterületen az út menti árkok vezetik el. A többszintes lakóterületre korlátozódik a zárt csatornahálózat. Az összegyűlekező vizek befogadóba való bevezetése nem megoldott. A víz rövid árokszakaszokon keresztül kifolyik az árterületre. A csapadékvizek biztonságos elvezetésére a Nyugat-dunántúli Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság szakvéleményt készített, melyben a szükséges vízrendezési munkákat vázolja. A város Déli területeiről a 8.sz.főút és a vasút alatt átfolyó vizek az aluljáró környékén a lakott terület és a vasút közötti sávról egy rossz állapotban lévő csövön folyik a terepre, már okozott elöntést. A vízrendezés megoldandó és árok kiépítésével be kell vezetni a Csörnöc–Herpenyőbe.

Az Egres árok rendezése feltétele az ipartelep fejlesztésének. A rendezési terv elkészült. A kivitelezést végre kell hajtani. A Csónakázó- és horgásztó környékén a tótól északra vízmosásos, forrásos területek találhatóak, de a vízelvezetés megoldatlan. A források vize a Csónakázó tóba folyik, de a tavak szabályozását meg kell oldani. A nagyvizek esetén elöntések fordulnak elő. A Kismáxfá felé vezető út mellett a felosztott telkek nem rendelkeznek vízelvezető árokkal. A területről a vizeket árokrendezéssel a Szentkúti patakba kell vezetni. A Csokonai utca végén lévő vízmosást meg kell

kötni. A városközpontban kijelölt fejlesztési területen a csapadékvíz elvezetést zárt csatornahálózattal javasoljuk megoldani. A városi hálózathoz igazodva elválasztó rendszert kell kialakítani. A kertvárosias (családi házas) beépítésre szánt fejlesztési területeken a csapadék vizeket árok rendszerrel kell összegyűjteni. A vízvezetést minden esetben a befogadó patakig meg kell oldani, a meglévő árterületre kivezetett csapadékvizek, az árterületre eső szakaszait is rendezni kell.

* (a régi tanulmányok lettek alapul véve, melyek már részben megvalósultak, jelenleg folyamatban van a rendszer komplex felülvizsgálata, így az adatok aktualizálása is)

A Kismákfa felé vezető út melletti területek: a felosztott telkek jelenlegi állapotában rendelkeznek megfelelő felszíni vízvezető rendszerrel, mely képes a dombtetőn, viszonylag nagy területen összegyülekező vizek befogadó vezetésére. a további fejlesztések feltétele, hogy az újabb feltáró utak vízvezetését meg kell tervezni, és ki kell építeni.

Fejlesztési igény:

A városban jelenleg nem megfelelő csapadékvíz elvezető hálózat kiépítettsége, jelenleg a város 40 km közúthálózatán csak 7,9 km-es szakaszon van kiépült zárt csapadékvíz elvezető rendszer. Ez jelentős problémákat okoz esősebb napokon, a csapadékosabb időszakokban, ezen problémának a mihamarabbi megoldása prioritást élvez.

1.16.2 Energia

1.16.2.1 Energiagazdálkodás és energiaellátás (villamos energia, közvilágítás, gázellátás, távhőellátás és más ellátórendszerek)

A település energiaellátására a vezetékes energiahordozók közül a villamosenergia és a földgáz közvetlenül, illetve távhőként (melyet egyre jobban a termálvíz vált ki) közvetve áll rendelkezésre. A nem vezetékes energiahordozók használata bár folyamatosan csökken, mégis – ma is és várhatóan a jövőben is – szerepet fog betölteni a település energiaellátásában.

A településen a megújuló energiahordozók alkalmazása az utóbbi években egyre jelentősebb (jellemzően az önkormányzati pályázati pénzből megvalósult fejlesztéseknél), de ez energiagazdálkodási szempontból még nem érzékelhető.

1.16.2.1.1 Villamosenergia ellátás

Vasvár villamosenergia ellátását az E.ON Elosztóhálózati Kft biztosítja.

A lakásállomány teljes egésze ellátott villamos energiával. a városban a kiefeszültségű hálózat hossza 2009-ben 43,5 km volt, az éves szolgáltatott villamos energia 11200 MWh.

	Lakó-népesség (fő)		Lakásállomány (db)		háztartási villamosenergia fogyasztók száma (db)	
	2005	2013	2005	2013	2005	2013
Vasvár	4569	4324	1907	1914	2234	2259

Vasvár háztartási villamosenergia fogyasztók száma a lakó-népesség és a lakásállomány tükrében (forrás: KSH)

Közvilágításra, a földkábeles elosztású területen önálló lámpatestek, a föld feletti elosztóhálózattal rendelkező területeken, a villamoselosztó hálózat tartóoszlopaira szerelt lámpafejek szolgálnak. Ez a kiépített közvilágítás sem a megvilágítás mértékében, sem energiafogyasztás szempontjából, sem a település arculatának javítása tekintetében nem nevezhető korszerűnek. Ezen hálózat korszerűsítése mindenféleképpen szükséges és javasolt.

1.16.2.1.2 Földgázellátás

A város vezetékes gázzal történő ellátása 1997. óta megoldott, a hálózat gyakorlatilag az egész települést lefedi, az ellátott lakások aránya 2005-ben 38%-os, 2013-ban 42%-os.

	Lakó-népesség (fő)		Lakásállomány (db)		Összes gázfogyasztó száma / háztartási (db)		Összes szolgáltatott gáz mennyisége / háztartások számára (1000m ³)	
	2005	2013	2005	2013	2005	2013	2005	2013
Vasvár	4569	4324	1907	1914	793 / 777	875 / 799	2807 / 1014	1909 / 541

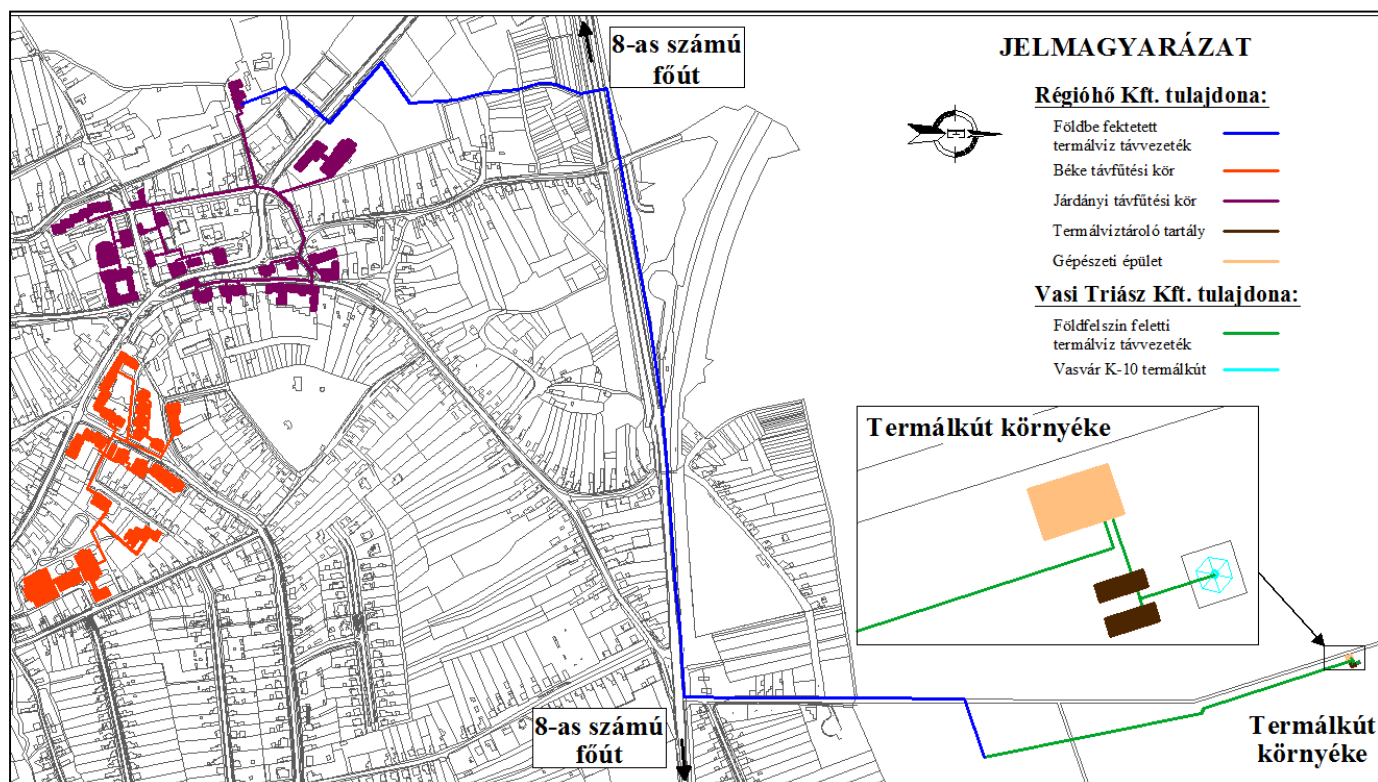
Vasvár háztartási gáz fogyasztók száma a lakó-népesség és a lakásállomány tükrében (forrás: KSH)

Az összes gázfogyasztás 2013-ban 1909 em³ volt, melynek a negyedét a háztartások fogyasztották el. Vasvár távfűtési rendszere geotermikus energiával is fűtött, erre a lakások 15%-a kapcsolódik. A Vasvár, Petőfi Sándor utcában üzemelő gázfogadó állomás a pókaszepekki gázátadó állomástól induló nagyközépnomású gázelosztó vezetéken keresztül kerül megtáplálásra. A gázfogadó állomástól középnomású gázelosztó hálózat került kiépítésre a településen található fogyasztók földgázellátásának biztosítására.

1.16.2.1.3 Távhőellátás, termálvíz hasznosítás

A városi fürdő ellátását termál kút biztosítja. A fürdő saját hidegvíz kúttal is rendelkezik. A termálvizet ISOPLUS NÁ 159mm előszigetelt acélcső primer forróvízvezeték szállítja. A városi fürdőt önkormányzat üzemelteti és termál vízmű kezelője a Vasi Triász Termálvíz Hasznosító és Szolgáltató Kft Vasvár. A Vasi Triász Kft nem tervez fejlesztést.

A város jelentős előrelépést tervez a geotermikus energiaforrások alkalmazása terén, miszerint a jelenleg távfűtési rendszerre csatolt hálózaton - új kutak fúrásával - termálvízzel kívánja biztosítani a szükséges energiát a az alábbiak szerint (ezen munkálatok átadása 2016-ban tervezett).

39. ábra: Vasvár távfűtés alaptérképe (forrás: Geotermikus energiahasznosítás korszerűsítése és bővítése Vasváron c. projekt megvalósíthatósági tanulmánya)

A fenti ábrán látható a két távfűtési hálózat kiterjedése. A fogyasztók távfűtési hálózaton keresztül csatlakoznak a fűtőművekhez. A két fűtőmű, valamint a távfűtési kör egymástól független.

A Béke távfűtési kör a város délkeleti részén terül el. Az ábrán narancssárga színnel kiemelve láthatjuk a rendszer elhelyezkedését és kiterjedését, amely esetében a távhőszolgáltatáshoz 12 alhőközponton keresztül csatlakoznak a fogyasztók.

A Járdányi távfűtési kör a város nyugati területét fedi le. Lila szín jelöli ennek a körnek a fogyasztóit és vezetékeit, melyen 22 alhőközpont található.

	Lakó-népeség (fő)		Lakásállomány (db)		távfűtésbe bekapcsolt lakások száma (db)	
	2005	2013	2005	2013	2005	2013
Vasvár	4569	4324	1907	1914	292	288

Vasváron a távfűtésbe bekapcsolt lakások száma a lakó-népeség és a lakásállomány tükrében (forrás: KSH)

Termálenergia hasznosítás jelenleg csak a Járdányi távfűtőműben folyik, ott is csak kismértékben. Ismerve a város alatti geológiai adottságokat ez az energiahasznosítási mód korszerűsítéssel és bővítéssel kitűnő lehetőségeket adhat a város számára.

A hamarosan átadásra kerülő projekt célkitűzése az, hogy a távfűtéshez csatlakozott épületek és azok használati meleg víz készítési célú földgázfogyasztását a lehető legteljesebb mértékben, és a lehető legnagyobb arányban váltsa ki a helyben feltárható termálvíz energiája.

1.16.2.1.4 Egyéb energiaellátás

A városban kiépített vezetékes energiaellátással a lakásállomány 57 %-a számára (távhőellátottság 15 %, fűtési célú gázellátottság 42 %) biztosított az automatikus üzemvitelű termikus célú energiaellátás komfortja. A lakásállomány 43%-ában (!!)

azonban ma is a környezetet erősebben terhelő hagyományos, nem vezetékes energiahordozót hasznosítják. Ezeknél az ingatlanoknál hőtermelésre a szén és a fa használata a jellemző, bár vezetékes gázzal nem rendelkező területen a kistartályos PB gáz használata is előfordul.

Az egyéb energiahordozóval történő ellátást érintően meg kell említeni, hogy a háztartásoknak szolgáltatott éves gázmennyiség csökkenése jelzi, hogy egyre többen igyekeznek csökkenteni a gázfogyasztásukat. Az egyes gazdasági nehézségekkel küzdő ingatlantulajdonosok a fenntartási költségeiknek csökkentése érdekében rákényszerülnek arra, hogy a gázfűtést részben, vagy időszakosan, ha az ingatlan alkalmas hagyományos energiahordozó hasznosítására, költségeiknek csökkentésére a termikus hőellátásukra földgáz helyett nem vezetékes energiahordozót is hasznosítsanak. Ezzel azonban a település környezetterhelését növelik.

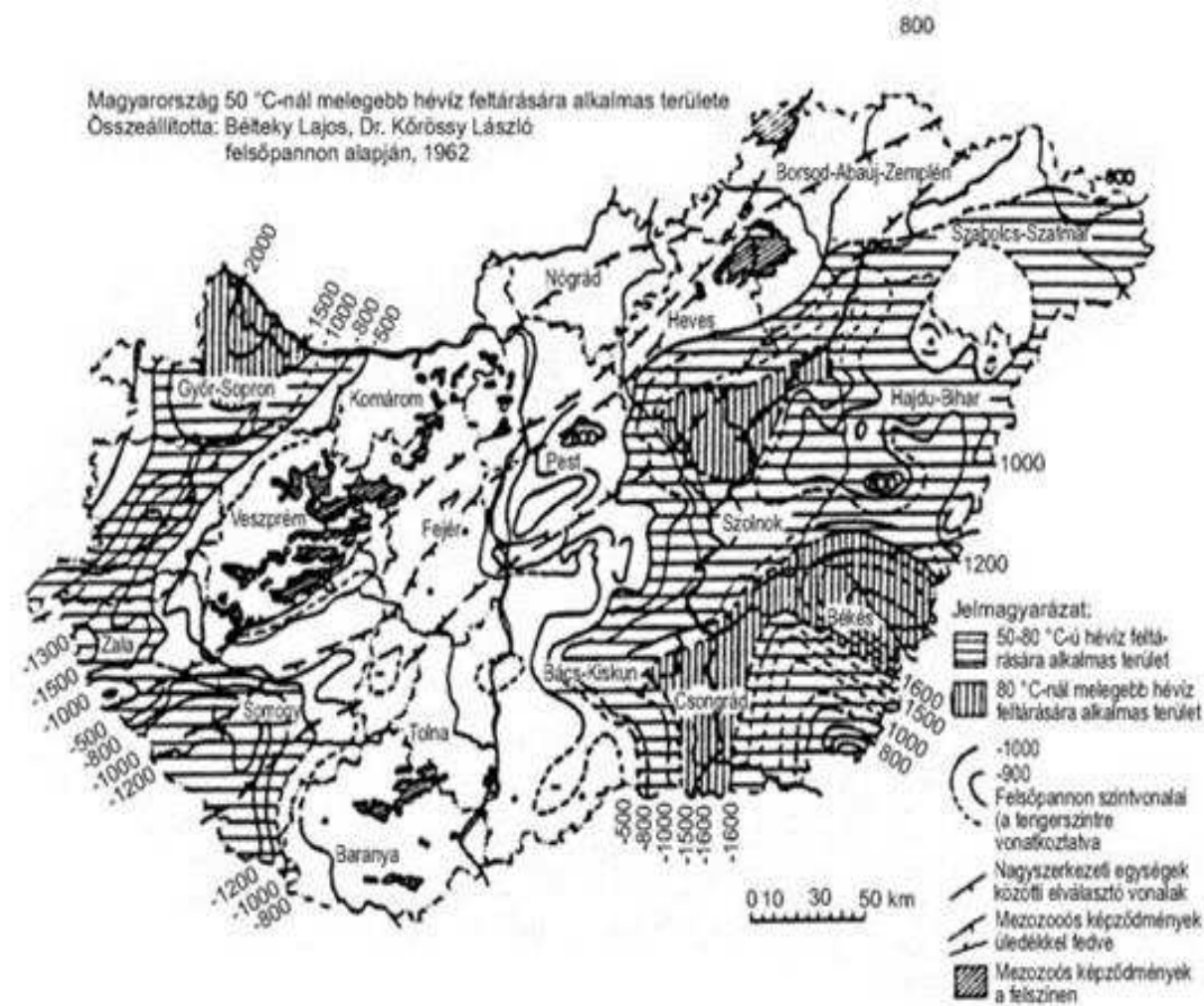
1.16.2.2 Megújuló energiaforrások alkalmazása, a környezettudatos energiagazdálkodás lehetőségei

Geotermikus energia

A föld belső hőjéből hasznosítható a geotermikus energia. Geológiai adottságok befolyásolják előfordulásának mértékét. Hasznosítására részben a termálvíz kitermelésével, részben a földfő hőszivattyúval történő alkalmazásával nyílik lehetőség.

A földhőből hőszivattyúval kitermelt hőenergia közvetlenül fűtésre, használati melegvíz előállítására hasznosítható, geoerőmű segítségével villamosenergia termelésre is alkalmas.

A geológiai adottságok alapján a geológusok elkészítették a termikus energia várhatóan rendelkezésre állását bemutató térképet.

Geotermikus energia –

Magyarország 50 °C-nál melegebb hévíz feltárásának területei

Összeállította: Békely Lajos, Dr. Kőrössi László Felsőpannon alapján, 1962

Forrás: dr. Barótfi István

Környezettechnika (Mezőgazda Kiadó)

A térkép jelzi, hogy az ország területén hol lehet a termikus energia hasznosítását kedvezőbben megvalósítani. Vasváron a földhő hasznosítása szempontjából nagyon előnyös adottságokkal rendelkezik, amit ki is használ a város.

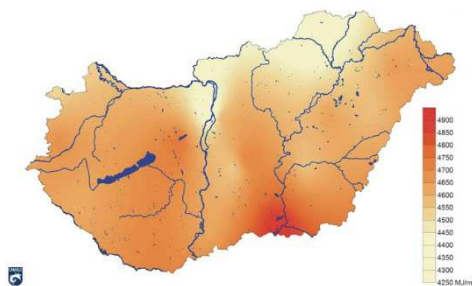
Jelenleg Magyarországon 9 város távfűtési rendszerének egy részét hévíz alapon működő hőszivattyús-rendszerrel fedezik. Ezen települések között található Vasvár is, ahol a hegyháti dombokban kavics és homok bányászata folyik, a felszín alatt 2100 m mélyben pedig 78 fokos **termálvíz** van, amelyet egyelőre csak részben aknáznak ki. A városban működő távfűtési rendszer a 4.600 fős lakosú település lakásainak 18%-át, valamint az önkormányzati intézményeket látja el. A város igyekszik megújuló energiákkal helyettesíteni a fosszilis energiahordozókat, melyre kiváló lehetőség a környék adta geotermikus energia, cél tehát az, hogy mindkét távfűtési kör megújuló energiafogyasztáson alapuljon, közvetve ellátva ezáltal zöld energiával a fogyasztókat, mindeközben további szempontja a távhőszolgáltatás versenyképességének javítása. A jelenlegi kismértékű

termálvíz hasznosítása, jelentősen megváltozik, mert a város „Geotermikus energiahasznosítás korszerűsítése és bővítése Vasváron” c. projekt (Kódszám: KEOP-2012-4.10.0/B) keretein belül a korábbi 1.16-1. ábra szerinti távfűtési körök egy újabb kút létesítésével szinte teljes mértékben termálvízzel lesznek ellátva, ezzel a lehető legnagyobb arányban kiváltva a távfűtéshez csatlakozott épületek és azok használati meleg víz készítése célú földgázfogyasztását a helyben feltárható termálvíz energiájával. Ezen energiaforrás alkalmazásában még további fejlesztési lehetőségek is rejlenek, mint például hosszútávú célként kitűzött termálvíz fürdő létesítése.

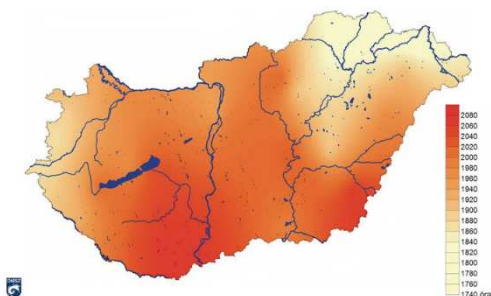
Napenergia

A térségben a **napenergia** fűtési, vagy villamosági célú hasznosítása még nem elterjedt, lakossági alkalmazása kialakulóban van. A napenergia tekintetében gyakorlatilag lakossági szinten, csak termikus hasznosítással lehet számolni, elsősorban használati melegvíz készítése céljára. Nagyobb volumenű alkalmazása közösségi ház, faluház, közösségi konyha, orvosi rendelő, templom esetén vehető számításba. Vasváron az elmúlt években átadott projektek közül a **Kistérségi Egészségházon** napkollektor és a **Dr. Bendeffy László Városi Könyvtáron** napelem lett kialakítva, valamint a megyei fenntartású **Vas Megyei Idősek Otthona és Gondozóházon** lett elhelyezve napelem.

A hasznosítható napenergia mértékét befolyásolják a földrajzi és meteorológiai adottságok, így ezek változóak az ország területén. A meteorológiai adatok és mérések alapján, a szélenergia hasznosítási lehetőségéhez hasonlóan a napenergia hasznosítás lehetőségének területi vetülete is rögzíthető.

A globálisugárzás (MJ/m²) átlagos évi összege
Magyarországon (2000-2009)
Forrás: www.met.hu

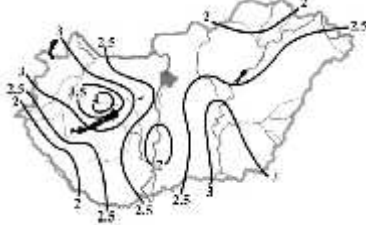
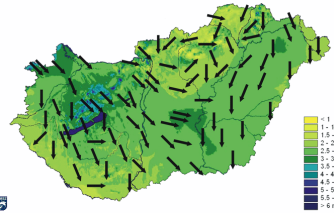

Az évi átlagos napfénytartam (óra)
Magyarországon az 1971-2000 közötti
időszak alapján
Forrás: www.met.hu

A térképek jelzik, hogy Magyarország mely térségeiben lehet hatékonyabban hasznosítani a nap energiáját.

Szélenergia

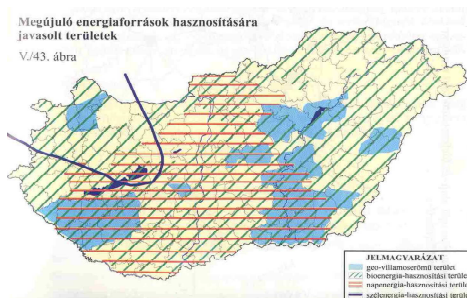
A topográfiai és légköri, meteorológiai viszonyok alapján kialakuló szélenergiát a szélkerék alkalmazásával közvetlen mechanikai erőátvitelre lehetett hasznosítani. Az ősi hasznosítású elvek alapján kialakított „szélkerék”-ből fejlesztett szélturbinával, amivel, mint szélerőművel közvetlen villamosenergia termelhető.

	<p>Mivel a szélenergia előfordulási mértékét a topográfiai és légköri viszonyok befolyásolják, eltérő az ország területén a szélenergia hasznosíthatóság mértéke. A meteorológiai adatok és mérések alapján rögzítették a hasznosítás lehetőségének területi vetületét.</p>
<p>Bartholy – Radics – Bohoczky (2003) A szél energiája Magyarországon Forrás: Dr. Tar Károly Debreceni Egyetem Meteorológiai Tanszék & Magyar Szélenergia Társaság</p>	
	<p>A térképek jelzik, hogy Magyarország mely térségeiben lehet hatékonyabban hasznosítani a szél energiáját. A térképről is leolvasható, hogy Vasvár és térsége nem fekszik a szélenergiát nagyon kedvezően hasznosítható területen, de hasznosítási lehetősége nem zárható ki. Szélerőmű létesítési szándékot azonban a település számára meghatározóbb szempontok alá kell vetni.</p>
<p>Az évi átlagos szélesebbségek [m/s] és az uralkodó szélirányok Magyarországon (2000-2009) Forrás: www.met.hu</p>	

Szélkerék a település megjelenését, arculatát, látványát nem ronthatja, a település fejlődését biztosító távlati céljait nem korlátozhatja. A térség **szélenergia** felhasználás szempontjából alkalmas területekkel rendelkezik, az évi szeles napok száma elég magas (42,2 PDe/év; (Tar, 2005). Vasváron jelenleg nincsen szélerőmű kialakítva.

Biomassza-biogáz

A növényi termékből, növényi, állati hulladékokból, melléktermékekből, erdőgazdasági hulladékokból, energiaültetvényekből előállítható energiahordozó a biomassza, amely közvetlen elégetésével fűtési és használati melegvíz termelési energiaigények elégíthetők ki, biogázzá alakítva hő- és villamosenergia termelésre egyaránt alkalmas, bioetanollá alakítva üzemanyagként hasznosítható.

Megújuló energiaforrások hasznosítására javasolt területek Forrás: Pylon Kft.

A térség erdős területekben gazdag. Ezen erdőterületek nagyrészt tele vannak hulladék fával, amelyek hasznosítható mennyiségű, másra nem alkalmas alapanyagot jelentenek faaprítékkal, pellettel, azaz **biomasszával** működtethető berendezések üzemeléséhez. Vasváron jelenleg nincsen jelentős méretű biomassza üzem kialakítva.

A 2011-2012-ben készült ESPAN *Nyugat-dunántúli Regionális Energia Stratégia A Vasvári Kistérség energetikai koncepciója* az alábbi javaslatokat fogalmaz meg a kistérségre és Vasvárra vonatkozólag:

„A vasvári kistérség adottságait tekintve az egyik leghangsúlyosabb fejlesztési terület a biomasszában rejlő lehetőségek kihasználása. Előnye, hogy az energiatermelés mellett közvetlenül is összekapcsolható a hátrányos helyzetű, tartósan munka nélkül lévő emberek foglalkoztatásával, képzésével, esetenként fenntartható munkahelyek létrehozásával.

A kistérségben tervezett energetikai faültetvény, mint munkahelyteremtő beruházás egy olyan foglalkoztatási program lehetőségét hordozza, amely jelentős társadalmi haszonnal bír a Vasvár környéki lakosok és vállalkozások számára.

A kistérség központja, Vasvár ipari területén több üres ingatlan található, amelyek hasznosításának kérdése régóta felmerült. Az alternatív energia beruházók számára ezek az épületek teljesen megfelelnek.

Továbbá Vasváron olyan tanácsadó, szolgáltató, vagy felnőttképző vállalkozások indulhatnak, vagy telepedhetnek meg, amelyek célja a megújuló energiával kapcsolatos háttértevékenységek elvégzése. A városi önkormányzat több üres iroda jellegű ingatlannal rendelkezik, amelyek ezeknek a vállalkozásoknak megfelelő munkahelyek lennének.

A kistérség számára a jövőben cél, hogy energetikai szempontból a térség önellátása minél nagyobb mértékben megvalósuljon. Mérhető megtakarítást hozhat a térségben az önkormányzati intézmények szigetelése, korszerűsítése. A Vasvári kistérség számára az energetikai szempontú önállósodás 2040-re elérhető célként tervezhető.”

1.16.2.3 Az önkormányzati intézmények energiahatékonysági értékelése

Az önkormányzati intézmények energiaellátása vezetékes energiahordozók hasznosításával jelenleg megoldott. A villamosenergia ellátással az intézmények világítási és technológiai igényeit elégítik ki, a termikus célú energia ellátásuk pedig földgáz, vagy távhő hasznosításával biztosított.

Energiahatékonyság javítására, energiatakarékos fogyasztást eredményező beruházások, a szigetelések, homlokfali hőleadást csökkentő (falszigetelések, nyílászáró cserék, javítások) beruházások, épületgépészeti felújítások előfordultak. Az utóbbi években fokozódott a napenergia

aktív hasznosításának megoldása napkollektorok és napelemek telepítésével, valamint a hamarosan átadásra kerülő termásvízenergia hasznosítási projekt, melynek keretein belül jelentős közintézmény ellátása lesz megoldott ezen energia hordozóból, lásd korábbiakban bemutatott ábrán.

<p>Polgármesteri Hivatal (9800 Vasvár, Alkotmány u. 1.)</p>		<p>Az épület állaga jónak mondható az elmúlt években külső felújítása megtörtént, valamint a városközpont rehabilitációs pályázat keretein belül megtörtént a nyílászárók cseréje. Az épület gépészeti rendszere megérett a megújításra.</p>
<p>Ficánkoló óvoda (Székhely: 9800, Vasvár, Kossuth L. u. 2,)</p>		<p>Az épület állaga jónak mondható az elmúlt években külső felújítása, hőszigetelése, tetőhéjalás-, valamint a nyílászárók cseréje is megtörtént. Az udvar fejlesztésre szorul.</p>
<p>Ficánkoló óvoda (Telephely: 9800, Vasvár, Béke utca 11.)</p>		<p>Az épületen tetőcsere, valamint apróbb felújítások történtek az elmúlt évben, de ezektől eltekintve az épület energiahatékonysága miatt rossznak mondható, mivel annak nyílászárói elavultak és hőszigetelés sincs az épületen. Az udvar is fejlesztésre szorul.</p>
<p>Kardos László Általános Iskola (Székhely: 9800, Vasvár, József Attila u. 23-25.) és Sportcsarnok</p>		<p>A több épületből álló épületegyüttes épület energetikai szempontból nem kezelhető egy egységként, mivel azok állaga jelentősen eltérő. A főépület szárny bár rendelkezik 5cm hőszigeteléssel mégis közepesnek tekinthető, mivel azok nyílászárói rossz állapotúak. A sportcsarnok állaga inkább rossznak mondható, mivel az hőszigeteléssel sincsen ellátva</p>

		és a nyílászárói is rossz állapotúak, ugyan ez állapítható meg a fedett üvegezett közlekedőkről is, valamint az ebédlőről is, melyek esős időben beáznak. Az újonnan épített szárny állapota kiváló , az hőszigeteléssel és új nyílászárókkal is rendelkezik.
Vasvári Zenei Alapfokú Művészeti Iskola (Székhely: 9800, Vasvár, Kossuth L. u. 1.) és Helytörténeti Múzeum (Kossuth Lajos u. 3.)		A országos műemléki védett épület állaga közepesnek mondható, mert ugyan külső megújítása részlegesen megtörtént az épületnek, viszont annak nyílászárói és falazatai nem korszerűek, azok felújítása, esetleges cseréje a műemléki védelem miatt jelentős költséggel járna.
Vasvári Béri Balogh Ádám Szakközépiskola és Szakiskola (Székhelye: 9800, Vasvár, Járdányi u. 13.)		Az épület fő épületszárnyának állaga jónak , az ahhoz csatlakozó mellékszárny rossznak mondható. A tantermeket is magába foglaló fő épületszárny hőszigetelt és a nyílászárói is jó állapotúak, viszont a magastetős kialakítás előnyösebb lenne a jelenlegi lapos tetősnél. Az udvar rekonstrukciója is szükségessé vált.
Kistérségi Egészség ház		Az egészségház állaga kiváló annak 2014 évi átadásakor egy korszerű a mai kor követelményeinek megfelelő modern (napkollektorral ellátott) épülettel, funkcióját tekintve nélkülözhetetlen komplexummal gazdagodott a városközpont.

<p>Dr. Bendeffy László Városi Könyvtár</p>		<p>A Könyvtár épülete jó, azon az elmúlt pár évben homlokzati felújítás és nyílászáró csere volt, így településképi megjelenése is esztétikus</p>
<p>Nagy Gáspár Kulturális Központ (9800 Vasvár, Bartók B. u. 4.)</p>		<p>Az épület közel 10 éves átadása óta díszbe a városközpontnak a műemléki Domokos kolostor és Múzeum szomszédságában. Az épület településképi megjelenése nagyon esztétikus, azonban a gépészeti rendszer megújításra szorulna, ezért az épület jónak értékelhető energetikai szempontból.</p>

1.16.2.4 Egyéb nem Vasvári Önkormányzat fenntartásában lévő intézmények energiahatékonysági értékelése

<p>Vasvári Rendőrkapitányság (dr. Járdányi P. I. prof. u. 10.)</p>		<p>Az épület állaga közepesnek mondható, mert annak nyílászárói és falazatai sem korszerűek, valamint az épület hőszigeteléssel sem rendelkezik.</p>
<p>Vasvár Mentőállomás (9800 Vasvár, Árpád tér 3.)</p>		<p>A két irányból megközelíthető (Alkotmány utca felé a szolgálati autók beállója, az Árpád tér felől a központi ügyelet) épület állaga közepesnek mondható, mert annak nyílászárói és falazatai sem korszerűek, valamint az épület is csak részlegesen hőszigetelt.</p>

<p>Vasvári Járási Földhivatal (Vasvári Járási Földhivatal)</p>		<p>Az épület állaga jónak mondható az elmúlt években külső felújítása, hőszigetelése, valamint a tetőhéjalás cseréje és a nyílászárók cseréje is megtörtént.</p>
<p>Vasvári Járási Hivatal</p>		<p>A Járási Hivatal hamarosan beköltözik a végső helyére a Járdányi Professor utca 1-be, melynek átadását 2015-ben tervezik.</p>
<p>Vas Megyei Idősek Otthona és Gondozóház (Petőfi Sándor utca 14.)</p>		<p>Az épület Petőfi Sándor utca felőli szárnya teljesen megújult az elmúlt évek során, ennek során megtörtént a homlokzat teljes körű felújítása, a nyílászárók cseréje, valamint az épület tetején napkollektor lett elhelyezve. Az épület állaga jónak mondható.</p>
<p>Körmendi Katasztrófavédelmi Kirendeltség, Körmendi Hivatásos Tűzoltó-parancsnokság (9800 Vasvár, Alkotmány út 8.)</p>		<p>A Katasztrófavédelmi Kirendeltség vasvár jellegzetességeként is nyilvántartott régi körépület részben kapott helyet, melynek állaga rossznak mondható, annak minden értelemben korszerűtlen anyag és szerkezeti kialakításával. Az épület nyugat felé való bővítményében kapott helyet a Tűzoltóság, melynek állaga kielégítő.</p>
<p>Vas Megyei Kormányhivatal Munkaügyi Központjának Vasvári Kirendeltsége (Köztársaság tér 4.)</p>		<p>Az épület állaga kifejezetten rossz, és településképi megjelenése is előnytelen, annak teljes körű felújítását minél hamarabb el kell végezni.</p>

1.16.3 Elektronikus hírközlés (vezetékes elektronikus hálózat, vezeték nélküli hírközlési építmények)

A városban a hírközléshálózat kiépült, jelentős fejlesztések nem várhatóak középtávon.

1.17 KÖRNYEZETVÉDELEM (ÉS TELEPÜLÉSÜZEMELTETÉS)

Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény az ellátandó helyi önkormányzati feladatokként nevesíti a **helyi környezet- és természetvédelmet**, vízgazdálkodást, vízkárelhárítást, környezet-egészségügyi feladatok elvégzését. A helyiek érzékenységet mutatja, hogy az önkormányzatok mellett a térségben számos civil szervezet is feladatának tekinti a helyi természeti értékek védelmét illetve a környezeti elemek szennyeződésének megszüntetését, illetve a szennyezés megelőzését.

Az önkormányzatok **környezetvédelmi** feladatait a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény (Kvt) határozza meg, amelyben a települési környezetvédelmi program készítése kiemelt szerepet kap. 1991-ben fogadta el az önkormányzat a környezetvédelmi rendeletet, 2006-ban készült el a környezetvédelmi program, mely jelentősen hiányos dokumentum.

Az alfejezetek többsége az érvényben lévő környezetvédelmi program, hatályos területrendezési terv és a Vas Megye Gazdaságfejlesztési fókuszú Területfejlesztési programja (2014) c. dokumentum alapján a környezetre vonatkozó, a városra és a tágabb térségére is érvényes legfontosabb megállapításokat foglalják össze.

1.17.1 Talaj

A megye talajviszonyai a domborzat, a klíma és a növényzet, mint fő talajképző tényezők változásait követik, ennek megfelelően változatos, de összességében gyenge-közepes minőségűek a talajok. A megyének az északi és középső térségei a szántóföldi mezőgazdálkodás számára legjobb adottságú területei. A Hegyhát déli és északi része Vasvár vonalában az éghajlat, a talaj és a növénytakaró alapján élesen elkülönül. Maga a Hegyhát dombvonulata domborzati és talajtani szempontból is jellegzetes képződmény. Önálló tájjá valamikor két és fél–három és fél millió évvel ezelőtt vált, amikor területe a jelentős kéregmozgások következtében kiemelkedett, a vele szomszédos Kisalföld pedig lesüllyedt. Ezek a mozgások alakították ki a Nyugat-Dunántúl mai domborzati képét és vízrajzát, ekkor alakult ki a Rába, a Zala és a Marcal folyó nyomvonala, melyek között a Hegyhát fennsíkja képezi a vízválasztót. A fennsíkot valamikor összefüggő kavicstakaró fedte, amelyet még a földtörténet pliocén korszakában (öt és fél millió évtől két és fél millió évig), a Hegyhát kiemelkedése előtt az ősfolyók terítették el az Alpok lábainál. Ezt a kavicsréteget a kiemelkedés óta takaróként hordják magukon a dombok, amelyet azonban az eltelt évmilliók már számos helyen megtépáztak. A kavicstakaró összefüggő darabjai éppen Vasvár környékén maradtak fenn a jeli arborétumtól Vasváron át Gersekarátig, illetve Gősfá, Béraltavár és Jeli között. Ez a jellegzetes, sárgás, magas vastartalmú és néhol erősen agyagos kavics – amely jóval gyengébb minőségű építőanyag, mint a Rába mentén elterülő fiatalabb kavicstakaró anyaga – jól megfigyelhető akár a szőlőhegyek rossz minőségű talajában is, de tömegében az egyre ritkábban művelt kavicsbányákban mutatkozik meg, ahol sokszínű rétegei évmilliók üzeneteit hordozzák.

A földvédelem szempontjából meghatározó a termőföldek mennyiségi és minőségi védelme, és a rendeltetésnek megfelelő használata. A város területén a termőföldek meghatározó része gondozott, szépen művelt. A földrészletek nagy mértékű felaprózódása nem következett be. Így a területek árutermelésre való hasznosítása részben a tulajdonosok részéről, részben a TSZ által bérlemény formájában biztosított.

A volt zártkertek – hajdani szőlőhegyek – lényegében megőrizték eredeti funkciójukat, és a vegyes szőlő- gyümölcs-kertgazdálkodás mellett pihenési igényeket is kielégítenek. Telekszerkezetük lényegében megmaradt, beépítettségük rendezett, így a rendeltetésszerű használat még biztosítható. Az ártéri területek – a rendszeres veszélyeztetettség ellenére is a rendezettek, műveltek. A gyepterületek rendszeres kaszálása, legeltetése a földvédelem mellett a táj- és természetvédelem érdekeit is szolgálják.

Földvédelmi szempontból kiemelendő még a „Rába mente” természeti terület, továbbá a kijelölt Natura 2000 élőhelyvédelmi területek. A két program az ártéri területek több funkciójú fenntartható tájgazdálkodását szolgálják, ezért ösztönözni kell a földtulajdonosokat, használókat a programok által nyújtott támogatások kihasználására.

A termőföldek rendeltetésszerű használatát a város településrendezési terve a mezőgazdasági területek olyan differenciált szabályozásával biztosítja, amely figyelembe veszi a földtörvény előírásait is. A földrészletek korlátlan mértékű felaprózódását a telek (földrészlet) alakítás szabályozásával akadályozza meg. A földtörvény céljaként is kiemelt önkéntes tagosításra pedig olyan építés-szabályozással ösztönöz, amely csak kellő nagyságú földbirtokokon teszi lehetővé az építést általános mezőgazdasági területen.

1.17.2 Felszíni és a felszín alatti vizek

Magyarország a **felszíni vizeket** illetően jellegzetesen tranzitország, ami azt jelenti, hogy a vízkészletek mind mennyiségileg, mind minőségileg döntő mértékben függenek a szomszédos országokban tett beavatkozásoktól. A magyarországi folyók vízkészlete csaknem teljes egészében (96%-ban) külföldről származik.

Vas megye felszíni vizekben és felszín alatti termálvizekben egyaránt gazdag. A terület nagy része a térség legjelentősebb folyójának, a megyében 140 km hosszan húzódó Rába folyó vízrendszeréhez tartozik, de jelentős területet fed le a Zala és a Mura vízgyűjtője. A megye folyóvizei: Rába, Gyöngyös, Pinka, Répce, Marcal, Kerka, Sorok és Perint. A megye legjelentősebb tavai: Szajki-tó, Gersekaráti-tó és az Őrségben-Vendvidéken található Vadása-tó, Bajánsenyei-tó, Máriaújfalui-tó, Döröskei-tó. A talajvíz összefüggően és legnagyobb bőségben a Gyöngyös-, a Répce- és a Rába-menti nagy tárolóképeségű kavicsstakarós síkságokon jelentkezik. A rétegvíz az összetett, jelentékeny tárolókapacitású és vastag rétegsorok következtében a megyében mindenütt feltárható, mennyisége azonban területileg változó. A megyében található hévízfúrások közül hófokuk és vízhozamuk alapján a jelentősebbek: Rábasömjén (81°C, 70°C), Vasvár (70°C), Mesteri (61°C), Bük (58°C), Sárvár (45°C), Borgáta (47°C), Szombathely (35°C), illetve Nádasd és Nagytillaj.

A megye folyóvízhálózata fontos értéket képvisel, mely lehetőségeire a jövőben nagyobb hangsúllyal javasolt építeni. A jövőben törekedni kell arra, hogy kiemelten a Rába, a Répce, a Marcal menti területek - a fenntarthatósági szempontokat, így a táji és természeti értékek megőrzését, a vizes élőhelyek rehabilitációját szem előtt tartva – térben és ágazati alapon is összehangolva szolgálják az öntözéssel a mezőgazdaság, vízienergia-termelés, illetve a szelíd turizmus (pl. csónakázás, túrázás, horgászás) céljait. Ide tartozhatnak azok a komplex fejlesztések, amelyek révén a töltéseken kerékpárutak kerülnek kialakításra. Ez erősíti a töltésrendszert és természetközeli, különleges kerékpáros élményeket is biztosít.

A vizek védelme szempontjából fontos, hogy a város központi belterületén a csatornahálózat kiépített és a szennyvíztisztító telep a város lakóterületeitől kellő távolságban üzemel. A hálózatra való rákötések azonban még nem teljes körűek, így a szennyvíz szikkasztása továbbra is feltételezhető. A csatornahálózatra még nincs rákötve Nagymákfa és Kismákfa belterülete, ahol az önkormányzat külön szennyvíztisztító kialakítását tervezi.

A felszín alatti vizek védelme szempontjából fontos, hogy a csatornahálózattal nem rendelkező belterületen és a külterületen csak zárt szennyvíztárolók létesíthetők. A tisztítatlan szennyvizek szikkasztása a város teljes igazgatási területén tilos. Külterületi mezőgazdasági üzemi létesítmények egyedi szennyvíztisztítóval is létesíthetők, ha az illetékes hatóságok a tisztított szennyvíz mező-, erdőterületre öntözéséhez vagy élővízfolyásba való bevezetéséhez hozzájárulnak. A szennyvíziszap lerakása a várostól több kilométerre, délre, a volt Gesztenyés major területén mintaszerűen kialakított telephelyen történik. A telephely körül a terv 1000 m védőtávolságot biztosít.

A felszíni vizek védelme szempontjából kedvező, hogy a Rába a belterülettől több kilométerre folyik, így a folyót kommunális eredetű vízszennyezés nem érheti. A Csörnóc patakot a természetközeli galérianövényzet védi a mezőgazdasági eredetű szennyezésektől. A Rába és a Csörnóc patak nyílt ártere a város igazgatási területének felső harmadát érinti. Erre az ártéri területre alkalmazni kell a „hullámterek, a parti sávok, a vízjárta, valamint a faadó vizek által veszélyeztetett területek használatáról és hasznosításáról szóló 46/1999.(III.18.) számú kormányrendelet szerinti használati és építési korlátozásokra vonatkozó szabályokat. A rendezési terv a kormányrendelettel összhangban nem ad lehetőséget az ártéri területek beépítésére, a mezőgazdasági területeken gazdasági épületek kialakítására.

A Nyugat-Dunántúli Vízügyi Igazgatóság területén 14 termálfürdő található. A víztároló alapján az igazgatóság területén a termálvizeket 3 nagy csoportra különíthetjük el:

- Karbonátos, hasadékos víztárolók: Víztároló kőzet: triász mészkő, Fürdők: Hévíz, Kehidakustány, Borgáta, Mesteri, **Vasvár**.
- II. Porózus medencebéli hévíztárolók: Víztároló kőzet: felsőpannon tengeri üledék (homok, homokkő), Fürdők: Sárvár, Bük, Szombathely, Szentgotthárd, Zalaegerszeg, Lenti, Zalakaros, Nagykanizsa.
- III. Magas sótartalmú, zárt, karsztos tárolók: Víztároló kőzet: devon, triász, miocén, laza mészkő, dolomit, Fürdők: Bük, Zalakaros.

1.17.3 Levegőtisztaság és védelme

Levegőtisztaság-védelmi szempontból a város nagyon kedvező helyzetben van, mivel a területén olyan üzem nem működik, amely a város levegőminőségére káros hatással lenne.

A város igazgatási területét halmozottan érintik az ökológiailag sérülékeny területek, hiszen az ex lege védett és Natura 2000 élőhelyvédelmi területek, a tervezett tájvédelmi körzet összefüggő rendszere behálózta a város határát. A településrendezési terv a tervezett tájvédelmi körzet területére és egyben Natura 2000 területekre eső mezőgazdasági területeken nem ad lehetőséget új gazdasági épületek kialakítására, így a védett természeti területeket közvetlen légszennyező anyag kibocsátás és diffúz légszennyezés sem érheti.

A város levegőminősége szempontjából kedvező, hogy az üzemi eredetű légszennyező anyag kibocsátás nem jelentős. Kedvező továbbá, hogy az iparterületek a város szélén, lakóterületektől

térben elválasztva, illetve elválaszthatóan kerültek kialakításra. Kedvezőtlen viszont, hogy több ipari üzem a lakóterületek közé ékelődve üzemel, ami potenciális veszélyforrást jelent a levegővédelem szempontjából. Ezért a város belső területeiről a potenciálisan légszennyező gazdasági funkciók kitelepítését kell ösztönözni a kijelölt gazdasági területekre. A rendezési terv a város környezetminőségének védelme érdekében csak olyan kereskedelmi, szolgáltató gazdasági területeket jelölt ki, ahol csak a nem jelentős zavaró hatású gazdasági tevékenységek folytathatók. A szabályozás a gazdasági területek és lakóterületek térbeli elválasztását véderdősávokkal vagy telken belüli beültetési kötelezettséggel teremti meg.

Kedvező továbbá, hogy a szennyvíztisztító telep a legközelebbi lakóépületektől 500 m távolságra található. A szennyvíztisztító telep 300 m védőtávolsága így biztosítható. A telephely környezetében a terv olyan gazdasági terület felhasználást szabályoz, amely nem teszi lehetővé lakóépület, élelmiszer kereskedelmi és feldolgozó létesítmény kialakítását.

Mivel a város területén a kommunális szilárd hulladéklerakás megszűnt, így a város területét a hulladék elhelyezésből eredő levegőszennyezés sem érheti. Igaz ugyan, hogy a még rekultiválatlan szeméttelenen illegális hulladéklerakás ma is folyik, de mivel a telep a város lakóterületétől közel 1000 m távolságra, erdők közé ékelődve található, így az esetleges levegőszennyezés a város lakosságát nem érinti. Ennek ellenére fontos feladat a terület rendezése, amelyre inert hulladéklerakóvá alakítással is van lehetőség, hiszen a város területén az építési törmelék, föld lerakása jelenleg megoldatlan.

A közlekedési eredetű levegőszennyezés a 8-as és a 74-es számú főutak környezetében okoz környezetvédelmi problémát. A vasút mentén haladó 8-as főút mentén részben gazdasági területek találhatóak, a 74-es főút azonban a város teljes területét átszeli, így jelentős területeket érint. A közlekedési eredetű levegőszennyezés mérséklése a város elkerülő gyorsforgalmi úthálózat fejlesztésével, a 74-es főút elkerülő szakaszának megépítésével várható. A közlekedési eredetű levegőszennyezés a főutak és gyűjtő utak intenzív fásításával mérsékelhető. Minőségi változás azonban csak a gyorsforgalmi úthálózat kiépítésétől várható, hiszen azzal az átmenő forgalom a várost elkerüli.

1.17.4 Zaj- és rezgésterhelés

Zaj- és rezgésvédelmi szempontból a közlekedés kedvezőtlen hatásai emelhetők ki, részben a közúti közlekedés, részben a vasúti közlekedés következményeként.

A vasúti közlekedés zajhatása csak néhány lakóházat érint, mivel párhuzamos beépítés nem kíséri a vasútvonalat. Ugyanez elmondható a 8-as főút közvetlen környezetében is. A vasúton túli területeket a vasúti töltés védi a főút zajterhelésétől. A főúttól délre pedig jellemzően kertek és gazdasági területek találhatóak az út szomszédságában. A 74-es főút zajhatása azonban a várost teljes hosszában érinti. Az érintett utcákban a zaj mérséklésére egyetlen műszaki lehetőség az ablakok zajgátló üvegezése. A közlekedési eredetű zajterhelési határértékeket a 8/2002.(III.22.) KöM-EüM együttes rendelet tartalmazza. A rendelet szerint a főútvonalak mentén lakóterületen nappal legfeljebb 65 dB, éjszaka 55 dB zajterhelés lenne elfogadható. A 74-es főút mentén zajmérés nem volt ugyan, de tapasztalatok szerint ezeket a határértékeket a főutak forgalmából eredő zaj minden esetben meghaladja. A határértékek azonban csak irányadónak tekinthetők, hiszen a rendelet szerinti terhelési határértékek csak akkor alkalmazhatók, ha meglévő utak mellett a területfelhasználás megváltozik, vagy az út forgalma jelentősen megnövekszik az út átépítése által.

A város egyéb közútjain a zajterhelés nem számottevő. A közlekedési eredetű zaj elleni védelmet a város településrendezési terve azzal biztosítja, hogy a jelentős forgalmú közutak mentén új lakóterületeket nem jelöl ki. Így biztosítható a tervezett lakóterületek közlekedési eredetű zaj elleni védelme. A zajvédelem szempontjából is meghatározóan fontos az elkerülő gyorsforgalmi utak kiépítése.

Az üzemi eredetű zajterhelés lakóterületet közvetlenül nem érint. Ez elsősorban annak a következménye, hogy az összefüggő gazdasági területek a lakóterületektől kellő távolságban alakultak ki. A korábbi rendezési tervek által kijelölt ipari gazdasági területfejlesztések is lehetővé teszik a lakóterületek és gazdasági területek térbeli elválasztását. Ezt a kedvező állapotot a jelenlegi rendezési terv is megtartja azzal, hogy a gazdasági területeket a város szélén jelöli ki. Ezáltal a megközelítésük – a ki- és beszállítás – is lakóterület érintése nélkül történhet.

1.17.5 Sugárzás védelem

Vasvár esetében nem releváns.

1.17.6 Hulladékkezelés

Környezetvédelmi téren inkább gyengeség a hulladékgazdálkodási infrastruktúra, mivel nagyrészt hiányzik, jóllehet rendezése már megvalósítás alatt áll a Nyugat-balatoni Nagytérségi hulladékgazdálkodási Rendszer részeként. A város jelenleg érvényben lévő hulladékgazdálkodási terve 2011-2016 között időszakot öleli fel.

A településen felhalmozott, további kezelést igénylő hulladék nem található. Helyben, Vasvár településen csak a települési folyékony hulladékot és a kommunális szennyvíziszapot kezelik, a többi hulladékot a településről elszállítják. A településre hulladékot be nem szállítanak és a területen hulladék felhalmozás sem történik.

Vasvár Város Önkormányzata, mint alapító tag 2005-ben részt vett a ZALAI SPA Hulladékgazdálkodási Társulás megalakításában. Az országos célokhoz kapcsolódva a Társulás célja a Nyugat-Balaton és Zala folyó Medence nagytérség településein keletkező szilárd hulladékok korszerű, hatékonyabb és célszerűbb kezelésének megoldása. A célok megvalósítása érdekében a Társulás elkészítette, majd megnyerte a „Nyugat-Balaton és Zala völgye Regionális Hulladékgazdálkodási Rendszer” ISPA/Kohéziós Alap pályázatát. A projekt keretében valósult meg Vasváron a szervezett, szelektív hulladékgyűjtés, valamint a korábbi, védelem nélküli lerakó bezárása, rekultiválása. 2008-ban 6 hulladékgyűjtő szigetet és egy hulladékudvart alakítottak ki a településen, a keletkező települési szilárd hulladékot pedig ma már a korszerű Zalabéri hulladéklerakóra szállítják. Az önkormányzat évente egy alkalommal lomtalanítási akciót hirdet a városban, amelynek során a házak elé kitett hulladékot a közszolgáltatóval elszállítatja. A közintézmények intézményi akció keretében szelektíven gyűjtik a papírt és a szárazelemet. A kapcsolódó Önkormányzati rendelet alapján évente egyszer a háztartásokban keletkező veszélyes hulladékot a lomtalanítási akcióval egyidőben a közszolgáltató összegyűjti és elszállítja.

Vasvár város területén a települési folyékony hulladék kezelésén kívül, egyéb hulladékkezelő tevékenység (hasznosítás, ártalmatlanítás) nem történik. A településen keletkező szilárd hulladékokat a közszolgáltatás keretében, megfelelő engedéllyel rendelkező szervezetek gyűjtik össze és szállítják el hasznosításra vagy ártalmatlanításra.

Települési szilárd hulladék: Vasváron ellátatlan körzet nem található, a település területén rendszeresen történik a települési szilárd hulladék összegyűjtése két körzetre bontva. A tömbházas körzetekről hetente kétszer, egyéb területekről hetente egyszer szállítja el a Zala-Depo Kft. a hulladékot. A lakosság gyűjtődényzetenként 110 l-es szemétyűjtő kukák, a gazdálkodói és intézményi területeken pedig 1,1 m³-es konténerek funkcionálnak. Azokon a megjelölt területeken, ahol biztonságosan nem közelíthető meg az adott utca, konténeres köztisztasági szolgáltatást biztosítanak. A települési szilárd hulladékot a Zala-Depo Kft. a ZALAISPA projekt keretében megépült, korszerű zalabéri hulladéklerakóra szállítja.

Települési folyékony hulladék: 2014 elején fejeződött be az a csaknem 1,4 milliárd forint értékű uniós projekt, amelynek keretében Vasvár külső részein is kiépült a csatornahálózat és korszerűsítették a helyi szennyvíztisztítót is. A felszín alatti vízbázis megóvása a város legfontosabb kötelességei közé tartozik, hiszen Vasvár a termásvíz hasznosításában látja a jövőjét. Vasváron korábban csak a város egyharmadában, a város központjában volt megoldott a szennyvízelvezetés, a külvárosi részeken a szennyvizet úgynevezett házi gyűjtőkben gyűjtötték össze, ahonnan szippantás után szállítják a tisztítótelepre. Az így gyűjtött szennyvíz egy része azonban óhatatlanul elszivárgott, más részét pedig kiöntötték. Emiatt elkerülhetetlenül szennyeződött a talaj és a talajvíz, és időnként kellemetlen bűz terjedt. A pályázati támogatás segítségével most kiépült és szinte teljessé vált a csatornahálózat. Összesen 26 kilométer vezetékelt fektettek le, és egy szakaszon a meglévő hálózat is megújult. A szennyvíz elvezetése nagyrészt gravitációs rendszeren, a mélyebben fekvő utcáriszakokban nyomóvezetékeken történt, a sajátos domborzati viszonyok miatt 12 új szennyvízátemelő kialakítására is szükség volt. Vasvártól 300 méterre 2002-ben épült meg a szennyvíztisztító telep, amelynek kapacitását a csatornahálózat bővítése miatt növelni kellett. A beruházásnak köszönhetően újabb közel 1100 háztartás csatlakozhatott a szennyvízelvezető rendszerhez, így Vasváron a csatornázottság meghaladja a 95 százalékot. A település külterületi részén továbbra is szippantással történik.

Kommunális szennyvíziszap: A szennyvíztisztító telepen keletkező iszap mennyiségének 100%-át mezőgazdasági területen hasznosítják. Az iszapot a telepről a K és N Praesidium Kft. szállítja el a mezőgazdasági terület mellett kialakított ideiglenes tárolóba, ahonnan kivéve az INNOWEST Kft. végzi a talajba injektálását.

Építési-bontási hulladékok és egyéb inert hulladékok: A településen keletkező építési törmelék a Vörösmarty utcában található - a Zala-Ispa Kft. által üzemeltetett - hulladékudvarba szállítható. A hulladékudvarba egy lakos alkalmanként 1 m³ építési törmeléket szállíthat be. A vasvári hulladékudvarból az építési törmeléket a szolgáltató a Zalaegerszeg, 4815/10 hrsz-ú előkezelő telephelyére szállítja. A szelektíven gyűjtött inert hulladékot a kezelő telepen letörik, osztályozzák, majd alapanyagként értékesítik, illetve manőver út építésére hasznosítják.

A szelektív hulladékgyűjtés Vasváron 2008. óta megoldott. A településen 6 db 4 frakciós hulladékgyűjtő sziget került kialakításra a ZALAISPA projekt keretében. A szelektíven gyűjtött hulladékok köre: papír, üveg, műanyag, fém. A ZALAISPA projekt részeként Vasváron egy hulladékudvar került kialakításra 2008-ban, a Vörösmarty utcában (hrsz:1503/4). A hulladékudvart a Zala-Ispa Kft. üzemelteti.

1.17.7 Vizuális környezetterhelés

Vizuális környezetterhelésről olyan esetben beszélhetünk, amikor bizonyos épített, vagy emberi beavatkozás hatására létrejött tájelemek látványa zavarólag hat közvetlen, vagy tágabb környezetükre. Gyárkémények, hírközlési tornyok, magasházak, víztornyok, bányák hatása távolabbról is érzékelhető, míg a közművezetékek, és nagyméretű földművek döntően közvetlen környezetükben zavaróak.

Különleges terület területfelhasználási egységbe az OTÉK meghatározása alapján azok a területek tartoznak, amelyek a rajtuk elhelyezendő építmények különlegessége miatt (helyhez kötöttek, jelentős hatást gyakorolnak a környezetükre, vagy a környezetük külső hatásaitól védelmet igényelnek, stb.) más területfelhasználási egységben nem helyezhetők el.

Vasvár a közigazgatási területen használatuk és rajtuk elhelyezhető építmények különlegessége, a környezetre gyakorolt káros hatásuk, illetve a környezettel szembeni védelmi igényük (zöldfelületi jellegük) miatt különleges területként sportolási célú területet, rekreációs területet, tájgazdálkodási központ területét, temető területet, inert hulladéklerakó területet, szennyvíztisztító telep területét, szennyvíziszap lerakó területet, transzformátortelep területét, gázfogadó állomás területet és **hírközlési torony** területet jelöl ki.

Inert hulladéklerakó, szennyvíztisztító telep, szennyvíziszap lerakó, transzformátortelep, gázfogadó állomás területe, hírközlési torony különleges területének jelöli ki a szerkezeti terv a településen meglévő létesítmények területét, a szükséges bővítésekre alkalmas területekkel együtt. A szerkezeti terv feltünteti a létesítmények előírások szerint alkalmazandó védőtávolságát. A különleges területek szabályozása során biztosítandó,

- Hogy a település (és környezete) ellátásához szükséges létesítmények működjenek, és szükséges esetén bővíljenek,
- Hogy a település más terület-felhasználású területei – különösen a településközponti vegyes, a lakó- és a rekreációs területek – a létesítmények káros környezeti hatásaitól védve legyenek.

1.17.8 Árvízvédelem

Vasvár a Nyugat-Dunántúli Vízügyi Igazgatóság működési területén fekszik. Az igazgatóság feladatkörébe tartozik az árvízvédelmi művek kiépítése és fejlesztése, azok fenntartása és üzemeltetése, továbbá az árvízvédekezési feladatok végrehajtása, irányítása, továbbá az állami fővédvonalak éves felülvizsgálata, továbbá az árvízvédelemmel kapcsolatos szakértői, tevékenység.

Vasvár területén a településrendezési terv a vízgazdálkodási területekhez sorolja a Rába, a Csörnöc, a Csónakázó tó és a kisebb vízfolyások medrét és parti sávjait, a vízművek területeit, valamint a település beépített részének északnyugati részét védő árvízvédelmi töltéseket.

A Vasvári Járás, valamint Vas megye védelmére létrejött a Hegyhát Mentőcsoport, megalakításának célja, olyan gyors reagáló képességű önkéntes polgári védelmi szervezet létrehozása, mely akár hóhelyzet, akár árvízhelyzet, vagy egyéb, egész járást érintő veszélyhelyzet esetén bevethető. A lakosság és az anyagi javak védelme érdekében képes a riasztástól számított három órán belül az elsődleges beavatkozó erők megerősítésére, árvízi védekezési és hóhelyzetből adódó feladatok

ellátására, anyagi javak védelmére, haszonállatok mentésére, elsődleges egészségügyi ellátás biztosítására.

Vasvár domborzati viszonyai miatt visszatérő probléma a csapadékvíz - elvezetés. Teljes körű megoldására csak akkor van esély, ha uniós forrást sikerül szerezni hozzá, mert több száz milliós beruházásról van szó. Az első lépés a tervek elkészítése lesz.

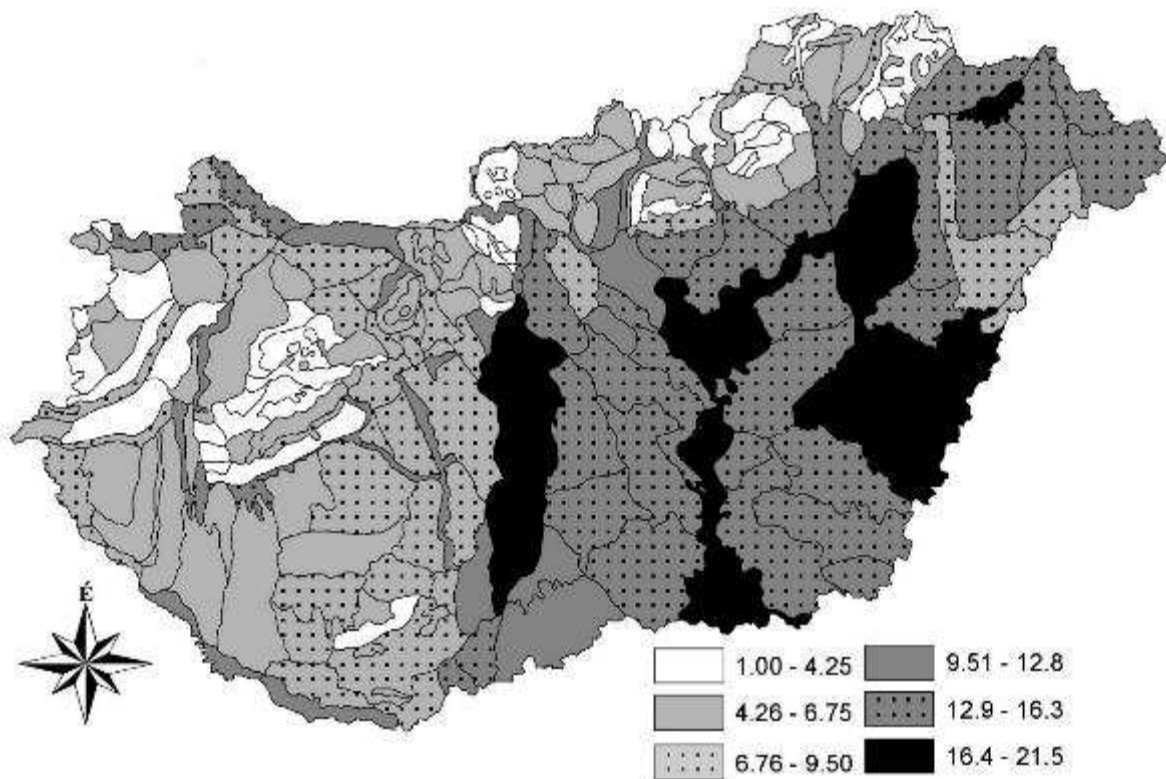
1.17.9 Fennálló környezetvédelmi konfliktusok, problémák

A város környezeti állapota kedvezőnek mondható, mivel a területén és környezetében nincs olyan üzemi létesítmény, amely a környezet minőségét jelentős mértékben károsítaná. Lényegében csak a közlekedés környezetszennyező hatása érinti a várost.

Környezetvédelmi szempontból kedvezőtlen:

- A felhagyott szeméttelp rekultivációja nem történt meg, területén illegális szeméttlerakás van.
- A hulladékátrakó területe és környezete hulladékkal szennyezett.
- A döngkút nem tekinthető környezetkímélő megoldásnak az állati döngök ártalmatlanítására.
- A 8-as és 74-es utak levegőszennyezése lakóterületeket érint.
- A főutak és a vasút zajterhelése lakóterületeket érint.
- Felhagyott és alulhasznosított rendezetlen telephelyek a hulladékátrakó környezetében.
- A nyílt ártéri mezőgazdasági területeket az árvizek rendszeresen veszélyeztetik.
- A dombvidéki mezőgazdasági területek erózió érzékenyek.
- Az ártéri mezőgazdasági területek megközelítése nehézkes és balesetveszélyes.
- A dűlőutak rossz állapota a művelést nehezíti.
- A szőlőhegyek – volt zártkertek – használatában funkció zavarok vannak. A gazdasági funkció mellett jellemző az üdülési funkció is. Egyes területrészekben a lakófunkció is meghatározó.
- A város területén kevés a közhasználatú zöldterület, kevés az egységesen telepített fasor.
- A patakpartok, vízmedrek gondozatlanok.

1.18 KATASZTRÓFAVÉDELEM (TERÜLETFELHASZNÁLÁST, BEÉPÍTÉST, BEFOLYÁSOLÓ VAGY KORLÁTOZÓ TÉNYEZŐK)

40. ábra: Természeti veszélyek Magyarországon kistérségi bontásban (Forrás: <http://geogis.detek.unideb.hu/Kutatas/TermeszetiVeszelyek.php>)

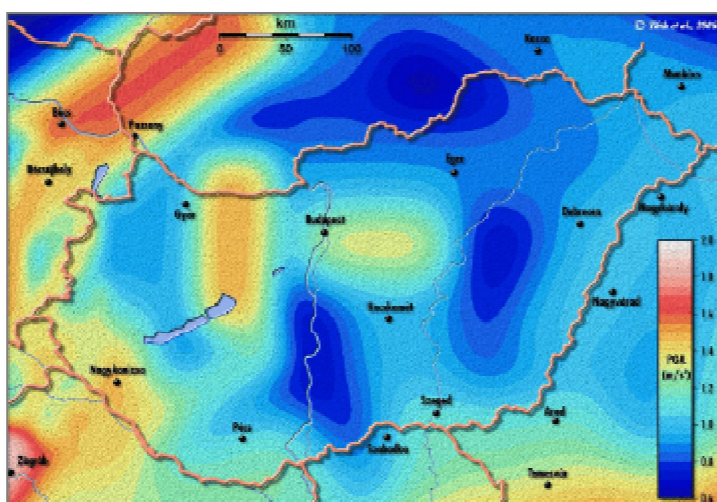
1.18.1 Építésföldtani korlátok

1.18.1.1 Alábányászott területek, barlangok és pincék területei

A település igazgatási területén jelenleg bányaművelést nem folytatnak.

1.18.1.2 Csúszás-, süllyedésveszélyes területek

Vasvár tekintetében az adatszolgáltatások alapján nem ismert csúszás-, és süllyedésveszélyes terület.

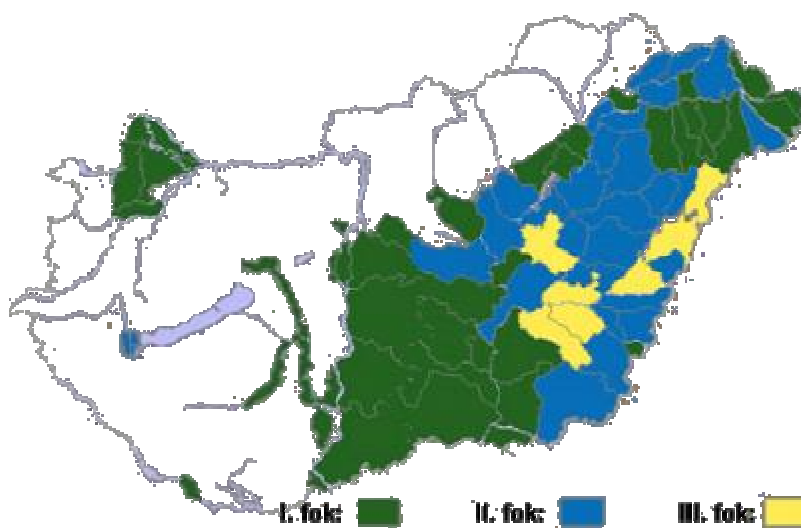

1.18.1.3 Földrengés veszélyeztetett területei

41. ábra: Magyarország földrengés-veszélyeztetettsége (Forrás: <http://mkweb.uni-pannon.hu/tudastar/ff/10-vesz/images/001.png>)

A fenti térkép alapján Vasvár a gyengén földrengés veszélyes területi egységbe tartozik.

1.18.2 Vízrajzi veszélyeztetettség

42. ábra: Magyarország belvíz által veszélyeztetett területei (Forrás: <http://img.index.hu/cikkepek/0603/bulvar//belviz20060301.jpg>)

1.18.2.1 Árvízveszélyes területek

A Rába és a Csörnök folyók környezete árvízzel veszélyeztetett terület.

1.18.2.2 Belvívveszélyes területek

A Rába és a Csörnök folyók környezete belvívveszélyes területek, melyek a 8.sz. főúttól É-ra találhatóak.

1.18.2.3 Mély fekvésű területek

A Rába-völgye mély fekvésű terület, mely időszakosan belvízzel borított.

1.18.2.4 Árvíz és belvízvédelem

Az árvizek kettős periodusúak: március-áprilisban a hóolvadás, június-júliusban pedig a nyár eleji esőzések emelik meg a vízhozamot. A Rába-völgy nagy árvizek alkalmával egészében víz alá kerülhet. A kisvizek általában nyár végén, kora ősszel jelentkeznek. A Rába gyakori helyváltoztatása – nagyméretű horizontális medereltolódása – következtében számos elhagyott meder maradt vissza. Így keletkeztek az ártéri erdővel borított időszakos vízállások, lefűződő holtágak.

1.18.3 Egyéb

1.18.3.1 Kedvezőtlen morfológiai adottságok (pl. lejtés, falszakadás)

Lásd 1.18.1. pont.

1.18.3.2 Mélységi, magassági korlátozások

Távközlési átjátszóállomás, Postáról Ónod felé 10 m-es magasságban.

1.18.3.3 Tevékenységből adódó korlátozások

Szennyvíztisztító telep, vízkutaknak (4db), készülő termálkútnak, iszaplerakónak is van (1km) lakott területtől.

1.19 ÁSVÁNYI NYERSANYAG LELŐHELY

A Honfoglalás-kori majd az Árpád-kori vastermelés egyik központja volt Vasvár. Vasvár területén jelenleg nem folyik bányászati tevékenység. A természeti adottságok révén a járás területén nagy mennyiségű és jó minőségű homok és kavics lelhető fel, melyre jelentékeny kavics- és homokbányászat települt (Püspökmolnári).

1.20 VÁROSI KLÍMA

Vasvár városa a mérsékelt hűvös-mérsékelt nedves és a nedves éghajlati övezet határán terül el. Klímáját szokás szubalpinnak is nevezni (Alpok előtere, -alja). Évente 1800-1850 órán át süt a nap, ami kevesebb, mint az országra jellemző mennyiség. Természetesen a megoszlása tükrözi éghajlatunk sajátosságait, a három nyári hónapra 710 óra jut, míg a téliekre mindösszesen ennek negyede. Legfényesebb hónap a július, legborongósabb a december. A borultság évi átlaga eléri a 61 %-ot.

Az évi középhőmérséklet 9,2 °C, ami több, mint 1 fokkal alacsonyabb, mint az országos átlag. A mezőgazdaság számára meghatározó tenyészidőszak középhőmérséklete 15,6 °C. A maximális hőmérséklet 32-33 °C körül van, vagyis nem ez a terület a hőmérsékleti szélsőségek otthona (a legmagasabb hazánkban mért hőmérséklet ennél csaknem 10 °C-kal volt magasabb, Kiskunhalason 2007. július 20-án 41,9 °C). A hőségnapok száma – amikor a napi legmagasabb hőmérséklet meghaladja a 30 fokot – általában 10-12 évente.

A leghidegebb napokon -15 és $-15,5$ °C körül alakul a minimum hőmérséklet, ritkán ennél keményebb fagyok is jelentkezhetnek. Az ún. zord napok (napi minimum -10 °C alatt) száma 10. A fagymentes időszak hossza 185 nap körüli.

A térség csapadékviszonyai nem hasonlatosak a magyarországi középértékekhez, évi összege kevéssel meghaladja a 750 mm-t. a csapadék jórészt eső formájában érkezik, az össz mennyiség fele a tenyészidőszakban hullik, a legtöbb júniusban és júliusban. Azon napok száma, amikor összefüggő hótakaró borítja a felszínt sokévi átlagban 40 nap, átlagos legnagyobb hó vastagság 25 cm.

Uralkodó szélirány nyugati, átlagos szélesség 2,5-3 m/s, átlagosan szelesnek nevezhetjük a települést és környékét.

A levegő páratartalma hazánkban itt a legmagasabb, miután a relatív páratartalom 75%.

Az ún. városi klíma kialakulását az éghajlaton kívül a település építészeti-rendezési sajátosságai is befolyásolják. Ebből a szempontból Vasvár nem tartozik a tipikus városi jellegű települések közé, beépítése inkább családi házas jellegű, egyszerre vannak jelen mozaikos és összefüggő zöldfelületek. Nincsenek a szélcsatornák kialakulását elősegítő sorban álló többszintes épületek, tehát a település egésze jól átszellőzött. A nagy kiterjedésű természetes és mesterséges zöldfelületek/erdők a levegő páratartalmának optimalizálását is elvégzik.

Összességében a város klímája nem sokban különbözik (nem szárazabb és nem melegebb számottevően) a városkörnyék klímájánál.

2 HELYZETELEMZŐ MUNKARÉSZ

2.1 A VIZSGÁLT TÉNYEZŐK ELEMZÉSE, EGYMÁSRA HATÁSUK ÖSSZEVETÉSE

2.1.1 Településhálózat

Vasvár Vas megyében, a Nyugat-dunántúli Régió policentrikus városálózatában, két fejlesztési alközpont közvetlen vonzaskörzeteinek határán, Szombathelytől 32, Zalaegerszegtől 28 km-re fekszik. A vasvári járásban 23 település található, közülük csak a térség központja, Vasvár város. A terület hazai viszonylatban sűrű településhálózatú, de a régión és a megyén belül kevésbé, hiszen 100 km²-re 4,9 település jut, szemben a megyei 6,5-tel. A járáson belül jók a térkapcsolati viszonyok, de a gazdaság szempontjából nem képes teljes vonzásában tartani a térség egészét.

Vasvár a régió észak-déli gazdasági tengelye és közlekedési folyosóján található, az azt keresztben metsző 8-as fő útcsomópontjában. Funkcióit tekintve az 1990-es évek eleje óta teljes körű kisvárosi, járási központtá vált, amely a lakossága számára is városi rangú szolgáltatásokat tud nyújtani. A város minden olyan középfokú igazgatási és ellátási funkcióval rendelkezik, amely szükséges lakosságának és járásának ellátásához. A város szerepe megyei szinten ugyanakkor nem kiemelkedő.

Vasvár térsége nem rendelkezik erős gazdasági potenciállal, Szombathely és Zalaegerszeg, mint erős vonzást kifejtő gazdasági pólusok gazdasági erőtere meglehetősen erős hatásokat fejt ki a helyi gazdaságra. A város komoly foglalkoztatási, s az ehhez szorosan kapcsolódó népességmegtartási nehézséggel küzd. Vasváron egy óvoda, egy általános iskola, egy zeneiskola és egy középfokú oktatási intézmény működik, ugyanakkor ez utóbbi nem tud kielégítő szolgáltatás nyújtani a helyi igényeknek, így a tanulók többség kénytelen a környék nagyvárosaiban továbbtanulni.

Az újonnan átadott Egészségháznak köszönhetően Vasvár járási szinten megfelelően kielégíti az egészségügyi szükségleteket.

2.1.2 Társadalom

Az ország demográfiai trendje, vagyis a lakosságszám csökkenése összességében mind Vasvárra, mind a térségére jellemző. A lakónépesség változása kedvezőtlenebb Vasvár és a járás egészét figyelembe véve a megyei, szombathelyi és a járásközponti adatokhoz képest.

A vándorlási egyenleg alakulása tekintetében Vasvár nem mutat egyenletes tendenciát. 2005-ben és 2012-ben beszélhetünk vándorlási többletről, a többi évben folyamatosan negatív volt a vándorlási egyenleg.

A népesség korösszetételét vizsgálva megállapítható, hogy a megyei és az országos trendekhez hasonlóan, Vasvárt is az elöregedés jellemzi. 2007 óta Vasvár elöregedése felgyorsult és kiugróan rossz értékeket mutat. Korszerkezetére az egyre gyorsuló öregedés jellemző, amely a fiatal lakosság arányának egyre jelentősebb csökkenésével, valamint az idős népesség számának növekedésével magyarázható.

Vasvár az iskolai végzettségi mutatói kedvezőbbek a járási adatoknál, de a nyugat-dunántúli és az országos értéket nem éri el.

2011-ben a regisztrált munkanélküliség aránya 4% körüli, az inaktív keresők aránya 30 %, az eltartottak népességen belüli aránya 21%. A legnehezebben a középfokú, illetve annál alacsonyabban iskolázottak találtak munkát.

A város lakásainak szinte teljes hányada már rácsatlakozott a közműhálózatra. A lakásállomány 87,5%-a összkomfortos. Az önkormányzat 174 bérlakással rendelkezik, melynek jelentős része, szociális alapon került kiutalásra, és csak kisebb, szinte elenyésző hányad a költségelvű, illetve piaci alapon bérbe adott lakás. Vasváron összesen 1916 lakás található, ebből körülbelül 200 nem lakott. A maradék nagyjából 1700 lakás laksűrűsége helyi viszonyok között átlagosnak mondható. 100 szobára ugyanis 86 lakó jut, ami alig haladja meg a járási, regionális, megyei átlagot.

A népessé egészségügyi ellátása egyenletes a városban, akár a háziorvosi, akár a gyermekorvosi, akár a fogorvosi ellátást illetően. Az egész térségben működik a védőnői hálózat és a központi ügyelet, Vasvár városa rendelkezik mentőállomással is. A járásban élők kórházi és rehabilitációs ellátása a környező nagyobb települések (Szombathely, Zalaegerszeg, Körmend) egészségügyi intézményeinek feladatkörébe tartozik.

A Vasvári járás az „ősi emlékek” és az „érintetlen környezet” járása. Egyediségét az egyedülállóan szép természeti környezet és a gazdag kulturális, történelmi emlékek biztosítják. A szerteágazó attrakciók és diffúz vonzerők érvényesülése nem kellően hatékony, de e téren megindult néhány program. A vasvári gazdaság fejlesztésében kiemelkedő elem a turizmus fellendítése.

2.1.3 Gazdaság

A vállalkozásúrság, azaz az 1 lakosra vetített vállalkozások száma alapján Vasvár nem tartozik a megyei és a járási élvonalba. A vállalkozási aktivitás nem túl jelentős.

A mezőgazdasági vállalkozások aránya kimagasló minden összevetésben, az őstermelők 2008-tól kötelező regisztrációja miatt nőtt meg ilyen mértékben. Vasvár a megyei és régiós adathoz képest felülreprezentált, de így is ehhez a két területi szinthez mérhető leginkább az értéke, a járásé messze kiugrik. A feldolgozóipar nem jelentős a városban, de a működő vállalkozások számát figyelembe véve közel azonos a többi területi adattal. Meghatározó jelentőséggel bír a kereskedelem és az építőiparba sorolható vállalkozások aránya. Magas az ingatlangazdálkodás és a szakmai, tudományos, műszaki tevékenységbe sorolandó vállalkozások száma, de mindkét esetben arányaiban elmarad a régiós és megyei értékektől.

A város mezőgazdaságából kiemelendő a szarvasmarha-tartás és a broiler csirke keltetés és értékesítés. Az iparon belül jelentős ágazati átrétegződés zajlott le, a korábbi fajsúlyos könnyűipar felmorzsolódott, helyébe a gépipar lépett az elsődleges ágazattá, a PNH Kft. révén, mely a város legnagyobb termelőjévé vált. Ugyancsak kiemelendő a szolgáltatási szektorban tevékenykedő Hewlett-Packard vállalat.

2008 és 2010 között Vasvár relatív pozíciója nem romlott a gazdasági aktivitás tekintetben, a növekedési ütem megfelel az országos, regionális és megyei átlagnak. arányaiban tovább erősödtek a méretstruktúráján belül a legkisebb vállalkozások és országos, regionális, megyei és járási összevetésben továbbra is jelentősebb Vasváron a 10-19 főt foglalkoztató vállalkozások szerepe. Vasváron nem jelentős a nagyfoglalkoztatók száma. 2004-hez képest 2013-ra a korábbi 50-249 főt foglalkoztatók száma 3-ról 2-re csökkent. 250 fő feletti létszámú vállalkozás a korábbi évekhez hasonlóan továbbra sem található a településen.

Vasváron megyei és regionális viszonylatban is alacsonyak az ingatlanárak, még a megye és régiósékhelyeken is drágábbak az ingatlanok átlagos négyzetméterenkénti ára (190 ezer Ft/m²). 2010-ig a lakások száma folyamatosan bővült, jelenleg meghaladja az 1900 darabot.

Vasvár város önkormányzata gazdálkodását az elmúlt években stabil pénzügyi folyamatok jellemezték a kedvezőtlen külső körülmények ellenére.

Az elmúlt időszakban jelentős településfejlesztési beruházások valósultak meg, úgymint geotermikus energiahasznosítás korszerűsítése és bővítése, villamosenergia-igény kielégítése megújuló energiaforrásokkal, Kistérségi Egészségház kialakítása, Vasvár agglomeráció szennyvízelvezetés és tisztítás, közösség- és gazdaságélénkítést eredményező belváros-rehabilitáció, a Vasi Hegyhát gyermekeiért: A vasvári Kardos László Általános Iskola, mint a kistérség bázisiskolájának megújítása egy modern-akadálymentes, inkluzív szolgáltató oktatási intézménnyé, amely a térség gyermekeinek fejlődését, fejlesztését szolgálja.

A helyi foglalkoztatás politika fő célja, hogy a potenciális munkavállalók felkészítésével, az elhelyezkedésüket segítő és ösztönző támogatásokkal elősegítse, hogy az Új Széchenyi Terv más programjai keretében minél több új, adózó és fenntartható munkahely jöjjön létre.

2.1.4 Táj- és természeti adottságok

A város kedvező adottságokkal rendelkezik mind domborzati, mind természeti, mind hidrogeológiai és mind vízrajzi szempontból. A szántóföldi gazdálkodás területén a legnagyobb problémát Vasvár és környékén (is) a vízháztartás fenntartása jelenti; a vízhiány és a víztöbblet egyaránt gondot okoz. A város közigazgatási területének északi részén a Rába és a Csörnök árterében az esősebb időszakokban a megemelkedett vízszint, és a belvíz okoz komolyabb károkat időszakosan, erre ráerősíti a belterületi részek csapadékvíz elvezetésének jelentős hiányosságai.

Vasvár közigazgatási területén belül a belterülethez közeli dombokon nem elhanyagolható a szőlő termesztés és ehhez kapcsolódóan a borászkodás (jellemzően a „Hármas-hegyek vagy más néven Szőlőhegy 120-130 borospincéje), ám a piacra jutást gátolja a kisbirtokrendszerből fakadó többnyire elégtelen termelési volumen, így ezen ág inkább megmarad hobbi szinten.

Vasvár másik nagy tájpotenciálja a kiterjedt erdőterületek jelentik. Az erdőterületek kevesebb mint fele állami tulajdonban van (1012,75 ha), ahol főképp a Szombathelyi Erdészeti Zrt. gazdálkodik. Továbbá 3,42 ha közösségi és 1304,12 ha magántulajdonú erdőterületet tart nyilván az erdészeti hatóság. A hatóság által megküldött adatszolgáltatásból kiderül, hogy Vasvár területén található erdőterületek nagyobb része „kiváló termőhelyi adottságú erdők” területébe sorolt (lásd mellékletek: Erdészeti Igazgatóság előzetes vélemény).

Vasvár közigazgatási külterületének jelentős rész természetvédelmi védelem alatt áll (Nemzeti ökológiai hálózat, Natura 2000, ramsari-területek és ex-leg védett lápok, mocsarak). Az északi közigazgatási külterületének szinte egésze természetvédelmi védelem alatt áll, mely a Rába és Csörnök-völgye természeti adottságainak védelme és megóvása érdekében van.

2.1.5 Zöldfelületek

A város belterülete közterületi zöldfelületi adottságai igen szűkösek, a biológiailag aktív zöldfelületi elemek eloszlása egyenlőtlen, jelentősek a területi különbségek. A zöldfelületek nem állnak össze egyetlen rendszerré, sem sugaras, sem gyűrűs kapcsolatok nem alakultak ki nagyobb részben a morfológiai adottságoknak köszönhetően. A városközponti zöldfelületi fejlesztések (pl.: Művelődési ház mögötti park kialakítása) jelentősen előmozdították a zöldfelület rendszer állapotát, melyek fejlesztésre a további évek során is kiemelt figyelmet kell fordítani. A város zöldfelületi elemeinek hiányossága talán nem érezhető annyira, mivel a város léptékéből adódóan a város egyik

legfontosabb rekreációs „központja”, a Csónakázó tó és a Szentkút szinte mindenhol elérhető, mely jelentős népszerűségnek örvend mind a városlakók, mind az ide látogatók körében.

2.1.6 Épített környezet

A város központja jelentős építészeti múlttal rendelkezik, erről tanúskodnak az országos védettségű műemlékek (11db) is, településszerkezeti fejlődés szempontjából azonban stagnálónak tekinthető az elmúlt 11 év tükrében. Ha áttekintjük a 2005-ben elfogadott településrendezési eszközökben előirányzott fejlesztési területeket (részletesen lásd 1.6.2.2. fejezetben kidolgozva) azok csak igen kis részben valósultak meg, ez összefüggésben van a város demográfiai „fejlődési” dinamikájával. A városban többnyire az infrastruktúra, városközpont rehabilitációs fejlesztések valósultak meg, amik jelentősen hozzájárulnak a ma rendezettnek mondható városközpont képéhez. A 10 éve tartó tudatos fejlesztés orientált városvezetés („jó gazda”) a belső energiaforrások (pl. országos jelentőségű műemlékek, geotermikus potenciál) felismerésével sikeresen valósította meg a fejlesztési dokumentumokban foglalt projekteket, mely jelentősebb fejlesztések pályázati források adta lehetőségek maximális kihasználásával valósultak meg. Így újulhatott meg a városközpont, növekedhetett az energiahatékonyság számos intézményben, bővíthetett jelentősen és újulhatott meg a csatornahálózat, épülhetett meg egészségház, fejlődhetett a közoktatási infrastruktúra és szolgáltatások, valamint valósulhat meg a tövhőellátás energiaellátása a termálvízre.

2.1.7 Közlekedés

A közlekedés hálózat belterületen kiépült, viszont annak állapota folyamatos karbantartást igényel. A városközpont jelentős átmenő forgalom miatti túlterheltsége, valamint a városközpont parkolási problémái jelentik a legnagyobb problémát jelenleg, valamint, hogy a városban nincsenek kiépített kerékpárutak, és az országos kerékpárút hálózatra sincs rácsatlakozási lehetőség. Ezen problémák kezelésére kiemelt figyelmet kell fordítani a fejlesztési prioritások meghatározásánál.

Magyarország közlekedési hálózatára jellemző a Budapest középpontból kiinduló sugaras I. rendű főút és gyorsforgalmi úthálózat, melyet érintőirányban II. rendű és egyéb közutak kötnek össze. Vasvár településen keresztül jelenleg a 8-as számú főút halad. Zalaegerszeg irányába a 74-es főúton keresztül lehet eljutni. A járás többi települését közvetlenül alsóbb kategóriájú utakon lehet elérni Vasvárról. A **település úthálózat** kiépítettsége jónak mondható belterületen, viszont az úthálózat állapota erősen leromlott, ezért fejlesztésük szükséges. Közúthálózat szempontjából a legnagyobb a városközponton áthaladó főutak intenzív forgalma, melyre megoldást jelenthet a települést keletről elkerülő, településszerkezeti tervlapon ábrázolt úthálózati elem kialakítása.

A **közösségi közlekedési** kapcsolatokat kizárólag a helyközi autóbusz hálózat jelenti, a vasúti közlekedés utasforgalmi és infrastrukturális szempontjából alacsony színvonalú. Az autóbusz pályaudvar kívül esik a városközponttól, annak állaga és kiépítettsége is igen alacsony színvonalú, mindenféleképpen átfogó felújításra szorul.

Vasváron jelenleg nincsen kiépített **kerékpárút**, viszont erre jelentős igény lenne, mind a város belterületén, mind az országos kerékpárút hálózatra való rácsatlakozással, mely remények szerint növelné a városra látogató turisták számát.

A **parkolás** kapacitás hiány csak a városközpontban az egyes intézmények és a Petőfi Sándor utca, Szentmihályfalvi utca kereszteződésének környékén található 4 emeletes lakóépülete környezetében jelentkezik.

Az M8 és M9 tervezett gyorsforgalmi utak végleges nyomvonalai máig nem ismertek, ezért azok megvalósulásának időpontja is jelenleg bizonytalan. A gyorsforgalmi autópályák megépülése jelentős lendületet adhatna a városnak minden téren, melyre egy optimista jövőkép is felfűzhető, viszont ezen fejlesztések megvalósulásai bizonytalanok, így ezekkel középtávon sem lehet számolni.

2.1.8 Közművek

Vasváron élők életkörülményeit, gazdasági lehetőségeit a közmű-infrastruktúra és annak állapota alapvetően befolyásolja. A komfortos életvitel feltétele a kedvező közmű-ellátottság, a vezetékes közüzemi közművek rendelkezésre állása. A vezetékes **ivóvízhálózat** a település teljes területén ki van építve. Az egyes ingatlanokból a közcsatornás **szennyvízelvezetés**, az elmúlt években magvalósult csatornaépítés beruházással jelentősen javult, így elenyésző a hálózatra nem csatlakoztatott ingatlanok száma. A csapadékvíz zárt rendszerű hálózatának kiépítettsége igen alacsony, a város 40 km-nyi közútúthálózatából csak 7,9 km-es szakaszán áll rendelkezésre. Ez jelentős problémákat okoz az esősebb napokon, valamint a csapadékosabb időszakokban, mind a belterületen, mind a külterületen. A csatornarendszerbe illegálisan bevezetett csapadékvizek is gondot okoznak, egy kiadós esőzés után. A **villamosenergia** ellátás településszintű. A városban kiépített vezetékes energiaellátással a lakásállomány 57 %-a számára (**táv hő**ellátottság 15 %, fűtési célú **gáz**ellátottság 42 %) biztosított az automatikus üzemvitelű termikus célú energiaellátás komfortja. A lakásállomány 43%-ában (!), azonban ma is a környezetet erősebben terhelő hagyományos, nem vezetékes energiahordozót hasznosítják. Ezeknél az ingatlanoknál hőtermelésre a szén és a fa használata a jellemző, bár vezetékes gázzal nem rendelkező területen a kistartályos PB gáz használata is előfordul.

A város jelentős **geotermikus energia potenciállal** rendelkezik. Ezen lehetőségeket a város maximálisan ki is használja. Hamarosan átadásra kerül a geotermikus energiahasznosítás korszerűsítése és bővítése pályázat keretében megvalósuló projekt, melynek célkitűzése az, hogy a távfűtéshez csatlakozott épületek és azok használati melegvíz készítése célú földgázfogyasztását a lehető legteljesebb mértékben, és a lehető legnagyobb arányban váltsa ki a helyben feltárható termálvíz energiájára.

A **környezeti állapot** alakításában is szerepet tölt be a közműellátás. Az alacsony vezetékes energiaellátásra való rákötések száma, arra enged következtetni, hogy a levegőt erősebben terhelő hagyományos szilárd tüzelőanyag kiváltása nem történt meg a városban, ez fűtési időszakban jelentősen ronthatja a levegő tisztaságát, amire rásegít még a város völgybeli elhelyezkedése is. A közművek elhelyezésének is van környezeti állapotok alakításában szerepe. A föld feletti hálózatok szinte betöltve a föld feletti tereket, egyrészt közvetlenül, a megjelenésük esztétikai hatásával rontják a település arculatát, másrészt helyfoglalásukkal korlátozzák az igényes közterület alakításának lehetőségét.

A város **közvilágítási** rendszere, és annak energiahatékonysága elavultnak tekinthető.

2.1.9 Környezetvédelem

A környezetvédelem oldaláról erősségnek tekinthető a környezetszennyező, jelentős környezetterheléssel járó tevékenységek hiánya. A város teljes körű közművesítése is elősegíti a környezetvédelmi szempontok érvényesítését, a természeti környezet megóvását.

A 8-as és a 74-es utak környezetterhelése, azon belül is kiemelten a zajterhelés problémája egyelőre még nem megoldott, az elkerülő szakaszok megépítésének toródása miatt ezzel a problémával még évekig szembesül a város. A csapadékvíz elvezető hálózat további korszerűsítése szükséges, a hirtelen lezúduló esővíz komoly problémákat okoz. A dombvidékek mezőgazdasági területe erózió érzékeny.

3 HELYZETÉRTÉKELŐ MUNKARÉSZ

3.1 A HELYZETELEMZÉS EREDMÉNYEINEK ÉRTÉKELÉSE, SZINTÉZIS

A tényleges állapot értékelése, továbbá a szélsőséges, a települési környezettel szemben támasztott általános követelményeknek ellentmondó, problematikus témakörök kiemelése. A település adottságainak, lehetőségeinek és a fejlesztés korlátainak összefoglalása, a település-veszélyeztető hatások alapján készített kockázatértékelés figyelembevételével.

3.1.1 A folyamatok értékelése

3.1.1.1 Városrendezés

3.1.1.1.1. Településhálózati összefüggések, a település helye a településhálózatban, térségi kapcsolatok

A település járásközponti szerepet tölt be, a közszolgáltatásai az egész járás területére kiterjednek. A közszolgáltatások igénybevételét megkönnyíti, hogy a városban egy helyre koncentráltan, könnyen elérhetőek. Vasvár szempontjából meghatározó lehet a fejlett, dinamikus Nyugat-dunántúli régióhoz való tartozás, ellenben hátráltató tényező a régió belüli periférikus helyzet. A város két régiós nagyváros, Szombathely és Zalaegerszeg tengelyében biztosítja a nyugodt, csendes kisvárosi miliót, melyhez a beépítés alacsony intenzitása párosul. A két város közelsége ellenben hátráltató tényező is lehet az elszívó hatás miatt. A település fejlődését hosszú távon meghatározhatja az európai és regionális főútvonalak menti fekvés, de a jelenlegi átmenő forgalom (74-es főút) zavaró hatású.

3.1.1.1.2. A településfejlesztési dokumentumokkal való összefüggések vizsgálata

Az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció (OFTK) a kormányzati fejlesztéspolitika 2030. illetve 2014-2020 időtárvlatába követni tervezett stratégiai céljait, prioritásait jelöli ki, az ágazati fejlesztéspolitika (Országos Fejlesztéspolitikai Koncepció) és a területfejlesztési politika (Országos Területfejlesztési Koncepció) kötöttségét felszámolva. A koncepcióban foglaltak szerint Magyarország 2030-ban *Kelet-Közép-Európa egyik vezető gazdasági és szellemi központja lesz*, lakosságának biztonságos megélhetést biztosító, az erőforrások fenntartható használatára épülő versenyképes gazdasággal, azzal összefüggésben gyarapodó népességgel, megerősödött közösségekkel, javuló életminőséggel és környezeti állapottal.

Ennek érdekében az OFTK négy hosszú távú, 2030-ig szóló átfogó fejlesztési célt, valamint 13, az átfogó céloknál egyenként jóval szűkebb tárgykörű ágazati és területi specifikus célt fogalmaz meg, a korábbi fejezetekben részletezve.

3.1.1.1.3. A területrendezési tervekkel való összefüggések vizsgálata

A hierarchikus felépítettség elve a tervezési alapelvek között kiemelt szerepet kap, meghatározza, hogy a magasabb rendű terveket, helyi – települési – szinten figyelembe kell venni, a tervi előírásokat alkalmazni kell. Az Országos Területrendezési Terv (OTrT) megállapításait a Vas Megyei Területrendezési Terv (VMTrT) pontosítja, ennek előírásait a településrendezési tervbe be kell építeni. Jelenleg 2013.-ban a 2013. évi CCXXIX. törvény módosította az OTrT-t, a VMTrT a közgyűlés 19/2010. (XI. 29.) sz. rendelettel hagyta jóvá, a két területrendezési dokumentum összhangját

2015. december 31-ig meg kell teremteni. A Város településrendezési eszközei 2004 óta hatályosak, ezek magasabb rendű tervekkel való összhangját 2018. december 31-ig kell megteremteni.

A magasabb rendű tervek Vasvár vonatkozásában az alábbi övezeteket határozzák meg:

- Országos ökológiai hálózat övezete;
- Kiváló termőhelyi adottságú erdőterület övezete;
- Tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő terület övezete;
- Országos vízminőség-védelmi terület övezete;
- Nagyvízi meder és Vásárhelyi-terv továbbfejlesztése keretén belül megvalósítható vízkár elhárítási célú társulások területének övezete.

A Térségi Szerkezeti Terv Vasvár beépített területeit a városias térség övezetébe sorolta. A megyei tervben jelölt városias települési térség a településrendezési tervben bármely települési területfelhasználásai egységbe sorolható. A térség közlekedési kapcsolatrendszerének kiemelt feladata az M8 és az M9 gyorsforgalmi utak nyomvonalainak véglegesítése és a beruházások megvalósításának mihamarabbi előkészítése.

3.1.1.1.4. Hatályos településfejlesztési döntések bemutatása

Településfejlesztési Koncepció

A 2004 óta hatályos településfejlesztési koncepció két fejlesztési jövőképet, scenáriót vázolt fel. Az elmúlt 11 év folyamatainak tükrében szükséges megvizsgálni a felvázolt jövőképek megvalósulását, azok mai aktualitását és a hosszútávú jövőkép átgondolását szükség szerinti korrekcióját.

A Szenárió I. – Vasvár logisztikai csomópont - az M8-as gyorsforgalmi úttá kiépítéséhez és az M9-es gyorsforgalmi út megépítéséhez, olyan külső tényezők kedvező hatásaira épített fel egy víziót – ez természetesen ma is a legideálisabb elérendő állapotot vázolja fel -, melyre a városnak szinte semmi ráhatása nincsen. A gyorsforgalmi utak nyomvonala még 11 év után sem ismertek pontosan, így a területrendezési és a települések településrendezési eszközei sem tartalmazzák a végleges nyomvonalakat. Ezen úthálózati fejlesztések természetesen mindenféleképpen felpeszdenek a régió életét, és esetlegesen Vasvárt szerencsésen érintő nyomvonallal Vasvár is előnyösebb helyzetbe kerülhetne. Ez a vízió az elmúlt 11 év tükrében és az úthálózati elemek jelentős forrásszükséglet állami hozzárendelése szükséges. A 2015. április 15-i miniszteri bejelentés alapján 2018-ig el kell indulni az M9-es autópálya Vasvár-Zalaegerszeg szakasz beruházásának. Az M9-M8 találkozási pontja Vasvár mellett lesz. Amennyiben a gyorsforgalmi utak megvalósításai váratnak még magukra, abban az esetben ez a scenárió ideális jövőkép marad.

A Szenárió II. – Jó itt lakni – inkább a belső erőforrásokra építkező realisabb jövőképet vázolt fel. De az abban megfogalmazottak szintén nem teljes körűen valósultak meg, ezért az alábbiakban felsorolt, a koncepcióban szereplő intézkedések megvalósulására, előmozdítására kiemelt figyelmet kell fordítani az elkövetkezendő középtávú időszakban .

A koncepcióban meghatározott intézkedések vonatkozásában jelentős előrelépést tett a város az alábbi területeken:

- városközpont megújítása;
- szennyvízcsatorna hálózat fejlesztése;

- felmérések készítése a lakosság körében;
- elkészítette településrendezési eszközeit,
- az önkormányzat szorosan együttműködik a szomszédos településekkel, a megyei önkormányzattal, a gazdasági szereplőkkel;
- Szentkút területének megújítása;
- önkormányzati kulturális illetve közintézmények fejlesztése;

A koncepcióban meghatározott intézkedések közül, amelyek részben vagy nem valósultak meg, az alábbiak:

- értékvédelmi rendszer működtetése, helyi főépítész alkalmazásával;
- lobbitevékenység az M8 és M9 gyorsforgalmi autópályák város számára kedvező nyomvonaltervért;
- közterületeinek környezetminőségét fásítási program;
- parkolási rendelet;
- tájgondnokság megszervezése;
- a szálláshelyek, az étkezési lehetőségek, a szőlészet és a borkultúra, a vallási turizmus, a vízi turizmus, a gyógy- és rekreációs turizmus, a kerékpáros turizmus intézményeinek és infrastruktúrájának összehangolt fejlesztése;
- képzett fiatalok elvándorlásának megakadályozására átfogó programot kell készíteni;
- kezdő kisvállalkozások támogatására programot kell kidolgozni;
- fel kell értékelni a természeti környezet adottságait, megteremteni a védelmükkel összeférhető gazdasági hasznosítás lehetőségét.
- a gyermekintézmények fejlesztése területén nem történ meg a kellő erőlelépés – bölcsőde hiánya;
- gimnáziumi képzés megszűnt – nem segíti elő a fiatalabb korcsoportok helyben maradását;
- helyi munkaerőpiaci lehetőségek szűkösek;
- nem állt meg a népesség szám csökkenés, sőt gyorsuló tendenciát mutat;
- a társadalomra az elöregedés jellemző, a fiatalabb korcsoportok súlya egyre inkább csökken;
- új jelentősebb szolgáltató cég nem települt be 2004 óta a városba (EDS Magyarország Kft. 2008-ban olvadt be a Hewlett-Packardba);
- az idősellátás kiszélesítése még várat magára.

Integrált Városfejlesztési Stratégia

A főbb középtávú (2015-ig) fejlesztési célokat az alábbiak szerint rögzíti:

Középtávú városfejlesztési célok (2015-ig)		
Középtáv ú		Megvalósulás (Igen / Nem / Részben / Folyamatban)

	Vasvár város funkcióbővítő, revitalizáló és szociális célú városrehabilitációja során a közösségi terek, gazdasági kiszolgáló funkciók és az ezekkel érintkező, városképet, városi funkciókat, célokat befolyásoló vállalkozói és magán ingatlanok teljes értékű megújítása;	
1	a cél Vasvár Város tudatos, 2000. körül indított, tudatos városrehabilitációs programjának a városközpont élénkítését, revitalizációját szolgáló folytatása, megújítása;	I (funkcióbővítő városközpont rehabilitáció)
2	a fejlesztés során létrehozandó egy olyan, szabadtéri és fedett helyeket is igénylő, közúti forgalommal nem veszélyeztetett közösségi rendezvény-tér, ami jól körülhatárolható, így akár belépődíj szedésére is alkalmas – így önfenntartó és komplex rendezvények megszervezésére is alkalmas; -	I (funkcióbővítő városközpont rehabilitáció)
3	a kolostor és a művelődési ház körül szükséges egy új, a parkoló kialakításával a térből elvett zöldfelület pótlása a kolostortól délre, a Béri Balogh Ádám utcai ház helyén;	I (funkcióbővítő városközpont rehabilitáció)
4	kiteljesítendő a 750 éves kolostor, a belső udvarnak igényes rendezvények, kisebb, szabadtéri találkozók megszervezésre való alkalmassá tétele, megnyitva az egykor meglévő auditóriumon keresztüli átjárást a sikátor, illetve a parkoló és újonnan kialakítandó rendezvény tér felé;	I (dominikánus ház)
5	a Március 15-e tér rendezvény térként újult meg, a kapcsolt kisebb, közösségi terekkel együtt – továbbra is hiányzik azonban egy központi kis park, ahol a zöld, a víz és az árnyék a meghatározó – ennek lehetséges helye lenne a jelenlegi orvosi rendelő melletti „foghíj”, ahol jelenleg egy non-figuratív, de áthelyezhető szobor található;	I
6	jelentős mennyiségű parkoló hiányzik a belvárosból, amit az adottságok miatt egy központi telken megoldani nem lehet, viszont több, városképet is rontó, központhoz közeli köztéren kialakítható;	R
7	Több gazdasági egység fejlődése kis mértékben megakadt, külső forrás nélkül a forgalmuk pont az elinduláshoz szükséges tőként nem képes kitermelni – a fejlesztéssel ugyanakkor megnövekvő forgalom viszont elégséges lehet a gazdaságos működtetés mellett a városrehabilitáció egyik fő célját szolgáló továbbfejlesztésre is – ilyen a közel másfél évtizede üresen álló,	I (vasvári „vasas” vasbolt + serfőzőház)

	egykori serfőző házat is magában foglaló, korábbi gyógyszertár felújítása, a Kolostor épületében, a téren található, szimbolikus szerepű Vasbolt”, azaz háztartási bolt felújítása, környezetbarát, megújuló geotermikus energiára alapuló fűtés korszerűsítése;	
	Vasvár hagyományos gazdasági termelő alap-infrastruktúrájának versenyképesség előfeltételét biztosító megújítása	
	1 az ipari parkok infrastruktúrájának lehetőség szerinti fejlesztése;	F rendezési terv módosítás folyamatban
Középtávú városfejlesztési célok (2015-ig)	2 a szolgáltatások letelepedésére alkalmas infrastruktúra fejlesztése;	F szennyvíz ellátás a 2014-ben átadott projekt révén jelentősen javult
	3 a megközelíthetőséget javító infrastruktúra melletti aktív fellépés	F
	4 a kisvárosok sikeres, eredményes működésének megismerése, a best practice cserekonferencia megszervezése	I (24 város szövetsége + ÁROP pályázat)
	Az I-társadalomban való részvétel korszerű versenyképes infrastrukturális feltételeinek biztosítása	
	1 Vasvár szélessávú, üvegszál optikás, az országos hálózathoz való korszerű kapcsolódást lehetővé tevő internet gerinc-hálózatának fejlesztése,	I
	2 Vasváron az internet ingyenes wimax vagy wi-fi elérhetőségének biztosítása az internet használat országos átlagot meghaladó szintjének elérése érdekében	N
	A tudás alapú fejlődés egyéni munkavállalói, munkáltatói és közösségi tudás-hátterének, a közösség I-társadalomban való versenyképes részvételének szellemi hátterének megteremtése	
	1 a munkaképes korú, főként az inaktív lakosság körében a számítógépes ismeretek és alkalmazások ismeretének magas szintje;	I (képzések + Emagyarország + „nyitok”)

2	a távmunka lehetőségeinek, feltételeinek kialakítása;	R (equal projekt feltérképezés)
3	a meglévő, e-gazdaság terén is aktív szolgáltatók tevékenységének bővítése;	R
4	a hátrányos és leszakadó csoportok oktatás révén való felzárkóztatása.	I (IPR rendszerhez csatlakozott az iskola)
A turizmus éves szinten 5-10 ezer vendégéjszakát eredményező vonzerő és intézményi háttér fejlesztése		
1	Turisztikai Desztináció Menedzsment kialakítása	I (TDM szervezet felállt)
2	Tourinform pont kialakítása	I (Turisztikai iroda és kegytárgy bolt (-nyitva tartás máj-okt-))
3	A természeti értékek fenntartható hasznosítására, és az értékek megőrzésére alapuló Csörnöc-Herpenyő_Rába Natúrpark létrehozása a Rába-völgy és mellékfolyásai természeti értékei bemutatására	I (Nagymákfa túristaház Rábahídvégen / Csodaszarvas Tájpark)
A szociális és egészségügyi alap-ellátás és kistérségi szintű szakellátás infrastrukturális és szervezeti háttere megerősítése, a hiányzó elemek létrehozása		
1	járóbeteg ellátási központ létrehozása	I (egészségház)
2	a jóléti szolgáltató háttér további erősítése, magas színvonalú szolgáltatások fenntartása	I
A kulturális, közösségi programok, programhelyszínek és intézményi háttér fejlesztése		

1	a közösségi civil szervezetek aktivitásának, szervezeti és infrastruktúrájának fejlesztése	F (kiemelten kezelve)
2	a rendezvényekre és aktív élményekre alapuló esemény-turizmus szolgáltatásainak fejlesztése;	F
3	- a helyi kultúra, identitás megőrzése, erősítése.	I (kultúra magyar városa 2006, helyi értéktár bizottság felállítása 2014 dec. helyi értékek gyűjtése 2015 márciusban indul!)

A 2007-2013-as fejlesztési időszakban megvalósult projektek, azok eredményei:

KEOP 4.10.0/B/12 Helyi hő és hűtési igény kielégítése megújuló energiaforrásokkal

- Geotermikus energiahasznosítás korszerűsítése és bővítése Vasváron: távhő rendszerhez termálvíz felhasználása új kút létesítésével, jelentősen növelve a megújuló energiaforrások alkalmazását, így a távfűtési rendszerrel ellátott fogyasztók energiaigényének 90%-át tudná fedezni, várható átadás 2015-16;
- Villamosenergia-igény kielégítése megújuló energiaforrásokkal Vasváron: Dr. Bendefy László Városi Könyvtár Energetikai fejlesztése egy hálózatra visszatápláló napelemes rendszer telepítésével valósult meg.

NYDOP 5.2.1/A-12 Egészségügyi alapellátás, egészségházak és járóbeteg szakellátás fejlesztése:

- Kistérségi Egészségház kialakítása Vasváron: A projekt eredményeként az Egészségház 487m² akadálymentes területen, megújult felszereltséggel, eszköz és műszerparkkal, integrált alap és járóbeteg szakellátásokkal a vasvári kistérség korszerű, egészségmegőrző, egészségfejlesztő, diagnosztizáló és gyógyító központja lett.

KEOP 1.2.0/2F/09 Szennyvízelvezetés és tisztítás

- Vasvár agglomeráció szennyvízelvezetés és tisztítás: Vasvár történetének legnagyobb beruházása fejeződött be a közelmúltban. Az egész városban és a hozzá tartozó településrészekben (Kismáxfán és Nagymáxfán) kiépült a csatornahálózat és korszerűsítették a szennyvíztisztítót.

NYDOP 3.1.1/A-2f Városközpontok funkcióbővítő megújítása a nem megyei jogú városokban

- Közösség- és gazdaságélénkítést eredményező belváros-rehabilitáció Vasváron: A projektnek köszönhetően nemcsak szebb, élhetőbb a város történelmi hagyományaihoz méltó városközpont jött létre, hanem a fejlesztések által Vasvár térségi központ

szerepe, tőkevonzó képessége is erősödik, a kulturális rendezvények és helyszínek pedig turisztikai piaci lehetőségeket is generálnak.

NYDOP 5.3.1/2F-2f Közoktatási infrastruktúra és szolgáltatások fejlesztése

- A Vasi Hegyhát gyermekeiért: A vasvári Kardos László Általános Iskola, mint a kistérség bázisiskolájának megújítása egy modern-akadálymentes, inkluzív szolgáltató oktatási intézménnyé, amely a térség gyermekeinek fejlődését, fejlesztését szolgálja. A külsőleg és belsőleg megújult, fizikailag és szellemileg teljesen akadálymentesített, magasabb komfortérzetet biztosító, a város és a kistérség gyerekei számára vonzó intézmény, megnövekedett vonzásindexszel. A modern oktatási módszerek, technikák feltételei javultak. Az SNI-s gyermekek nevelése-oktatása integráltan, magasabb színvonalon történik; a HH és HHH tanulók esélyei növekednek. A rekonstrukció által a fenntartási költségek csökkentek. A felújított, megújult sportlétesítmények színvonalasabban szolgálják ki a kötelező testnevelés órákat, valamint a diákolimpiai, kistérségi versenyigényeket, továbbá a városi sport és kulturális igényeket.

NYDOP 3.1.1/C-09 Kisléptékű, pontszerű kisvárosi fejlesztések

- A vasvári Tretter-ház felújítása és Kistérségi Fejlesztő központtá történő alakítása. A projekt a vasvári Tretter-ház felújítását és több funkció tartalommal való megtöltését célozta meg. Az országos műemléki védelem alatt álló épület az 1664-ben megkötött vasvári béke helyszínén áll. Az épület az elmúlt egy év során teljesen felújításra került, mely magában foglalja a tetőcserét, a külső homlokzat megújulását, a nyílászárók cseréjét, javítását, valamint a teljes belső felújítást.

TÁMOP 3.1.4-08/2 Kompetencia alapú oktatás, egyenlő hozzáférés - Innovatív intézményekben

- A Vasi Hegyhát gyermekeiért: pedagógiai módszertani fejlesztéssel;

ÁROP 1.A.2/A A polgármesteri hivatalok szervezetfejlesztése

- Ügyfélközpontú szervezetfejlesztés Vasvár Város Polgármesteri Hivatalában;

TIOP 1.1.1-09/1 A pedagógiai, módszertani reformot támogató informatikai infrastruktúra fejlesztése

- A Vasi Hegyhát gyermekeiért: tanulói laptopokkal;

ROP 3.2.1 Foglalkoztatást elősegítő tevékenységek helyi koordinációjának elősegítése

- Foglalkoztatási paktum létrehozása a Hegyháti kistérségben;

AVOP 3.5 LEADER+

- Szobor felújítás: A város területén lévő szobrok felújítása;
- Mozdulj hegyhát: a Vasvár és környékén lévő túraútvonalak kitisztítása, rendbetétele, szemét összegyűjtése, turista jelzések felfestése;
- "A múlt védelmével alapozd meg a jövőt": Csókpad kialakítása a városi fürdő mellett.

Vasvár Településrendezési tervi előzmények vizsgálata

Vasvár Város Önkormányzata a város teljes közigazgatási területére kiterjedően elkészített Településszerkezeti tervét a **212/2005.(X.27.)** Ökt. határozattal, míg a Helyi építési szabályzatot és a Szabályozási tervet a **12/2005.(X.28.)** önkormányzati rendeletével hagyta jóvá. Azóta a Helyi építési szabályzat több ízben módosult, a **19/2008. (XII.5.)**, a **9/2010. (VIII.23.)**, valamint a **13/2013.(IX.3.) Önk.** rendeletek által. Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény (továbbiakban: Étv.) írja elő a településrendezés általános szabályait. Ennek szellemében a szükséges településpolitikai döntést az önkormányzat meghozta, Vasvár Város Képviselőtestülete a 36/2013.(III.28.) számú határozatával döntött a Helyi építési szabályzat kis mértékű módosításáról. Az egy övezetet érintő HÉSZ módosítás a Korm. r. értelmében egyszerűsített eljárás keretében történik.

A város településszerkezeti fejlődés szempontjából stagnálnak, „beálltnak” tekinthető. Ha áttekintjük a 2005-ben elfogadott településrendezési eszközökben előirányzott fejlesztési területeket (részletesen lásd 1.6.2.2 fejezetben kidolgozva), azok csak igen kis részben valósultak meg, ez összefüggésben van a város demográfiai „fejlődési” dinamikájával. A településrendezési eszközök hatálybalépése óta jelentős településszerkezeti változás nem következett be és ez nem is várható középtávon sem, így a településrendezési eszközök felülvizsgálatának legjelentősebb feladata a magasabb rendű jogszabályi harmonizáció lesz, ehhez jó alapul szolgálhat a 2005 óta hatályban lévő, szakmailag alaposan kidolgozott dokumentumok.

A Vasvár (és szinte mindegyik járási település) településrendezési eszközeinek komplex felülvizsgálatát 2018. dec.31-ig le kell folytatni a Korm. r. értelmében, amennyiben az nem történik meg a 2012. dec. 31-előtti előtti jóváhagyott településrendezési eszközök hatályukat veszítik.

3.1.1.2 Társadalom

A lakosságszám csökkenése tovább tart a városban. Gyorsul az elöregedés, kedvezőtlenül alakul a lakosság korösszetétele. Döntően negatív irányú a vándorlás egyenlege a hosszútávú idősorokat figyelembe véve. A társadalmi nehézségeket az elvándorlás mellett, mely főleg a fiatal és képezett csoportokat érinti, fokozza a csonka családok növekvő aránya is. A képzett fiatalok elvándorlásának egyik döntő oka a nem megfelelő munkahelyek hiánya. A bölcsőde évekkel ezelőtti bezárása sem segíti a fiatalok helyben maradását, ahogy a viszonylagos alacsony identitás foka sem. Mindemellett a város egyik erőssége a jól kiépített nevelési, oktatási, egészségügyi intézményrendszer. A kedvezőtlen foglalkoztatottsági mutatók megoldatlansága és a szakképzetlen munkaerő már hosszú időszak óta visszaköszönő probléma. Vasváron a meglévő szegregációval veszélyeztetett területek mellett nincs szegregátum, a település etnikailag homogén képet mutat. A városban erős a civil élet és a közbiztonság is jónak mondható. A közösségen belül erős a kapcsolatrendszer és az ismertségi viszony magas fokon áll, mely lehetőségeket teremt a helyi társadalom további fejlődése szempontjából.

3.1.1.3 Gazdaság

A város jelentős műemléki, régészeti, történelmi emlékekkel rendelkezik, melyhez egy rendkívül változatos, természeti értékekben gazdag tájkarakter kapcsolódik. Ez a történelmi és természeti adottság, kiegészülve a termálvíz potenciál adta lehetőséggel és a már meglévő turisztikai programokkal (Kneipp), a rekreációs célú parkerdőkkel kedvező turisztikai környezetet eredményez, mely hosszú távú fejlődést biztosíthat a város számára. Jelenleg a turisztika fejlődést nagyban gátolja

az erre a célra kialakított szálláshelyek hiánya és az egyes turisztikai kínálat összehangolatlansága, együttműködésének hiánya. A település gazdaságának stabilitásául szolgálhatnak a prosperáló kis-és középvállalkozások (PNH Kft.) és a jól működő állattenyésztés (broiler csirke, szarvasmarha).

Vasvár gazdasági fejlődésének egyik gátja a korlátozott munkaerőpiac és a munkaerő kereslet és kínálat jellege sem metszi egymást. A helyi gazdaságra kihatással van a magasabban kvalifikált, fiatal társadalmi csoportok elvándorlása és a gazdasági ágak alacsony szinergiája, egymásra épülése. A munkahelyek kínálatának bővülését visszafogja a belső és külső befektetői tőke alacsony szintje. Ahhoz, hogy bővüljön a gazdaság mindenképp szükség van új iparterület kialakítására, jelenleg iparterület hiánnyal küzd a város. A gazdaság bővülésével a munkavállalók számára biztosított lakhatási feltételek bővítésére is szükség lesz. A szántóföldi növénytermesztés adottságai nem kedvezőek, de a gyümölcsstermesztés számára a déli kitettségű lejtők optimálisak, így helyi biológiai alapokra való támaszkodás és helyi vegyszermentes élelmiszerek előállításának alapja lehet.

3.1.1.4 Táj és természetvédelem

A város kedvező adottságokkal rendelkezik mind domborzati, mind természeti, mind hidrogeológiai és mind vízrajzi szempontból. A szántóföldi gazdálkodás területén a legnagyobb problémát Vasvár és környékén (is) a vízháztartás fenntartása jelenti; a vízhiány és a víztöbblet egyaránt gondot okoz. A város közigazgatási területének északi részén a Rába és a Csörnöc árterében az esősebb időszakokban a megemelkedett vízszint, és a belvíz okoz komolyabb károkat időszakosan, erre „ráerősít” a belterületi részek csapadékvíz elvezetésének jelentős hiányosságai.

Vasvár közigazgatási területén belül a belterülethez közeli dombokon nem elhanyagolható a szőlő termesztés és ehhez kapcsolódóan a borászkodás (jellemzően a „Hármas-hegyek vagy más néven Szőlőhegy 120-130 borospincéje), ám a piacra jutást gátolja a kisbirtokrendszerből fakadó többnyire elégtelen termelési volumen, így ezen ág inkább megmarad hobbi szinten.

Vasvár Városa termálvízben gazdag. A termálvizet jelenleg a még csak szűk körbe (fürdő) hasznosítja a Város, de ez hamarosan jelentősen meg fog változni, mert hamarosan átadásra kerül a jelentős pályázati pénzből megvalósuló hasznosítási projekt, melynek célkitűzése, hogy a távfűtéshez csatlakozott épületek (közintézmények, lakóépületek) és azok használati melegvízkészítési célú földgázfogyasztását lehető legnagyobb mértékben, és a lehető legnagyobb arányban váltsa ki a helyben feltárható termálvíz energiája. A projekt során létrehozott energiahasznosító rendszer tervezett eredménye közel 22 TJ/év földgáz helyettesítése geotermikus energiával.

Vasvár másik nagy tájpotenciálja a kiterjedt erdőterületek jelentik. Az erdőterületek kevesebb mint fele állami tulajdonban van (1012,75 ha), ahol főképp a Szombathelyi Erdészeti Zrt. gazdálkodik. Továbbá 3,42 ha közösségi és 1304,12 ha magántulajdonú erdőterületet tart nyilván az erdészeti hatóság. A hatóság által megküldött adatszolgáltatásból kiderül, hogy Vasvár területén található erdőterületek nagyobb része „kiváló termőhelyi adottságú erdők” területébe sorolt.

Vasvár közigazgatási külterületének jelentős rész természetvédelmi védelem alatt áll (Nemzeti ökológiai hálózat, Natura 2000, ramsari-területek és ex-leg védett lápok, mocsarak). Az északi közigazgatási külterületének szinte egésze természetvédelmi védelem alatt áll, mely a Rába és Csörnöc-völgye természeti adottságainak védelme és megóvása érdekében van. Az Őrségi Nemzeti

Park Igazgatósága adatszolgáltatásában megküldte a Natura 2000-es területekre vonatkozó fenntartási tervét, melyben megfogalmazott ajánlásokat fokozottan kérnek figyelembe venni. Vasvár ezen természetvédelmi területeivel a belterülettel szinte semmilyen kapcsolata nincsen, így a város lakói nem érezhetik magukénak, részeseinek ezen adottságoknak. A természetvédelmi területek lehatárolásai hatással lehetnek a jelenleg hatályban lévő településrendezési eszközben ábrázolt fejlesztési területekre is (lásd: problématérkép).

Tájképvédelmi szempontból érzékeny területek a központi belterület és Nagymákfa, Kismákfa környezetében levő változatos használatú dombvidéki területek, valamint kiemelten érzékenyek a szőlőhegyek – volt zártkertek területei.

Vasvár kiváló természeti adottságokkal, változatos domborzattal, értékes vegetációval rendelkező település, így tájképi értékeinek fennmaradása kiemelkedő szempont kell legyen a későbbiekben készülő településszintű tervek készítésénél.

3.1.1.5 Zöldfelületi rendszer

A település belterületének zöldfelületét tekintve a legmeghatározóbb eleme a Szentkút és környéke, Csónakázó tó és az azokat körülvevő erdőterületek, melyek igen népszerűek mind a városlakók, mind az idelátogatók számára, annak természet közeli gondosan fenntartott állapotának és rekreációs szerepéből adódóan. A város közterületi zöldfelületekben nem bővelkedik viszont ez nem jelent problémát, mert a város léptékéből adódóan és a legintenzívebben beépített városközponthoz csatlakozó kertvárosias lakóterületek ingatlanjai jelentős méretű magán tulajdonú zöldfelületekkel rendelkeznek. A funkcióbővítő városközpont rehabilitációs projekt keretein belül megvalósult a Művelődési ház mellett egy jelentős méretű köztér, ahol a zöldfelület megújítása kiemelt szempont volt. A központi 4 emeletes lakóterületeknél és a Városháza környékén problémát jelent a parkolóhelyek hiánya, ezért sok esetben az autók a zöldfelületen parkolnak.

A tájképileg értékes, domborzatilag erősen tagolt város központja a völgyes részben helyezkedik el. A belterületen lévő közterületi zöldterületek egymástól elszigetelve találhatóak, a közöttük lévő kapcsolatot megteremtő fasorok néhol hiányoznak. Minőségük közepesnek, jónak mondható, azonban mennyiségük alacsony. Ezt kompenzálja valamelyest, hogy a település alapvetően kertvárosias jellegű, így a lakóterületek esetében nem jelentkezik akkora igény a közpark használatára, mint egy sűrűbb beépítésű városias környezetben. Az itt lakók és ide költözők a nyugodt, vidéki hangulata miatt szeretik a települést, így a szabadidős tevékenységek esetében is inkább ennek az irányvonalnak a fejlesztése lenne indokolt.

A település családi házas területei és a Rába folyó természet közli zöldfelületei között nincsen kapcsolat. A zöldfelület fejlesztések a természeti adottságok kihasználásával, a szabad területek fejlesztésével képzelhetők el, melynek következtében a belső településrészek jellemzően alacsony zöldfelületi ellátottsága csökkenthető.

A városi zöldfelületek fenntartása azonban legnagyobbbrészt közepes színvonalú, és egyes esetekben vizuális-esztétikai megjelenése is elmarad az elvárt színvonalától (a Földhivatal mögötti zöldfelület). A legnagyobb közterületi zöldfelületnek számít a Szentmihályfalvi utca és a Petőfi Sándor utca kereszteződése menti 4 emeletes lakótömbök úszató telkei, ahol egy közepes színvonalú fenntartás és viszonylag beállt növényállomány mellett igen szegényes a lakók igényeit kiszolgáló infrastruktúra.

A településen tervezett zöldfelületi, illetve egyéb fejlesztések esetében bármilyen beavatkozást a természeti értékek kíméletével kell elvégezni.

3.1.1.6 Épített környezet

Összességében vegyes településképet adó város mai városszerkezete egyközpontúnak tekinthető. A történelmi városközpont folyamatosan bővült, terjeszkedett, így a városközpont sokrétű funkciójú magja körül egy lakógyűrű alakult ki, amit a belterület határon túl mezőgazdasági (kertes és általános), valamint erdőterületek vesznek körül. A gazdasági területek jellemzően a lakógyűrűn kívül alakultak ki, de néhány a lakóterületbe beágyazódott (pl.: Rendőrséggel szemben található üzem, Semmelweis utca mentén), melyek zavaró hatással vannak környezetükre.

Vasvár város hagyományos és jelenleg is járásközponti szerepköréből adódóan, magas színvonalon kiépített, részben örökölt, részben folyamatosan bővülő intézményhálózattal rendelkezik. A városközpont, mint a település történelmi magja, az évtizedek alatt kialakult központi szerepéből adódóan a város igazgatási, oktatási, egyházi, pénzügyi, egészségügyi, kulturális központja. A hagyományos értelemben vett városközpont területén a lakó és intézményi, gazdasági, kereskedelmi funkciók együttes jelenléte a meghatározó, ahol koncentrálnak a legfontosabb intézmények. Eme vegyes funkciógazdagság a településképben is természetesen megjelenik, de ezek egymásra nincsenek zavaró hatással, így a városközpontban megfér egymás mellett Magyarország egyik legrégebbi koldusrendi kolostora, a 2006-ben átadott impozáns Művelődési ház, a Tretter ház, a Könyvtár, a Városháza, a Zeneiskola és Múzeum és a kevésbé impozáns Mentőszolgálat, a Földhivatal és a város szinte jellegzetességéül szolgáló kör alakú Katasztrófavédelmi Kirendeltség (a város jellegzetessége a körház) épülete is. A városban számos országos védettségű műemlék található:

Az épített környezet jelenlegi legnagyobb problémája a város burkolt felületekről származó **csapadékvíz elvezető hálózat kiépítetlensége**, mely súlyos problémákat okoz a hirtelen lezúduló esőknél és a csapadékosabb időszakokban. Nemcsak a befogadó hálózatnál, hanem már az egyes utcai szakaszokon is. Ezen probléma mihamarabbi megoldása kiemelten kezelendő, a további fejlesztések (pl. burkolt utak, épületek építése) megvalósítása előtt, vagy szükség esetén csapadékvíz lefolyását lassító, késleltető, tározó rendszer kiépítése (akár a magántulajdonosok telken való csapadékvíz megtartásának ösztönzésével). A városban sok helyen a csapadékvizeket a zárt csatornahálózatba vezetik, melynél szintén problémaként jelentkezik a csapadékosabb időszakokban.

A város szerkezeti kialakításából adódik **az északi lakóterületek részleges elszigeteltsége**, mely a területek városközponti távolságából és a vasút, valamint a 8.sz. főút nehézkes átjárhatóságából adódik. A város szerkezetébe beékelődött iparterületek (pl.: Rendőrséggel szemközti bútorgyár, a Semmelweis utca északi és déli részén) néhol **zavaró hatással** vannak a szomszédos lakóingatlanokra. A város fejlődési dinamikája új épületek építése szempontjából elenyésző, a 2005-ben jóváhagyott rendezési tervben előirányzott fejlesztési területein (pl. lakóterületek, temető, elkerülő út menti gazdasági területek) jellemzően nem valósultak meg az előirányzott fejlesztések. A **gazdasági területek helykínálata** mára **szűkösnek** mondható, ez problémát jelent, mert a betelepülő vállalkozások munkahelyteremtő hatása igen jót tenne a munkahelyteremtés szempontjából. Az új gazdasági terület/ek kijelölésénél, az infrastruktúra kialakítása az elsődleges feladat. Az ilyen jellegű fejlesztéseknek jelentős költségvonzata van, ezért előzetes, önkormányzati megvalósításának veszélye a térbeli fizikai korlátozás, egy esetlegesen letelepedő vállalt helyigényének ismerete nélkül, viszont előnye lehet az azonnali beruházások megkezdhetősége. Az ilyen jellegű területfejlesztéseknél

probléma okozhatnak az északon kijelölt gazdasági területeknél a természetvédelmi területek területi határai, melyek benyúlnak ezen területekre.

A korábbi zártkerti, mezőgazdasági kertes övezetbe sorolt „**Hármas-hegyek**”, vagy más néven Szőlőhegy - ami a város szempontjából jelentős értéket képvisel, az ott található 120-130 db borospincével - területén az elmúlt években egyre több lakóépület épült, és az ott élők részéről igényként fogalmazódott meg a **lakóterületi átsorolás**, amit a városvezetése ezidáig nem támogatott, annak fejletlen közterületi hálózata (részleges közművesítettség, útburkolat, csapadékvíz elvezetés hiánya) miatt. Az ilyen jellegű fejlesztéseknél alapkérdésként merül fel, hogy ki fizesse meg az értéknövelő beruházást?”.

A településrendezési eszközök felülvizsgálatakor jelentős területfelhasználási változásokkal, a fentiekben leírtak alapján nem kell számolni. Az épített környezet minőségi alakításánál, a településkép változásainál problémaként értékelhető a főépítész alkalmazásának-, és a 314/ 2012. (XI.8.) Korm. rendeletben az önkormányzatok számára településkép minőségi alakításának lehetőségként biztosított, helyi rendeletek (településképi véleményezési, - bejelentési és –kötelezési) megalkotásának- és ebből eredően alkalmazásuknak hiánya.

3.1.1.7 Közlekedés

Közlekedés földrajzilag Vasvár település kedvező helyen fekszik, emiatt indokolt lenne e téren fejleszteni elsősorban gyorsforgalmi utakkal (M8-M9), melyek szerepelnek is a távlati tervek között. Kapacitásilag a települést elkerülő 8. sz. számú főút nem befolyásolja a település mindennapjait, nem fejt ki rá negatív hatást (balesetek, zaj és környezetszennyezés).

A járás közúti közlekedési hálózata eltérő állapotú, dominál a kelet-nyugati tengelyű 8. sz. főút és az észak-déli tengelyű 74. sz. főút a járáson belül. A 8. sz. főúton elérhető Székesfehérvár és Budapest, míg a 74. sz. főúton a Zalaegerszeg, Nagykanizsa. A megyeszékhelyet a 8. sz. és a 86. sz. útvonalakon lehet elérni. A járási településeket a főúton kívül 4 vagy több számjegyű utakon lehet elérni. A település időbeli elérhetőségei már más képet festenek a térbeli elhelyezkedésről. A megyeszékhely átlag félóra alatt elérhető közúton, távolsági autóbuszsal és vasúton, ami jónak tekinthető. A régióközpont elérhetősége közúton több mint 2 óra, vasúton ugyancsak 2 óra, míg távolsági autóbuszsal 3 óránál is hosszabb idő. Budapest főváros elérhetősége mondható a legkedvezőtlenebbnek, mivel közúton és vasúton több mint 3 óra, távolsági autóbuszsal több, mint 4 óra az út.

A járásközpont elérhetősége a járási településekről változó. A legjobb helyzetben fekvő települések a főutak mentén található így ezek gyorsan megfelelő körülmények között elérhetőek. A járás többi településére már rosszabb állapotú utakon, viszont hasonlóan rövid idő alatt lehet eljutni. Átlagosan 20 percen belül fekszenek a járás települései 1-2 kivételtől eltekintve. Vasúton 3 település van összeköttetésben a járásközponttal. Távolsági autóbuszsal a települések 5-10 perccel messzebbre fekszenek, mint egyéni utazási móddal.

A 2014-2020-as Európai Unió fejlesztési ciklushoz kapcsolódóan az országos jelentőségű közúti, vasúti és vízi közlekedési fejlesztéseinek indikatív listáján Vasvárhoz, illetve a járási településekhez tartozóan nem található kiemelt fejlesztés.

A 8. sz. főútra vonatkozóan 2015 folyamán megvalósul Vasvár előtti (131,5-143,3 km szakaszok között), és utáni (149,5-161,9 km szakaszok között) szakaszokon a jelenlegi útpálya 11,5 tonnás burkolat megerősítése, de sávszámban nem növekszik az út kapacitása, ami nem lenne indokolt, ha az M8 autópálya mielőbb megépülne.

Az M8 autópálya építése 2020-ig nem kezdődik el, csak a környezeti hatástanulmány készül el a Körment-Vasvár közötti szakaszra, így építése várhatóan a 2020 utáni időszakra marad.

A térséget nagyban befolyásolná közlekedésileg az országot nyugat-keleti irányban kettészelő M9 autópálya kiépítése. A 2015. április 15-i miniszteri bejelentés alapján 2018-ig el kell indulni az M9-es autópálya Vasvár-Zalaegerszeg szakasz beruházásának. Az M9-M8 találkozási pontja Vasvár mellett lesz.

A 74. sz. főúton 2020-ig nem történik fejlesztés, és távlatilag ezután sem terveznek a főúttal kapcsolatban beruházást. Vasvár tekintetében a 74. sz. főút a településközponton halad keresztül jelenleg, azt teher, zaj és környezeti szennyezéssel megterhelve. A főút települést elkerülő szakaszáról nem készültek eddig tervek és várhatóan a 2020 utáni időszakban sincs realitása.

Az M8-M9 autópályák megépülése esetén a jelenlegi 8. sz. és 74. sz. főutaknak keresztmetszetileg településbarát átalakítása javasolható. A 74. sz. főút esetében ilyen átalakítások megtörténtek az elmúlt 10 évben, ezt a folyamatot lehetne folytatni a későbbiekben a város élhetőbbé tétele érdekében. A 8. sz. főút fejlesztésének érdekében az út melletti területek hasznosítása elengedhetetlenné válik (lakóterületek kijelölése, bevásárló udvarok telepítése). Ilyen fejlesztések, beruházások teljesülése esetén elkezdődhetne az út városiasabb átalakítása.

Vasútvonal tekintetében a 17. sz. Szombathely – Zalaszentiván vasútvonal korszerűsítése GYSEV általi magánforrásból valósulhat meg a 2020-ig tartó fejlesztési időszak alatt. A GYSEV tervezi a teljes hálózatán, így a 17. sz. vasútvonal Vasvárt érintő részén is biztonság érdekében a KÖFI/KÖFE központi forgalomirányító rendszer telepítését.

A vasútvonal és az állomás jelenleg a település szélén található, ezáltal megközelítése időigényes és veszélyes (8-as főúton szabályos szintbeli átjutási lehetőség nincs az állomásnál). Ezek a tényezők közrejátszanak a vasútvonal alacsony forgalmában. Hasonlóan a buszpályaudvar sem a település központjában található, hanem a város déli részén, így egyik közösségi közlekedési eszköz sincs utas barát módon elhelyezve. A vasútállomás helyén nem lehet változtatni, viszont az elérhetőségén lehet javítani az odavezető útvonalak gyalogosbarát átalakításával (kijelölt gyalogos átjáró létesítése, odavezető járdaútvonalak építése). A buszpályaudvar esetleges vasútállomáshoz való áthelyezésével intermodális csomópont jöhetne létre (a Tüzép és a vasútállomás épülete közötti rész átalakításával lenne terület), továbbá fejlesztési lehetőség jönne létre a 8. sz. főút mentén a térségben.

Kerékpáros úthálózat tekintetében a térség a környező településekhez képest elmaradottnak tekinthető. Javasolandó a regionális hálózatokhoz kapcsolódó kerékpárutak építése turizmusfejlesztés szempontjából. A település érdeke is, hogy mielőbb bekapcsolódjon a regionális kerékpáros hálózatba. A településen belüli utak alkalmasak kerékpározásra, de a városhatár után a megnövekedett sebességű forgalom miatt veszélyessé válik a további kerékpározás. Ennek elkerülése érdekében szükségessé válik kerékpárutak építése a településhatáron. Kismákfa és Nagymákfa településrészek felé gyalog és kerékpárút építése szükséges.

A **parkolás** kapacitás hiány csak a városközpontban az egyes intézmények és a Petőfi Sándor utca, Szentmihályfalvi utca kereszteződésének környékén található 4 emeletes lakóépülete környezetében jelentkezik.

3.1.1.8 Közművek és elektromos hírközlés

A világban jelentős klímaváltozás évek óta tapasztalható változásokat eredményezett a hazai időjárásban is. Az egyes településeken élő és dolgozó emberek számára az élıhetőséget szolgáló elvart életkörülményeket a változó környezeti és klimatikus hatások mellett is biztosítani szükséges, amely egyre inkább az igényesebb infrastruktúra ellátással elégíthető ki. Az élıhetőséghez szükséges komfort, a társadalmi-gazdasági körülményeket az intézményi infrastruktúra létesítményein kívül az út és közműellátás alakítja, annak nemcsak mennyiségi, hanem minőségi ellátási színvonalát. A globális klímaváltozás által változnak a csapadék viszonyok is, egyre jellemzőbbé válnak a rövid nagy intenzitású esőzések, melyek egyre nagyobb kihívás jelentenek mind az épített-, mind a természeti környezetre. Kiemelten fontos ez Vasvár tekintetében, mert a városban **jelentős hiány van a közterületi csapadékvíz elvezetés hálózatából**, a 40 km úthálózathoz, 7,9 km zárt csapadékvíz elvezető rendszer tartozik. Ez igen nagy problémákat és károkat is okoz egy hirtelen lezúduló esőzés után és a csapadékosabb időszakokban. Ennek elkerülésére a településeket fel kell készíteni a nagyobb intenzitású záporok fogadására. Vasváron a további nagyobb károk elkerülése miatt a csapadékvíz elvezető hálózatot mindenféleképpen fejleszteni szükséges és növelni kell a tározó kapacitásokat (akár a magántulajdonosok ösztönzésével is).

A csapadék hiánya az egyre sűrűbb és hosszabban tartó aszályos időszakok is problémát okoznak, ami problémát okoz a mezőgazdasági termelésben és az erdőgazdálkodásban. A klímaváltozás okozta felmelegedés kezelése jelentős energiaellátási fejlesztést fog igényelni. A téli fűtési szezonban ugyan energia-megtakarítás várható, de a nyári túlmelegedés elleni klímavédelem energiaigénye meghaladja a téli megtakarítást. Vasváron problémaként jelentkezik, hogy a városban kiépített vezetékes energiaellátással a lakásállomány 57 %-a számára (**távhő** ellátottság 15 %, fűtési célú **gáz**ellátottság 42 %) biztosított az automatikus üzemvitelű termikus célú energiaellátás komfortja. A lakásállomány 43%-ában (!), azonban ma is a környezetet erősebben terhelő hagyományos, nem vezetékes energiahordozót hasznosítják. Ezeknél az ingatlanoknál hőtermelésre a szén és a fa használata a jellemző, bár vezetékes gázzal nem rendelkező területen a kistartályos PB gáz használata is előfordul. A **környezeti állapot** alakításában is szerepet tölt be a közműellátás. Az alacsony vezetékes energiaellátásra való rákötések száma, arra enged következtetni, hogy a levegőt erősebben terhelő hagyományos szilárd tüzelőanyag kiváltása nem történt meg a városban, ez fűtési időszakban jelentősen ronthatja a levegő tisztaságát, amire rásegít még a város völgybeli elhelyezkedése is.

Az energiaigény növekedése egyre költségigényesebb energiatermelő beruházással és üzemeltetéssel elégíthető ki. Az így növekvő költség-terhelés a fenntartható fejlődés fékezőjévé vált. Az üzemeltetési költségigény csökkenthető, fenntarthatóság javítható optimálisabb energiahordozó szerkezet kialakításával, a szemlélet formálásával, hagyományos vezetékes és nem vezetékes hordozók mellé a megújuló energiahordozók nagyobb részarányának bevonásával. A **megújuló energiahordozó hasznosításához** szükséges beruházás ugyan költségigényes, de üzemeltetésük hosszútávon megtérül. A város jelentős **geotermikus energia potenciállal** rendelkezik. Ezen lehetőségeket a város maximálisan ki is használja. Hamarosan átadásra kerül a geotermikus energiahasznosítás korszerűsítése és bővítése pályázat keretében megvalósuló projekt, melynek célkitűzése az, hogy a

távfűtéshez csatlakozott épületek és azok használati melegvíz készítési célú földgázfogyasztását a lehető legteljesebb mértékben, és a lehető legnagyobb arányban váltsa ki a helyben feltárható termálvíz energiája. A város másik potenciálja a nagyterjedésű erdőterületek, melyekből szintén hasznos energiát lehetne előállítani.

A város jelentős előrelépéseket tett a csatornahálózat kiépítése terén, az elmúlt években, így elenyésző a **közüzemi csatornahálózatra** nem csatlakoztatott ingatlanok száma.

A helyzetértékelésben is ki lett emelve, hogy a kiépített közvilágítása elavult és a település jelentős hányadán csak a minimálisan előírt közlekedésbiztonságot szolgálja. A vagyonvédelem, az arculatalakítás és a társadalmi közérzet javítására is a **közvilágítás** mennyiségi és minőségi fejlesztése szükséges.

3.1.1.9 Környezetvédelem

A környezetvédelem oldaláról erősségnek tekinthető a környezetszennyező, jelentős környezetterheléssel járó tevékenységek hiánya. A város teljes körű közművesítése is elősegíti a környezetvédelmi szempontok érvényesítését, a természeti környezet megóvását.

A 8-as és a 74-es utak környezetterhelése, azon belül is kiemelten a zajterhelés problémája egyelőre még nem megoldott, az elkerülő szakaszok megépítésének toródása miatt ezzel a problémával még évekig szembesül a város. A csapadékvíz elvezető hálózat további korszerűsítése szükséges, a hirtelen lezúduló esővíz komoly problémákat okoz. A dombvidékek mezőgazdasági területe erózió érzékeny.

3.1.2 A település és környezetének fejlesztését befolyásoló külső és belső tényezők összefoglaló értékelése

A következő oldalakon Vasvár fejlesztését befolyásoló külső és belső tényezők összefoglaló értékelése olvasható a SWOT-analízis szerint rendszerezve, szakági munkarészenként. Jelen fejezet elkészítéséhez kérdőíves felmérést készítettünk a Munkacsoportokkal, a beérkezett 8db kérdőívet felhasználtuk a SWOT analízis összeállítása során. A kérdőív összeállításának az alábbi céljai voltak:

- számba vegyük a 2004 óta hatályban lévő Településfejlesztési Koncepció SWOT analízisének tartalmi elemeit és megvizsgáljuk azok mai aktualitását, valamint hogy felállítsuk azok prioritását;
- a kitöltő megfogalmazhatta a Várossal kapcsolatos aktuális tapasztalatait (Erősségek/Gyengeségek/Lehetőségek/Veszélyek), hiányosságokat, „kitörési lehetőséget”, valamint f javaslatot tehetett fejlesztésekkel kapcsolatban;
- ezen elemzésből lehet majd a későbbi munkarészeknél alátámasztottan megfogalmazni a középtávon (2013-2020 fejlesztési időszakra) reálisan megvalósítható célokat, projekteket.

A kérdőívekből kiderült, hogy az akkor felvázolt pillanatkép jellemzően ma is aktuálisak, viszont veszélyek és gyengeségek közül kikerültek elemek, ez jellemzően a 10 éve tudatos városfejlesztésnek köszönhetően megvalósult projekteknek (funkcióbővítő városközpont rehabilitáció, művelődési ház, egészségház, csatornahálózat fejlesztése, geotermikus energiahasznosítás) köszönhetően, ezzel igazolva azok sikerességét.

A kérdőív kitöltésének eredménye (melyben súlyozott értékek alapján az 1-3-ig legfontosabb elemek szerepelnek):

ERŐSSÉGEK	
termálvíz, gyógyvíz és annak használhatósága	4,66
természeti környezet értékei: - rendkívül változatos, természeti értékekben gazdag tájkarakter - kulturális és rekreációs célú parkerdők (Szentkút, Római kapu) - tájfenntartást és gondozást biztosító működő termelőszövetkezet - működő állattenyésztés, művelt gyepterülete	4,375
csendes, nyugodt, kompakt kisvárosi környezet	4,33
GYENGESÉGEK	
képzett fiatalok elvándorlása	4,55
belső és külső befektetői tőke hiánya	4,55
előregedő kistérség	4,33
LEHETŐSÉGEK	
fejleszthető turisztikai ágazatok: - tájturizmus (gyalogos, kerékpáros) - vallási turizmus - Nagymákfa – Kismákfa: falusi turizmus	4,67
a helyi attrakciók fejlesztésével és a térségi programok rendszerbe állításával növekvő turisztikai kereslet	4,44
vonzó kisvárosi életformát biztosító lakóhely a két közeli megyeszékhely kulturális és gazdasági lüktetésének árnyékában	4,33
VESZÉLYEK	
a kisvárosi életminőség emelkedésének hiánya miatt a képzettebb és mobilabb rétegek elvándorlása, a város népességének előregedése	4,67
a kistérség lélekszámának további csökkenésével ellehetetlenülnek bizonyos települési szolgáltatások, központi funkciók (középiskola, vendéglátás, stb.)	4,44
egyres központi funkciókat a szomszédos városok elszívják	3,56

3.1.2.1 A településhálózat SWOT-analízise

ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK
<ul style="list-style-type: none"> - járástérségi központ; - fejlett, dinamikus nagyrégióhoz való tartozás; - csendes, nyugodt kisvárosi környezet - európai és regionális utak találkozási pontja (8-as és 74-es utak); - a belvárosban koncentrált intézmények; - a beépítés intenzitásának alacsony mértéke; 	<ul style="list-style-type: none"> - dinamikus régió belüli periferikus települési helyzet; - nagyobb méretű, dinamikus városok konkurenciája, közelsége; - a 74. sz. főút átszeli a várost, annak jelentős forgalma zavaró hatású;
LEHETŐSÉGEK	VESZÉLYEK
<ul style="list-style-type: none"> - határon átnyúló együttműködések fejlesztése; - vonzó kisvárosi életformát biztosító lakóhely a két közeli megyeszékhely kulturális és gazdasági lüktetésének árnyékában; - az intézményhálózat fejlesztése, energiahatékonyságuk növelése; - a mással nem pótolható biológiai és ökológiai alapok és a jó környezeti minőséget „szolgáltató” környezeti rendszerek megőrzése, fejlesztése; - a tájfenntartást és az erőforrások megőrzését - biztosító, a hazai és a helyi biológiai alapokra - támaszkodó gazdálkodás, kiemelten az ökológiai gazdálkodás térnyerésének elősegítése; 	<ul style="list-style-type: none"> - az M8-as északi nyomvonalával, az M9-es elmaradásával Vasvár messzebb kerül a gazdasági vérkeringéstől; - egyes központi funkciókat a szomszédos városok elszívják;

3.1.2.2 A társadalom SWOT-analízise

ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK
<ul style="list-style-type: none"> - meglévő nevelési, oktatási, egészségügyi infrastruktúra; - homogén etnikai szerkezet; - erős civil szféra; - jó közbiztonság; - nincs szegregátum; - „arcra ismerik egymást a városlakók”; 	<ul style="list-style-type: none"> - csökkenő népesség; - negatív irányú vándorlási egyenleg; - elöregedő társadalom, kedvezőtlen korösszetétel; - csonka családok növekvő aránya; - felsőfokú végzettséggel rendelkezők alacsonyabb aránya;

<ul style="list-style-type: none"> - „szellemi tőke, képzett emberek”; 	<ul style="list-style-type: none"> - alacsony foglalkoztatottság; - képzett fiatalok elvándorlása; - bölcsőde hiánya; - helyi identitás alacsony foka; - szegregációval veszélyeztetett területek; - szakképzetlen munkaerő;
LEHETŐSÉGEK	VESZÉLYEK
<ul style="list-style-type: none"> - megújult kulturális intézményekben rejlő lehetőségek, a kulturális kínálat bővítése; - lokálpatriotizmus erősítése; - a fiatalok helyben maradását elősegítő lehetőségek fejlesztése;pályakezdők számára alkalmas támogatott városi kislakás-kínálat kialakítása; - a gyermekintézmények minőségi fejlesztése; - célzott szakemberképzés (a helyi igényekkel összhangban) helyben vagy a megye iskoláival történő együttműködésben; - közösségfejlesztő programok; 	<ul style="list-style-type: none"> - a kisvárosi életminőség emelkedésének hiánya miatt a képzettebb és mobilabb rétegek elvándorlása, a város népességének elöregedése; - a járás lélekszámának további csökkenésével ellehetetlenülnek bizonyos települési szolgáltatások, központi funkciók (középiskola, vendéglátás, stb.); - elmagányosodás;

3.1.2.3 A gazdaság SWOT-analízise

ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK
<ul style="list-style-type: none"> - történeti, régészeti, műemléki emlékek; - jelentős geotermikus potenciál, termálvíz, gyógyvíz és annak használhatósága; - sikeres pályázati tevékenység, kialakult gyakorlat; - rendkívül változatos, természeti értékekben gazdag tájkarakter; - kulturális, turisztikai és rekreációs célú parkerdők (Szentkút, Római kapu); - jól működő állattenyésztés; - Kneipp-program; - Prosperáló kis- és középvállalkozások 	<ul style="list-style-type: none"> - korlátozott munkaerőpiac; - magas az elingázók aránya, kevés a helyi munkalehetőség; - belső és külső befektetői tőke alacsony szintje; - kiugró turisztikai kínálat hiánya, együttműködés és kapcsolódás hiánya a különféle kínálatok között; - a gazdasági ágak alacsony szinergiája, egymásra épülése; - kedvezőtlen szántóföldi növénytermesztési adottságok; - ártér veszélyeztetettsége - a városnak nincs megfelelően kiépült kapcsolata a Rába folyóval; - szálláshely hiánya(turizmus - szálloda) - szálláshely hiánya (gazdaság - albérlet) - Az ipari munkaerő kereslet és kínálat nem fedt egymást.

LEHETŐSÉGEK	VESZÉLYEK
<ul style="list-style-type: none"> - az M8-as és az M9-es megépülésével kedvező logisztikai és turisztikai helyzetbe kerülhet Vasvár; + - vasúti kapcsolatok fejlesztése Zágráb felé; - a helyi attrakciók fejlesztésével és a térségi programok rendszerbe állításával növekvő turisztikai kereslet; - fejleszthető turisztikai ágazatok: tájturizmus (gyalogos, kerékpáros) vallási turizmus Nagymákfa – Kismákfa: falusi turizmus az érzékeny természeti területek fenntartását szolgáló komplex tájgazdálkodási programok mögött jelentős források vannak; - az elektronikus távmunka terjedésével a kvalifikált munkaerő helyben foglalkoztatása; - meglévő multinacionális cég kapcsolati tőkéjének erősítése; - biogáz üzem létesítése - jelentős állatállomány megléte - az újonnan induló vállalkozások támogatása (pl.: inkubátorház kialakítása); - az idősökre épülő szolgáltató-gazdaság bővítése; - a tájfenntartást és az erőforrások megőrzését biztosító, a hazai és a helyi biológiai alapokra támaszkodó gazdálkodás, kiemelten az ökológiai gazdálkodás térnyerésének elősegítése; - helyi vegyszermentes élelmiszertermékek előállítása, - hozzáadott érték növelése, a helyben történő termelés, feldolgozás, értékesítés pl. kőzetkeztetés, éttermek számára, helyi védjegy rendszer alkalmazása; - az innovációs kezdeményezések támogatása, ösztönzése, ehhez kapcsolódó oktatási és kutató bázis létrehozása, fejlesztése; - önkormányzati ingatlan állomány hasznosítása szálláshelyként (meglévő használaton kívüli épületek hasznosítása, 	<ul style="list-style-type: none"> - a gazdasági szerkezet átalakulásával az alacsonyán képzett munkaerő lehetőségei beszűkülnek; - országos gazdasági környezet romlása;

- pl.: volt zárda, kollégium);
- déli kitettségű domboldalak alkalmasak a gyümölcsstermesztésre;

3.1.2.4 A táji- és természeti adottságok SWOT-analízise

ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK
<ul style="list-style-type: none"> - táj és természeti értékek gazdagsága (pl.: Rába – Cörnóc völgy ártere) - kulturális és rekreációs célú zöldterületek (Szentkút, Szabadtéri színpad, Csonakázótó és környéke, Római sánc és kapu) - tájfenntartást és gondozást biztosító működő termelőgazdaságok; - működő állattenyésztés, művelt gyepterület; - nincs jelentős környezetszennyező tevékenység; - jelentős geotermikus potenciál; - kiváló termőhelyi adottságú összefüggő erdőterületek; - országos jelentőségű természeti és tájképvédelmi területek; - Szentkút és környéke, Csónakázó tó a város legfontosabb rekreációs területe; - Kneipp program; 	<ul style="list-style-type: none"> - árterek időszakos elöntései; - csapadékvíz elvezető rendszer jelentős hiányosságai; - a város nem rendelkezik megfelelő kapcsolattal a festői szépségű Rába-Csönóc völgyre; - mélyen fekvő területeken időszakos belvív;
LEHETŐSÉGEK	VESZÉLYEK
<ul style="list-style-type: none"> - a természeti és táji értékekre alapozott turizmus fejlesztése (pl.: Rábai kikötő); - geotermikus potenciál kihasználásának további lehetőségeinek feltárása; - nagy kiterjedésű erőterületek, biogassza üzem létesítése; - alternatív energiák maximális kihasználásával – önellátó település; - üvegházi zöldségtermesztés meghonosítása a nem ártéri területeken; - a települést körülölelő táj és élővilág sokféleségének fenntartása, a természeti erőforrások, vagyis a talaj és a vízkészletek védelme, mennyiségi és minőségi megőrzésük; - a mással nem pótolható biológiai és ökológiai alapok és a jó környezeti minőséget „szolgáltató” környezeti 	<ul style="list-style-type: none"> - a MTrT földtani veszélyforrással érintett, valamint vízerózióknak kitett terület övezetbe sorolja a város közigazgatási területét (Szentkút); - árvíz, belvízzel érintett mezőgazdasági területek állandósuló káreseményei; - az országos védettségű természeti területek érintik a fürdő bővítésre kijelölt területet, valamint az északon kijelölt tervezett ipari gazdasági területeket; - a Hármas-hegyek terület lakóingatlanokkal való beépítése fokozzák a terület környezetterhelését; - a Rába időszakos szennyezettsége;

rendszerek megőrzése, fejlesztése;

- a tájfenntartást és az erőforrások megőrzését biztosító, a hazai és a helyi biológiai alapokra támaszkodó gazdálkodás, kiemelten az ökológiai gazdálkodás térnyerésének elősegítése;

3.1.2.5 A zöldfelületek SWOT-analízise

ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK
<ul style="list-style-type: none"> - viszonylag magas zöldfelületi arány (beleértve a magán ingatlanok zöldfelületeit is); - Szentkút és környéke és a Csonakázó tó népszerű és a város léptékéből adódóan szinte mindenk városlakó számára elérhető, egyben a város egyik legnagyobb összefüggő rekreációs területe; - kulturális központ mögötti park gondozottsága, időszakos rendezvénytér; - kiváló termőhelyi adottságú összefüggő erdőterületek; 	<ul style="list-style-type: none"> - városközpont és a város közterületi zöldfelületei számos helyen elhanyagoltak, nem alkotnak egységes zöldfelületi rendszert; - játszóterek hiánya; - az intézmények zöldfelületeinek viszonylagos elhanyagoltsága; - izraelita temető elhanyagoltsága;
LEHETŐSÉGEK	VESZÉLYEK
<ul style="list-style-type: none"> - a Csonakázó tó és a Szentkút rekreációs területének fejlesztési potenciál; - zöldfelületek fejlesztése, játszótér építése, fásítás; 	<ul style="list-style-type: none"> - a közmunka program leállása a város zöldfelületeinek elhanyagolódása;

3.1.2.6 Az épített környezet SWOT-analízise

ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK
<ul style="list-style-type: none"> - országos műemléki védett épületek (Domokos Rendház, Tretter ház; Nagyboldogasszony templom), régészeti területek; - Művelődési ház mögötti park, többfunkciós rendezvénytér; - megújult kulturális és középületek; - változékony közterületi alkotások; 	<ul style="list-style-type: none"> - északi lakóterületek részleges elszigeteltsége; - gazdasági, iparterület kínálat hiánya; - az átmenő forgalom jelentős zajhatása érinti a 74-es számú főút menti lakóingatlanokat; - nagyszámú üres lakóingatlan; - nincs helyben igénybe vehető szolgáltatás a krízishelyzetbe kerültek számára;

LEHEETŐSÉGEK	VESZÉLYEK
<ul style="list-style-type: none"> - történelmi emlékhelyek látogatóbarát fejlesztése; - a műemléki védettségű volt magtárépület hasznosítása (kulturális-közösségi célra); - gazdasági és iparterületek fejlesztése, a természetvédelmi területek korlátozó tényezőjének figyelembevételével (az északi fejlesztési területek vonatkozásában); - Római sánc járhatóvá tétele; - Nagyboldogasszony templom felújítása; - Szőlőhegy revitalizálása, borkóstoló hely kialakítása; - Kneipp útvonalhoz kapcsolódó, aktív turizmust erősítő beruházás a volt Lőtér területén; - intézmények világosítás korszerűsítésével jelentős energiamagtakarítást lehet elérni; 	<ul style="list-style-type: none"> - gazdasági területek előzetes infrastruktúra fejlesztéseknél problémát okozhat a kialakított telephely későbbi használójának a területi igényének ismerete; - a kiépítetlen csatornahálózat miatti fokozódó káresetek; - településképi (véleményezési, bejelentési és kötelezési) rendeletek megalkotásának, valamint a főépítész alkalmazásának elmaradásával az Önkormányzat településképi, esztétikai alakításának lehetőségei beszűkülnek; - 74. számú főút forgalma ronthatja a környező épületek állagát;

3.1.2.7 A közlekedés SWOT-analízise

ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK
<ul style="list-style-type: none"> - kiépített burkolt úthálózat a belterületen; - fejlett városi infrastruktúra (burkolt utak aránya, meglévő vasúti közlekedés) - 8.sz. főút és a 74.sz. főút jó közlekedési kapcsolatokat biztosít; - vasúti főútvonal; 	<ul style="list-style-type: none"> - közösségi közlekedés kizárólag a helyközi járatokra korlátozódik; - települési és az országos úthálózatra való csatlakozást biztosító kerékpárúthálózat hiánya; - burkolt úthálózat rossz állaga; - buszvégállomás rossz állaga és kedvezőtlen elhelyezkedése (vasútállomástól való távolsága); - városközpontban parkolók szempontjából telített; - vasúti közlekedés alacsony kihasználtságú, a vasútállomás távolsága a központtól; - tömegközlekedés hiányosságai (szomszéd településekről nehézkes a városba jutás); - nincs helyi autóbusz hálózat; - autópálya rossz elérhetősége;

LEHETŐSÉGEK	VESZÉLYEK
<ul style="list-style-type: none"> - a munkaerőpiaccal összehangolt közösségi közlekedési hálózat fejlesztés, kapacitás bővítése, kisbuszok üzemeltetése, akár a szomszédos települések igényeivel összehangoltan; - városon belüli és az országos kerékpárúthálózatra való becsatlakozást biztosító kerékpárúthálózat fejlesztése; - az M8-as és az M9-es megépülésével kedvező logisztikai és turisztikai helyzetbe kerül Vasvár; - további parkolók létesítése a városközpontban; - parkolási rendelet megalkotása; - gyalogos közlekedési közterületek fejlesztése; GYSEV átvette az üzemeltetést; 	<ul style="list-style-type: none"> - a tervezett M8 és M9-es fejlesztések elhúzódása; - az elkerülő út nem épül meg, így a belváros közlekedésterheltsége nem csökken; - felújítás nélkül az alsóbbrendű és a városi utak műszaki állapotának további romlása;

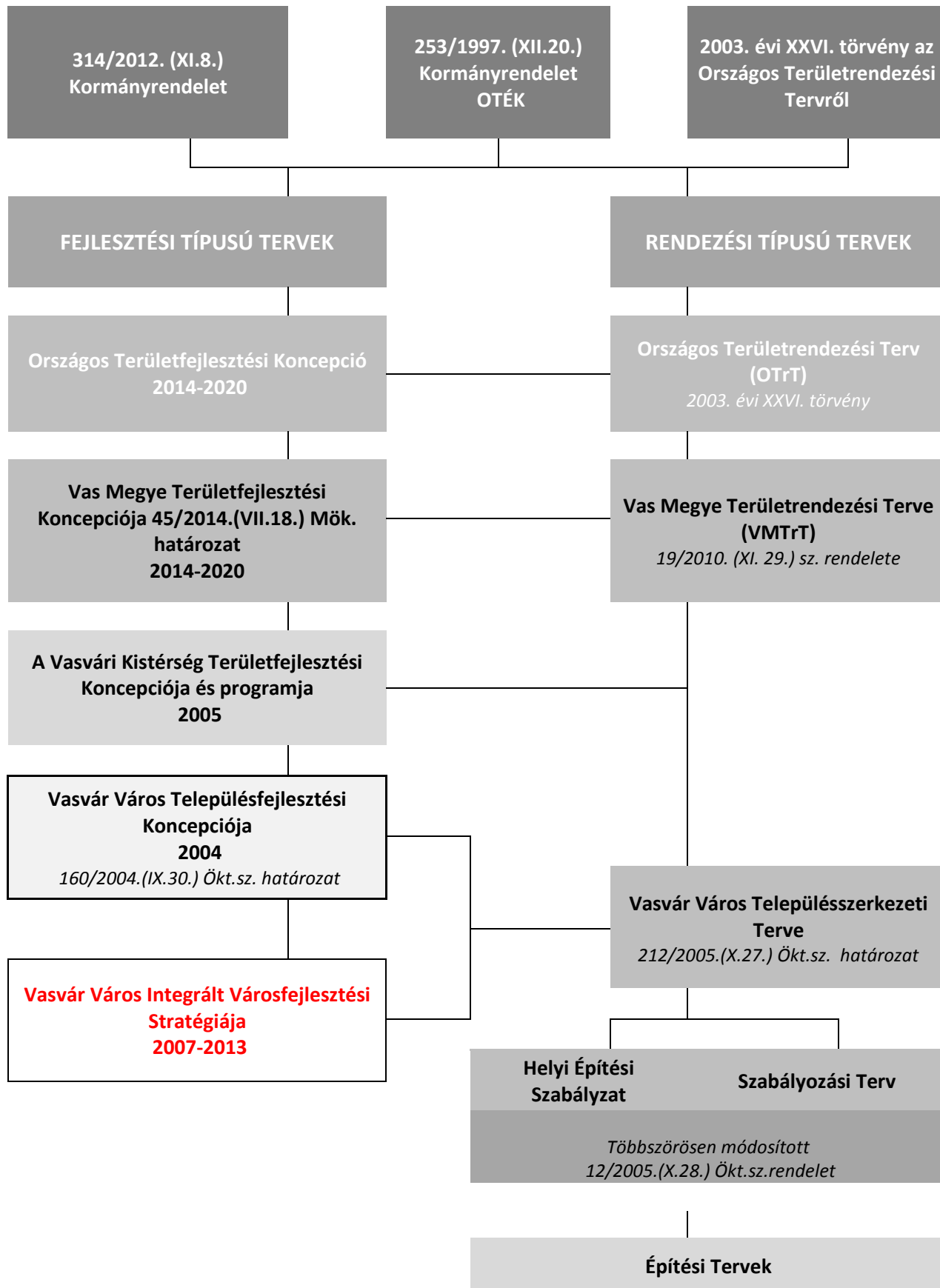
3.1.2.8 A közművek SWOT-analízise

ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK
<ul style="list-style-type: none"> - a csatornahálózat kiépítésével jelentősen javult a csatornázott területek aránya, szinte teljeskörűen a szolgáltatás a városban; - jelentős geotermikus potenciál, melyet kiemelt prioritásként kezel és alkalmaz is a város; - meglévő energia hálózat kapacitástartalékai; 	<ul style="list-style-type: none"> - vezetékes energiaellátással a lakásállomány 57 %-a számára (távhőellátottság 15 %, fűtési célú gázellátottság 42 %) biztosított; - közvilágítás elavultsága; - csapadékvíz-hálózat kiépítetlensége
LEHETŐSÉGEK	VESZÉLYEK
<ul style="list-style-type: none"> - zárt csapadékvíz-elvezető hálózat bővítése kiépítése, szükség esetén a záportározók kialakításával; - geotermikus energiapotenciál további lehetőségeinek kihasználása (további távhő fejlesztés); - közvilágítás általános minőségi és mennyiségi javítása; 	<ul style="list-style-type: none"> - egyedi foszilis fűtési rendszerek káros környezeti hatása; - csatornahálózatra rákötött illegális csapadékvíz rákötések, rontják a hálózat kapacitását;

3.1.2.9 A környezetvédelem SWOT-analízise

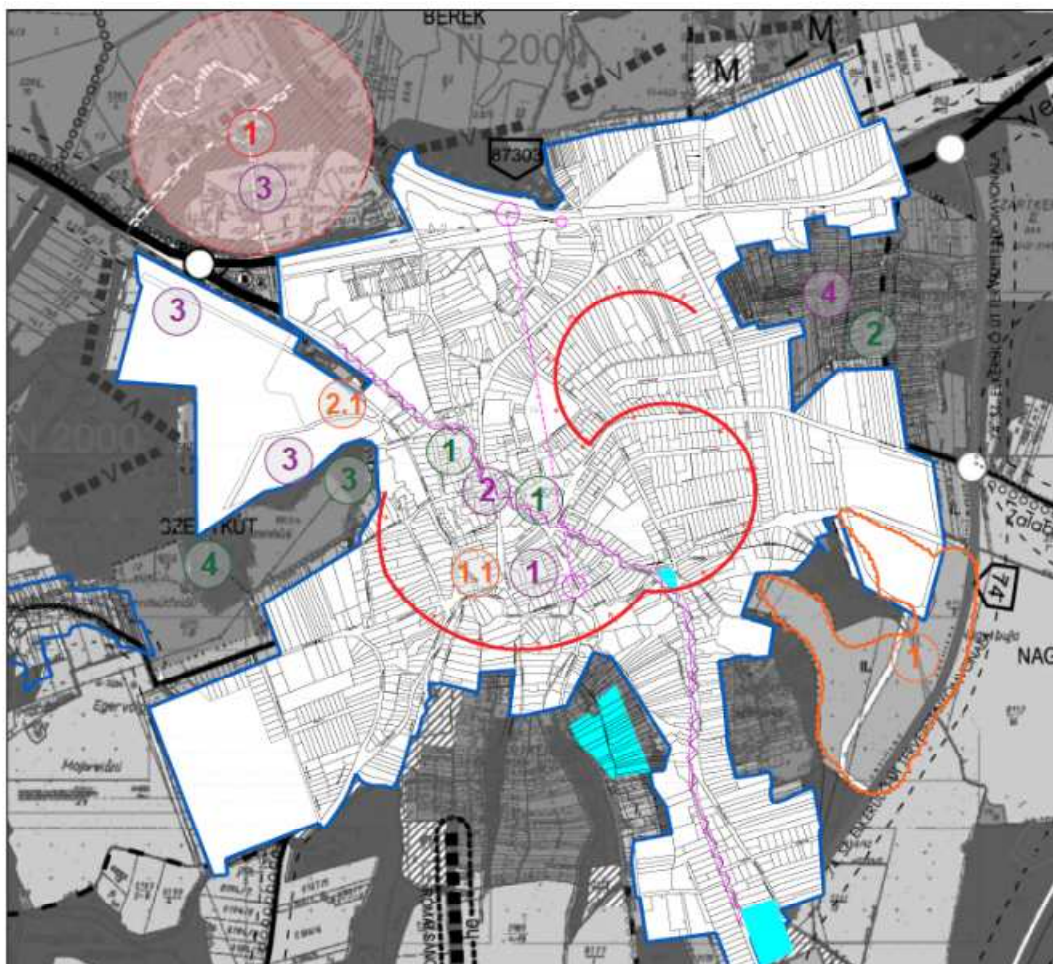
ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK
<ul style="list-style-type: none"> - a város környezete mentes a környezetszennyező, jelentős környezetterheléssel járó tevékenységektől - teljes körű közművesítés 	<ul style="list-style-type: none"> - csapadékvíz elvezető hálózat nem megfelelő színvonalú - a 8-as és 74-es utak levegőszennyezése - a főutak és a vasút zajterhelése - a dombvidéki mezőgazdasági területek erózió érzékenyek
LEHETŐSÉGEK	VESZÉLYEK
<ul style="list-style-type: none"> - további megújuló energia hatékonysági pályázati forrászerzés; 	<ul style="list-style-type: none"> - környezetterhelő lakossági fűtési technológia visszatérése; - a Rába időszakos szennyezettsége;

3.1.3 A településfejlesztés és -rendezés kapcsolata

3.2 PROBLÉMATERKÉP/VÉDELMI KORLÁTOZÁSI TÉRKÉP

A település problémáinak összefoglalója térképi formában, a területi lehetőségek és korlátok térképi ábrázolása

GAZDASÁG

- 1 Alulhasznosított, feltarandó gazdasági területek
- 1.1 Volt stíl ruhagyár
- 2 Romló állagú turisztikai desztináció
- 2.1 Camping

ZÖLD INFRASTRUKTÚRA, KÖRNYEZET, TÁJHASZNÁLAT

- 1 A telepzszerű lakóépületek és egyes beltéri zöldfelületek funkcionális hiánnyal, környezetminőségi problémákkal küzdenek
- 2 déli kitettséggű domboldalak kihasználatlan mezőgazdasági területek
- 3 elhagyott lőtér
- 4 vízerózió (Szentkút)

KÖZMŰVEK

- 1 A kiépítetlen csatornahálózat miatti fokozódó káresetek
- 1 Szennyvíztisztító telep védőtávolsága által érintett területeken hasznosítási lehetőségének korlátja

ÉPÍTETT KÖRNYEZET

- 1 Elhagyott állagú műemléki épület (volt Magtár)
- 2 A városközpontban parkolók szempontjából telített
- 3 A város további terjeszkedése csak a természetvédelemmel érintett területek figyelembevételével lehetséges a Hámas-hegyek terület lakóingatlanokkal való beépítése fokozzák a terület környezetterhelését
- 4 74. számú főút jelentősen megnövekedett forgalma rontja a környező épületek állagát

TÁRSADALOM

- Szegregációval veszélyeztetett terület

KÖZLEKEDÉS

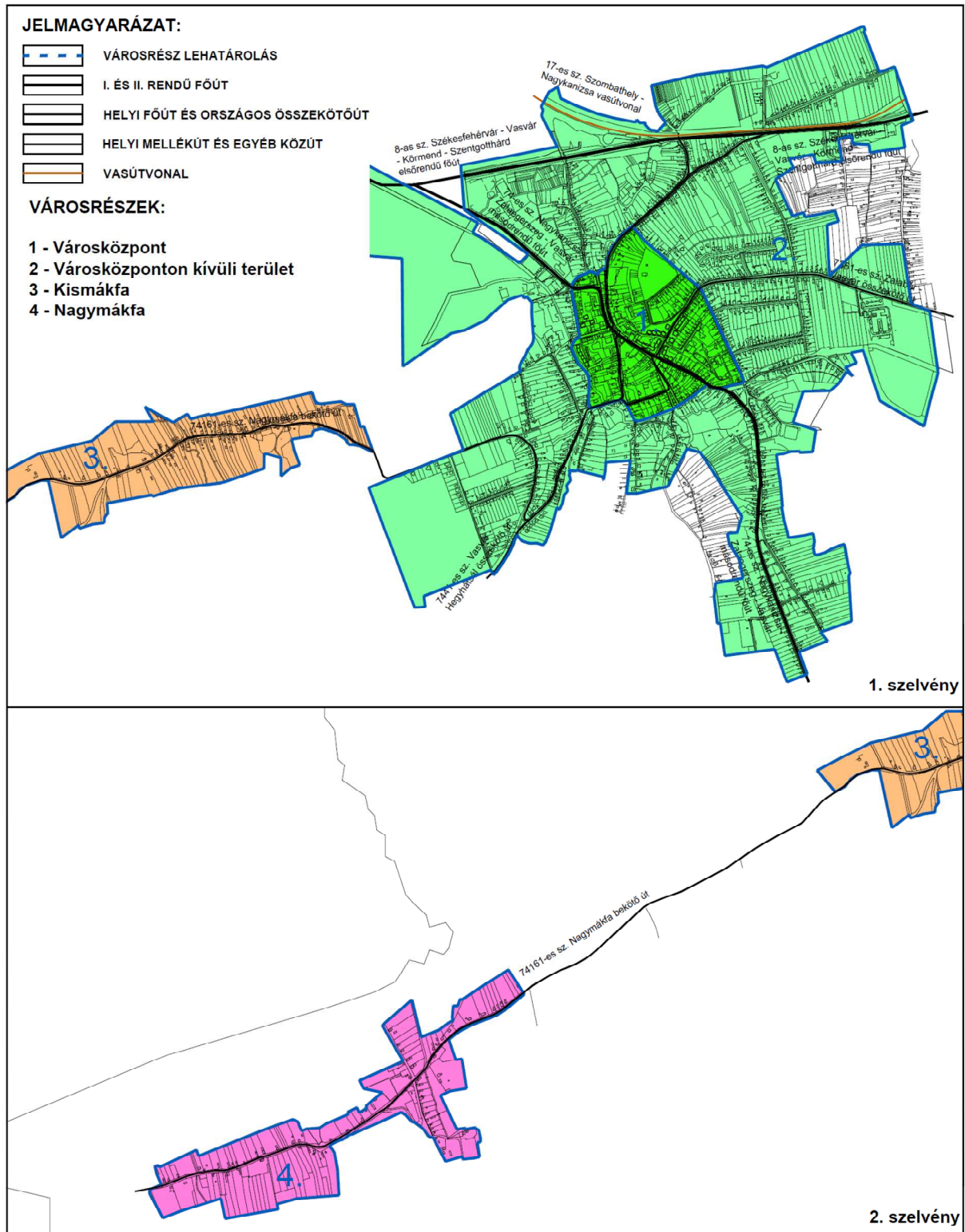
- 74. számú főút növekvő forgalma, területeivégő hatása is jelentős
- problémás közúti-gyalogos kereszteződés
- Autóbuszpályaudvar és a vasútállomás távolsága

12. térkép: Problématérkép

3.3 ELTÉRŐ JELLEMZŐKKEL RENDELKEZŐ TELEPÜLÉSRÉSZEK

3.3.1 Településrészek kijelölése, pontos lehatárolása, a lehatárolás indoklása, térképi ábrázolása, a lehatárolt településrészek rövid bemutatása

A városrészek lehatárolása és annak módszertana megegyezik az IVS 2008-ben jóváhagyott dokumentációjában meghatározottakkal, az alábbi térképen ábrázoltak szerint.

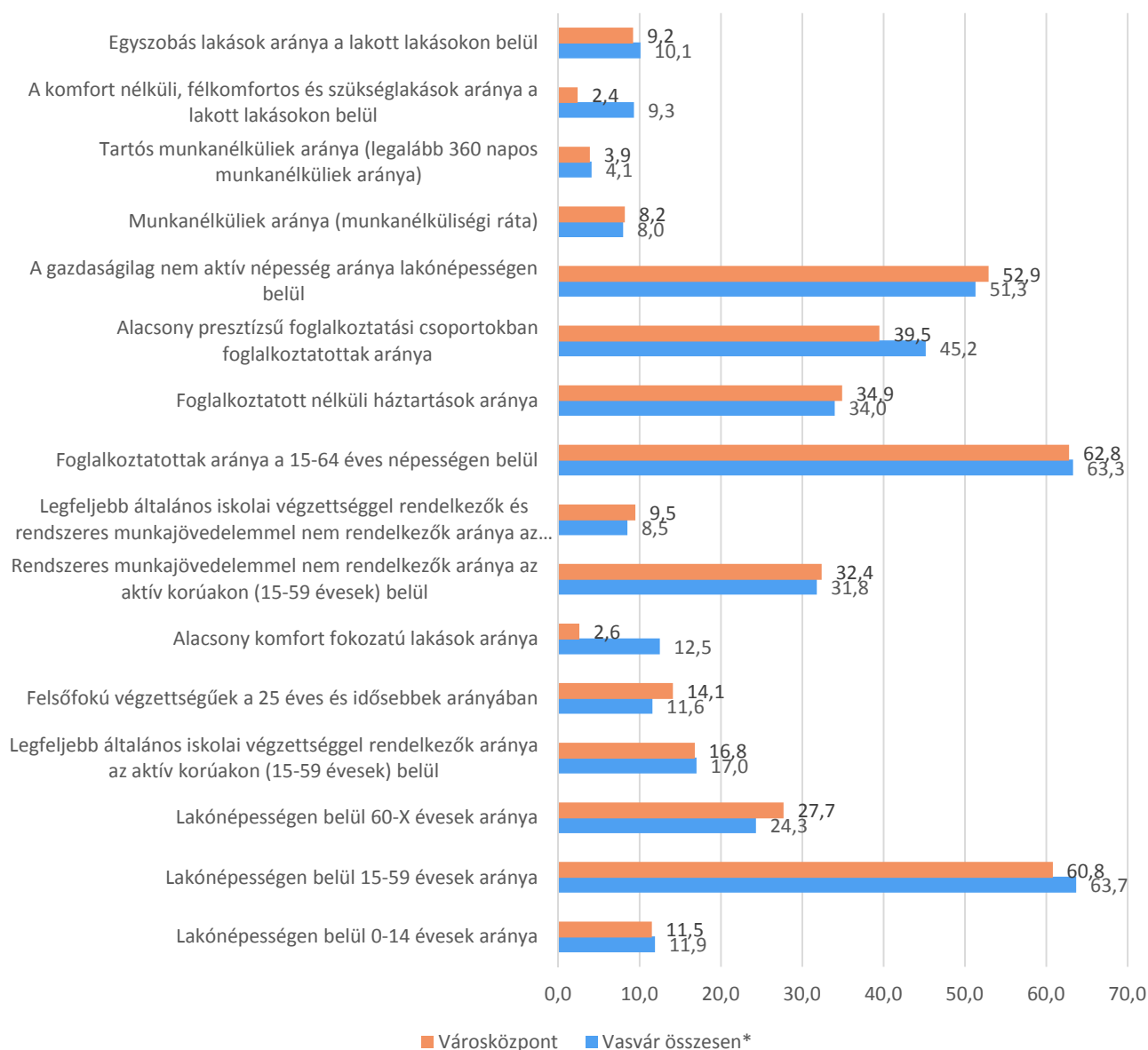
Városközpont

A városközpont a központi belterület 8%-át és a lakosság 35%-át foglalja magába, amely a város kulturális, intézményi, kereskedelmi-szolgáltatási, egészségügyi és közösségi központja is egyben, ahol koncentrálódnak a város és a járás életében a legmeghatározóbb funkciók. A központ vonzását erősítik a jelentős építészeti értéket képviselő műemléki épületek, melyek egyben a város legjelentősebb turisztikai látványosságai is. Itt található a városra jellemző kertvárosias beépítéstől eltérő tömbös beépítésű, úszótelkes kialakítású F+4 emeletes lakóépületek, melyek a városiasabb, urbánusabb érzetet adnak, és egyben lehetőséget a nyújt a képzetesebb, fiatal pályakezdő réteg olcsóbb letelepedéséhez. A városközpontok „konfortérzetéhez” tartozó zöldfelületek aránya és minősége azonban fejlesztést igényelnek. A központ építészeti megjelenésében is vegyes képet mutat, ahol megfér egymás mellett Magyarország egyik legrégebbi koldusrendi kolostora, a 2006-ben átadott impozáns Művelődési ház, a Tretter ház, a Könyvtár, a Városháza, a Zeneiskola és Múzeum és a kevésbé impozáns Mentőszolgálat, a Földhivatal és a város szinte jellegzetességéül szolgáló kör alakú Katasztrófavédelmi Kirendeltség épülete is. A belváros beállt területnek tekinthető, ahol az elmúlt évtizedben a tudatos városfejlesztés eredményeként egy szerethető, vonzó központ alakult ki, ehhez jelentősen hozzájárult a 2011-ben véglegesen átadott funkcióbővítő városközpont rehabilitációs projekt keretein belül megvalósult fejlesztések. A városközpontra jellemző, hogy lakásösszetétele egy mai kisvárosi életformának megfelel, az épületek műszaki állapota jó és folyamatosan újulnak (a közintézmények jellemzően megújuló energiaforrások alkalmazásával), a lakosság társadalmi összetétele kiegyensúlyozott.

A városközpontban jelentősebb konfliktushelyzetek nem állnak fenn, de említésre méltó a 74-es számú főút jelentős forgalma, mely rossz hatással vannak a környező épületekre, a buszvégállomás elhanyagoltsága és a vasútállomástól való távolsága, valamint a parkolóhelyek hiánya.

A városközpont Vasvár fejlett, gazdaságilag aktívabb, képzetesebb, dinamikusabb népessége által lakott területe, ami jelzi, hogy van presztízse itt élni. Ezen gazdaságilag potensebb, aktívabb rétegre építve koncentráltan lehet esélye egy vitalizáló, a közösséget, a szolgáltatások élénkítését, illetve a terek aktívabb használatát ösztönző fejlesztések folytatásának.

Városközpont a statisztikai adatok tükrében

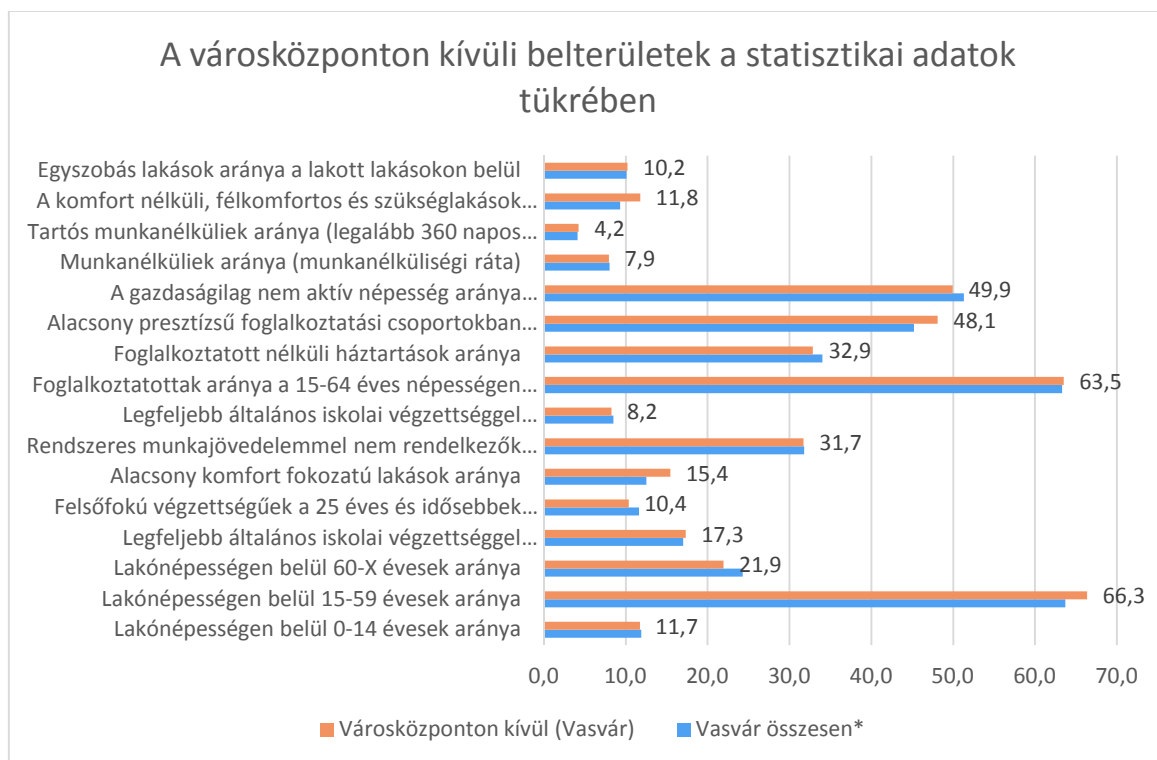
Városközponton kívüli belterületek

A városközponton kívüli városrész Vasvár központi belterületének 37,5%-át, a lakosság 61%-át foglalja magába, mely jellemzően a beállt kertvárosias lakóterületekből és a főutak menti gazdasági területekből tevődik össze. A város jelentős úthálózati elemek találkozásánál fekszik, melynek előnyei és hátrányai jelentős adottságként értékelhető. A városba érkezők vegyes városképet láthatnak a főutak mentén megérkezve, ahol a gazdasági iparterületek néhol rendezetlen, alulhasznosított ingatlanjait „rontott városkapuként” értékel a 2005 óta hatályban lévő Településfejlesztési Koncepció. A város fejlődési „dinamikája” nem igazolódott be a hatályos településrendezési eszközökben kijelölt fejlesztési területek, szinte egyike sem valósult meg, ez a demográfiai és a gazdasági környezet elemzéseivel is igazolható.

A vasúton túli területek megközelítése a vasúti pálya felszíni fénysorompós keresztezésével, illetve egy rendkívül rossz műszaki paraméterekkel rendelkező, balesetveszélyes térszint alatti átvezetésen

keresztül valósul meg. A vasúton túli lakóterületek ellátásán kívül ez további problémákat okoz a sportpálya megközelítésében, a nagyobb közönséget vonzó rendezvények esetén.

A kijelölt fejlesztési területek kínálata továbbra is kedvező lehetőségeket biztosít a gazdasági szereplők és a letelepülni kívánó családi ház építők számára, viszont törekedni kell a meglévő infrastruktúra kihasználásával a meglévő ingatlanok megújulására, hiszen a városban jelenleg is jelentős a használaton kívüli lakásállomány és az alulhasznosított iparterületek. A kijelölt fejlesztési területek közterület fejlesztései ezért óvatos, fokozatos, a mindenkori külső fejlesztési és gazdasági adottságokhoz igazodó stratégiát igényel.

Nagymákfa, Kismákfa

Kismákfa és Nagymákfa városrészek a város belterületének 17,5%-át és a lakosság 4%-át foglalja magába. A településrészek a központtól távolabb a központból induló zsákutcán közelíthető meg. A település részei egyre inkább integráns részét képezik Vasvárnak, és a területeken a fejlődés, a lakónépesség számának növekedése várható. A fejlődés egyik generálója a nyugalom és az értékes természeti környezet, amelyet részben éppen a településrészek zsákfalú jellege biztosít.

3.3.2 Szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett területek lehatárolása, térképi ábrázolása és helyzetelemzése (potenciális akcióterületek)

A 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendeletnek megfelelően a Központi Statisztikai Hivatal (KSH), a Belügyminisztériummal megkötött adatszolgáltatásra vonatkozó szerződés alapján Vasvár város esetében is lehatárolta a szegregátumokat, illetve a szegregációval veszélyeztetett területeket.

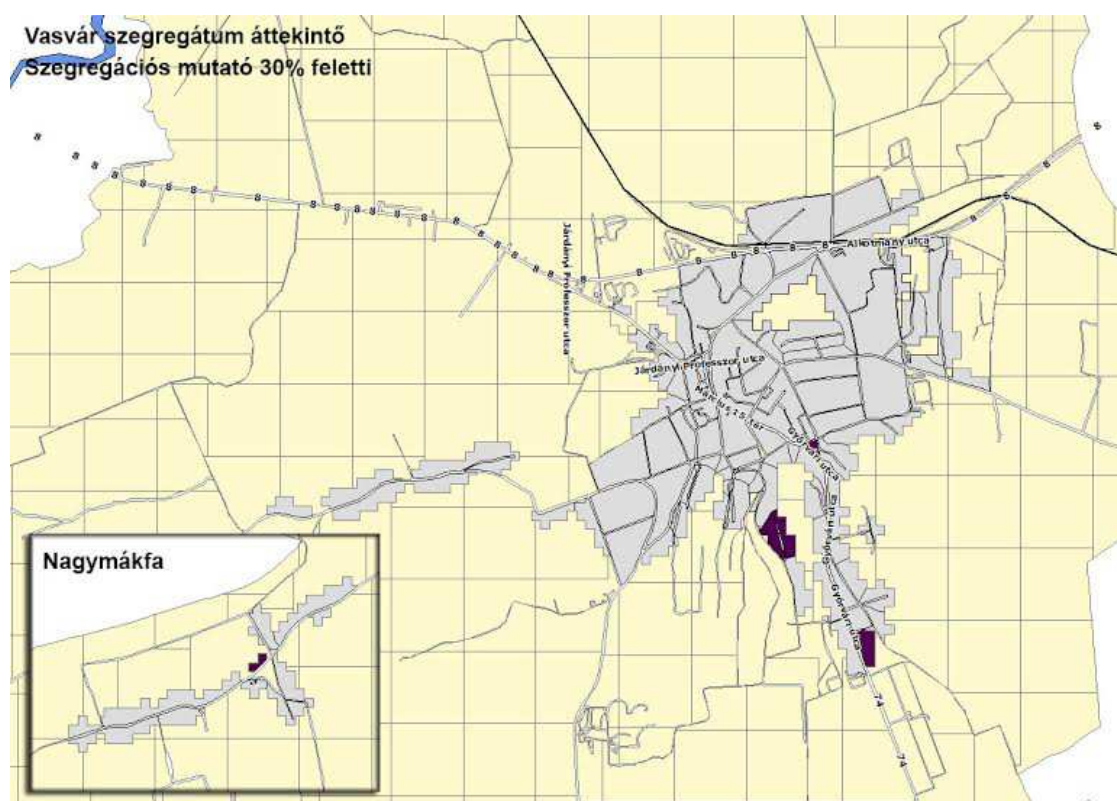
A szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett terület olyan egybefüggő terület, amelyen az alacsony társadalmi státuszú családok koncentráltan élnek együtt vagy a társadalmi státuszcsökkenés jelei tapasztalhatók, ezért a területen közösségi beavatkozás szükséges. Szegregációval veszélyeztetett terület lehet egy önálló településrész, de részét képezheti egy vagy több településrésznek is.

A lehatárolás a 314/2012-es Kormányrendelet 10. mellékletében meghatározott szegregációs mutató alapján történik. A lehatárolás során a település területén belül olyan területileg egybefüggő tömbök kiválasztása történik meg, amelyekre együttesen jellemző, hogy a szegregációs mutató határértékének megfelelnek.

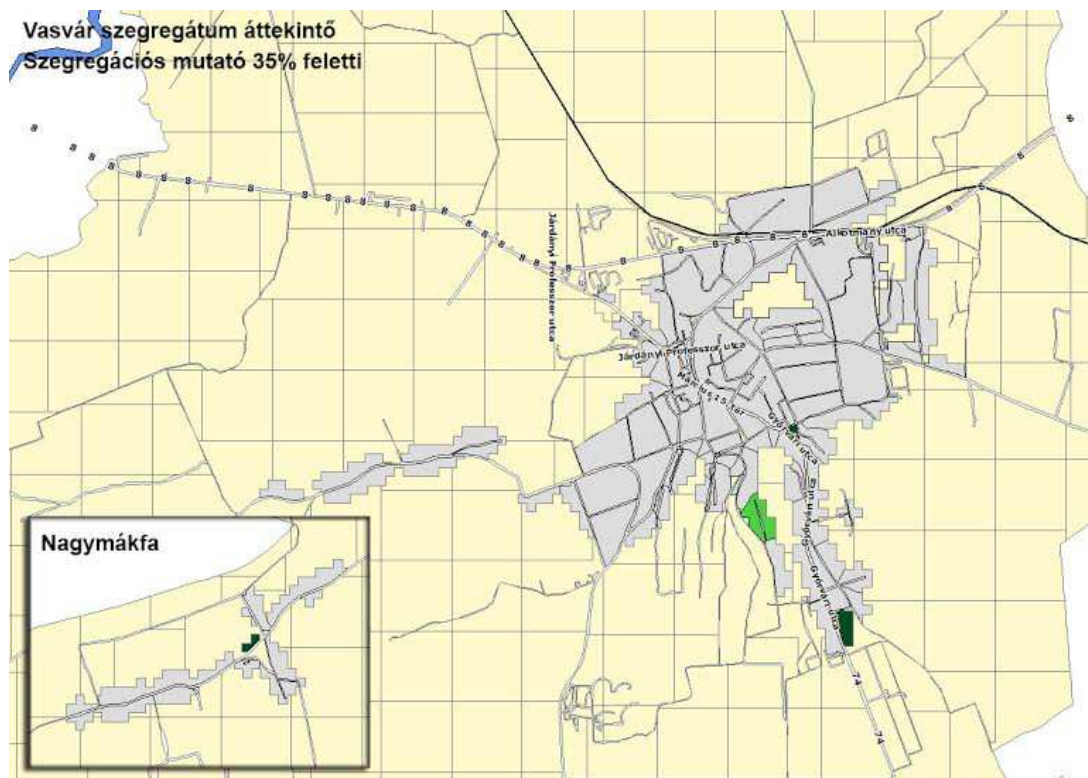
Azon területek tekinthetők szegregátumnak, ahol a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 év) belül eléri, illetve meghaladja az adott településtípusokra vonatkozó határértéket. Járasszékhely és 2000 főnél népesebb település esetén a szegregált terület esetén a szegregációs mutató nagyobb egyenlő, mint 35%, a veszélyeztetett terület esetén nagyobb egyenlő, mint 30%, de kisebb, mint 35%.

A KSH elvégezte a település szegregáció-szűrését, ennek keretében a szegregált és a szegregációval veszélyeztetett területek lehatárolását, összesített adataik adatvédelmi ellenőrzését, s átadta a szegregált és a szegregációval veszélyeztetett területek jellemzésére szolgáló 2011. népszámlálási adatokat, kartogramokat.

A következő térkép lila színnel jelöli azt a területet, ahol a szegregációs mutató 30-34%. Az ilyen terület szegregáció szempontjából veszélyeztetett területnek számít.

A következő térkép zöld színnel jelöli azt a területet, ahol a szegregációs mutató 35% vagy afeletti értékű. Az ilyen terület szegregáció szempontjából szegregált területnek minősülne, de a területen a magánháztartásokban élők száma nem éri el az 50 főt, emiatt nem tekinthető valódi szegregátumnak, így antiszegregációs program készítésére sincs szükség. Ugyanakkor javasolt e területen a folyamatok nyomon követése, az oktatás, szociális ellátás és a foglalkoztatás területén szüksége esetén olyan intézkedések megfogalmazása, melyek megvalósítása csökkentheti a szegregációs területek kialakulásának veszélyét, a szegénység elmélyülését, s egyben a lakosság társadalmi helyzetének javítását.

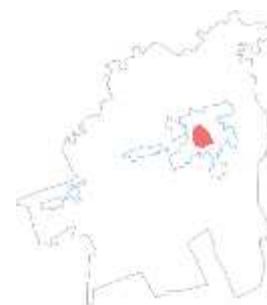
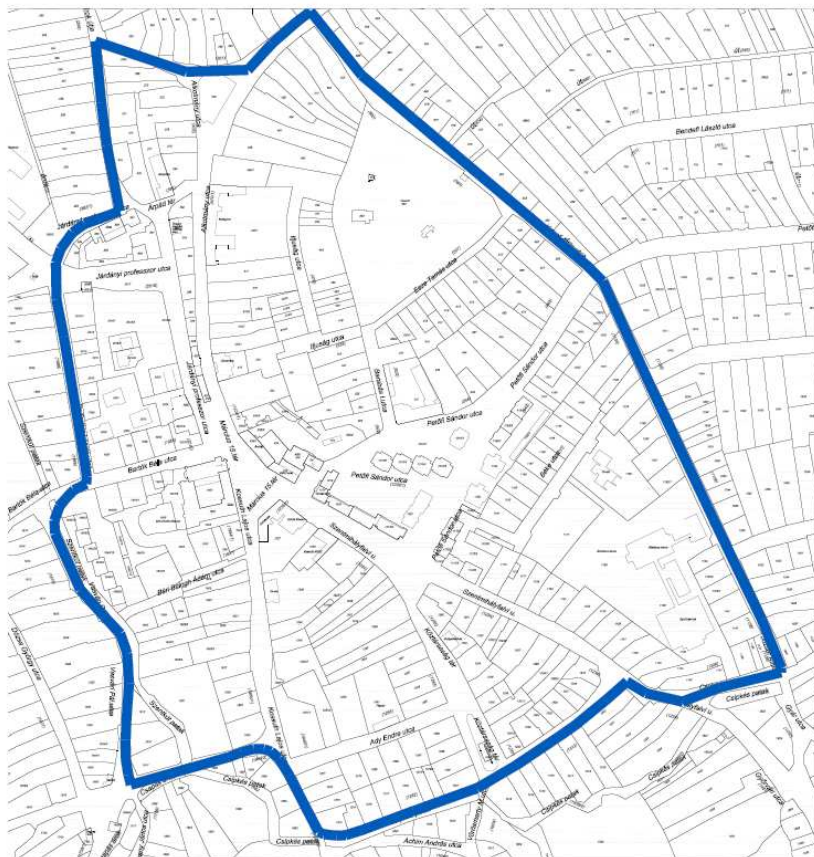
Korábbi antiszegregációs terv értékelése

Vasvár Város Önkormányzata által 2008-ban elfogadott Integrált Városfejlesztési Stratégia részét képezte az Anti-Szegregációs terv (ASZT). A 2008-as ASZT-ben megfogalmazottak alapján a KSH adatai szerint Vasváron nem található olyan terület, mely a szegregációs mutató alapján megfelelne a tényleges szegregátum feltételeinek. Egyes alacsony népesség számú tömböknél jelezték a küszöbértékek elérését.

Az ASZT a lakhatás, az oktatás és a foglalkoztatás területén fogalmazott meg olyan intézkedéseket, melyek megvalósítása csökkentheti a szegregációs területek kialakulásának veszélyét és a szegénység elmélyülését, a lakosság társadalmi helyzetének javítását. Ezen intézkedések fenntartása és továbbvitele továbbra is szükséges.

3.3.3 Egyéb szempontból beavatkozást igénylő területek lehatárolása, térképi ábrázolása és helyzetelemzése (potenciális akcióterületek)

Vasvár városban 1 darab akcióterület került kijelölésre, amely funkcióbővítő és szociális városrehabilitációs tevékenységet is magában foglal.

Akcióterület

Átnézeti

Az akcióterület kijelölése, elhelyezkedése a városszövetben

Járdányi Professzor utca – Mártírok útja – Ragyogó utca - Alkotmány utca – József Attila utca – Csokonai Vitéz Mihály utca – Szentmihályfalvi utca – Budai Nagy Antal utca – Achim András utca – Kossuth Lajos utca – Hunyadi János utca – Vasvári Pál utca – Bartók Béla utca – dr. Tretter László utca

Az akcióterület területe a „körház” tömbjével kiterjesztett városközponti városrész. Ez a terület a város szíve, ahol koncentrálnak a közigazgatási, intézményi, kereskedelmi, szolgáltatási és kulturális funkciók, valamint a településképet jellemzően meghatározó jelentős építészeti értékeket is hordozó, karakterformáló épület(együttes)ek, valamint a közterek. A terület fejlődése kihatással van vasvár és a járás lakóira is. A városban a Bőlcso- és a csapadékvíz elvezető hálózati rendszer-, a parkolók hiánya, valamint a szálláshelyek (szociális, turisztikai, krízis) hiánya értékelhető jelentős funkcióhiányként. Ezekon felül jelentős beruházási igényként jelentkeznek a régészeti emlékek (pl.: vasvári vár), a műemléki és helyi védelemre javasolt épületek (pl.: pl.: Dominikánus ház, Tretter ház, volt magtár, Nagyboldogasszony templom, volt zárda épület) felújításai, bővítései, átalakításai, melyek esztétikusabb településképi megjelenésükkel és megújult funkcióival jelentős turisztikai vonzerőként jelenhetnének meg a városközpont „palettáján”.

1.sz melléklet.

Önkormányzati vagyon kataszter

2. sz. melléklet : Az ezer főre jutó élveszületések számának alakulása Vasváron és térségében,
fő

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Vasvár	8,84	7,86	7,27	9,53	7,19	7,22	8,63	10,08	7,05	7,40	5,68	6,85	8,66	8,79
Alsóújlak	7,81	7,80	12,88	1,61	11,24	4,81	8,09	17,94	14,75	5,13	6,99	12,94	8,35	8,35
Andrásfa	6,56	3,41	3,48	3,52	7,04	6,90	10,14	13,07	6,29	9,65	11,19	0,00	4,50	18,02
Bérbaltavár	21,16	8,96	16,01	9,23	5,69	16,57	3,79	19,08	17,93	8,10	8,37	16,16	17,92	18,48
Csehi	9,35	25,56	12,99	9,97	10,10	6,78	3,53	11,07	7,41	11,54	3,86	3,85	8,13	25,21
Csehimindszent	9,11	4,60	16,59	7,13	4,90	12,50	7,73	5,31	11,08	14,20	11,98	5,42	11,02	8,31
Csipkerek	9,15	2,27	7,32	4,96	2,55	7,89	13,26	8,31	13,97	0,00	12,23	2,98	5,85	12,12
Egervölgy	7,52	7,37	4,88	7,48	2,45	7,75	5,18	0,00	13,59	2,78	2,92	11,46	2,84	11,66
Gersekarát	12,64	7,59	9,06	16,84	11,81	10,74	11,28	7,05	14,10	7,32	1,56	6,17	9,26	9,33
Győrvár	6,93	15,11	5,60	8,52	1,44	4,34	5,80	7,25	8,90	1,52	14,29	9,90	3,37	10,00
Hegyhátszentpéter	0,00	0,00	0,00	5,52	11,90	17,75	6,37	18,52	6,54	25,32	0,00	0,00	0,00	9,35
Kám	12,58	2,13	6,28	8,60	8,75	2,23	6,74	2,20	6,70	2,31	4,69	2,50	5,03	5,08
Mikosszéplak	14,20	8,72	14,93	2,99	15,29	6,19	5,81	14,75	6,04	15,02	18,69	15,06	3,21	6,45
Nagytilaj	5,43	10,93	0,00	0,00	5,71	5,99	6,67	7,19	14,08	7,63	8,06	0,00	7,25	0,00
Olaszfa	11,61	5,96	8,13	10,62	14,83	12,50	6,33	8,28	12,77	11,26	7,09	12,22	7,83	5,38
Oszkó	7,31	9,94	5,73	5,81	5,83	7,26	5,87	6,13	2,99	13,64	7,69	9,01	1,51	4,59
Pácsony	12,20	6,33	6,39	10,00	6,76	6,83	6,97	7,25	14,34	3,62	21,82	0,00	7,02	16,95
Petőmihályfa	3,89	3,98	20,08	4,18	8,26	4,41	20,16	0,00	8,44	4,29	4,72	0,00	0,00	0,00
Püspökmolnári	5,03	11,95	6,02	2,12	12,45	4,13	8,15	8,48	7,47	9,73	5,46	9,08	7,97	6,92
Rábahídvég	3,77	7,58	3,80	3,84	8,69	6,84	8,92	5,10	13,31	10,42	5,27	3,91	7,81	8,65
Sárfimizdó	16,00	8,70	0,00	0,00	0,00	0,00	10,00	0,00	9,71	0,00	19,80	0,00	0,00	24,69
Szemenye	0,00	8,52	0,00	10,96	13,89	0,00	12,01	3,01	15,29	16,18	3,29	3,13	12,58	6,10
Telekes	8,50	15,44	15,65	14,08	5,33	12,57	1,83	7,50	9,63	17,27	16,10	11,56	9,56	3,88
Vasvári járás	7,66	7,54	7,03	6,96	7,01	6,58	7,01	7,71	8,41	7,37	6,49	6,41	6,72	7,86
Bük	11,34	11,43	7,78	7,99	9,80	9,08	8,66	10,12	6,47	7,33	6,68	9,06	6,95	7,20
Celldömök	9,58	10,04	9,69	8,54	8,26	9,54	9,15	9,95	6,76	9,04	7,48	6,48	8,16	8,40
Csepreg	8,29	8,52	10,80	9,45	7,24	6,76	8,23	8,69	7,82	5,99	7,49	6,92	9,77	6,71
Körmend	9,27	10,30	8,46	9,46	8,32	9,28	7,30	9,23	8,31	6,88	8,14	7,64	6,58	5,86
Kőszeg	8,14	9,12	9,00	9,07	8,01	9,13	8,90	8,32	8,23	6,49	7,62	8,24	8,17	7,94
Óriszentpéter	9,18	10,83	16,04	7,79	7,82	17,05	3,21	8,16	5,01	6,74	7,76	5,07	8,41	7,57
Répcelak	5,14	7,04	7,49	6,86	7,36	7,45	10,38	4,41	8,19	7,51	10,12	7,20	6,77	8,66
Sárvár	8,46	8,56	9,01	8,70	9,23	8,57	9,31	8,68	9,66	8,32	8,22	6,85	7,56	7,59
Szentgotthárd	8,04	8,14	8,72	8,43	9,96	6,94	7,74	7,46	7,71	7,77	6,79	4,33	6,94	5,21
Vép	11,53	8,50	7,33	7,24	7,87	8,03	11,42	6,61	6,93	7,04	8,06	5,67	7,52	8,15
Többi járásközpont város	8,67	9,15	9,04	8,87	8,79	8,77	8,61	8,77	8,29	7,90	7,81	6,89	7,66	7,31
Többi vas megyei város (Vasvár és mjev nélkül)	8,82	9,22	9,01	8,68	8,60	8,75	8,65	8,57	8,03	7,55	7,76	6,88	7,57	7,20
Szombathely (mjev)	8,53	8,70	9,37	9,02	8,97	9,18	9,23	8,98	9,08	8,93	8,59	7,82	8,52	8,87
Vas megye	8,35	8,58	8,69	8,35	8,34	8,43	8,60	8,50	8,48	8,16	7,83	7,13	7,74	7,71
Nyugat-Dunántúl	8,46	8,70	8,65	8,48	8,57	9,02	9,15	8,83	9,01	8,71	8,20	7,98	8,23	7,97
Magyarország	9,57	9,54	9,54	9,36	9,42	9,68	9,92	9,72	9,88	9,63	9,05	8,87	9,11	8,98

(Forrás: KSH, Tájékoztatási adatbázis, 2013.)

3. sz. melléklet : Az ezer főre jutó halálozások számának alakulása Vasváron és térségében, fő
(Forrás: KSH, Tájékoztatási adatbázis, 2013.)

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Vasvár	12,42	12,11	10,90	12,56	11,99	15,76	14,38	12,54	14,33	17,11	22,26	14,16	15,04	16,19
Alsóújlak	15,63	15,60	27,38	11,24	14,45	16,03	8,09	17,94	24,59	10,26	19,23	8,09	18,36	18,36
Andrádfa	22,95	20,48	34,84	21,13	24,65	27,59	16,89	9,80	6,29	28,94	22,39	21,83	27,03	18,02
Bérbaltavár	14,11	10,75	24,91	20,30	18,98	11,05	18,94	19,08	9,96	14,17	18,83	12,57	10,75	12,94
Csehi	15,58	22,36	19,48	3,32	16,84	27,12	17,67	29,52	18,52	19,23	11,58	23,08	16,26	8,40
Csehimindszent	9,11	13,79	23,70	9,50	17,16	20,00	7,73	15,92	13,85	17,05	5,99	5,42	24,79	13,85
Csipkerek	22,88	18,18	29,27	34,74	25,51	18,42	26,53	27,70	22,35	23,12	39,76	26,79	8,77	27,27
Egervölgy	20,05	9,83	17,07	14,96	22,06	23,26	15,54	29,26	21,74	22,22	29,15	25,79	28,41	23,32
Gersekarát	13,91	12,64	14,23	20,73	17,06	12,08	18,34	12,69	14,10	17,57	24,88	12,35	16,98	7,78
Győrvár	9,70	17,86	14,01	18,47	20,11	8,67	17,39	20,29	19,29	25,80	9,52	18,15	11,78	11,67
Hegyhátszentpéter	15,96	5,35	10,93	27,62	23,81	35,50	19,11	24,69	19,61	6,33	23,62	32,52	9,52	0,00
Kám	12,58	21,28	18,83	30,11	21,88	22,27	6,74	15,42	6,70	16,17	11,74	10,00	12,56	12,69
Mikosszéplak	8,52	29,07	17,91	11,94	24,46	9,29	5,81	14,75	6,04	9,01	12,46	27,11	9,62	19,35
Nagytilaj	32,61	21,86	21,86	50,00	22,86	41,92	20,00	21,58	28,17	15,27	8,06	39,68	7,25	38,17
Olaszfa	11,61	11,93	16,26	27,60	27,54	20,83	18,99	6,21	23,40	24,77	26,00	24,45	31,33	24,19
Oszkó	24,85	15,63	32,95	31,98	24,78	27,58	16,13	47,55	20,90	19,70	26,15	22,52	36,25	38,28
Pácsony	9,15	15,82	15,97	20,00	13,51	6,83	20,91	25,36	17,92	18,12	18,18	13,79	14,04	6,78
Petőmihályfa	23,35	3,98	28,11	25,10	16,53	17,62	8,06	12,20	12,66	12,88	9,43	14,42	19,70	14,35
Püspökmolnári	9,05	10,96	17,07	15,87	10,37	9,29	12,22	8,48	16,01	17,30	17,49	13,62	12,53	11,53
Rábahídvég	8,48	12,31	8,55	15,37	15,44	4,89	11,89	13,25	12,28	17,71	15,82	11,74	14,65	11,54
Sárfimizdó	24,00	34,78	9,26	37,04	19,80	10,00	20,00	20,62	19,42	9,52	19,80	22,22	36,14	12,35
Szemenye	16,57	19,89	0,00	13,70	25,00	20,00	15,02	27,11	24,46	38,83	32,89	18,81	6,29	15,24
Telekes	10,20	13,72	17,39	12,32	14,21	21,54	14,63	16,89	7,71	13,44	14,08	15,41	9,56	5,83
Vasvári járás	12,12	12,54	14,47	15,45	14,73	14,23	12,80	14,81	13,61	15,75	17,39	13,84	14,26	13,79
Bük	8,19	8,65	10,89	9,21	10,72	7,87	11,05	13,10	10,58	10,26	10,17	5,85	9,55	11,82
Cellödömlök	14,12	10,64	12,46	12,72	11,60	13,22	12,26	10,93	9,87	13,87	15,25	12,07	14,43	14,09
Csepreg	10,78	9,89	11,07	13,62	9,46	11,83	8,79	11,29	14,48	13,13	11,82	13,55	12,52	16,17
Körmend	8,24	8,64	8,62	9,79	9,77	10,18	9,93	8,41	9,06	10,82	10,17	11,71	10,35	11,46
Kőszeg	9,94	11,00	13,92	12,10	13,18	14,66	12,07	12,15	12,97	13,48	14,16	13,65	13,85	13,82
Óriszentpéter	11,48	10,05	3,82	5,46	9,39	7,75	11,24	12,23	14,19	10,95	12,93	5,91	15,14	8,41
Répcelak	6,60	9,64	8,62	13,34	9,29	10,98	11,17	9,23	13,10	13,36	8,44	7,58	7,52	9,04
Sárvár	11,32	10,54	9,91	11,81	10,67	11,01	11,56	11,06	11,66	11,94	11,76	11,48	10,40	12,33
Szentgotthárd	15,31	17,05	12,81	12,59	14,55	12,11	12,71	15,15	14,52	14,64	17,65	17,10	16,27	17,32
Vép	11,81	9,07	14,38	11,14	9,84	16,92	9,70	10,92	11,85	10,26	15,83	13,13	12,04	18,12
Többi járásközpont város	11,96	11,80	11,58	11,73	11,89	12,16	11,71	11,68	11,56	12,60	13,36	12,97	12,91	13,54
Többi vas megyei város (Vasvár és mjev nélkül)	11,20	10,87	11,23	11,64	11,38	12,06	11,36	11,33	11,70	12,56	13,17	12,31	12,39	13,55
Szombathely (mjev)	12,86	12,93	11,74	11,40	11,59	11,79	11,76	12,41	11,29	10,86	11,16	11,82	12,19	12,23
Vas megye	13,61	13,08	13,32	13,40	13,19	13,79	12,93	13,67	13,15	13,28	13,92	13,67	14,11	13,67

Nyugat-Dunántúl	12,81	12,39	12,70	12,98	12,80	13,08	12,45	12,88	12,67	12,88	13,07	13,03	13,16	12,89
Magyarország	13,29	12,99	13,10	13,43	13,12	13,47	13,07	13,23	12,96	13,02	13,06	12,97	13,06	12,84

(Forrás: KSH, Tájékoztatási adatbázis, 2013.)

4. sz. melléklet A személyi jövedelemadó alapot képező jövedelem és az adóbevallók aránya (2012)

	SZJA alapot képező jövedelem/lakos, Ft (2012)	Adóbevallók aránya, 2012
Vasvár	847 797	50,9%
Alsóújlak	692 352	48,6%
Andrásfa	466 876	37,2%
Bélbaltavár	426 115	36,9%
Csehi	452 295	39,9%
Csehimindszent	726 804	47,3%
Csipkerek	622 613	42,8%
Egervölgy	558 325	44,8%
Gersekarát	630 769	45,1%
Győrvár	710 435	46,6%
Hegyhátszentpéter	469 856	41,2%
Kám	817 759	49,9%
Mikosszéplak	375 399	30,4%
Nagytilaj	251 047	29,1%
Olaszfa	499 459	42,0%
Oszkó	612 597	44,0%
Pácsony	628 397	45,0%
Petőmihályfa	582 076	49,1%
Püspökmolnári	828 881	49,6%
Rábahídvég	715 134	47,3%
Sárfimizdó	817 684	49,0%
Szemenye	701 639	47,5%
Telekes	494 862	45,0%
Vasvári járás	605 616	43,8%
Bük	787 006	49,9%
Celldömök	832 958	48,8%
Csepreg	746527	48,8%
Körmend	972 048	50,5%
Kőszeg	705 705	43,9%
Őriszentpéter	769 826	48,5%
Répcelak	1 090 312	57,6%
Sárvár	953 108	52,4%
Szentgotthárd	845 690	44,6%
Vép	870 106	50,5%
Vas megye összesen	745 818	43,28%
Nyugat-Dunántúl	712 490	41,35%
Ország összesen	813 441	43,5%

(Adatok forrása: KSH, Tájékoztatási adatbázis, 2012.)

5. sz. melléklet A lakásállomány főbb jellemzői 2013-ban

	100 szobára jutó lakó	2001 óta	Komfortos és	4 és több
--	-----------------------	----------	--------------	-----------

		épített lakások aránya	összkomfortos lakások aránya	szobával rendelkező lakások aránya
Vasvár	86	5,1%	87,5%	15,3%
Alsóújlak	85	3,1%	73,2%	13,9%
Andrásfa	79	0,7%	73%	13,5%
Bélbaltavár	82	1%	64%	6,5%
Csehi	76	6,1%	66,7%	6,8%
Csehimindszent	81	1,1%	78,5%	16,4%
Csipkerek	59	1,7%	59,2%	9,7%
Egervölgy	65	1,8%	55,1%	7,5%
Gersekarát	72	6,9%	76,9%	18,3%
Győrvár	88	3,8%	80,3%	15,9%
Hegyhátszentpéter	75	1,1%	73,3%	7,8%
Kám	68	4%	84,9%	24,6%
Mikosszéplak	92	0,7%	81,5%	6,8%
Nagytilaj	54	3%	68,1%	2,2%
Olaszfa	66	2,3%	74%	9,3%
Oszkó	78	2,6%	76,2%	21,2%
Pácsony	89	1,5%	80%	6,9%
Petőmihályfa	93	1,9%	75%	7,7%
Püspökmolnári	85	4,1%	86%	15,7%
Rábahídvég	100	3,3%	82,3%	17%
Sárfimizdó	56	9,2%	58,5%	20%
Szemenye	66	4,3%	61%	9,1%
Telekes	121	1%	61,1%	7,8%
Vasvári járás	82	3,6%	77,5%	13,6%
Vas megye összesen	82	9,2%	91,3%	20,8%
Nyugat-Dunántúl	80	11,2%	92,9%	22,2%
Ország összesen	81	9,7%	90,7%	19,8%

(Adatok forrása: KSH, Tájékoztatási adatbázis, 2013.)

Előzetes tájékoztatási szakaszban beérkezett vélemények, adatszolgáltatások

PRO-VIA '91 Kft

1034 Budapest, Szomolnok u. 14.